

PROMOCIÓ

conselldemallorca

COL·LABORACIÓ

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B AGÈNCIA ESTRATÈGIA
/ TURÍSTICA ILLES BALEARS

G CONSELLERIA
O MODEL ECONÒMIC,
I TURISME I TREBALL
B DIRECCIÓ GENERAL
/ TURISME

PLA D'INTERVENCIÓ EN ÀMBITS TURÍSTICS DE MALLORCA
(PIAT)

ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC

UTE CCRS - GAAT

Juny de 2020

TAULA DE CONTINGUT

1	INTRODUCCIÓ	5
1.1	CONCEPTE I OBJECTIUS DE L'ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC	5
1.2	JUSTIFICACIÓ	5
1.3	METODOLOGIA	7
1.4	CONTINGUT DOCUMENTAL	8
2	CONTINGUT I OBJECTIUS DEL PIAT DE MALLORCA	9
2.1	OBJECTIUS	9
2.1.1	Objectius generals i principis bàsics	9
2.1.2	Model territorial turístic	10
2.1.3	Capacitat de l'allotjament turístic. (Limitació de places)	13
2.1.4	Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació	14
2.1.5	Dotacions turístiques	16
2.1.6	Estades turístiques en habitatges	17
2.1.7	Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)	20
2.2	LÍNIES D'ACTUACIÓ	20
2.2.1	Model Territorial Turístic	20
2.2.2	Capacitat d'allotjament turístic. (Limitació de places)	28
2.2.3	Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació	34
2.2.4	Dotacions turístiques	47
2.2.5	Estades turístiques en habitatges	47
2.2.6	Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)	61
2.2.7	Seguiment del PIAT	61
3	SITUACIÓ ACTUAL DEL MEDI AMBIENT	67
3.1	FACTORS AMBIENTALS DIRECTES	67
3.1.1	Subsistema físico-natural	67
3.1.1.1	Medi inert	67
3.1.1.1.1	Fisiografia, geologia i litologia	67
3.1.1.1.2	Hidrografia superficial i subterrània	68
3.1.1.1.3	Climatologia	76
3.1.1.1.4	Riscos	78
3.1.1.2	Medi biòtic	80
3.1.1.2.1	Hàbitats	80
3.1.1.2.2	Fauna	84
3.1.1.2.3	Espais naturals protegits i coves	91
3.1.2	Subsistema perceptiu	95
3.1.2.1	Paisatge	95
3.1.2.2	Recursos científicoculturals	99
3.1.3	Subsistema població i poblament	114
3.1.3.1	Usos del sòl	114
3.2	FACTORS AMBIENTALS INDIRECTES	118
3.2.1	Subsistema socioeconòmic	118
3.2.1.1	Població	118
3.2.1.2	Habitatge	125
3.2.1.3	Economia	133
3.2.2	Subsistema infraestructures i equipaments. Infraestructures i vectors ambientals. Recursos ambientals	141
3.2.2.1	Turistes, capacitat d'allotjament turístic i IPH	141
3.2.2.2	Aigua	145
3.2.2.3	Energia	151
3.2.2.4	Residus	157
3.2.2.5	Xarxa viària i transports	161
3.2.2.6	Contaminació acústica	168
3.2.2.7	Conclusions sobre consum de recursos i capacitat d'allotjament	169
4	CARACTERÍSTIQUES MEDIAMBIENTALS DE LES ZONES QUE ES PODEN VEURE AFECTADES SIGNIFICATIVAMENT	173
4.1	ZTM1 Platja de Palma – s'Arenal	173
4.1.1	Localització	173
4.1.2	Fisiografia, geologia i litologia	174
4.1.3	Capacitat agrològica	175
4.1.4	Hidrologia superficial i subterrània	175

	4.1.5	Riscos d'erosió, esllavissada i incendi	175
	4.1.6	Vegetació	175
	4.1.7	Paisatge	176
4.2	ZTM1	Cala Millor – Cala Bona – Son Moro i s'Illot.	176
	4.2.1	Localització	177
	4.2.2	Fisiografia, geologia i litologia	177
	4.2.3	Capacitat agrològica	178
	4.2.4	Hidrologia superficial i subterrània	178
	4.2.5	Riscos d'erosió, esllavissada i incendi	178
	4.2.6	Vegetació	179
	4.2.7	Paisatge	179
4.3	ZTM1	Cales de Mallorca.	180
	4.3.1	Localització	180
	4.3.2	Fisiografia, geologia i litologia	180
	4.3.3	Capacitat agrològica	180
	4.3.4	Hidrologia superficial i subterrània	181
	4.3.5	Riscos d'erosió, esllavissada i incendi	181
	4.3.6	Vegetació	181
	4.3.7	Paisatge	181
	4.4	EVOLUCIÓ TENINT EN COMPTE EL CANVI CLIMÀTIC	182
5		PROBLEMES MEDIAMBIENTALS EXISTENTS	184
	5.1	XARXA NATURA 2000	184
	5.2	ALTRES PROBLEMES AMBIENTALS	205
6		OBJECTIUS DE PROTECCIÓ MEDIAMBIENTAL A L'ÀMBIT INTERNACIONAL, ESTATAL I AUTONÒMIC	206
	6.1	OBJECTIUS D'ÀMBIT INTERNACIONAL	206
	6.2	OBJECTIUS D'ÀMBIT EUROPEU	207
	6.3	OBJECTIUS D'ÀMBIT ESTATAL	210
	6.4	OBJECTIUS D'ÀMBIT AUTONÒMIC	211
7		EFFECTES SIGNIFICATIUS EN EL MEDI AMBIENT	215
	7.1	RELACIÓ D'ACCIONS IMPACTANTS I FACTORS AMBIENTALS AFECTATS	215
	7.1.1	Accions Impactants	215
	7.1.1.1	Capacitat d'allotjament turístic. (Limitació de places)	215
	7.1.1.2	Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació	216
	7.1.1.3	Dotacions turístiques	216
	7.1.1.4	Estades turístiques en habitatges	218
	7.1.1.5	Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)	218
	7.1.2	Relació de factors	218
	7.2	DETECCIÓ, VALORACIÓ I DESCRIPCIÓ D'IMPACTES	220
	7.2.1	Metodologia	220
	7.3	DESCRIPCIÓ DELS EFFECTES MÉS RELLEVANTS	221
	7.3.1	Capacitat d'allotjament turístic. (Limitació de places)	221
	7.3.2	Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació	226
	7.3.3	Dotacions turístiques	229
	7.3.4	Estades turístiques en habitatges	233
	7.3.5	Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)	238
8		MESURES PREVISTES	239
9		ESTUDI D'ALTERNATIVES	246
	9.1	PRINCIPALS ALTERNATIVES ESTUDIADAES	246
	9.2	LA NECESSITAT D'ESTABLIR UN LÍMIT DE PLACES	246
	9.3	LA REGULACIÓ D'ESTADES TURÍSTIQUES EN HABITATGES	252
	9.4	ZONES TURÍSTIQUES MADURES	254
	9.5	DOTACIONS TURÍSTIQUES	261
10		PROGRAMA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL	263
11		CONCLUSIONS	265

1 INTRODUCCIÓ

1.1 CONCEPTE I OBJECTIUS DE L'ESTUDI AMBIENTAL ESTRATÈGIC

L'Estudi Ambiental Estratègic, en endavant EAE, és un estudi en el qual s'identificaran, descriuran i avaluaran els possibles efectes significatius en el medi ambient de l'aplicació del pla, així com unes alternatives raonables, tècnicament i ambiental viables i que tinguin en compte els objectius i l'àmbit d'aplicació geogràfic del pla.

Es considera que generen impactes ambientals aquelles actuacions que produeixen una alteració sensible en el medi o en algun dels components del medi.

S'entén per medi el conjunt de factors físico-químics (la terra, l'aigua, l'aire, el clima...), biològics (la fauna, la flora...) i socio-culturals (els assentaments i les activitats humanes, l'ús i el gaudi del territori, les formes de vida, els valors artístics, econòmics i culturals, la salut pública...) que integren l'entorn en el qual es desenvolupa la vida de l'home i de la societat.

1.2 JUSTIFICACIÓ

L'article 9 de la nova Llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, estableix que se sotmetran a avaluació ambiental estratègica ordinària els plans i programes, i també les modificacions d'aquests, que adoptin o aprovin les administracions autonòmica, insular o local de les Illes Balears, l'aprovació dels quals exigeixi una disposició legal o reglamentària o un acord del Consell de Govern quan:

a) Estableixin el marc per a l'autorització futura de projectes legalment sotmesos a l'avaluació d'impacte ambiental i es refereixin a l'agricultura, la ramaderia, la silvicultura, l'aqüicultura, la pesca, l'energia, la mineria, la indústria, el transport, la gestió de residus, la gestió de recursos hídrics, l'ocupació del domini públic marítimoterrestre, la utilització del mitjà marí, les telecomunicacions, el turisme, l'ordenació del territori urbà i rural o l'ús del sòl.

b) Requereixin una avaluació perquè afecten espais Xarxa Natura 2000 en els termes que preveu la legislació del patrimoni natural i de la biodiversitat.

c) Requereixin una avaluació ambiental estratègica simplificada d'acord amb l'apartat 2 d'aquest article en els dos supòsits següents:

i. Quan així ho decideixi cas per cas l'òrgan ambiental en l'informe ambiental estratègic d'acord amb els criteris de l'annex IV.

ii. Quan així ho determini l'òrgan ambiental, a sol·licitud del promotor.

Atès que el Pla d'intervenció en àmbits turístics (PIAT) és un pla director sectorial insular serà necessària la seva subjecció al tràmit d'avaluació ambiental estratègica ordinària.

Les etapes del procés d'avaluació ambiental estratègica ordinària, són aquelles definides a l'article 17 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental. L'article 10 de la Llei 12/2016, en matèria de tràmits, documentació i terminis d'AAE remet a la normativa bàsica estatal, això és, la Llei 21/2013, amb les particularitats que incorpora la Llei autonòmica. Les etapes són:

- Sol·licitud d'inici
- Consultes prèvies i determinació de l'abast de l'estudi ambiental estratègic.
- Elaboració de l'estudi ambiental estratègic.
- Informació pública i consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades.
- Anàlisi tècnica de l'expedient.
- Declaració ambiental estratègica.

Aquest és l'estudi ambiental estratègic que acompanya la documentació per a l'aprovació inicial del PIAT.

En data de 18 de juliol de 2017 la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears va emetre el Document d'Abast per a l'Estudi Ambiental Estratègic del Pla d'Intervenció en àmbits turístics de Mallorca.

1.3 METODOLOGIA

La Llei 12/2016 fa una remissió íntegra als annexos IV i VI de la Llei 21/2013 sobre el contingut dels estudis d'avaluació ambiental i els criteris tècnics. Per tant, l'estudi ambiental estratègic ha de contenir com a mínim la informació següent:

1. Un esbós del contingut, objectius principals del pla o programa i relacions amb altres plans i programes pertinents;
2. Els aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució en cas de no aplicació del pla o programa;
3. Les característiques mediambientals de les zones que es puguin veure afectades de manera significativa i la seva evolució tenint en compte el canvi climàtic esperat en el termini de vigència del pla;
4. Qualsevol problema mediambiental existent que sigui rellevant per al pla, incloent en particular els problemes relacionats amb qualsevol zona d'especial importància mediambiental, com les zones designades de conformitat amb la legislació aplicable sobre espais naturals i espècies protegides i els espais protegits de la Xarxa Natura 2000;
5. Els objectius de protecció mediambiental fixats en els àmbits internacional, comunitari o nacional que guardin relació amb el pla o programa i la manera en què aquests objectius i qualsevol aspecte mediambiental s'han tingut en compte durant la seva elaboració;
6. Els probables efectes significatius en el medi ambient, inclosos aspectes com la biodiversitat, la població, la salut humana, la fauna, la flora, la terra, l'aigua, l'aire, els factors climàtics, la seva incidència en el canvi climàtic, en particular una avaluació adequada de la petjada de carboni associada al pla, els béns materials, el patrimoni cultural, el paisatge i la interrelació entre aquests factors. Aquests efectes han de comprendre els efectes secundaris, acumulatius, sinèrgics, a curt, mitjà i llarg termini, permanents i temporals, positius i negatius;
7. Les mesures previstes per prevenir, reduir i, en la mesura del possible, compensar qualsevol efecte negatiu important en el medi ambient de l'aplicació del pla o programa, incloent aquelles per mitigar la seva incidència sobre el canvi climàtic i permetre la seva adaptació al mateix;

8. Un resum dels motius de la selecció de les alternatives previstes i una descripció de la manera en què es va realitzar l'avaluació, incloses les dificultats, com deficiències tècniques o falta de coneixements i experiència que poguessin haver-se trobat a l'hora de demanar la informació requerida;
9. Un programa de vigilància ambiental en què es descriguin les mesures previstes per al seguiment;
10. Un resum de caràcter no tècnic de la informació facilitada en virtut dels epígrafs precedents.

Per altra banda, la llei 12/2016, de 17 d'agost, d'avaluació ambiental de les Illes Balears, a l'article 10 preveu a més afegeix:

“5. L'anàlisi tècnica de l'expedient s'ha d'efectuar d'acord amb la normativa bàsica estatal d'avaluació ambiental i aquesta llei, i ha d'incloure una referència particular a la integració paisatgística, concretament al compliment de les normes d'aplicació directa en matèria paisatgística que preveuen la legislació territorial i urbanística.”

1.4 CONTINGUT DOCUMENTAL

L'EAE consta de dos documents en forma de memòria escrita. El primer correspon a l'EAE pròpiament dit mentre que el segon és el preceptiu Document Resum.

El document conté un annex en el qual s'inclou la documentació cartogràfica consistent en 7 mapes (mida A3). Aquesta documentació s'ha de considerar com informació gràfica complementària a la continguda al Pla, la qual és la documentació d'obligada referència i consulta per comprendre en tota la seva integritat l'anàlisi realitzat per l'EAE.

2 CONTINGUT I OBJECTIUS DEL PIAT DE MALLORCA

2.1 OBJECTIUS

Es plantegen objectius i principis generals pel conjunt del PIAT i específics per a cada una de les àrees temàtiques fonamentals tractades en la fase de diagnosi i que constitueixen la base de les actuacions previstes.

2.1.1 Objectius generals i principis bàsics

El Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de l'illa de Mallorca (PIAT), en tant que Pla director sectorial (PDS), és l'instrument d'ordenació i planificació de les diferents polítiques territorials sectorials en matèria de turisme. Es redacta, en compliment de la legislació d'ordenació territorial i turística, amb la finalitat de determinar les línies d'acció i el règim normatiu corresponent de les esmentades polítiques.

El PIAT té com a objectiu fonamental contribuir a la transició cap a un model turístic més equilibrat en el conjunt de la illa; definir estàndards i normes de distribució territorial d'equipaments, d'infraestructures, de sistemes generals, de serveis i d'activitats d'explotació de recursos turístics; posar límits perquè no es superin les places turístiques legalment establertes o que fins i tot disminueixin en els àmbits saturats; estimar o distribuir sobre el territori els recursos disponibles, les necessitats existents, els dèficits o superàvits detectats i les mesures correctores a adoptar; garantir un ús més sostenible dels recursos i un model que sigui més divers, responsable i competitiu, que cobreixi les necessitats tant dels visitants, com dels propis residents de la illa.

Per això, i de forma concorde a la LTIB, aquest PIAT té per objecte:

- a) Establir la densitat global màxima de població turística.
- b) Determinar el límit màxim de places turístiques, tant en establiments d'allotjament turístic com en habitatges residencials.
- c) Delimitar zones i àmbits turístics per establir regulacions diferenciades.
- d) Fixar la ràtio turística.
- e) Caracteritzar cada zona i fixar determinacions específiques per al planejament urbanístic.

- f) Establir paràmetres mínims o màxims de superfície, volumetria, edificabilitat i equipaments necessaris per a cada zona turística, i si escau de les zones residencials limítrofes amb les turístiques.
- g) Delimitar zones turístiques saturades i zones turístiques madures.
- h) Establir els criteris per a delimitar les zones aptes per comercialitzar estades turístiques en habitatges.
- i) Desenvolupar els requisits, les condicions, els límits i el contingut de l'activitat de comercialització d'estades turístiques a habitatges d'us residencial.

Una destinació turística competitiva i sostenible exigeix un entorn urbà i natural de qualitat, adaptat a l'ús turístic i al gaudi del temps lliure, i és incompatible amb activitats i intervencions que el deteriorin o redueixin el seu atractiu, el que exigeix una ordenació i regulació integrada. Ara bé, aquest atractiu cal fonamentar-lo en els recursos propis de cada indret, tant paisatgístics, com patrimonials (naturals i culturals), cercant la especificitat i autenticitat a partir de la seva posada en valor.

Correspon a aquest PIAT, juntament amb el PTI i altres documents previs (Pla Destins 20, Pla Integral d'intervenció en àmbits turístics; Pla Integral de Turisme de les Illes Balears; Plans de desenvolupament turístic municipal) orientar adequadament les intervencions que menin cap al model territorial turístic plantejat, d'acord amb els requeriments del mercat i els reptes que es plantegin des de altres destinacions competidores, però molt fonamentalment, d'acord amb les característiques de cada fragment del nostre territori i cultura, de la nostra identitat i dels interessos i benestar dels habitants de Mallorca.

2.1.2 Model territorial turístic

Els esforços per avançar cap a un model turístic més equilibrat en el conjunt del territori, amb un ús més sostenible dels recursos, més divers, segmentat, responsable i competitiu, s'han de basar en la millora de la qualitat de la oferta turística (allotjament, urbanització, dotacions i entorn); en la regulació de les noves formes d'allotjament; en el control de l'afluència a determinats indrets saturats; en una especial atenció al paisatge com a recurs; en la incentivació de nous atractius i dotacions que disminueixin la marcada estacionalitat; i, en la innovació, competitivitat, qualitat i diversitat dels productes turístics,

introduint nous instruments, com els indicadors.

Com a base per a l'ordenació del PIAT es proposen els següents principis bàsics d'ordenació, que es relacionen directament amb els treballs de diagnosi del PIAT:

- a) Implantació de manera efectiva d'un model turístic equilibrat en el conjunt del territori amb un ús adequat dels recursos naturals.
- b) Implantació i desenvolupament del turisme responsable en el marc de l'objectiu estratègic recollit al Pla Integral de Turisme de les Illes Balears (2015-2025).
- c) Incorporació al model turístic de les variables socioeconòmiques i mediambientals.
- d) Correcció dels impactes i externalitats negatives que produeix el model turístic imperant.
- e) Reconeixement de la capacitat limitada del territori amb la definició i l'establiment del llindar admissible d'allotjament turístic total.
- f) Millora de la qualitat de les zones i allotjaments turístics.
- g) Correcció de l'estacionalitat amb la proposta de noves alternatives en la oferta i la posada en valor dels atractius naturals, paisatgístics, culturals i etnològics de l'illa, potenciant la identitat mediterrània com a recurs.
- h) Impuls de la innovació, la competitivitat, la qualitat i la diversitat dels productes turístics, amb la introducció d'indicadors que permetin una major adaptació a les realitats canviants.
- i) Sostenibilitat en qualsevol intervenció derivada d'aquest PIAT.
- j) Foment de la perspectiva de gènere en totes les mesures, activitats i objectius així com de la prevenció de situacions d'assetjament i d'agressions sexuals en les zones turístiques.

La implantació territorial del model turístic ha d'assegurar particularment un ús eficient del sòl com a recurs; la conservació i posada en valor del paisatge i dels recursos patrimonials (naturals i culturals); l'ajust de la oferta, reduint-la als indrets saturats; la reutilització i recuperació front a qualsevol nova extensió; i la requalificació, reurbanització i millora dels espais turístics.

Atesa la necessitat de tractar gran part de l'illa com un àmbit on es manifesta, amb diferents intensitats, l'activitat turística i a l'hora de tractar l'abast territorial del PIAT es plantegen els següents objectius d'acord :

- a) La regeneració i millora de les zones turístiques i el foment de la renovació i dels allotjaments turístics.
- b) La limitació de l'ús turístic a les distintes zones en funció de les seves aptituds territorials.
- c) La determinació de la capacitat de l'oferta turística a nivell global de l'illa diferenciant la realitzada en establiments d'allotjament turístic de la realitzada mitjançant la comercialització d'estades en habitatges residencials.
- d) La sostenibilitat dels establiments turístics i qualsevol modalitat d'allotjament, fomentant la utilització de tecnologies orientades al reciclatge, l'estalvi energètic i de l'aigua i la correcta gestió dels residus.
- e) Integrar progressivament mesures sectorials de lluita i mitigació amb relació al repte que planteja el canvi climàtic.

La **definició del model territorial turístic** s'ha fet sobre la base dels principis bàsics d'ordenació que s'han concretat derivats del resultat de l'anàlisi i diagnosi, com són un repartiment territorial equilibrat, una millora de la competitivitat, una lluita contra l'estacionalitat i a favor de la sostenibilitat i la innovació en nous sistemes de planificació. Així mateix s'ha afrontat l'**ordenació del turisme a tota l'illa de Mallorca**, tenint en compte les característiques i exigències dels turistes i agents turístics, però també dels treballadors i residents.

Amb la intenció de poder identificar la situació i la incidència de les noves dinàmiques turístiques a partir de les diferents realitats territorials de l'illa, tenint en compte les seves singularitats, potencialitats, punts crítics i/o mancances específiques i establir objectius concrets per als diferents casos, a més dels que es puguin establir genèricament pel conjunt de l'illa, s'ha subdividit d'activitats turística de l'illa en **Sistemes territorials turístics** (STT) que abasten el conjunt de Mallorca.

També s'ha revist la definició i delimitació de les **Zones turístiques** (ZT) que va definir el POOT al 1995, com a àrees urbanes lligades estretament a l'activitat turística, que requereixen d'un tractament especial. Cal tenir en compte que algunes de les zones

costaneres que el POOT delimitava com a zones turístiques tenen l'ús residencial com a predominant, sigui com a primera o com a segona residència.

S'han definit i diferenciat les **Zones residencials (ZR)**, és a dir, aquelles zones on l'ús residencial és predominant, ja sigui de primera com de segona residència, tot establint mesures de control tant a la implantació i distribució dels establiments d'allotjament turístic, com de la comercialització turística d'habitatges d'ús residencial. Aquestes s'han diferenciat en dues subcategories, Zones residencials tipus 1 (ZR1) i Zones residencials-turístiques tipus 2 (ZR2).

Al **Sòl rústic** se li ha prestat especial atenció com element cohesió essencial del territori insular i substrat del seu paisatge, procurant que s'ajusti a la seva naturalesa i destinació pròpies.

En darrer lloc, s'ha possibilitat una **diferenciació de l'espai turístic que constitueix la capital de Palma**, que té especificitats en l'activitat turística que no es manifesten a la resta de l'illa o ho fan amb una intensitat molt menor, com poden ser el turisme de ciutat, creuers, turisme comercial, entre d'altres.

2.1.3 Capacitat de l'allotjament turístic. (Limitació de places)

Pels motius exposats en apartats anteriors de la diagnosi, i perquè força dels indicadors estan començant a superar els màxims admissibles, es fa necessària una intervenció que passaria necessàriament per:

- a) **Introduir un límit de places turístiques pel conjunt de l'illa de Mallorca**, tal com preveu la Llei 8/2012 i continuant l'estratègia de contenció iniciada pel POOT al 1995. En aplicació de les previsions de decreixement, el nombre de places existent a cada moment serà el resultat d'aplicar els mecanismes d'amortització previstos a l'esmentada llei.
- b) **Introduir límits a partir de les densitats de població turística**. Les densitats es calculen segons el nombre de places turístiques, tant d'establiments d'allotjament turístic com d'estades turístiques en habitatges, per unitat de superfície de sòl en àrees de desenvolupament urbà d'ús residencial, turístic o mixt.
- c) Transitòriament es tendran en compte els índexs d'intensitat d'allotjament turístic (IIAT). L'IIAT és el nombre de places turístiques que es poden donar d'alta en una

parcel·la en relació a la seva superfície construïda, el qual s'estableix per a limitar l'activitat d'allotjament turístic en funció dels recursos territorials disponibles. S'establiran diverses IIAT segons l'àmbit (zones turístiques, zones residencials, Palma capital i sòl rústic) i les qualificacions concretes de cada zona.

- d) **Crear dues noves borses de places**, diferenciades entre els allotjaments turístics i les estades turístiques a habitatges residencials, cancel·lant-se la borsa prèviament existent amb l'entrada en vigor del PIAT.
- e) Com a mesura de correcció territorial i de preservació de la identitat i tipologia **es limitaran les places turístiques a zones d'ús residencial.**

2.1.4 Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació

Tot considerant la diagnosi realitzada des del PIAT es plantegen els següents objectius a assolir relacionats amb aquesta àrea temàtica clau:

- a) **Mantenir i millorar la qualitat dels espais turístics de l'illa.** Per això les administracions municipals hauran d'elaborar els instruments d'ordenació urbanística general i/o detallada per tal d'adequar ambiental i paisatgísticament les zones turístiques o residencials-turístiques i els seus entorns immediats, evitant consums de territori innecessaris i proposant mesures d'integració d'aquells amb major impacte. Entre els diferents objectius d'aquests Plans s'hi troben: configurar una xarxa d'espais lliures estructurada; implantar mesures normatives tendents a posar en valor el paisatge i el patrimoni cultural; ordenar detalladament les activitats i els usos a l'entorn posterior de les zones turístiques; adoptar plans de millora de les xarxes de subministrament d'aigua, entre d'altres.
- b) Afavorir i incentivar la **renovació i adequació ambiental de les zones turístiques i la qualitat de l'edificació**, de manera general pel conjunt de l'illa i per zones turístiques.
- c) **Definir les zones turístiques saturades o madures de l'illa de Mallorca.** A la llei 8/2012 són bàsicament dos els motius per a declarar zones turístiques saturades o madures (ZTM): per un costat que el límit de l'oferta sobrepassi el que reglamentàriament s'estableix, la qual cosa pugui generar problemes ambientals o, per altre costat, que l'obsolescència de les infraestructures l'hagi transformada en una zona degradada. D'acord a aquests i a paràmetres, les ZTM han estat

classificades en tres nivells (ZTM 1, ZTM 2 i ZTM 3) en funció de variables que presentin la situació d'obsolescència de les infraestructures vinculades a l'activitat turística, de si es sobrepassa el límit d'oferta turística màxima, de si s'hi hagin detectat problemes mediambientals, i de la concurrència acumulativa d'aquestes característiques.

- d) **Declarar i delimitar les zones turístiques saturades o madures** identificades en funció del resultat de l'aplicació d'indicadors.
- e) **Ordenar les zones turístiques saturades o madures** mitjançant plans de rehabilitació turística integral (PRTI). Aquests, d'acord amb les previsions de la legislació turística, són competència del Consell Insular i tendran naturalesa de plans d'ordenació territorial. Pel que fa a l'ordenació de les ZTM 1 que atenyen a un únic municipi, si els instruments de planejament municipal inclouen l'ordenació detallada d'aquests àmbits i assoleixen els objectius i principis definits en aquest PIAT, aquests podran fer les funcions d'un pla de rehabilitació turística integral (PRTI). Pel que fa a l'ordenació de la ZTM 2, aquesta es podrà fer mitjançant un Pla Especial o qualsevol altre instrument de planejament dels previstos a la legislació d'ordenació territorial o urbanística que pugui satisfer els objectius de reconversió previstos. L'ordenació de les ZTM 3 es realitzarà mitjançant les prescripcions previstes en l'Annex IV de la Normativa d'aquest PIAT, completades amb les mesures a adoptar en el planejament urbanístic municipal quan sigui necessari.
- f) **Definir els objectius generals de l'ordenació** de les zones turístiques saturades o madures, entre els quals hi ha modernitzar i millorar la qualitat dels teixits urbans i el seu entorn, rehabilitar i reconvertir les ZTM, introduir millores mediambientals en l'àmbit turístic, millorar la mobilitat i la seva sostenibilitat, entre altres.
- g) **Establir mesures paisatgístiques per a l'espai públic en zones turístiques**, amb la intenció de millorar la qualitat del paisatge tant on es duuguin a terme actuacions de transformació urbanística o aïllades, com en els projectes de reforma de l'espai públic urbà. Així com també **establir paràmetres de qualitat paisatgística en edificis turístics** amb ordenació aïllada, en edificis turístics amb ordenació d'alineació a vial o reculada i en edificis turístics en sòl rústic.
- h) **Definir paràmetres generals per a establiments d'allotjament turístics** de nova obertura, ampliació o substitució dels existents, així com els **paràmetres de**

qualitat paisatgística en establiments turístics amb ordenació aïllada, amb ordenació d'alineació a vial o reculada i en sòl rústic.

2.1.5 Dotacions turístiques

Per millorar l'oferta turística i aconseguir una racionalització de la distribució estacional de l'activitat es proposen un seguit de dotacions turístiques enfocades cap al gaudi equilibrat dels espais lliures, la cultura, l'esport i el lleure, amb els següents objectius:

- a) **Redistribuir territorialment els beneficis i pressions del turisme.** Es tracta de reduir la pressió sobre els recursos més sobrecarregats i evitar major pressió sobre el territori. En el cas de les platges es poden introduir mesures que permetin regular i ordenar els accessos i els aparcaments; en el cas de les rutes ciclistes o senderistes, oferir alternatives per descongestionar les existents, proposant rutes senderistes per Llevant o interior de l'illa, per descongestionar les de la Serra de Tramuntana. Cada Sistema turístic territorial presenta aptituds o vocacions que cal posar en valor, i potenciar així nous productes turístics.
- b) **Redistribuir temporalment la pressió al llarg de l'any.** Es pretén repartir millor l'allau de visitants al llarg de l'any, sense incrementar el seu nombre. Per fer-ho es planteja impulsar productes turístics no estacionals, sostenibles i enfocats a la singularitat del nostre patrimoni; definir xarxes temàtiques, tant de tipus cultural (talaiòtica, gòtic), com natural (observació fauna i gaudi de la geologia o la natura) amb diferents mitjans (senderistes, ciclistes, automobilistes, recorreguts col·lectius...); particularment aquells que ajudin, a promoure la imatge de l'illa com a destinació atractiva fora de la temporada estival.
- c) **Controlar l'accés a aquells recursos que pateixen major pressió sobre el territori i sobre el medi ambient insular.** El PIAT estableix un sostre de places que ha de contribuir a frenar l'augment de pressió sobre els recursos més saturats. Però també cal, en la mateixa línia, posar límits a aquells equipaments turístics complementaris que consumeixen més espai i recursos naturals.
- d) **Afavorir la identitat insular en les dotacions que es proposin.** A l'hora d'apostar pel foment de productes turístics alternatius es vol fer especial incidència en aquells que es relacionin amb la identitat insular, aquells recursos propis que promocionin la cultura, el patrimoni, el medi ambient i el paisatge de l'illa.

- e) **Afavorir la versatilitat dels equipaments.** Com a principi d'ordenació el PIAT pretén impulsar dotacions turístiques que tinguin doble funcionalitat. Es tracta de promocionar equipaments que a la vegada siguin per a turistes i residents. Turistes i residents compartim espais, infraestructures, equipaments, i no es pot pretendre impulsar dotacions exclusivament per a turistes i que durant una part important de l'any quedin infrautilitzades.
- f) **Fomentar aquelles dotacions que impliquin baixos consums de territori i recursos naturals,** que siguin respectuoses amb el medi i que permetin el seu funcionament amb màxima eficiència energètica i mínims consums d'aigua.

2.1.6 Estades turístiques en habitatges

A partir dels canvis introduïts a la Llei 8/2012 per la Llei 6/2017, el Consell Insular, conjuntament amb els municipis, podrà establir una certa zonificació per àmbits i les corresponents limitacions en aquelles zones que mostrin signes de saturació o desajustos que es poden agreujar amb un increment de la oferta; o complementar les característiques físiques dels habitatges que poden acollir estades turístiques, que hauran de complir amb totes les condicions legals d'habitabilitat; limitar el nombre de places o la durada de l'ocupació; o establir cauteles, per tal d'evitar processos d'expulsió de la població resident.

En funció del previst a la Llei 8/2012 i tot considerant **raons imperioses d'interès general**, el PIAT estableix els objectius i criteris necessaris perquè els Ajuntaments delimitin zones aptes per a la comercialització d'ETH en el planejament urbanístic respecte en el moment de l'adaptació al PIAT.

Els **objectius** essencials de la delimitació han de ser:

- a) Afavorir un desenvolupament sostenible que eviti la sobreexplotació de recursos, infraestructures i equipaments.
- b) Salvaguardar els valors naturals i paisatgístics, especialment pel que fa al sòl rústic, preservant els valors ecològics, agrícoles, ramaders, i forestals.
- c) Assegurar l'accés al habitatge per part de la població resident.

- d) Assegurar la convivència ciutadana i optimitzar la relació entre residents i població flotant, amb densitats adequades als serveis i dotacions disponibles.
- e) Garantir l'equidistribució territorial i econòmica de l'activitat turística.
- f) Evitar la pèrdua d'identitat de les poblacions i del conjunt del territori.
- g) Adequar-se a l'ordenació de la tipologia d'habitatges dels diferents nuclis i zones de l'illa.
- h) Fomentar la conservació i millora del patrimoni.

Els **criteris** bàsics per delimitar zones son:

- a) Definir zones d'exclusió per manca d'aptitud, considerant com a mínim les àrees afectades per les servituds aeronàutiques acústiques i les àrees qualificades amb ús industrial predominant.
- b) Diferenciar entre sòl rústic i sol urbà
- c) Diferenciar entre sol rústic comú i protegit
- d) Diferenciar dins el sòl urbà els nuclis turístics definits en aquest PIAT de la resta.
- e) Delimitar zones homogènies d'acord amb les diferents qualificacions urbanístiques dins els nuclis

Per a determinar les zones amb major pressió turística es defineixen una sèrie de criteris diferenciats per a les zones turístiques, pel sistema territorial de Palma i per la resta de nuclis. Aquests criteris són:

- a) Criteris per les zones turístiques: El criteris per definir les zones turístiques amb major pressió seran els emprats en el PIAT per definir les zones turístiques saturades i madures.
- b) Criteris per l'àrea de Palma capital: atès que presenta una casuística territorial especial i distinta a la resta de l'illa, es podran emprar criteris diferents als emprats a la resta de poblacions i que es definiran quan es produeixi l'adaptació del planejament.
- c) Criteris per a les zones residencials: La determinació de les zones residencials amb major pressió turística s'efectuarà mitjançant una anàlisi multi criteri prenent quatre indicadors com a mínim que facin referència a la problemàtica territorial següent:

Indicador 1 : Incidència sobre les infraestructures i recursos territorials

Indicador 2: Incidència sobre la caracterització local

Indicador 3: Incidència sobre l'accés a l'habitatge de la població resident

Indicador 4: Incidència sobre l'equilibri territorial

Així mateix, es considera com a objectiu d'aquest PIAT desenvolupar el previst a l'article 50 de la Llei 8/2012, amb les modificacions introduïdes a la Llei 6/2017. Al punt 21 de l'article es disposa que els PIAT poden desenvolupar els requisits, les condicions, els límits i el contingut de l'activitat de comercialització d'estades turístiques a habitatges d'ús residencial.

“En aquest sentit, per raons de saturació, correcció de l'estacionalitat, motius d'ordre mediambiental i de limitació de recursos naturals, els assenyalats instruments d'ordenació territorial o les disposicions normatives d'aplicació d'aquesta llei, poden establir clàusules temporals que limitin o excloguin la comercialització d'estades turístiques a habitatges d'ús residencial en determinades zones. Aquestes limitacions temporals o estacionals han de ser proporcionades i degudament justificades”.

A banda de quedar determinats, en funció dels criteris establerts, les diferents modalitats d'ETH per les distintes zones, com a mesura de racionalització de l'estacionalitat de l'activitat turística s'estableix una **limitació temporal** de comercialització d'estades turístiques en habitatges residencials que es donin d'alta a partir de l'entrada en vigor del PIAT. De la mateixa manera que la **declaració d'emergència en matèria d'habitatge** portarà implícita la suspensió de tramitar cap DRIAT d'estades turístiques en habitatges al districte, municipi o tota l'illa, segons sigui l'àmbit territorial de l'emergència declarada, i durant el temps en què estigui en vigor l'esmentada declaració.

En darrer lloc, s'estableixen en els habitatges que es donin d'alta per a la comercialització d'estades turístiques un seguit de **condicions de qualitat paisatgística** i també de **paràmetres ambientals** que hauran de complir.

2.1.7 Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)

Com ja s'ha comentat, un dels aspectes que cal afrontar des del PIAT és corregir la pressió sobre els recursos i sobre el medi ambient. En relació a aquesta àrea temàtica es proposen els següents objectius específics:

- a) Cal definir estratègies per a **compatibilitzar el turisme amb la protecció del medi ambient i la qualitat de vida dels residents**. Convé plantejar mesures i accions transversals que ajudin a reduir la petjada ecològica i a combatre els efectes del canvi climàtic des d'una òptica integral, amb les imprescindibles prohibicions, limitacions o mesures de mitigació.
- b) **Cal considerar el paisatge i els recursos patrimonials** (tant naturals com culturals) com la principal raó de ser del turisme (més enllà del sol i les platges), **potenciant-ne el seu protagonisme i valorització en qualsevol tipus d'intervenció**, ja sigui pla, programa o projecte. El paisatge, en el seu sentit més ampli, és el principal recurs del turisme.

2.2 LÍNIES D'ACTUACIÓ

A partir dels objectius plantejats i amb la finalitat d'assolir-los es despleguen les següents propostes d'actuacions organitzades per cada una de les àrees temàtiques clau definides fins al moment.

2.2.1 Model Territorial Turístic

Es consideren els efectes del turisme a tota la illa i s'aposta per un repartiment equilibrat en el territori de l'activitat turística, tot en consonància amb els principals objectius i principis de l'Estratègia Territorial Europea (Postdam, 1999), sobre desenvolupament policèntric i més equilibrat.

a) Es proposen diversos àmbits territorials per a l'ordenació en aquest PIAT. Així totes les actuacions proposades es poden circumscriure dins un dels tres nivells següents:

1. **Insular**, el conjunt de l'illa de Mallorca. S'inclourà regulació en diferents temes que afectarà tota l'illa de Mallorca. L'objectiu és que s'estableixin mesures que afectin al

conjunt de l'illa per tal d'adaptar-se a la nova realitat i per a fomentar un repartiment equilibrat en el territori de l'activitat turística.

2. Els **sistemes turístics territorials (STT)**, que són unitats funcionals que conjuntament comprenen tot el territori de l'illa i que atenen a relacions entre nuclis i el seu entorn, amb dinàmiques socioeconòmiques, trets d'identitat i elements territorials propis que fan que tingui un comportament diferenciat respecte dels altres.

Tenen per finalitat implementar els objectius i principis d'aquest PIAT, principalment definir els equipaments o dotacions d'àmbit supramunicipals adequats a les especificitats dels distints sectors de l'illa.

Per tant, per abordar quins són aquests sistemes turístics territorials (STT), es pren com a punt de partida les zones turístiques tradicionals del litoral, el seu àmbit d'influència en la primera i segona línia, integrant els nuclis de capçalera de referència i el medi rural dels voltants, així com tot l'entramat d'infraestructures i serveis que donen suport al conjunt.

En relació a les principals zones turístiques tradicionals del litoral, s'identifiquen les següents conurbacions turístiques o zones turístiques aïllades interrelacionades:

1. Badia de Pollença - Badia d'Alcúdia
2. Cala Ratjada - Cala Millor
3. Cales de Llevant Sud
4. Platja d'Es Trenc i sa Ràpita
5. Badia de Palma Llevant - Platja de Palma
6. Badia de Palma-Ponent - Cales de Ponent

Es defineix per tant, un Sistema turístic territorial per cadascuna de les conurbacions turístiques, integrant, com s'ha dit abans, tota la franja territorial i el medi rural de segona línia, amb les infraestructures i el principal nuclis d'interior de referència. A aquestes zones, es podrien considerar subsistemes del Sistema turístic territorial al qual pertanyen.

En el mateix ordre, donarien lloc als següents 6 Sistemes turístics territorials:

1. STT Badies del Nord
2. STT Península de Llevant
3. STT Litoral de Llevant
4. STT Migjorn
5. STT Platja de Palma
6. STT Litoral de Ponent

Per la seva singularitat territorial, s'ha definit un altre sistema corresponent a l'entorn Metropolità de Palma. Aquest STT concentra la major part de la població resident de Mallorca i les principals infraestructures insulars. La incidència de l'activitat turística és particular i força rellevant respecte a la resta de l'illa pel que fa al fenomen d'habitatges turístics, l'afluència de creuers i, en termes generals, per la intensitat creixent del turisme urbà, concentrat principalment al centre històric, però que es comença a estendre de manera significativa cap a altres barris com el Molinar i Ciutat Jardí.

Pel que fa a la Serra de Tramuntana, amb una entitat prou consolidada, s'ha considerat com a un Sistema turístic territorial independent, desvinculant aquelles zones turístiques que tenen una relació funcional i territorial més directa amb els sistemes turístics territorials contigus com es el cas de Cala Sant Vicenç i la Península de Formentor, més relacionats amb el STT Badies del Nord; o de Sant Elm, més vinculat al STT Litoral de Ponent.

Quant al territori de l'interior de l'illa, on no hi ha zones turístiques com a tal, s'han considerat el Raiguer i el Pla com a sistemes turístics territorials independents, tant per les diferències en les relacions territorials i funcionals de cadascuna d'elles, condicionades en gran mesura per la presència de l'autopista Palma-Inca, com per les particularitats en la seva configuració paisatgística.

Per tant, quedarien definits 4 Sistemes turístics territorials més:

7. STT Àrea Metropolitana de Palma
8. STT Serra Tramuntana
9. STT Raiguer

10. STT Es Pla

3. Les **zones turístiques (ZT)** són aquelles àrees de desenvolupament urbà i el seu entorn d'influència on l'ús turístic és prioritari i està generalitzat, de manera que es troben estretament lligades a l'activitat turística, sense perjudici de la seva compatibilitat amb l'ús residencial en la mateixa zona. Es tracta d'espais urbans i el seu entorn en els quals hi ha presència important d'allotjaments turístics i eventualment segones residències, a més d'infraestructures i serveis vinculats a l'activitat turística.

La norma 60 del PTI és la que disposa les condicions per al Pla director sectorial de l'oferta turística de Mallorca i en el punt 3 es determina que:

“3. En cas de revisió del Pla d'ordenació de l'oferta turística, s'estudiarà la modificació de la delimitació de les zones turístiques, atenent al que determina l'article 5 de la Llei 2/1999, de 24 de març, per excloure les àrees que tinguin l'ús residencial no turístic com a clarament predominant i tot això sempre derivat d'un estudi detallat de tota la zona.”

Per complir amb aquest mandat del PTI s'han revisat les Zones turístiques definides en el Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (1995), de les quals la delimitació de les àrees de desenvolupament urbà s'ha revistat i es concreta en el Pla territorial insular de Mallorca, i s'han exclòs aquelles que tenien un ús residencial predominant, bé de primera residència bé de segona. Amb aquesta finalitat s'han relacionat les places turístiques (en allotjaments i en estades turístiques en habitatges per al 2017) i l'àrea de cadascuna les zones turístiques del POOT.

Per tal de delimitar les zones turístiques s'ha utilitzat un factor de densitat mínima de places en establiments d'allotjament turístic reglat (hotels, apart hotels, apartaments turístics, entre altres), sense tenir presents en aquest cas els ETH, a més de criteris de coherència de l'estructura funcional, urbanística, i de correlació d'usos del sòl de les trames urbanes analitzades

A l'efecte d'aquest Pla es consideren doncs les següents zones turístiques, recollides al Plànol O-2 i a l'annex I de la normativa:

1. Litoral de Ponent

- 1.1. Calvià: Cas Català, Bendinat i Ses Illetes (excloent urb. Parque Bendinat – ZR1)
- 1.2. Calvià: Portals Nous (excloent urb. Costa den Blanes – ZR1)
- 1.3. Calvià: Palmanova, Magaluf i Cala Vinyes (excloent Son Caliu ZR1 i Urb. Sol de Mallorca ZR2)
- 1.4. Calvià: Santa Ponça i Costa de sa Calma (excloent El Toro ZR1 i Urb. Nova Santa Ponça ZR2)
- 1.5. Calvià: Peguera i Cala Fornells
- 1.6. Andratx: Es Camp de Mar
- 1.7. Andratx: Sant Elm
2. Serra Tramuntana
 - 2.1. Sóller: Port de Sóller
3. Badies del Nord
 - 3.1. Pollença: Cala Sant Vicenç
 - 3.2. Pollença: Port de Pollença
 - 3.3. Alcúdia: Badia de Pollença (excloent es Barcarès, es Mal Pas i Bonaire ZR2)
 - 3.4. Alcúdia/Muro: Platja d'Alcúdia i Platja de Muro
 - 3.4.1 Subzona Platja d'Alcúdia
 - 3.4.2 Subzona Platja de Muro
 - 3.5. Santa Margalida: Can Picafort
4. Península de Llevant
 - 4.1. Capdepera: Cala Mesquida
 - 4.2. Capdepera: Cala Agulla, Cala Rajada, Son Moll, sa Pedruscada, es Carregador i Font de sa Cala
 - 4.2.1 Subzona Cala Agulla i Cala Rajada
 - 4.2.2 Subzona Son Moll, sa Pedruscada, es Carregador i Font de sa Cala

4.3. Capdepera: Platja de Canyamel (excloent urb. Costa de Canyamel ZR2)

4.4. Son Servera/ Sant Llorenç: Cala Bona i Cala Millor

4.4.1 Subzona Son Servera (excloent urb. Costa dels Pins)

4.4.2 Subzona Sant Llorenç

4.5. Sant Llorenç/Manacor: sa Coma, Cala Moreia i s'Illot

4.5.1 Subzona Sant Llorenç

4.5.2 Subzona Manacor

5. Litoral de Llevant

5.1. Manacor: Cala Magrana, Cala Anguila (Porto Cristo Novo), Cala Mandia, s'Estany d'en Mas (Cala Romàntica)

5.2. Manacor: Cales de Mallorca (excloent Cala Murada ZR2)

5.3. Felanitx: Portocolom i Cala Marçal (excloent àrea tradicional Portocolom ZR1)

5.4. Felanitx/Santanyí: Cala Serena, Cala Ferrera, Cala Esmeralda, Cala Gran, Cala d'Or, Cala Llonga i Caló de ses Egües

5.4.1 Subzona Felanitx

5.4.2 Subzona Santanyí

5.5. Santanyí: Portopetro i Sa Barca Trencada

5.6. Santanyí: Cala Figuera i Cala Santanyí (excloent urb. Cala Llombards, urb. Son Mòger ZR2)

6. Migjorn

6.1. Ses Salines: Colònia de Sant Jordi

7. Platja de Palma

7.1. Lluçmajor: s'Arenal (excloent Bellavista, Cala Blava, Son Verí, Son Verí Nou ZR1)

7.2. Palma: Platja de Palma i Can Pastilla

4. **Palma capital.** L'àmbit de Palma capital comprèn les àrees de desenvolupament urbà fora de zona turística sotmeses al règim singular de capitalitat, on l'ús residencial és prioritari i està generalitzat, sense perjudici de la seva compatibilitat amb l'ús turístic. Aquest àmbit requereix d'un tractament diferenciat atenent a l'especialitat de l'activitat turística que acull.

5. Les **zones residencials i zones residencials turístiques (ZR1 i ZR2)** són aquelles àrees de desenvolupament urbà, fora d'una zona turística, on l'ús residencial és predominant, ja sigui de primera com de segona residència, sense perjudici de que en elles pugui ser compatible l'ús turístic en menor intensitat. Es tracta d'espais urbans en els quals s'ubiquen les infraestructures i serveis vinculats a la població resident. La delimitació diferenciada d'aquestes zones és perquè se'n vol moderar el caràcter turístic.

Es diferencien dos tipus de zones residencials, en funció del tipus d'habitatges que s'ha extret del Cens de 2011. S'ha calculat la ràtio d'habitatges secundaris sobre habitatges principals per nuclis costaners amb predomini de l'ús residencials.

- a. Zones residencials tipus 1 (ZR1): àrees destinades principalment a habitatge de primera residència de la població. Estan formades per totes les zones residencials que no es trobin en la subcategoria ZR2.
- b. Zones residencials-turístiques tipus 2 (ZR2): àrees destinades principalment a habitatge de segona residència amb eventual presència d'usos turístics. Aquestes zones es corresponen amb els àmbits següents:

ZR2.1 Calvià: Urbanització Sol de Mallorca

ZR2.2 Calvià: Urbanització Nova Santa Ponça

ZR2.3 Andratx: Port d'Andratx i urbanitzacions adjacents

ZR2.4 Pollença: Formentor

ZR2.5 Alcúdia: es Barcarès, es Mal Pas, Bonaire

ZR2.6 Santa Margalida: Son Serra de Marina

ZR2.7 Artà: s'Estanyol, Colònia de sant Pere, Betlem

ZR2.8 Capdepera: urbanització Costa de Canyamel

ZR2.9 Son Servera: Costa dels Pins

ZR2.10 Manacor: Cala Murada

ZR2.11 Santanyí: Cala Llombards, Son Móger

ZR2.12 Campos: ses Covetes, sa Ràpita

ZR2.13 Lluçmajor: s'Estanyol, Son Bieló

ZR2.14 Lluçmajor: Cala Pi, es Pas, Vallgornera

6. El **Sòl rústic** està constituït pels àmbits de sòl sostret al desenvolupament urbà pels instruments d'ordenació territorial i urbanística. Gaudeix de la naturalesa i destinació pròpies que estableix la normativa i cohesiona el conjunt del territori insular donant suport al seu recurs paisatgístic principal.

En qualsevol cas les determinacions del PIAT s'han d'entendre sotmeses a les limitacions legals i reglamentàries establertes per als àmbits de domini públic marítim terrestre, aeronàutic, portuari, ferroviari i de les instal·lacions adscrites a la defensa.

b) Amb el PIAT **es limita la implantació de nous usos turístics**. El planejament urbanístic ha de qualificar expressament aquells sòls aptes per a l'ús global turístic i detallar les categories admeses, si bé només es pot qualificar sòl amb ús turístic d'allotjament en les zones o àmbits següents:

- a. En les àrees de desenvolupament urbà de les zones turístiques excepte per a la implantació d'hotels de ciutat.
- b. En les àrees de desenvolupament urbà d'ús residencial o turístic predominant de les zones ZR1 o de Palma capital quan es delimitin com a zones aptes per a la implantació d'hotels de ciutat, hostatgeries, albergs o refugis.
- c. En els nuclis antics de les àrees de desenvolupament urbà de les zones ZR1, ZR2 i de Palma capital quan es delimitin com a zones aptes per a la implantació d'establiments de turisme d'interior, hostatgeries, albergs o refugis.
- d. Al sòl rústic, quan es tracti d'activitats complementàries vinculades a una explotació agrària, d'hostatgeries en edificis existents o d'albergs o refugis de titularitat pública o gestionats per associacions sense afany de lucre, també en edificis existents.
- e. En els àmbits específics derivats de l'aplicació d'un manament legal.

Amb aquesta ordenació de l'ús turístic, es pretén limitar el caràcter turístic de les zones residencials i del sòl rústic. Tant és així que a partir de l'entrada en vigor del PIAT no s'admet la implantació de nous hotels de ciutat a les zones turístiques (ZT) ni a les zones residencials-turístiques (ZR2). Igualment, en aquestes zones, el planejament urbanístic no podrà tenir delimitades zones aptes per a la implantació d'hotels de ciutat, i si les té, haurà de suprimir-les.

2.2.2 Capacitat d'allotjament turístic (Limitació de places)

L'establiment d'un límit de places turístiques s'estableix en tres nivells: pel conjunt de l'illa, per tipologies (Establiments d'allotjament turístic / ETH) i per densitat màxima de població turística.

La necessitat de la implementació d'aquests límits es justifica per no superar la capacitat teòrica que s'ha estimat en el punt 2.2 d'aquesta memòria, que es xifra en 430.000 places (quasi la meitat de la població resident). Els darrers mesos d'agost, l'IPH mitjà del mes sembla indicar que s'ha equiparat o superat aquest llindar si es té en compte l'oferta irregular. L'aposta per un model més equilibrat implica l'aplicació de límits de contenció per evitar superar la capacitat de l'illa de Mallorca i d'incrementar la pressió humana sobre territori, recursos i infraestructures.

Es proposen les següents línies d'actuació per a l'establiment de límits:

1. Límit total de places per a l'illa de Mallorca

La Llei 8/2012, de 19 de juliol, del turisme de les illes Balears, preveu a l'article 5 que els PIAT, i si escau els PTI, poden determinar el límit màxim de places turístiques per illa tant per allotjaments turístics, com en habitatges residencials susceptibles de ser comercialitzades turísticament, en funció dels recursos insulars existents, de les infraestructures, les densitats de població i altres paràmetres rellevants en cada àmbit. En aquest supòsit, les borses de places s'han d'adaptar a aquesta xifra.

En el mateix article s'estableix que fins que no es determini aquesta xifra, o si no es considera necessari determinar-la, el sostre màxim de places per illa ha de ser el determinat per les existents legalment, més les que integrin les borses gestionades pels organismes gestors de places turístiques o les administracions turístiques insulars.

En funció de l'exposat a l'article indicat, es proposa mantenir com a límit de places per a l'illa de Mallorca el sostre determinat per les existents legalment en data d'entrada en vigor de la Llei 6/2017, més les que integren la borsa gestionada per l'organisme gestor de places turístiques. I s'incorporen possibles estratègies de decreixement per amortització de places obsoletes.

La xifra que representa aquest límit coincideix en bona mesura amb els turistes allotjats en hotels i similars i allotjaments de lloguer durant el mes d'agost de 2015¹, (417.287 turistes de mitjana), quan les dades de l'Índex de Pressió Humana de Mallorca gairebé coincidiren amb la capacitat de l'illa.

	Places
Establiments hotelers o similars	290.057
Establiments hotelers o similars (en tramitació)	9.519
Habitatges turístics de vacances	10.222
Habitatges turístics de vacances (en tramitació)	59
Estades turístiques en habitatges	29.851
Estades turístiques en habitatges (en tramitació)	45.090
Estades turístiques en habitatges (expedients a informatitzar)	11.000*
Borsa de places (Mallorca)	42.718
Total	438.516

Distribució de places, segons Registre de la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme de les Illes Balears en data de setembre de 2017.

* Places estimades. Totes aquelles places que es troben en tramitació si finalment no es donessin d'alta, s'haurien de sostreure de la xifra indicada.

En aquest PIAT, sota la hipòtesi de rebuig dels expedients d'ETH en tramitació que no complien els requisits d'inscripció en el moment de publicació de la Llei 6/2017, s'arrodoneix la xifra total a la baixa i **es fixa el sostre en 430.000 places turístiques com a capacitat de càrrega turística màxima** per al total de l'illa de Mallorca, havent-se constatat que es pot atendre amb els recursos territorials existents per bé que amb indicis locals de saturació, apostant així per un model de contenció.

¹ Terminologia utilitzada per IBESTAT, Despesa i perfil dels turistes (Egatur). Nombre, pernoctacions i estada mitjana dels turistes amb destinació principal les Illes Balears per període, illa i tipus d'allotjament.

2. Distribució de places per tipologies.

Es proposa crear dues borses de places: una relativa a allotjaments turístics i l'altra relativa a estades turístiques en habitatges, en substitució de la borsa actualment existent. A l'empara del que disposa l'article 5.3 de la LTIB.

Per a la determinació de les places de la borsa que es destinaran a allotjament turístic i a estades turístiques en habitatges s'han considerat els següents criteris:

- Considerar les places en sòl vacant, qualificat de manera exclusiva per a ús turístic. Segons l'estudi de sòl vacant de 2008 (SITIBSA, 2008) a Mallorca en sòl vacant qualificat d'ús exclusiu turístic es poden aixecar 12.545 places. S'inclou a continuació un estudi de la distribució d'aquestes places per Sistemes Territorials Turístics (STT).

Sistemes Territorials	Places vacants turístiques
Badies del Nord	2255
Península de Llevant	1221
Litoral de Llevant	1364
Migjorn	4141
Platja de Palma	1223
Litoral de Ponent	2299
Àrea Metropolitana de Palma	0
Serra de Tramuntana	42
Raiguer	0
Pla de Mallorca	0
Mallorca	12545

Distribució de places vacants per Sistemes Turístics Territorials.

Font: Estudi de sòl vacant de la CAIB 2008.

Cal considerar que hi ha altres tipus d'establiments d'allotjament turístic que no se situen específicament en parcel·les on l'ús turístic és el principal (hotels de ciutat, allotjaments de turisme d'interior, agroturismes), per a la implantació dels quals també caldrà reservar un determinat nombre de places.

- Fomentar l'estabilització de places turístiques a les zones turístiques madures i saturades. Les ZTM1 proposades en el PIAT, Platja de Palma - S'Arenal, Palmanova - Magaluf, Peguera, Santa Ponça, Cales de Mallorca i Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - S'illot, són espais afectats per problemes de saturació, amb una elevada densitat de places i amb símptomes de degradació ambiental, fruit de l'obsolescència

de les construccions i infraestructures. Els objectius de la seva ordenació s'hauran d'encaminar a frenar la producció de places turístiques i afavorir el manteniment de la població resident. Per aquest motiu, l'objectiu en aquestes zones podria ser el de no esgotar les places que quedin en sòl vacant amb noves implantacions, i afavorir que en aquests sols s'hi puguin traslladar places que es donin de baixa dins la mateixa zona per reconversió.

- Fomentar el reequilibri territorial dels beneficis del turisme i apostar per reduir la marcada estacionalitat. En aquest sentit s'haurà de fomentar la disponibilitat de places en modalitats pròpies de nuclis no turístics: agroturisme, turisme d'interior o hotels de ciutat i estades turístiques en habitatges.

Així, estableix un nombre de partida del contingut de places de cada una de les borses de nova creació, amb les quantitats següents:

Borsa de places per a establiments d'allotjament turístic: 15.000 places

Borsa de places per a estades turístiques en habitatges residencials: 28.000 places

Que en conjunt suposen 43.000 places turístiques (un 10% del sostre total màxim).

Si n'és el cas, als ETH s'hi han d'incorporar les places dels Habitatges Turístics de Vacances, que representen el 2,39%, dels quals no es poden donar més altes, però que quan les places es donin de baixa passaran a incorporar-se a la borsa d'ETH. L'equiparació entre Habitatges turístics de vacances i ETH la fa la pròpia Llei 6/2017 quan en la seva disposició addicional segona estipula que *“Als efectes de les obligacions determinades en aquesta llei, s'han d'entendre inclosos en el concepte d'habitatges objecte de comercialització turística els habitatges turístics de vacances.”*

Amb la distribució de places entre les dues tipologies indicades no es pretén invertir el model actual, atès que en conjunt s'aposta per mantenir una distribució que doni més pes al volum de places en allotjaments turístics front a les estades turístiques en habitatges, incrementant no obstant el pes d'aquesta modalitat, ja que se li atribueix aproximadament el 65% de les places de la borsa, per tal de donar peu a una normalització de la planta immobiliària que encara ara presenta una elevada component d'irregularitat.

3. Densitat màxima de població turística

Per tal de distribuir territorialment les places de les dues borses, s'estableixen uns índexs d'Intensitat d'Allotjament Turístic, que variaran en funció de les característiques dels distints àmbits delimitats en aquest PIAT. Sens perjudici del que estableixi el Pla Territorial Insular de Mallorca en relació a la densitat màxima de població, s'estableix la densitat global màxima de població turística en 25 places turístiques / ha de sòl urbà i sòl urbanitzable o apte per urbanitzar d'ús residencial, turístic o mixt de tota l'illa.

S'estableixen les següents densitats turístiques màximes:

- a) La densitat turística màxima per les distintes zones turístiques és la indicada a l'Annex III de la Normativa d'aquest PIAT.
- b) La densitat turística màxima per a les zones residencials-turístiques és la següent:
 - Als àmbits ZR1: 6 places turístiques/hectàrea
 - Als àmbits ZR2: 12 places turístiques/hectàrea
- c) La densitat turística màxima per a l'àmbit de Palma Capital és de 8 places turístiques/hectàrea, la qual s'haurà d'equilibrar entre les diferents subzones específiques que s'estableixin.

Els instruments de planejament urbanístic municipal quan s'adaptin al PIAT, en funció de les densitats turístiques i de les places turístiques legalment existents, independentment de la ràtio turística de qualitat que correspongui a cada tipus d'establiment d'allotjament turístic, hauran d'establir el nombre màxim de places turístiques que pot assolir cada població i incorporar els mecanismes de control necessaris per a que no es superi (establiment d'índex d'intensitat d'ús, limitació de zones aptes per a ETH,...).

Transitòriament, per tal de procurar un equilibri adequat entre els recursos territorials i l'activitat turística, fins que els instruments de planejament urbanístic municipal s'adaptin al PIAT, a les zones aptes per a aquesta activitat el nombre màxim de places turístiques que es podran donar d'alta a tot tipus d'establiments d'allotjament turístic en una parcel·la (sense excepció), sense perjudici d'altres regulacions més restrictives, serà el resultat per defecte d'aplicar l'índex d'intensitat d'allotjament turístic que correspongui a la zona on s'ubiqui segons la taula següent:

Àmbit	Índex d'intensitat d'allotjament turístic (IIAT)
Zones turístiques	
Sòl d'ús turístic predominant	Equivalent a l'índex d'intensitat d'ús turístic o a la ràtio que figura en l'article 27 o en l'annex III de la Normativa d'aquest Pla, segons el cas
Sòl d'ús residencial	1 plaça / 25 m ² de superfície construïda
Palma capital	
Zones extensives	1 plaça / 25 m ² de superfície construïda
Resta de zones	1 plaça / 40 m ² de superfície construïda
Zones residencials	
Zones extensives	1 plaça / 25 m ² de superfície construïda
Zones intensives	1 plaça / 30 m ² de superfície construïda
Nucli antic	1 plaça / 35 m ² de superfície construïda
Sòl rústic	
Sòl rústic comú	1 plaça / 25 m ² de superfície construïda
Sòl rústic protegit	1 plaça / 40 m ² de superfície construïda

La capacitat d'allotjament turístic de cada parcel·la s'haurà de calcular pel conjunt de les places turístiques registrades i les que se'n presenti declaració responsable d'inici d'activitat en establiments d'allotjament turístic en relació a la superfície construïda de totes les edificacions amb ús residencial o turístic legalment autoritzades o que es puguin autoritzar.

4. Borsa de places turístiques

A l'entrada en vigor del PIAT es cancel·la la borsa existent de places per als allotjaments turístics i les estades turístiques a habitatges residencials i, al seu lloc, es creen dues noves borses de places diferenciades, una per a allotjaments turístics i una altra per a estades turístiques a habitatges residencials i caldrà aplicar l'objectiu de contenció i de progressiu decreixement dins els marges fixats en aquest Pla. En cap cas es podrà transferir places d'una de les borses a l'altra.

El nombre de places inicial de cada una de les borses de nova creació serà:

- Per a la borsa de places d'allotjament turístics: 15.000 places, de les que s'hauran de restar aquelles places de les quals s'hagi disposat en el període comprès entre la publicació de l'acord d'aprovació inicial i el de l'aprovació definitiva d'aquest PIAT,

i a les que també s'hauran de sumar aquelles places que hagin de retornar a la borsa d'acord amb l'establert a l'article 91 de la llei 8/2012, de 19 de juliol, del Turisme de les Illes Balears, en el mateix període.

- b) Per a la borsa de places d'estades turístiques en habitatges d'ús residencial: 28.000 places, de les que s'hauran de restar aquelles places de les quals s'hagi disposat en el període comprès entre la publicació de l'acord d'aprovació inicial i el de l'aprovació definitiva d'aquest PIAT, i a les que també s'hauran de sumar aquelles places que hagin de retornar a la borsa d'acord amb l'establert a l'article 91 de la llei 8/2012, de 19 de juliol, del Turisme de les Illes Balears, en el mateix període.

Cal tenir en compte, però, que la Disposició transitòria novena, estableix un sostre cautelar de places turístiques, on, durant el termini d'adaptació del planejament urbanístic municipal al PIAT, cautelarment es fixa un sostre total màxim de 22.000 places destinades a estades turístiques en habitatges residencials i de 10.000 places destinades a establiments d'allotjament turístic en relació amb les places inscrites a partir de l'entrada en vigor del PIAT al registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics. Durant aquest període no seran d'aplicació els límits previstos en les borses de nova creació. Ara bé, un cop superat aquest termini de quatre anys, l'òrgan gestor de les borses de places turístiques ha d'aplicar el règim previst en les borses de nova creació.

5. Acreditació de places

Amb efectes del dia en que es publiqui al BOIB l'aprovació definitiva del present Pla director, l'òrgan gestor de les borses de places, emetrà resolució en la que s'especifiqui el nombre total de places de cada una de les borses d'acord amb les operacions aritmètiques especificades en els dos paràgrafs anteriors. Així mateix s'ha de procedir en l'establiment del sostre cautelar de places turístiques que contempla la Disposició transitòria novena.

6. Límit de places a zones residencials

Com a mesura de correcció territorial i de preservació de la identitat i tipologia de determinades zones o nuclis, el planejament urbanístic podrà delimitar zones o nuclis on no es permetin noves places en establiments d'allotjament turístic. Els planejaments urbanístics limitaran les places turístiques que es poden comercialitzar en ETH.

A les zones residencials ZR1 i Palma Capital, tret de la modalitat d'hotels de ciutat, hostatgeries, albergs o refugis no es permeten actuacions urbanístiques que puguin suposar un increment de places en establiments d'allotjament turístic respecte de les que contempli el planejament urbanístic a la data de publicació de l'aprovació inicial del PIAT. Així mateix, en els nuclis antics de les zones ZR1, ZR2 i Palma capital s'admetrà incrementar el sòl qualificat d'ús detallat d'allotjament turístic, però únicament per a la implantació d'establiments d'interior, hostatgeries, albergs o refugis.

Es tracta d'evitar major consum de territori per a ús turístic, per tal de ser coherents amb els principis d'aquest PIAT i per aturar l'empitjorament i degradació del paisatge i el territori. No tindria gaire sentit continuar permetent noves actuacions que impliquin ocupació de més territori i consum de més recursos, quan des del PIAT s'aposta per la contenció.

Només aquells sòls que tot i suposar increment de places turístiques, ja estiguin classificats com urbans o urbanitzables a l'entrada en vigor del PIAT, i hagin desplegat actuacions urbanístiques es podran executar, sempre que s'ajustin als límits de creixement prevists en el PTI.

Per tant, no es permetran actuacions urbanístiques en les 14 zones residencials costaneres ZR2 (tret del previst pel conjunt històric). Tots aquells sectors urbanitzables que s'han desclassificat en virtut de la DA 16a de la Llei d'Urbanisme de les Illes Balears, no podran classificar-se per destinar-se a ús turístic. Resulta significatiu el cas de l'antiga zona turística de sa Ràpita, la qual a partir de l'entrada en vigor del PIAT perdrà aquesta condició per tal de venir regulada amb a una funció territorial més acord a la seva realitat i identitat, com a nucli d'estiueig de segona residència. Cal indicar no obstant que s'ha observat un volum significatiu d'habitatges que es destinen a l'oferta ETH. S'haurà de contrastar a través del planejament urbanístic l'aptitud d'aquest àmbit per acollir noves inscripcions mentre no es depassi la densitat màxima establerta.

Referent als antics sectors de sòl urbanitzable THM-II i THM-V de les NS de Campos, hom considera que han quedat desclassificats per ministeri de llei degut a l'aplicació de la Disposició addicional setzena de la Llei 12/2017, d'urbanisme de les illes Balears, en tractar-se d'un planejament general no adaptat a les DOT i haver transcorregut de sobres els terminis establerts pel seu desenvolupament. No així els sòls d'ús turístic els quals ja

es troben urbanitzats, per bé que estiguin vacants, els quals podran edificar-se amb el rati que els hagi fixat el planejament al seu moment.

2.2.3 Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació

Les actuacions relacionades amb l'àrea temàtica indicada són les que es proposen a continuació:

1. Sobre la intervenció a zones turístiques. Pel conjunt de zones turístiques definides en aquest PIAT es defineixen criteris d'ordenació per a la redacció i aprovació de plans especials d'adequació ambiental i paisatgística. La finalitat és millorar i renovar les zones turístiques.

Es tracta de directrius per a l'adequació ambiental i paisatgística i la integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons, zones humides i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans. Es pot procedir al seu reconeixement mitjançant plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística.

A les àrees posteriors de les zones turístiques es planteja un doble objectiu que cal treballar:

- a) Per un costat s'ha de posar en valor el paisatge i millorar la permeabilitat des de les zones turístiques. Fomentar la creació de zones d'esbarjo, passeigs de connexió amb rutes, etc. En aquest sentit a les ZTM1 ja es preveuen àrees d'influència per tractar actuacions com les indicades (Torrent dels Jueus a la Platja de Palma o Punta de n'Amer a Cala Millor-s'Illot). També es poden posar en valor altres tipus d'espais com les Pedreres a la Platja de Palma.
- b) Per altre costat cal regular la possibilitat d'implantar aquells usos i activitats dotacionals que per les seves característiques no es poden ubicar dins els sols urbans de les zones turístiques i que necessiten ser ubicats a les seves àrees posteriors, com per exemple els aparcaments.

Es proposa, doncs, la valorització de les parts posteriors de les zones turístiques i harmonitzar-hi usos i activitats.

Per a la materialització dels objectius anteriors no és permesa la previsió de cap zona de reserva per a nous creixements residencials o turístics. No obstant l'anterior, els

planejaments municipals adaptats al Pla territorial insular a l'entrada en vigor d'aquest PIAT, mantenen les hectàrees per a sòl de reserva i dotacional per a actuacions en execució previstes el seu dia al POOT que varen incorporar amb l'assenyalada adaptació.

2. Intervenció a les zones turístiques saturades o madures. Partint de la situació vigent i dels estudis d'anàlisi multi-criteri elaborats en fase de diagnosi, amb els 5 indicadors definits abans, es fa la següent proposta de definició i identificació de zones turístiques madures.

- **Zones turístiques saturades i madures (ZTM1).** Es tracta de zones que tenen a la vegada problemes de maduresa i problemes derivats d'una elevada pressió com a conseqüència d'una elevada densitat de places. És a dir, es tracta de zones que presenten les dues casuístiques de la llei 8/2012. Són zones que la seva ordenació requereix d'uns àmbits d'abast territorial, és a dir, no només el teixit urbà més envellit i que allotja els establiments més vells, sinó tot el nucli en el qual es troben i fins i tot àmbits posteriors de sòl rústic per poder dur a terme operacions de reconversió i facilitar-ne la integració. Les ZTM1 poden contenir teixits més degradats que necessiten d'un tractament d'urbanització.

Es proposa que aquests àmbits s'ordenin mitjançant els Plans de rehabilitació turística integral (PRTI) prevists a l'article 77 de la llei 8/2012 i des del PIAT s'aportarà delimitació i objectius i criteris per a la seva ordenació. Al tractar-se d'àmbits, en ocasions supramunicipals, es proposa que la redacció i aprovació dels plans correspongui al CIM. No obstant l'anterior, i per tal de flexibilitzar la implementació, els Ajuntaments a través dels instruments de planejament també podran realitzar-ne l'ordenació, i si compleix amb els requisits establerts, podrà substituir el PRTI.

Atès que es tracta d'espais afectats per problemes de saturació, fruit de densitat de places elevades i de degradació ambiental, fruit de la obsolescència de les infraestructures, els objectius de la seva ordenació s'hauran d'encaminar a fomentar la reducció de places turístiques, afavorir el manteniment de la població resident, i a la urbanització i dotació d'aquells espais que ho requereixin.

Formaran part d'aquesta tipologia les zones que ja han estat objecte de declaració com a Zona Turística Madura per Acord del Consell de Govern de 19 de desembre de 2014:

- **Peguera**
- **Santa Ponça**
- **Palmanova - Magaluf**

La Platja de Palma, que havia estat declarada anteriorment com a zona turística madura pel Decret Llei 1/2013 i la Llei 8/2010 (derogada per la Llei 6/2017).

- **Platja de Palma - s'Arenal**

Se sostreuen de les delimitacions ja aprovades aquells àmbits que s'ha detectat que pertanyien a teixits urbans clarament residencials. Aquestes àrees residencials es mantenen com a àrea d'influència de les ZTM1 i són: una petita franja al sud de Santa Ponça i les urbanitzacions de Bellavista, Son Verí i Cala Blava (en el continu urbà Platja de Palma - s'Arenal).

També formaran part d'aquesta tipologia dues zones que sense haver estat declarades com a ZTM fins al moment presenten importants símptomes de saturació i maduresa, detectats en els estudis d'avaluació multi-criteri de la fase de diagnosi del PIAT. Aquestes, són:

- **Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot.** Que presenta elevades densitats de places turístiques (amb una densitat de 85,22 places per hectàrea) i infraestructures hoteleres relativament antigues (l'edat mitjana d'obertura dels establiments hotelers és de 1981). Es tracta de la zona amb major densitat de places després de Platja de Palma – s'Arenal.
- **Cales de Mallorca.** Que presenta elevades densitats de places turístiques (amb una densitat de 63,62 places per hectàrea) i infraestructures hoteleres relativament antigues (l'edat mitjana d'obertura dels establiments hotelers és de 1979,83) i una trama urbana que en més del 70% de la seva extensió data d'abans de 1973 .
- **Zones turístiques madures (ZTM2).** Es tracta d'àmbits concrets, de teixits urbans madurs o degradats que requereixen d'una millora de la urbanització. Per a la seva identificació s'ha partit dels estudis d'avaluació multi-criteri de la fase de diagnosi del PIAT. En aquestes zones el pes del fenomen dels habitatges turístics és major que a les zones turístiques madures de tipus 1, existeixen densitats estimades d'habitatges turístics superiors.

Els instruments més adequats per a la realització d'operacions de millora de la urbanització, són instruments ja prevists a la legislació del sòl com plans especials i des del PIAT s'aportaran objectius i criteris generals per a la seva ordenació. Formaran part d'aquesta tipologia les zones següents:

- **Cala Rajada – Font de sa Cala.** Es caracteritza per tenir establiments antics (any d'obertura mitjà dels establiments és de 1976) i de categoria inferior, especialment a la trama més antiga de Cala Rajada.
- **Can Picafort.** Té una densitat propera a les 45 places per hectàrea, un teixit urbà executat principalment abans de mitjans de la dècada del setanta, i un any mitjà d'obertura dels establiments de 1979. Més del 63% de la trama urbana és anterior a 1973.
- **Platja d'Alcúdia.** També disposa d'un teixit urbà del primer boom turístic que s'ha anat densificant, amb una densitat mitjana de 61 places per hectàrea, el 66,77% de la trama és anterior a 1973. En canvi l'edat dels establiments és inferior a les altres zones, l'any mitjà d'obertura dels establiments turístics és de 1986.

Zona Turística Madura	% teixit urbà anterior 1973	Densitat places en establiments / ha *	Any obertura mitjà establiments	Ràtio places 1972/2016	Categoria mitjana dels establiments
Platja de Palma - S'Arenal	50,39%	62,73	1970,94	0,92	2,69
Peguera	40,50%	79,21	1974,47	0,5	2,89
Palmanova - Magaluf	61,38%	123,39	1977,86	0,46	2,95
Santa Ponça	35,59%	33,45	1980,38	0,41	3,14
Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot	29,97%	85,22	1981,63	0,29	3,13
Cales de Mallorca	70,09%	63,62	1979,82	0,35	3
Can Picafort	63,25%	45,34	1979,22	0,59	3,04
Cala Rajada - Font de sa Cala	32,88%	70,71	1976,31	0,54	2,70
Platja d'Alcúdia	66,77%	60,57	1985,76	0,18	3,27

* Les densitats es calculen sobre la superfície de trama urbana existent de la zona

Principals indicadors de les Zones Turístiques Madures identificades

Fonts: Elaboració pròpia i Registre d'Establiments turístics de la CAIB

Una vegada identificades, la següent passa és la **delimitació (Plànol O-3)**. Tant per les ZTM1 com per les ZTM2, es proposa una delimitació d'abast territorial que va més enllà de l'estricta delimitació de les trames urbanes afectades, es tracta d'incloure àmbits amb suficient dimensió per poder assolir els objectius de reconversió.

Tant per les ZTM1 com per les ZTM2 es diferencien dos àmbits: la zona turística saturada i madura o la zona turística madura, definida pels teixits urbans centrals, i l'àrea d'influència que incorpora espais contigus que es creuen convenientes per a dur a terme les tasques d'ordenació i per tal d'assolir els objectius i criteris que es plantegen.

En quant a les **ZTM1**, en concret a les tres zones del municipi de Calvià (Palmanova - Magaluf, Santa Ponça i Peguera) i atès que en la seva declaració ja es varen treballar delimitacions de caire territorial adequades, es conserva la delimitació. No obstant això, s'ha procedit dins l'espai delimitat en els corresponents acords a diferenciar entre la zona turística saturada i madura i l'àrea d'influència. La zona turística saturada i madura la constitueixen les trames urbanes centrals destinades a l'activitat turística i l'àrea d'influència es delimita, principalment, a partir de les zones residencials i dels sòls rurals inclosos en la delimitació de ZTM aprovada.

Pel cas de Palma s'ha tengut en compte la delimitació que preveia la Llei 8/2010, derogada per la 6/2017 i se'n proposa una ampliació de caire territorial. Les àrees de desenvolupament urbà constitueixen la zona turística saturada i madura, i els terrenys rurals i les ampliacions queden recollides amb la figura d'àrea d'influència.

En els casos de Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot i de Cala Murada es proposa una delimitació d'abast territorial, que s'estén a les zones residencials del seu àmbit d'influència i part dels espais protegits contigus.

Els criteris seguits per a la delimitació d'aquestes zones turístiques saturades i madures responen a objectius de caire territorial, definint el paisatge com a estratègia d'intervenció i l'estructura urbana territorial com a model d'ordenació.

En la definició del model d'ordenació s'ha posat l'èmfasi en el reconeixement i potenciació dels valors paisatgístics (culturals i naturals) del lloc, com eix principal per a generar una estratègia d'intervenció basada en la diferenciació i en la identitat pròpia (marca) enfront de la monotonia i manca de diferenciació de molts espais turístics, reconeixent d'aquesta manera els elements naturals i patrimonials d'interès i potenciant els seus valors singulars com a recurs. Així, per exemple en el cas de la ZTM de Cala Bona - Cala Millor - sa

Coma - s'Illot, s'inclou el LIC de Punta de n'Amer, en el cas de la Platja de Palma s'incorpora part de l'ANEI dels barrancs de Son Gual i Xorrigo, i en el cas de Cala Murada part del LIC de Cales de Manacor.

Per tal d'evitar la desconexió entre els valors del paisatge interior i del litoral, interromputs pel continu urbà i la fragmentació territorial s'ha apostat per incloure dins les àrees d'influència d'aquestes ZTM1 espais situats a la part posterior. A la platja de Palma es delimita un espai posterior a manera d'àrea d'influència que abasta la zona sud de la unitat paisatgística, definida en fase de diagnosi, dels Turons de Pòrtol i Costes de Xorrigo. També s'aprofita per incloure una petita àrea d'influència de la zona turística madura que arriba fins el Cap Enderrocat. S'inclouen aquests espais per tal de facilitar la connectivitat de la zona turística amb l'espai posterior. A la ZTM1 Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - S'Illot, també s'inclouen espais situats fins a la carretera Ma-4027 i Ma-4023, amb la mateixa funcionalitat.

Pel que fa a les ZTM2, per les tres zones, Cala Rajada - Font de sa Cala, Can Picafort i Platja d'Alcúdia, es proposa una delimitació que recull diferents nuclis de zones residencials on s'han detectat indicadors de maduresa. En el cas de Can Picafort i Platja d'Alcúdia es delimita com a àrea d'influència la part posterior del nucli, mentre que per la zona turística madura de Cala Rajada - Font de sa Cala la delimitació de l'àrea d'influència també permet donar una solució de continuïtat a l'àmbit, el qual podrà ser ordenat donant-li una major coherència, posant en valor diferents trams del front marítim i articulant un passeig paisatgístic que garanteixi una certa continuïtat, arribant fins a Cala Agulla, la qual ha estat inclosa dins l'àrea d'influència per tal d'ordenar i millorar els recorreguts d'accés, tot restaurant i conservant la zona dunar i preveient una regulació dels aparcaments.

Des del PIAT s'inclouen criteris i determinacions per als instruments d'ordenació de les ZTM.

Com ja s'ha comentat, a les zones turístiques saturades o madures es preveu que l'ordenació es faci a través d'un pla de rehabilitació turística integral (PRTI) que es poden iniciar per part del Consell Insular d'ofici o a petició dels municipis interessants i la tramitació i impuls correspon al Departament competent en matèria d'ordenació territorial. En tot cas correspon al Ple del Consell l'aprovació definitiva dels mateixos. No obstant

l'anterior, a les ZTM1 que atenyen un únic municipi, si els instruments de planejament municipal inclouen l'ordenació detallada d'aquests àmbits i amb aquesta ordenació s'assoleixen els objectius i es compleixen els principis definits en aquest PIAT per a elles, els esmentats instruments urbanístics podran fer les funcions del PRTI.

A les zones turístiques madures 2 (ZTM2), l'ordenació es podrà fer mitjançant un pla especial o qualsevol altre instrument de planejament dels previstos a la legislació d'ordenació territorial o urbanística que pugui satisfer els objectius de reconversió previstos a la legislació turística i en aquest PIAT. Si en el termini de quatre anys de l'aprovació del PIAT aquests no han iniciat aquest procediment, el Consell Insular podrà procedir a subrogar-se aquesta redacció. En aquest cas es tramitarà un pla de rehabilitació turística integral o un pla especial d'ordenació territorial.

Entenem que correspon als PIAT desplegar, fins on sigui necessari, no tan sols el procediment per a la redacció, tramitació i aprovació dels Plans de Rehabilitació Turística Integral, ans els objectius i determinacions que aquests han de incloure, i el detall, si s'escau, dels paràmetres que aquests plans han d'establir. En aquest sentit s'inclouen criteris generals i específics per a la redacció dels plans de desenvolupament de les ZTM.

Així mateix, es preveu la possibilitat que es defineixin les zones turístiques saturades tipus 3 (ZTM3), però no madures. En primer lloc, la seva declaració s'ha d'avaluar mitjançant l'adaptació al PIAT del planejament urbanístic municipal, el qual ha de procedir a declarar-les en funció del resultat dels indicadors i de l'anàlisi de les zones turístiques. Conseqüentment, la seva ordenació es farà d'acord a les prescripcions previstes en l'annex IV d'aquest PIAT, completades amb les mesures a adoptar en el planejament urbanístic municipal quan sigui necessari.

3. Mesures paisatgístiques

El PIAT incorpora mesures paisatgístiques per a l'**espai públic en zones turístiques**. Per tal de millorar la qualitat paisatgística de l'espai públic de les zones turístiques, a les àrees on es duuguin a terme actuacions de transformació urbanística o aïllades, així com en els projectes de reforma de l'espai públic urbà, s'hauran de complir els següents criteris:

- a) En via pública, sempre que la secció viària ho permeti es dotarà d'un mínim de 3 arbres per cada 20 metres lineals de vorera.

- b) A les àrees d'aparcament situades fora de la via pública, s'haurà d'assegurar un mínim de 1 arbre per cada 4 places d'aparcament.
- c) Excepcionalment a les àrees d'aparcament de superfície superior a 1.000 m³ es permetrà substituir els arbres per marquesines cobertes amb plaques fotovoltaïques. Aquestes instal·lacions no computaran com a superfície construïda ni com a ocupació.
- d) S'haurà de procedir al soterrament de les esteses aèries, existents i previstes, sempre que resulti compatible amb la normativa sectorial corresponent.

La implantació de noves zones verdes o les existents sotmeses a una reforma integral es dissenyaran com a mínim amb un 50 % de terreny permeable, vegetació preferentment autòctona amb utilització d'espècies de baixa necessitat hídrica pròpies del paisatge mediterrani defugint especialment d'espècies que vulguin reproduir paisatges forans. El reg d'aquestes zones es durà a terme, preferentment, mitjançant la utilització d'aigües pluvials o aigües regenerades aptes pel reg.

També s'incorporen mesures paisatgístiques per als edificis turístics diferenciant entre ordenació aïllada, d'alineació a vial o reculada i, sobretot, en els edificis en sòl rústic:

- Ordenació aïllada: En cas de noves implantacions, canvis d'ús, reformes integrals o rehabilitacions integrals, que afectin les zones exteriors dels establiments turístics amb ordenació aïllada, s'haurà de fomentar la permeabilitat i relació visual entre l'espai públic i l'espai lliure dels establiments, per tal d'integrar-los en l'entorn més proper i millorar la qualitat urbana. També s'hauran de reduir els efectes de la impermeabilització del sòl i evitar una excessiva escorrentia superficial, així com disminuir l'efecte "illa de calor". Per això es limitaran les àrees pavimentades de l'espai lliure i s'incorporaran sistemes urbans de drenatge sostenible sempre que sigui possible.
- Ordenació d'alineació a vial o reculada: En el cas de noves implantacions, canvis d'ús i reformes o rehabilitacions integrals que afectin les zones exteriors dels edificis destinats a establiments turístics amb ordenació d'alineació a vial o reculada, s'haurà de fomentar la permeabilitat i relació visual entre l'espai públic i l'espai lliure dels establiments, per tal d'integrar-los en l'entorn més proper i millorar la seva qualitat urbana. També s'hauran de reduir els efectes de la impermeabilització del sòl i evitar una excessiva escorrentia superficial, així com disminuir l'efecte "illa de

calor". Per això es limitaran les àrees pavimentades de l'espai lliure i s'incorporaran sistemes urbans de drenatge sostenible sempre que sigui possible.

- En sòl rústic: En cas de noves implantacions, canvis d'ús i reformes o rehabilitacions integrals que afectin a les zones exteriors dels edificis destinats a establiments turístics en sòl rústic per tal d'evitar una banalització del paisatge rural, les actuacions que es puguin efectuar a la parcel·la es realitzaran amb criteris sostenibles i d'integració paisatgística. Per això:
 - a) L'enjardinament de la parcel·la serà el mínim possible i es realitzarà només al voltant de les edificacions i en ell s'empraran espècies pròpies del paisatge mediterrani, preferentment de l'entorn més proper i amb baix requeriment hídric.
 - b) Només es permetrà una piscina exterior i per establiment; la làmina d'aigua no serà superior a 75m² i serà de planta rectangular; no podrà sobresortir més de 0,50 m sobre el terreny natural en qualsevol punt del seu perímetre, i els materials, colors i acabats utilitzats estaran integrats en l'ambient circumdant.
 - c) Per tal d'assegurar l'ombra de la zona d'aparcaments aquestes hauran de disposar d'un mínim d'un arbre per cada dues places. A més, les superfícies destinades a aparcaments i camins d'accés, no podran ser pavimentades amb asfalt, ciment, formigó ni cap altre tècnica similar que impliqui el segellat i la impermeabilització del ferm.
 - d) Sense perjudici de la regulació continguda al planejament urbanístic i territorial, les edificacions destinades a l'allotjament turístic i als seus usos complementaris, així com els tancaments exteriors, hauran d'adaptar-se a l'entorn.
 - e) La integració harmònica amb l'entorn es procurarà mitjançant l'adopció d'una arquitectura no estrident, senzilla i racional, amb preferència per les solucions tipològiques i d'acabats tradicionals.
 - f) Pel que fa als tancaments exteriors de la finca, a més de respectar les tipologies tradicionals de la zona, aquests no podran suposar un perill per a l'avifauna ni generar un efecte barrera per a la fauna silvestre terrestre; amb

aquesta finalitat es respectaran les alçades màximes previstes en la legislació sectorial i queden prohibides les tanques amb fil ferro espinós.

4. Intervencions per a millorar la qualitat de l'edificació.

Un dels objectius del PIAT és el d'afavorir i incentivar la qualitat de l'edificació ja sigui dels establiments d'allotjament turístic, mitjançant la seva rehabilitació o substitució, ja sigui per a nous allotjaments o fins i tot per edificacions destinades a ús residencial a les zones turístiques. Amb la finalitat indicada es proposa que:

1. Al sol urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització, l'obertura de nous establiments d'allotjament turístic, l'ampliació o la substitució dels existents estarà subjecte al compliment de les condicions següents:
 - a) Els nous establiments d'allotjament turístic i les ampliacions dels existents, excepte els supòsits legalment establerts, hauran de respectar la ràtio fixada pel planejament urbanístic i en el seu defecte una ràtio mínima de 60 m² de superfície de parcel·la per plaça.
 - b) Els nous establiments d'allotjament turístic i les ampliacions dels ja existents, amb una capacitat superior a 20 places, hauran de preveure una plaça d'aparcament per cada 5 places turístiques noves.
2. A les zones turístiques (ZT) i a les zones residencials-turístiques (ZR2): s'estableixen condicions i paràmetres d'edificació per a cada zona turística.
3. Al sòl rústic, es prohibeix la implantació d'establiments d'allotjament hotel·ler i d'apartaments turístics o l'ampliació de capacitat d'allotjament dels existents.
4. L'autorització de nous establiments d'allotjament de turisme rural o l'ampliació de capacitat dels existents estarà subjecta al compliment de les condicions següents:
 1. L'antiguitat de l'edificació principal per poder implantar nous hotels rurals haurà de ser igual o anterior a 1900 i per a establiments d'agroturisme haurà de ser igual o anterior a 1956, sense perjudici de la possibilitat d'utilització de les ampliacions que s'hagin construït legalment amb posterioritat, amb les limitacions i en els termes que estableix la legislació sectorial.

2. La parcel·la mínima ha de ser de 4,9 hectàrees pels nous hotels rurals i de 2,1 hectàrees pels establiments d'agroturisme, i ambdues categories han d'estar vinculades a una explotació agropecuària i l'ús ha de ser compatible amb la preservació del patrimoni cultural i etnològic.
3. La capacitat màxima d'allotjament dels nous establiments o l'ampliació dels existents serà igual o inferior a 24 places turístiques o 12 unitats d'allotjament per a parcel·les de 21.000 m² en el cas d'agroturismes i de 49.000 m² en el cas d'hotels rurals, amb la possibilitat d'incrementar 2 places turístiques en 1 unitat d'allotjament per cada 7.000 m² addicionals d'explotació agropecuària vinculada. En cap cas es podran superar les 50 places turístiques o les 25 unitats d'allotjament. A més els agroturismes han de complir la resta de requisits previs a la legislació agrària i turística.
4. La superfície útil màxima de la resta de dependències vinculades a l'activitat turística que no es destinin a unitats d'allotjament serà de 20 m² per plaça. No es computaran a tal efecte les dependències amb algun règim de protecció del patrimoni cultural ni les destinades a allotjament del personal de servei de l'establiment o del que exerceix les funcions agropecuàries o forestals. Així mateix tampoc computaran les dependències destinades a residència de la persona propietària.
5. Tant l'espai destinat a allotjament turístic com la resta de dependències i instal·lacions destinades a les persones usuàries de l'establiment s'han de desenvolupar en una única parcel·la o en parcel·les directament confrontants que reuneixin la superfície mínima fixada, i han d'ocupar el mínim possible d'edificis.
6. No es permeten noves unitats d'allotjament turístic que reuneixin el programa funcional complet d'habitatge per elles mateixes.
7. No es permet l'ampliació dels establiments d'allotjament de turisme rural, llevat que sigui estrictament necessari per a complir requisits d'accessibilitat, seguretat, adaptació a normativa d'higiene, eficiència energètica i altres similars.

2.2.4 Dotacions turístiques

Amb la finalitat d'assolir els objectius plantejats es proposen línies d'actuació organitzades en diferents finalitats:

- a) Racionalització de la distribució estacional de l'activitat turística i diversificació del turisme:
 - a. Foment del turisme esportiu i sostenible per mitjà de les rutes ciclistes d'interès turístic, senderistes, etcètera;
 - b. Foment del turisme cultural;
 - c. Regulació dels equipaments complementaris;
 - d. Dotacions al servei del turisme nàutic.
- b) Adequació de l'accés a les platges.

Dotacions per a la racionalització de la distribució estacional de l'activitat turística

Per a millorar l'oferta turística i aconseguir una racionalització de la distribució estacional de l'activitat el PIAT proposa un seguit de dotacions turístiques enfocades cap al gaudi equilibrat dels espais lliures, la cultura, l'esport i el lleure. Les Dotacions proposades han de posar en valor el paisatge mediterrani i s'han d'adequar a les característiques pròpies de cada sistema territorial així com potenciar la mobilitat sostenible i la protecció dels espais naturals.

El Consell de Mallorca podrà elaborar i desenvolupar plans d'acció específics, a través del departament responsable en matèria de promoció turística o de la col·laboració entre aquest i altres departaments, relatius a diferents productes turístics o rutes d'interès turístic, en particular:

- a) Turisme esportiu, amb les seves variants concretes, amb especial atenció al disseny de rutes ciclistes d'interès turístic, senderistes, etcètera.
- b) Turisme cultural, en relació a llocs d'interès per la cultura en general, el cinema, el patrimoni artístic i històric o per la seva activitat cultural consolidada, i específicament la ruta cultural basada en la vida i fet de personatges històrics com Ramon Llull.

- c) Turisme relacionat amb la gastronomia i el producte agroalimentari local.
- d) Turisme relacionat amb la naturalesa o activitats que tinguin a veure amb les característiques medi ambientals de Mallorca, com ara l'observació d'aus.
- e) Altres productes turístics que puguin fixar els plans estratègics o plans d'acció del Departament responsable en matèria de promoció turística o els organismes que en tinguin delegada la gestió.

Es regulen específicament els següents tipus de dotacions:

1. Xarxa de vies ciclistes:

A nivell insular: Per fomentar la mobilitat sostenible i el cicloturisme a tota l'illa, i d'acord amb la planificació sectorial en matèria de mobilitat, el Consell de Mallorca haurà de desplegar un Pla de vies Ciclistes, vinculant per als instruments d'ordenació i les actuacions en les vies que afecti.

Mapa de les vies ciclistes de Mallorca

Font: Consell Insular de Mallorca

A escala municipal, els planejaments municipals, de conformitat amb la seva naturalesa i abast, hauran de desplegar el disposat en el Pla de vies Ciclistes i potenciar la seva implantació proposant les mesures necessàries que facin possible la seva execució, sobretot en aquelles vies de titularitat municipal.

Dins les zones turístiques s'haurà de definir una xarxa de recorreguts aptes per bicicletes que donaran continuïtat als itineraris i rutes exteriors i que seguiran els mateixos criteris establerts en els plans de rehabilitació turística integral de les zones turístiques saturades i madures.

Els planejaments municipals també podran proposar nous itineraris i rutes que complementin els definits al Pla de vies Ciclistes, seguint els seus mateixos criteris.

2. Xarxa de rutes senderistes:

A nivell de STT, en el marc del que preveu la legislació en matèria de camins públics i rutes senderistes, i amb la finalitat de fomentar el senderisme i a la vegada reduir la pressió sobre determinats indrets de l'illa, i especialment a la Serra de Tramuntana, el Consell de Mallorca podrà crear noves rutes senderistes que articulin els diferents sistemes territorials i que complementaran les grans Rutes de caire insular com son la de Pedra en sec i la d'Artà a Lluc.

Amb la finalitat de completar la xarxa prevista al Pla Territorial Insular de Mallorca, es creen les següents de caràcter insular, i que es dibuixen de forma orientativa al plànol O-5: la Ruta dels Fars i la Ruta dels Santuaris.

Per a l'ordenació i execució de les rutes senderistes previstes en aquest PIAT, es seguirà el que preveu la legislació de camins públics i rutes senderistes. Els respectius plans especials i projectes de rutes senderistes hauran de tenir en compte els criteris de posar en valor el paisatge i els recursos patrimonials propis de l'illa, d'ajustar-se a rutes temàtiques que posin en valor les principals singularitats de cada STT i de preveure connexions amb les zones turístiques i amb els centres d'interpretació previstos en el PIAT.

A escala local, a les zones turístiques els planejaments municipals, si ja estan definides les rutes, hauran de donar continuïtat a aquestes per carrers amb predominança d'ús

vianant i seguiran els mateixos criteris establerts en els Plans de rehabilitació turística integral de les zones turístiques saturades i madures.

Els planejaments municipals també podran proposar noves rutes que complementin les rutes supramunicipals dels distints Sistemes territorials turístics. Aquestes rutes es podran ordenar mitjançant les escaients previsions al planejament general o, preferiblement, mitjançant els plans especials i els projectes de rutes senderismes prevists a la legislació de camins públics i rutes senderistes.

3. Regulació d'equipaments turístics complementaris:

S'entén per equipaments turístics complementaris els centres turístics d'esbarjo, esportius, culturals, lúdics i de turisme actiu, destinats fonamentalment a prestar servei a l'activitat turística.

En el procediment d'implantació d'aquests equipaments turístics complementaris s'haurà d'acreditar que la seva capacitat com instrument per a diversificar i qualificar la oferta turística és efectiva.

En sòl rústic es limiten els equipaments turístics complementaris. Només seran possibles nous equipaments turístics complementaris o l'ampliació dels existents, sempre que el projecte n'hagi estat declarat d'interès turístic, en els casos següents:

- Quan estiguin previstos a un instrument de planificació.
- Quan siguin d'ús esportiu, turisme actual o cultural, amb una superfície edificada inferior al 3% i una superfície ocupada inferior al 4% de la superfície de la parcel·la, un volum construït inferior a 3.000 m³ i una superfície de transformació de parcel·la per a aquest ús inferior a una hectàrea.
- Quan se situïn en la categoria de sòl rústic d'àrea de transició de zones turístiques.

A qualsevol classe de sòl queden prohibits nous camps de golf. Igualment es prohibeix l'ampliació de la superfície de parcel·la autoritzada i l'ampliació de l'oferta d'allotjament dels existents.

Els nous equipaments hauran d'incorporar les mesures necessàries per corregir els efectes derivats sobre la mobilitat o d'impacte paisatgístic.

Els planejaments municipals hauran d'ordenar els equipaments turístics de gran impacte (circuit de carreres, pistes esportives, parcs aquàtics, museus de carretera, etcètera.) existents o previstos i incloure mesures de millora ambiental i integració paisatgística.

- Centres d'interpretació:

Els centres d'interpretació són dotacions culturals, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat indret.

Per a cada STT, per promoure un turisme cultural i posar en valor les singularitats pròpies de cada un, s'estableix una proposta de xarxa de centres d'interpretació del patrimoni cultural, natural o històric, material o immaterial de Mallorca que incorporen i complementen els definits en el PTIM.

- a) Litoral de Ponent: Centre d'interpretació del Parc Natural de sa Dragonera i de les reserves marines al Port d'Andratx i centre d'interpretació de les possessions de la Serra de Tramuntana a Galatzó.
- b) Serra de Tramuntana: Museu de l'oli a Sóller; centre d'interpretació del Paisatge Cultural Serra de Tramuntana (UNESCO) a Raixa; centre d'interpretació del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana a Ca s'Amitger, i centre d'interpretació del Patrimoni Immaterial de la Pedra en Sec a Selva.
- c) Badies Nord: Centre d'interpretació del Parc Natural de s'Albufera, Centre del Turisme Ornitològic a Pollença, Centre d'interpretació de la romanització de Mallorca a Alcúdia.
- d) Península de Llevant: Centre d'interpretació dels castells i centre de la Mallorca talaiòtica.
- e) Litoral de Llevant: centre d'interpretació de les cales de llevant i del Parc Natural de Mondragó.
- f) Migjorn: centre d'interpretació del Salobrar i del Parc Natural des Trenc i centre d'interpretació del Parc Nacional de Cabrera.
- g) Platja de Palma. Centre d'interpretació del Parc Agrari del Pla de Sant Jordi i centre d'interpretació de la marina i els barrancs.
- h) Raiguer: Museu del Vi a Binissalem i Museu del Calçat i la Pell a Inca.

i) Pla de Mallorca: Centre d'interpretació dels turons i les ermites.

- **Dotacions al servei del turisme nàutic (activitats d'hivernada):**

Per 'activitats d'hivernada' es coneix el conjunt d'instal·lacions nàutiques necessàries per emmagatzemar a terra embarcacions d'eslora relativament petita. Normalment, les activitats d'hivernada ofereixen serveis propis d'una dàrsena o instal·lació marítima, és a dir serveis relacionats amb la recollida i dipòsit d'embarcacions per mitjans mecànics, així com certes operacions de conservació i manteniment.

Mentre en les activitats d'hivernada es custodien embarcacions en qualsevol moment de l'any –substituint, per tant, un amarratge–, hi ha àrees d'hibernació d'embarcacions, la funció de les quals és emmagatzemar embarcacions, però restringida a la temporada d'hivern.

El desenvolupament del sector nàutic a Mallorca, com a una activitat recreativa complementària al turisme ha generat la **problemàtica de la aparició d'activitats d'hivernada en sòl rústic**, una situació apareguda com a una opció a la manca de amarres als ports i els clubs nàutics de l'illa i l'escassetat de sòl industrial a prop de la costa.

Per a donar una solució a aquesta circumstància s'ha fet una anàlisi amb diferents dades i així conèixer la realitat de la situació sobrevinguda, i que es sintetitza a continuació:

Distribució geogràfica. Els municipis on més activitats d'hivernada hi ha són els que tenen els nuclis de població on històricament s'hi ha desenvolupat una intensa activitat marinera i portuària, que han mantingut un estret contacte amb el mar mitjançant eixos viaris singularitzats (Pollença-Port de Pollença, Manacor-Port de Manacor/Porto Cristo, Felanitx-Port de Felanitx/Porto Colom, Sóller-Port de Sóller, Andratx-Port d'Andratx, Palma-Badia de Palma, Campos-Sa Ràpita, etc.). Amb l'aparició de nous ports, s'han afegit altres municipis com Calvià i Santa Margalida.

Zones d'implantació: Ports i clubs nàutics, polígons industrials, entorn immediat dels eixos viaris i marines disperses al territori.

Percentatge d'activitats d'hivernada segons tipus de parcel·les:

- Parcel·les urbanes / industrials: 33,4%
- Parcel·les rústiques: 36,2%

- Parcel·les portuàries: 30,4%

Amb aquestes dades s'observa que la majoria es concentren en instal·lacions portuàries o en polígons industrials; també els eixos viaris són elements que catalitzen la seva implantació.

L'aparició de les activitats d'hivernada en sòl rústic és un fet que s'ha de regular amb tal d'evitar la seva proliferació en àrees de vocació rural, forestal i agrària amb l'objectiu d'integració paisatgística i ambiental i donar compliment en el marc europeu, al Conveni Europeu del Paisatge de 20 d'octubre de 2000, ratificat per l'Estat espanyol el 26 de novembre de 2007 i amb vigor l'1 de març de 2008, que té com a objectiu fonamental promoure la protecció, gestió i ordenació dels paisatges europeus i així ho expressa la seva ratificació per l'estat espanyol.

Els instruments de planejament general dels municipis que disposin de ports esportius, qualificaran el sòl necessari per a dotar de serveis nàutics d'emmagatzematge i manteniment d'embarcacions recreatives en àrees de desenvolupament urbà d'ús industrial o de serveis (activitats d'hivernada).

Mentre el planejament no delimiti les zones aptes per a desenvolupar l'activitat d'emmagatzematge o d'hivernada d'embarcacions a les quals fa referència l'article 37 de la normativa, aquestes activitats només seran **excepcionalment autoritzables en el sòl rústic**, prèvia declaració d'interès general d'acord amb els requisits de l'article 26 i seguint el procediment de l'article 37 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears.

Així mateix, per garantir una correcta integració d'aquestes en l'ambient i en el paisatge, es proposen mesures correctores. Aquestes mesures excepcionals es fonamenten en l'adequació de les activitats d'hivernada a:

- Als valors intrínsecs del paisatge (harmonització)
- Als valors intrínsecs del territori
- Als valors intrínsecs del medi ambient (no es permetrà cap altra activitat que no sigui estrictament d'emmagatzematge d'embarcacions i del seu manteniment)

Adequació de l'accés a les platges

Per tal de regular el més adequat accés a les platges de Mallorca, particularment a aquelles aïllades, s'ha calculat la seva capacitat màxima, i, en funció d'aquesta, la de la superfície d'aparcament necessària per garantir que els visitants no superin la capacitat de càrrega i els vehicles no envaeixen altres espais.

La regulació i ordenació dels aparcaments s'hauran de preveure en els planejaments municipals quan aquests s'adaptin al PIAT o mitjançant plans especials urbanístics. Atenent a un interès supramunicipal el Consell Insular podrà aprovar plans especials d'ordenació territorial per a ordenar aquells accessos i aparcaments a platges aïllades que així ho requereixin.

Per tal d'establir en quines platges aïllades s'han de preveure aparcaments, s'introdueix una taula amb les platges aïllades més visitades (Annex VI), excloses les que s'ubiquen en espais naturals protegits i les que tenen dificultat d'accés per part de vehicles motoritzats.

La superfície útil de cada platja s'ha obtingut digitalitzant-la per cadascuna de les platges. En la digitalització d'aquesta superfície útil s'ha considerat que en platges molt amples s'aprofiten com a màxim només els 30 metres més propers a l'aigua. Aquesta consideració no s'ha tingut en compte a Cala Llombards on s'han comptabilitzat fins a 70 metres d'amplada de platja com a superfície útil en tant i que en la orto-fotografia aèria de l'any 2015 es pot observar la presència de gandules i para-sols en tota aquesta extensió.

Atès que es tracta de platges aïllades, es vol apostar per un grau d'ocupació inferior al que tenen les platges urbanes, en conseqüència es planteja una ràtio de 15 m² per persona, el doble que la que preveia en el seu moment el POOT. Les places d'aparcament s'han calculat tenint en compte una ràtio d'1 plaça d'aparcament per cada 4 usuaris, no obstant això, per a platges aïllades s'ha contemplat un factor de major esponjament.

Platja o Cala	Municipi	Superfície (m ²)	Superfície útil (m ²)	Usuaris potencials	Places aparcament estimades
Cala de s'Illot	ALCÚDIA	1544,8	1390,3	93	23
es Coll Baix	ALCÚDIA	12287,4	5810,7	387	97
Platja de Sant Joan	ALCÚDIA	1447,7	1302,9	87	22

Cala Blanca	ANDRATX	2632,4	1606,7	107	27
Cala d'Egos	ANDRATX	1856,0	1057,9	71	18
Cala Estreta *	ARTÀ	1171,3	596,2	40	10
Cala Mitjana *	ARTÀ	11343,2	4096	273	68
Cala Torta	ARTÀ	24462,0	5304	354	88
Caló d'es Camps	ARTÀ	459,3	413,4	28	7
Cala Falcó	CALVIÀ	1342,9	394,3	26	7
Cala Portals Vells I	CALVIÀ	1900,4	1211	81	20
Cala Sa Nau	FELANITX	2748,0	956	64	16
Cala Magraner	MANACOR	3356,7	1658	111	28
Cala Pilota **	MANACOR	1308,3	790	53	13
Cala Varques	MANACOR	3616,9	1942,4	129	32
Caló Bota **	MANACOR	1650,7	830,7	55	14

Platges aïllades que podrien patir problemes de saturació, 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de SITIBSA i <http://www.platgesdebalears.com> i Plan Indicativo de usos del dominio público litoral

* Es proposa una única zona d'aparcament per Cala Estreta i Cala Mitjana

** Es proposa una única zona d'aparcament per Cala Pilota i Caló Bota

De forma singular i sempre que sigui compatible amb els instruments d'ordenació dels espais naturals on s'ubiquen, si n'és el cas:

Platja o Cala	Municipi	Superfície útil (m ²)	Places aparcament estimades
Cala Tuent	ESCORCA	2.000	80
Es Comú de Muro	MURO	2.000	80

2.2.5 Estades turístiques en habitatges

Es proposen les següents línies d'actuació per l'ordenació de les ETH en el PIAT a partir dels objectius definits:

1. Criteris de zonificació de les Estades Turístiques en Habitatges (ETH)

Es proposen criteris i objectius perquè els Ajuntaments implantin zones aptes per a la comercialització d'ETH, incorporant la delimitació al planejament urbanístic respecte mitjançant la corresponent documentació cartogràfica, tal com preveu la Llei 6/2017.

De la interpretació de la Llei 8/2012 se'n poden derivar els següents tipus d'ETH que han de ser objecte de zonificació:

- Estades turístiques en habitatges unifamiliars, de les quals la inscripció al Registre oficial d'establiments turístics no caduca i la comercialització de les quals pot exercir-se durant tot l'any (ETH-365 UNI).
- Estades turístiques en habitatges plurifamiliars, de les quals la inscripció oficial caduca en 5 anys i la comercialització de les quals pot exercir-se durant tot l'any (ETH-365PLURI).
- Estades turístiques en habitatges unifamiliars principals a càrrec del propietari, de les quals la inscripció oficial caduca en 5 anys i la comercialització de les quals pot exercir-se com a màxim durant 60 dies l'any (ETH-60UNI).
- Estades turístiques en habitatges plurifamiliars principals a càrrec del propietari, de les quals la inscripció oficial caduca en 5 anys i la comercialització de les quals pot exercir-se com a màxim durant 60 dies l'any (ETH-60PLURI).

En el PIAT s'estableix quines modalitats d'ETH seran admeses a les distintes zones segons el grau de pressió turística:

- a) Sol rústic comú: Es poden permetre els ETH365 unifamiliars i ETH60 unifamiliars en habitatges existents a la data d'aprovació inicial d'aquest PIAT. D'aquesta manera no s'incentiva que es puguin fer noves construccions en sòl rústic amb l'objectiu de destinar-les a la seva comercialització turística.
- b) Sol rústic protegit: S'ha considerat oportú en el model territorial del PIAT mantenir les restriccions de la Llei 8/2012 en aquestes categories de sòl. Per tant, sense

excepció, no es permet l'inici de noves activitats de comercialització turística en habitatges residencials situats en sòl rústic protegit.

- c) Zones turístiques: Es poden permetre les ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- d) Zones turístiques saturades: Es poden permetre les ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- e) Zones residencials: Es poden permetre les ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar
- f) Zones residencials vulnerables: Es poden permetre les ETH60 unifamiliar i plurifamiliar, així com les ETH365 unifamiliar i plurifamiliar en edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent.

2. Condicions temporals de les ETH

En virtut de l'establert al punt 21 de l'article 50 de la Llei 8/2012 es proposa la introducció de condicions temporals per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges. Els condicionants inclosos es justifiquen per diferents motius:

- Per corregir les conseqüències de l'excessiva pressió humana en els mesos de temporada alta. Es pretén així contribuir a reduir la capacitat d'allotjament d'acord amb els objectius i principis del PIAT.
- Per corregir problemes d'estacionalitat, reduint així la estacionalitat de l'activitat turística. Amb aquesta finalitat s'intenta que la temporalització pugui esdevenir un mecanisme que distribueixi les arribades de turistes al llarg de l'any i no es concentrin exclusivament a l'estiu.

Com a mesura de racionalització de l'estacionalitat de l'activitat turística, a les zones madures i saturades (ZTM1) s'estableix una limitació temporal de comercialització d'estades turístiques en habitatges residencials que es donin d'alta a partir de l'entrada en vigor del PIAT de tal manera que només es pugui exercir l'activitat durant un dels dos mesos de temporada alta: Juliol o Agost. Aquesta condició s'haurà d'indicar al presentar-se el DRIAT corresponent.

D'altra banda, la declaració d'emergència en matèria d'habitatge portarà implícita la suspensió de tramitar cap declaració responsable d'inici d'activitat turística (DRIAT)

d'estades turístiques en habitatge (ETH), al districte, municipi o total l'illa, segons sigui l'àmbit territorial de l'emergència declarada, i durant el temps en què estigui en vigor l'esmentada declaració.

3. Condicions de qualitat paisatgística i ambiental en les ETH

Els habitatges que es donin d'alta per a la comercialització d'estades turístiques han de complir una sèrie de condicions de qualitat paisatgística i ambiental.

Qualitat paisatgística

- a) En les zones enjardinades, si n'és el cas, es prioritzarà l'ús de plantes autòctones de baix requeriment hídric i que la configuració general s'adeqüi al paisatge mediterrani de l'entorn proper.
- b) Han de disposar d'un espai per estendre roba oculta a les visuals des de l'espai públic o en el seu defecte disposar d'assecadora de roba.
- c) Ha de disposar d'un espai d'emmagatzematge de residus oculta a les visuals des de l'espai públic.
- d) Ha d'evitar la disposició d'elements en façana que siguin dissonants amb la resta de l'immoble en el que s'ubiqui l'habitatge, tals com: acabats, fusteries, tendals, marquesines, cartells publicitaris, etcètera.
- e) En sòl rústic els tancaments de parcel·la, a més de respectar les tipologies tradicionals de la zona, no podran suposar un perill per a l'avifauna ni generar un efecte barrera per a la fauna silvestre terrestre; amb aquesta finalitat es respectaran les alçades màximes previstes en la legislació sectorial, quedant prohibides les tanques amb fil ferro espinós. Igualment hauran de complir amb les condicions d'integració paisatgística determinades en els instruments d'ordenació territorial i urbanística.

Qualitat ambiental

- a) Els habitatges unifamiliars, pel que fa a les mesures d'eficiència energètica hauran de complir les condicions següents:
 - Comptar amb aparells de calefacció i/o refrigeració d'eficiència energètica mínima A o equivalent.

- Tenir una qualificació energètica mínima de classe C en edificacions legalment existents al 31 de desembre de 2007 i de classe B en edificacions posteriors.
- Disposar d'un sistema de generació d'aigua calenta sanitària (ACS) mitjançant plaques solars, sempre que sigui tècnicament i normativament possible, o per altres instal·lacions alternatives d'energies renovables sempre que s'acrediti mitjançant certificació tècnica que les emissions de diòxid de carboni i el consum d'energia primària no renovables son iguals o inferiors a les corresponents a la instal·lació solar tèrmica. Els habitatges legalment existents al 31/12/2007 hauran d'assolir un mínim del 50% de generació d'ACS i els habitatges posteriors a la data esmentada hauran d'assolir un mínim del 70%.
- Disposar d'una presa de corrent homologada per a recàrrega de vehicles lliures d'emissions o bé justificar l'existència d'un punt de recàrrega d'accés públic en un radi de 500 metres.

b) Enllumenat interior i exterior:

- Hauran de comptar amb mecanismes d'eficiència energètica reduint o evitant, segons el cas, la contaminació lumínica en la visió del cel, segons la Llei 3/2005, de 20 d'abril, de protecció del medi nocturn de les Illes Balears.

c) Consum i gestió del cicle de l'aigua:

- Hauran d'estar connectats a la xarxa de clavegueram del seu nucli o zona o, si aquesta no existeix, hauran de disposar del sistema de recollida, tractament i evacuació o emmagatzematge d'aigües residuals que garanteixi la protecció del domini públic hidràulic i que compleixi amb les característiques tècniques i els rendiments exigits en el Pla hidrològic vigent, així com presentar davant l'Administració Hidràulica la declaració responsable escaient.
- Hauran d'incorporar sistemes d'estalvi de consum d'aigua en banys, dutxes, inodors i aixetes en general (limitadors de cabal, airejadors, temporitzadors, mecanismes de doble descàrrega, etc.).
- En cas de disposar de piscina, hauran d'incorporar mecanismes de tractament de l'aigua que minimitzin la necessitat de buidatge.

- En habitatges unifamiliars aïllats hauran de disposar de sistemes de recollida i emmagatzematge de les aigües pluvials que s'utilitzarà per proveir la xarxa de reg, neteja d'espais exteriors, així com altres usos que no requereixin d'aigua potable, i si existeixen zones enjardinades es procurarà la utilització d'espècies autòctones de baix consum.
 - Disposar la col·locació de cartells perfectament visibles que adverteixin de l'escassetat de l'aigua i de la necessitat de fer-ne un ús responsable d'aquest recurs.
- d) Gestió de residus:
- Els habitatges han de disposar d'espai per a contenidors per a la recollida selectiva de residus en cinc fraccions.
 - A cada habitatge comercialitzat, les persones comercialitzadores d'estades turístiques han de disposar d'un programa de recollida de residus perillosos per gestors autoritzats i d'implantació de mesures de minimització de residus, matèria orgànica, d'acord amb la normativa sectorial corresponent.
- e) Altres mesures:
- Als habitatges situats en sòl rústic, la part de la parcel·la no ocupada ni per l'edificació ni per la resta d'elements que hi són associats s'ha de mantenir cuidada en estat natural, agrícola, ramader o forestal.
- f) Les condicions dels apartats anteriors s'han d'acreditar mitjançant certificació d'un tècnic competent. De forma alternativa als requisits que estableix aquest article, es podrà justificar el compliment de les mesures ambientals mitjançant l'obtenció de l'etiqueta ecològica de la Unió Europea referent al "Reglament (CE) núm. 66/2010 del Parlament europeu i el Consell" en la categoria de productes "allotjament turístic".

2.2.6 Sostenibilitat territorial i seguiment del PIAT (Qualitat ambiental)

Amb la finalitat de compatibilitzar el turisme amb el medi ambient, reduir la petjada ecològica del turisme i fer front el canvi climàtic des d'una òptica global es proposen les següents mesures ambientals, que s'hauran d'afegir a les mesures ambientals i paisatgístiques específiques per a les ETH i les paisatgístiques per als establiments turístics que s'han exposat en els apartats respectius.

1. Mesures ambientals en establiments turístics

En cas de nova implantació d'establiments turístics, de canvi d'ús o d'obres d'ampliació, reforma o rehabilitació dels establiments existents, en l'àmbit en què s'intervingui, s'han de prendre mesures que augmentin l'eficiència energètica i de l'enllumenat dels edificis i les seves instal·lacions potenciant els mecanismes naturals per a la regulació de la il·luminació i de la temperatura interior dels edificis. Així mateix s'han d'adoptar mesures de control i gestió del cicle de l'aigua i dels residus.

Eficiència energètica: en cas de nova construcció d'establiments turístics, nova implantació d'ús, ampliació, reforma o rehabilitació dels edificis existents destinats a establiments d'allotjament turístic, segons sigui el cas, s'hauran de prendre mesures que augmentin l'eficiència energètica dels edificis i les seves instal·lacions potenciant els mecanismes naturals per a la regulació de la temperatura interior dels edificis, atenent-se als requisits mínims establerts en la normativa d'aquest PIAT:

Enllumenat interior i exterior: en cas que s'hi intervingui s'haurà de dissenyar amb criteris d'eficiència energètica (tecnologia LED o similar) reduint o evitant, segons el cas, la contaminació lumínica en la visió del cel, segons la Llei 3/2005, de 20 d'abril, de protecció del medi nocturn de les Illes Balears o normativa vigent.

Consum i gestió de l'aigua: en cas de nova implantació, de canvi d'ús, d'ampliació, reforma o rehabilitació d'un establiment turístic, quan afectiu a la instal·lació de fontaneria o a una part d'ella, s'han d'incorporar mesures d'estalvi de consum i gestió eficient de l'aigua. Fins que les administracions municipals no elaborin les ordenances corresponents per a la gestió sostenible de l'aigua, s'haurà de complir, com a mínim, amb les següents condicions:

- a) Hauran d'estar connectats a la xarxa de clavegueram del seu nucli o zona o, si aquesta no existeix, han de disposar del sistema de recollida, tractament i evacuació o emmagatzematge d'aigües residuals que garanteixi la protecció del domini públic hidràulic i que compleixi amb les característiques tècniques i els rendiments exigits en el Pla hidrològic vigent, així com presentar davant l'Administració Hidràulica la declaració responsable escaient.
- b) Instal·lar un circuit separat de recollida per a la futura reutilització d'aigües grises condicionades i tractades, incloses les de buidatge de piscines i retro-rentat de filtres, per als inodors i per a les instal·lacions de reg sempre que es pugui donar compliment als requisits sanitaris corresponents.
- c) Instal·lar sistemes de recollida i emmagatzematge de les aigües pluvials per un volum de 0,05 m³ per metre quadrat d'ocupació, que s'utilitzarà per proveir la xarxa de reg, neteja d'espais exteriors, així com altres usos que no requereixin d'aigua potable.
- d) Incorporar sistemes d'estalvi de consum d'aigua en banys, dutxes, inodors i aixetes en general (limitadors de cabal, airejadors, temporitzadors, sensors de presència, mecanismes de doble descàrrega, etc.).
- e) Introduir mecanismes de sectorització per a millorar el control i minimitzar les fuites d'aigua, diferenciant com a mínim els sistemes sanitaris, els de bany, els de reg i els d'extinció d'incendis.
- f) En cas de disposar de piscina, hauran d'incorporar mecanismes de tractament de l'aigua que minimitzin la necessitat de buidatge i al seu cas l'aprofitament per a reg de zones enjardinades o neteja d'espais exteriors.
- g) Disposar la col·locació de cartells perfectament visibles que adverteixin de l'escassetat de l'aigua i de la necessitat de fer-ne un ús responsable d'aquest recurs.

Mesures addicionals de consum i gestió de l'aigua: com a complement del que preveu l'apartat anterior, als nuclis de població que s'abasteixen de masses d'aigua subterrànies en mal estat quantitatiu segons les dades del Pla hidrològic de les Illes Balears, i sempre que el proveïment no provengui d'altres fonts de subministrament o que

el municipi al qual pertany el nucli no compti amb un Pla de Gestió Sostenible de l'Aigua aprovat, s'han d'incorporar les mesures addicionals següents:

- h) Incorporar un mecanisme de limitació de cabal en l'escomesa general de la xarxa d'abastament de tal manera que no se superi un màxim de 250 litres/plaça i dia.
- i) Limitar el volum de les noves piscines o instal·lacions de bany individuals a un màxim de 4 m³ per unitat d'allotjament. Es prohibeix la seva ubicació a l'exterior tret que disposin de mecanismes que evitin l'evaporació de l'aigua.
- j) Condicionar l'autorització de nous equipaments turístics complementaris o l'ampliació dels existents a que disposin d'un mecanisme de limitació de cabal en l'escomesa general de la xarxa d'abastament de tal manera que no es superi un màxim de 10 litres/m² de superfície construïda i dia.

Com alternativa a l'adopció de les mesures previstes als apartats anteriors, relatius al consum i gestió del cicle de l'aigua, de forma prèvia a l'autorització d'un establiment turístic la promotora podrà optar, si s'escau, per elaborar un projecte de gestió sostenible de l'aigua que haurà de ser avaluat i validat per l'administració competent en recursos hídrics en la forma que aquesta determini.

Gestió de residus: Disposar d'espai per a contenidors per a la recollida selectiva de residus en cinc fraccions, així com disposar d'un programa de recollida de residus perillosos per gestors autoritzats i implantació de mesures de minimització de residus, d'acord amb la normativa sectorial corresponent.

2. Mesures d'harmonització de la mobilitat turística

Amb la finalitat de garantir una mobilitat turística sostenible, evitar la saturació de les infraestructures viàries i de les dotacions d'aparcament existents, s'haurà de redactar **un Pla de mobilitat turística insular** que desplegui per a l'illa de Mallorca les previsions que formuli al respecte el Pla Director Sectorial de Mobilitat de les Illes Balears, i que en qualsevol cas contempli el foment de la intermodalitat (pública/privada) així com l'accessibilitat i eficiència en els desplaçaments per l'illa, en referència a les principals infraestructures d'arribada/sortida, destinacions d'allotjament i atractius turístics, fomentant el desplegament de la xarxa de ferrocarril.

Les empreses de lloguer d'automòbils han d'acreditar que disposen de espais d'emmagatzemament suficients per a la seva flota, en sòls compatibles amb aquest ús i en instal·lacions legalment implantades.

Els establiments d'allotjament turístic de nova implantació i aquells que s'ampliïn, hauran de disposar en parcel·les d'ús turístic o compatible, d'una reserva de places d'aparcament en la proporció establerta. Igualment, aquests establiments hauran de preveure fora de la via pública, i preferentment dins el recinte de l'establiment d'allotjament, un espai per a la parada d'autobusos suficient per a la càrrega i descàrrega segura dels seus clients.

2.2.7 Seguiment del PIAT

La correcta implementació, execució i gestió del PIAT requereix de mecanismes per al seu seguiment. El seguiment d'aquest PIAT i del desplegament de les seves determinacions requereix de la col·laboració interadministrativa, de les empreses turístiques i dels experts, i molt particularment de la Universitat de les Illes Balears, per la implantació d'un sistema d'informació turística compartit per totes les administracions i vinculat als diversos registres d'empreses, activitats i establiments turístics, o d'habitatges susceptibles d'acollir ETH, tot establint els mecanismes per subministrar i mantenir les dades.

El Consell Insular de Mallorca podrà crear i mantenir, mitjançant qualsevol de les fórmules organitzatives o de contractació legalment admissibles, els òrgans següents:

- a) Un Observatori del Turisme de Mallorca, que podrà incorporar una oficina tècnica d'assessorament, seguiment i gestió del Pla, incardinat en l'organització administrativa del Consell Insular i amb les funcions que, dins aquests àmbits, se li assigni en el moment en què es creï, entre les quals hi haurà de figurar la implementació de les mesures establertes a l'annex VII de la normativa d'aquest Pla i si escau la derivada de normativa específica o d'estàndards internacionals.
- b) Un Centre d'Intel·ligència Turística d'assessorament, seguiment i gestió de la política turística de Mallorca, integrat per la Universitat de les Illes Balears i els serveis tècnics destinats a la gestió de les polítiques turístiques de l'illa de Mallorca.

Aquest òrgan s'articularà mitjançant el corresponent protocol de col·laboració i desenvoluparà les funcions que se li assigni en el moment en què es creï.

En quant al seguiment i vigilància del compliment dels paràmetres de qualitat ambiental i paisatgística, la normativa estableix que es realitzarà per les corresponents administracions competents en matèria urbanística, turística i de paisatge.

D'altra banda, a l'annex VII es defineixen un seguit d'indicadors de seguiment que tenen com a objectiu quantificar el grau d'adaptació i desenvolupament del PIAT, en tant que instrument normatiu d'ordenació territorial. Aquests avaluaran, entre d'altres, el seguiment de l'ordenació de les zones turístiques saturades o madures, de les zones aptes per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges i de les diferents dotacions definides en el sistema territorial turístic (STT).

Així mateix, també s'especifiquen els criteris per a l'avaluació de la declaració de les zones turístiques saturades o madures (ZTM). D'una banda s'hi troben aquelles zones turístiques que han estat declarades com a ZTM per aquest Pla, les quals podran accedir a revertir la seva condició si així es desprèn de l'anàlisi i el resultat dels indicadors que han de venir definits amb l'aprovació definitiva dels corresponents plans de rehabilitació turística integral (PRTI) i el grau d'assoliment dels objectius proposats. Ara bé, cal tenir en compte que pel que fa a la condició de saturació d'una zona turística, a banda dels indicadors que han d'avaluar els principals problemes ambientals, s'ha d'adoptar com a referència la densitat màxima de població turística de cada zona que s'estableix a l'Annex III d'aquest Pla.

D'altra banda, pel que fa a les zones turístiques que han de ser avaluades amb l'adaptació del planejament municipal al PIAT, la seva declaració podrà produir-se amb l'aprovació definitiva del planejament. Per això, la revisió del planejament municipal ha d'incorporar un apartat d'avaluació de cada una de les zones turístiques que es trobin dins els límits municipals, que contingui el seu anàlisi i els indicadors pertinents.

Els plans que ordenin i avaluïn les zones turístiques, hagin estat o no declarades com a ZTM per aquest PIAT, han d'establir un període de revisió biennal dels indicadors. Si, en el moment d'aprovació definitiva dels PRTI o dels instruments d'ordenació pertinents els resultats dels indicadors no són els òptims, l'avaluació de la declaració podrà obtenir-se en el moment de revisió dels indicadors.

En darrer lloc, a l'Annex VII s'estableixen les bases de dades com un instrument per a nodrir i complementar els indicadors resultants dels processos de revisió de l'estat de les zones turístiques, i també per tenir actualitzats una sèrie de variables que permetin optimitzar la gestió i la presa de decisions entorn als efectes del turisme.

3 SITUACIÓ ACTUAL DEL MEDI AMBIENT

3.1 FACTORS AMBIENTALS DIRECTES

3.1.1 Subsistema físico-natural

3.1.1.1 Medi inert

3.1.1.1.1 Fisiografia, geologia i litologia

Localització

L'illa de Mallorca és la major de l'arxipèlag de les Illes Balears al Mediterrani occidental. La superfície de l'illa és de 3.640 km², al sud de Mallorca hi ha l'arxipèlag de Cabrera, i al voltant hi ha també nombrosos illots. La longitud de la línia de costa de l'illa és de 771,83 Km, 841 Km si es tenen en compte els illots.

Els principals nuclis de població són, Palma (402.949 habitants) i, molt per davall de la capital, Calvià (49.580 habitants) i Manacor (40.279 habitants).

Fisiografia. (vegeu l'annex cartogràfic Mapa 01: Fisiografia)

Mallorca és l'illa més extensa de l'arxipèlag de les Illes Balears, amb una superfície de 3.640 km². La distància màxima és d'est a oest (aproximadament 100 km) mentre que de nord a sud aquesta és considerablement inferior (80 km). Es caracteritza per un relleu molt variat, destacant la Serra de Tramuntana (on es troba el cim més alt, el Puig Major, amb 1.443 m, juntament amb altres com el Massanella de 1.348 m o l'Ofre amb 1.091 m) que s'estén paral·lelament a la costa septentrional durant aproximadament 90 km.

Per una altra banda, les Serres de Llevant tenen menor altitud. Entre ambdues zones es localitzen diverses àrees planes com el Pla de Sant Jordi (Palma), els voltants d'Inca-Sa Pobla i la depressió de Campos, juntament amb alguns petits turons com el massís de Randa.

També arran de mar es poden apreciar forts contrastes, entre els penya-segats de la costa nord-oest i les platges de la badia de Palma o les situades als peus de la Serra de Llevant. Precisament són els penya-segats del nord els que són més abruptes; també destaquen els forts desnivells de la zona del Cap Blanc a Lluçmajor.

Geologia i litologia. (vegeu l'annex cartogràfic Mapa 02: Litologia)

Des del punt de vista de la geologia s'ha de considerar a les Balears com l'extrem oriental de les serres Bètiques. En el cas de Mallorca es poden diferenciar tres unitats diferents:

1.- La Serra de Tramuntana, constituïda principalment per dolomies, margues i roques calcàries del Juràssic i Cretàcic, els quals llisquen sobre materials del Tries, juntament amb nivells de conglomerats, calcàries detrítiques i margues i argiles del Miocè.

2.- Depressió Central (inclou l'espai entre la Serra de Tramuntana i la de Llevant). La zona plana està conformada per materials del Miocè – Quaternari, entre els quals afloren alguns propis del Mesozoic (els quals constitueixen les Serres Centrals). Entre els materials més freqüents a les zones planes trobam formacions de margues, conglomerats, roques calcàries, arenisques, molasses i margues arenoses del Miocè, per una banda, i alternàncies de conglomerats, arenisques i llims del Quaternari, per l'altra. També es localitzen dipòsits de fàcies costaners llacunar formats per margues, dipòsits lacustres i continentals, i terrasses marines i dipòsits de dunes més o manco consolidades.

3.- Serra de Llevant: discorr de forma paral·lela a la Serra de Tramuntana, en direcció SO-NE pel sector oriental de l'illa de Mallorca. Estructuralment presenten unes característiques geològiques molt semblants a les de la Serra de Tramuntana, encara que la topografia és més suau.

Si no s'aprovés el PIAT, per aquests factors no suposaria canvis d'importància, tan sols aquells propis dels processos geològics i geomorfològics els quals a escala humana són imperceptibles (erosió, sedimentació), si bé es pot dir que l'abandonament de l'agricultura en algunes zones i la recuperació de la vegetació natural pot fer que els processos erosius disminueixin.

3.1.1.1.2 Hidrografia superficial i subterrània**Hidrologia superficial** (vegeu l'annex cartogràfic Mapa 03: Hidrologia)

Entre les aigües superficials de Mallorca s'han de citar els torrents i les zones humides. Aquests dos tipus d'ambients són els que presenten major extensió i ramificacions geogràfiques. A més estan afectats per grans conques hidrogràfiques. També existeixen els dos embassaments de la Serra de Tramuntana (Cúber i Gorg Blau), però no es tracta

d'ambients naturals. Altres ambients d'aigües superficials, tot i que presenten molt menys superfície són les basses, però les seves aigües procedeixen de conques molt petites.

Torrents

En primer lloc cal destacar la irregularitat del cabal i la seva qualitat variable però en general baixa. De forma resumida, aquestes són les principals dades sobre hidrologia superficial – torrents a Mallorca:

ILLA	NUMERO DE TORRENTS	SUPERFÍCIE DE CONCA EN KM ²	SUPERFÍCIE TOTAL EN Km ²
Mallorca	81	3.211,44	3.640,16

Torrents de Mallorca

Font: Evaluación Ambiental Estratégica del Plan Hidrológico de las Islas Baleares. Documento de inicio.

Els torrents es caracteritzen per l'absència de cabal durant l'estiu i per sobtades revingudes com a conseqüència dels temporals de tardor o primavera. Així i tot, es troben alguns trams de torrents que corren tot l'any, com és el cas del Torrent de na Borges a l'alçada de la Marineta de Petra.

El cabal de les aigües superficials es coneix mitjançant una xarxa d'aforaments als principals torrents de Mallorca, que depèn del Servei d'Estudis i Planificació de la Direcció General de Recursos Hídrics de la Conselleria de Medi Ambient. Aquests punts d'aforament, 37 en total, consisteixen en l'acondicionament d'un tram del torrent per tal de poder determinar el cabal amb l'anotació de l'altura del nivell de l'aigua.

Segons les dades extretes de l'Estat del Medi Ambient a les Illes Balears 2008-2011, a Mallorca hi ha les següents conques hidrogràfiques controlades per punts d'aforament:

Conca	Aforaments
Torrent de Sóller	6
Font de Sa Costera	1
Torrent de Lluc	2
Torrent Cala Sant Vicenç	1
Torrent de Sant Jordi – Ternelles	2
Torrent de Sitges – S'Almadrava	1
Torrent de Sant Miquel – Comafreda - Massanella	4
Torrent de Muro	3
Torrent Son Bauló	2
Torrent de Son Real	3
Torrent de Na Borges	3
Torrent de Canyamel – Artà	4
Torrent Gros	4

Torrent de Sa Riera	1
TOTAL	37

Punts d'aforament per conques a Mallorca

Font: Estat del Medi Ambient a les Illes Balears 2008-2011.

Dels punts d'aforament amb més dades es desprèn que la gran majoria (28 punts) només presenten de 0 a 5 hm³, mentre 3 tenen un cabal mitjà entre 5 i 10 hm³/any i 4 més de 10 hm³/any. Aquests quatre punts sempre estan lligats a importants surgències i fonts: torrent de Sant Miquel, lligat a les Fonts Ufanes, torrent de Sitges lligat a les fonts de l'Almadrava, torrent de Sóller lligat a les fonts de la vall.

Intervals cabal mitjà (hm ³ /any)	Punts d'aforament
0-5	28
5-10	3
>10	4
Total	35

Punts d'aforament i cabals mitjans

Font: Estat del Medi Ambient a les Illes Balears 2008-2011.

A Mallorca els recursos superficials mitjans s'han avaluat en uns 120 hm³/any. Aquesta és la quantitat de la pluja que acaba rajant pels torrents de l'illa, després de que una part s'evapori, s'aprofiti per part de les plantes i s'infiltri. Però d'aquesta quantitat només uns 7,2 hm³/any es consideren disponibles pel seu ús en activitats humanes. A més a més, la variabilitat anual és immensa, de manera que els anys secs aquesta quantitat pot ser nul·la o quasi nul·la.

A Mallorca hi ha set **vessants hidrogràfiques**. N'hi ha dues de litorals amb cursos breus, cas del de la Serra de Tramuntana (els torrents drenen cap al litoral nord-occidental) i de les Serres de Llevant (aquests drenen cap al litoral sud-oriental). Hi ha tres vessants que finalitzen a les planes al·luvials del fons de les badies i tenen cursos més llargs: Alcúdia, Palma i Campos. Finalment, als extrems de la Serra de Tramuntana s'obren dos vessants més petits: el de Pollença i el d'Andratx.

Pel que fa al **risc d'inundació**, A Mallorca s'han definit una sèrie de zones que es considera que presenten altes possibilitats:

1. Plana d'inundació Sa Pobla-Muro-Alcúdia, és a dir, a la zona de s'Albufera i dels principals torrents que la nodreixen.
2. Badia d'Alcúdia i Pollença.
3. Depressió de Campos.

4. Palma: la zona més baixa del Prat de Sant Jordi, tram final del torrent Gros i de na Bàrbara, i zones properes dels torrents de Sa Riera i de Magí.
5. Voltants dels llits dels principals torrents de l'Illa, destacant el torrent d'Almadrà i de Bunyola.

S'ha de tenir en compte que històricament existeixen precedents d'inundacions destacables en els nuclis urbans dels municipis de Palma, Sóller i Manacor, així com a l'àrea de s'Albufera i a la zona de la depressió de Campos.

La determinació de **l'estat ecològic de torrents i zones humides** és un indicador nou, que es va aplicar entre l'any 2005 i 2009 per complir les exigències de la Directiva Marc d'Aigua (Directiva 2000/60/CE). Aquests estudis s'han de fer periòdicament, idealment cada 6 anys.

En quant als torrents, s'ha fet la següents classificació²:

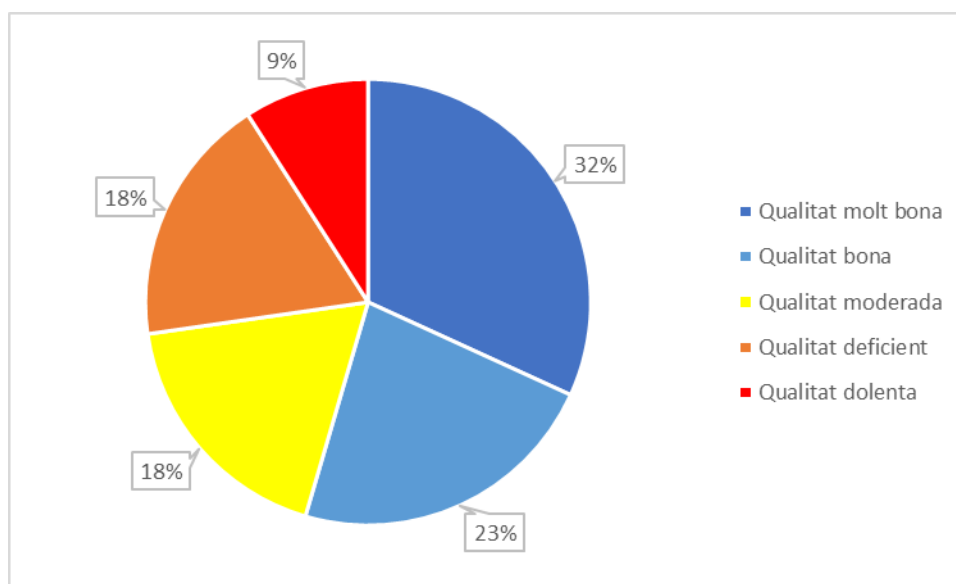
- 1 Torrent de planura, que és el tipus dominant a les quatre illes. Presenta una baixa pendent, baixos nivells de precipitació i una mida de petita a mitjana.
2. Torrent tipus canó, que només es troba a la Serra de Tramuntana de Mallorca, amb elevada pendent i precipitació. Són un 3% de la xarxa.
- 3 Torrent de muntanya. Es tracta de conques de mida petita a mitjana, de pendent mitja i valors mitjos i alts de precipitació.

La qualitat es classifica en cinc categories a partir dels organismes que s'hi troben. Els principals tipus d'organismes que s'han fet servir com a indicadors són els macroinvertebrats (invertebrats aquàtics), les algues diatomees i els macròfits (plantes superiors que viuen dins l'aigua) . Les categories bones i molt bones són les correctes, mentre que les moderades, dolentes i molt dolentes determinen un aigua amb fortes pressions, sobre tot de contaminació³.

Tots els trams de torrents tipus canó estudiats es troben en bon estat (Tipus 2). També la majoria dels torrents de muntanya (Tipus 3), llevat d'aquells afectats per abocaments, especialment de depuradores (4 de 17 trams). Compleixen amb l'objectiu de la Directiva Marc d'Aigües aquells trams amb qualitat bona o molt bona.

² Aplicación de la Directiva Marco para las políticas del agua en la Demarcación de Baleares. Resumen ejecutivo de los artículos 5 y 6 de la Directiva Marco del agua. Marzo 2005. Direcció General de Recursos Hídrics.

³ Pardo,I.; Locena-Moya,P.; Abraín,R.; García,L.; Delgado,C.; Pachés,M., 2010. Implementación de la DMA en Baleares: evaluación de la calidad ambiental de las masas de agua epicontinentales utilizando indicadores e índices biológicos. Informe final. Tomo I: Torrentes. Universidad de Vigo.

Percentatges d'estat ecològic a Mallorca. Torrents

Font: Pardo et al. (2010).

A Mallorca hi ha diverses qualitats. Els torrents de la Serra de Tramuntana són els que es troben en millor estat, mentre que els torrents de planura estan més afectats per diverses pressions, sobre tot contaminació.

Zones humides

Cal destacar per la seva importància ecològica les **zones humides**.

Tal i com apareix al Document tècnic de delimitació, caracterització, classificació e inventari de les zones humides de Balears (Direcció General de Recursos Hídrics, 2007), la importància de les zones humides es deriva de la complexitat de l'ecosistema que representa (i de la seva fragilitat) donat que inclou una elevada biodiversitat amb altes taxes de productivitat.

Considerant les característiques que defineixen una zona humida en general, es poden trobar les següents grans **tipologies**:

1. **Zones humides naturals.** Aquestes zones humides es caracteritzen per la presència de vegetació hidròfila, sòls hidromorfs i/o substrat saturat d'aigua o cobert per aigües poc profundes, al menys una part del temps durant l'estació més plujosa de l'any.

2. **Basses temporals d'interès científic.** Són petites depressions (menors de 0,5 ha) sobre substrat impermeable calcari compacte o margoargilós o pissarrós, desconnectades de llits superficials i, en general, d'aqüífers.
3. **Masses d'aigua càrstiques,** tipologia que inclou les coves de la zona de barreja litoral (anquihalines) i les formes de drenatge activa o coves amb aigua dolça no litorals.
4. **Zones humides artificials,** ja siguin pedreres o basses.

Segons apareix reflectit a l'esmentat document, a Mallorca es localitzen les següents zones humides:

Tipus	Mallorca
Zona humida natural	31
Bassa temporal	109
Massa d'aigua càrstica	63
Zona humida artificial	8
Total	211

Quadre – resum del nombre de zones humides de Mallorca.

Font: Document tècnic de delimitació, caracterització, classificació i inventari de zones humides de Balears

Hidrologia subterrània

Així com en moltes altres comunitats de l'Estat els recursos superficials són la base del consum humà d'aigua, a les Balears es fa ús majoritàriament de l'aigua subterrània.

La **recàrrega** de les Unitats Hidrogeològiques es produeix, principalment, per processos d'infiltració directa de l'aigua de pluja, encara que també participen en aquest procés de recàrrega els retorns de l'aigua de reg, la infiltració de torrents i de les aigües residuals depurades i les pèrdues al llarg de la xarxa de distribució.

Considerant la infiltració per precipitacions com la principal entrada d'aigua per la recàrrega de les Unitats, es presenten les dades de cada una d'elles:

CODI	UNITAT HIDROGEOLÒGICA	SUP. PERMEABLE (km ²)	PRECIPITACIÓ MITJANA (mm/a)	% INFILTRACIÓ	RECÀRREGA (hm ³ /a)
MALLORCA					
18.01	Andratx	34	600	20	4,1
18.02	Deià	20	777	25	3,9
18.03	Puig Roig	49	1120	30	16,4
18.04	Formentor	44	729	20	6,3
18.05	Almadrava	38	969	33	12,3

18.06	Fonts de Sóller	80	1076	25	17,2
18.07	Fonts	56	714	30	12
18.08	S'Estremera	44	862	27	10
18.09	Alaró	34	753	20	5,1
18.10	Ufanés	43	1046	36	16,2
18.11	Pla Inca-Sa Pobla	315	638	25	50
18.12	Calvià	34	570	25	4,9
18.13	Na Burguesa	40	481	30	5,8
18.14	Pla de Palma	350	483	20	34
18.15	Serres centrals	93	555	15	7,8
18.16	La Marineta	144	628	20	18
18.17	Artà	115	686	18	14,2
18.18	Manacor	74	609	19	8,5
18.19	Felanitx	55	511	17	4,8
18.20	Marina de Llevant	138	520	20	14,4
18.21	Pla Lluçmajor-Campos	615	428	15	39,5
TOTAL MALLORCA		2.415	590	20,5 (MITJANA PONDERADA)	305,4

Recàrrega de les principals Unitats Hidrogeològiques de Mallorca.

Font: Pla Hidrològic de les Illes Balears.

Si es tenen en compte la resta de processos i factors que influeixen en la seva recàrrega, els valors finals són els següents per al conjunt de l'illa:

	INFILTRACIÓ PRECIPITACIÓ	RETORN DE REG	INFILTRACIÓ AIGÜES RESIDUALS	INFILTRACIÓ TORRENTS	PÈRDUA A TRAVÉS DE XARXA	TOTAL FINAL
MALLORCA	305,4	21,9	9,6	24,5	12,7	374,1

Recursos subterranis totals a Mallorca (hm³/any)

Font: Pla Hidrològic de les Illes Balears.

En realitat no es fa ús de tots aquests recursos subterranis, per tal d'evitar problemes de sobreexplotació o salinització; d'aquesta forma, un percentatge d'aquests valors inicials es destina a la sortida a la mar o a l'alimentació de manantials i zones humides.

Malgrat aquesta és la situació real dels recursos disponibles per a l'ús humà, també és cert que una vegada per la mala qualitat de l'aigua emmagatzemada (per mala gestió) o per qüestions alienes com poden ser estar situats en una ubicació de difícil accés o pel fet que resulti excessivament difícil o costós posar en marxa el procés i els sistemes d'extracció, molts d'aquests recursos no són aprofitats al 100%.

Per tant, la disminució de la **qualitat de les aigües subterrànies** o les dificultats per accedir-hi són dos dels factors a tenir molt en compte en la seva explotació com a recurs per a l'home. De fet moltes d'elles presenten problemes d'intrusió marina, risc d'explotació o alta vulnerabilitat a la contaminació:

El fenomen de la **intrusió marina** és conseqüència de que les extraccions superen la recarrega de l'aqüífer i el buit generat és omplert per aigua procedent de la mar (a través d'aqüífers permeables).

Les **activitats** que principalment suposen una **pressió** sobre el recurs aigua són:

- Ús urbà (usos domèstics i activitats equivalents com turisme o comerç).
- Ús industrial i energètics.
- Ús en activitats agrícoles i ramaderes.
- Manteniment de jardins (domèstics, públics o privats) i camps de golf que no es reguin amb aigua regenerada.

La sobreexplotació a la qual s'han vist sotmesos molts d'aquests aquífers a partir dels anys 60 (per poder respondre a les necessitats de les noves explotacions agrícoles de reguiu i les generades a partir de l'expansió de la indústria turística i de l'increment de població, juntament amb les pròpies dels sectors agrícoles tradicionals), ha provocat problemes d'intrusió marina i de salinització en aquells més pròxims al mar i el descens dels nivells dels aquífers més aïllats.

Per una altra banda, la qualitat de les aigües subterrànies també disminueix de manera molt clara per problemes de contaminació. Poques activitats afecten directament als aquífers, però si el nivell de contaminació sobre els torrents o el sòl és important, acabarà afectant a les aigües subterrànies.

Les principals fonts de contaminació a les aigües són diverses: els adobs i els plaguicides utilitzats en agricultura, la infiltració de les aigües residuals urbanes o industrials no depurades, els excessos d'excrements derivats de les activitats ramaderes, els accidents puntuals en benzineres o dipòsits d'hidrocarburs, lixiviació dels abocadors, ...

En l'actualitat es pot dir que hi ha quatre punts especialment conflictius:

- Pont d'Inca, amb un aquífer molt salinitzat.
- Serra de na Burguesa, també fortament salinitzat.
- Aquífer de la depressió de Campos, amb forta intrusió marina.
- Aquífer del Pla d'Inca – Sa Pobla, fortament contaminat per nitrats, es especial destaquen les zones d'entre Sa Pobla i S'Albufera i el NO de Muro.

Aquest és segurament un dels factors més afectats per l'activitat turística. La sobreexplotació de recursos hídrics és una de les principals conseqüències del turisme i per aquest motiu cal afrontar polítiques que contribueixin a reduir la pressió. El PIAT té com a un dels principals objectius l'establiment de límits de l'activitat turística, així com també la introducció de mesures ambientals, la qual cosa hauria de contribuir a millorar tant la qualitat com la quantitat del recurs. Si es manté l'actual tendència d'increment constant de turistes arribats implicarà un increment constant també dels recursos hídrics consumits i en conseqüència també de la pressió suportada.

3.1.1.1.3 Climatologia

En aquest apartat es procedirà a descriure les característiques bàsiques del clima de Mallorca, així com a fer una caracterització geogràfica, analitzant la influència dels diferents factors ambientals propis (altitud, orientació...) en les variacions microclimàtiques que es donen en tota la superfície.

La situació geogràfica de Mallorca a la Mediterrània occidental condiciona un tipus de clima que es veu afectat per dos tipus dominants de circulació atmosfèrica. Per una banda, la circulació dominada pels vents provinents de ponent, característics de les latituds mitjanes durant els mesos d'hivern, que porten una successió de fronts nuvolosos, i per altra la que prové de la zona subtropical, amb altes pressions i escasses precipitacions i normalment de caràcter convectiu.

Precipitacions. En general, les precipitacions es produeixen en forma de pluja; els episodis de calabruix són puntuals i la neu és escassa i pràcticament exclusiva de la Serra de Tramuntana. Cal destacar la important gradació que existeix nord-sud i la influència de l'orografia, factors que provoquen, en el cas de Mallorca, una diferència de 1000 mm/any entre les zones muntanyoses i el sud de l'illa. Com a característica pròpia de clima mediterrani, destaca també la distribució estacional de les precipitacions, de manera que entre setembre i gener es concentra un 66,5% del total de pluja anual.

Temperatures. Les temperatures també són les pròpies del clima mediterrani, suaus durant l'hivern i càlides a l'estiu. Com en el cas de la pluja, les temperatures també reflecteixen el gradient nord-sud i l'orografia. A Mallorca la temperatura mitjana és de 16.8°C, més baixa pel pes de les baixes temperatures que s'enregistren a les zones més altes de la Serra i a les depressions de l'illa.

Vents. Durant l'hivern destaquen per la seva força el Mestral i la Tramuntana, molt importants a la zona de la Serra a Mallorca. Per una altra banda, els vents de Xaloc, Migjorn i Llebeig són vents més càlids propis de l'estiu.

El diagrama de precipitacions i temperatures de l'estació meteorològica de l'aeroport de Son Sant Joan posa de manifest la irregularitat de les pluges al llarg de l'any, concentrades entre setembre i desembre, principalment, i mínimes durant juny, juliol i agost, mentre que les temperatures arriben als seus valors mitjans superiors precisament en els mesos més secs. Aquest fet, clarament típic de clima mediterrani, s'associa a problemes de sequera que s'agreugen per l'arribada massiva de visitants durant els mesos d'estiu i també per la necessitat de mantenir l'oferta hotelera i complementària en aquest període (el que inclou camps de golf i altres estructures consumidores del recurs aigua) a ple rendiment.

A continuació s'aporten, a manera de resum inicial, les dades de precipitacions i temperatures de l'estació de l'aeroport de Son Sant Joan, amb dades corresponents al període entre els anys 1981-2011.

	gen	feb	març	abril	maig	juny	juliol	agost	set	oct	nov	des	anual
Precip	37	32	26	34	32	12	5	17	50	62	55	48	411
Temp	9.5	9.8	11.3	13.6	17.5	21.7	24.8	25.1	22.2	18.5	13.7	10.8	16.5

Precipitacions i temperatures mitjanes. Aeroport de Son Sant Joan. Període 1981-2010.

Font. Elaboració pròpia a partir de dades de AEMET.

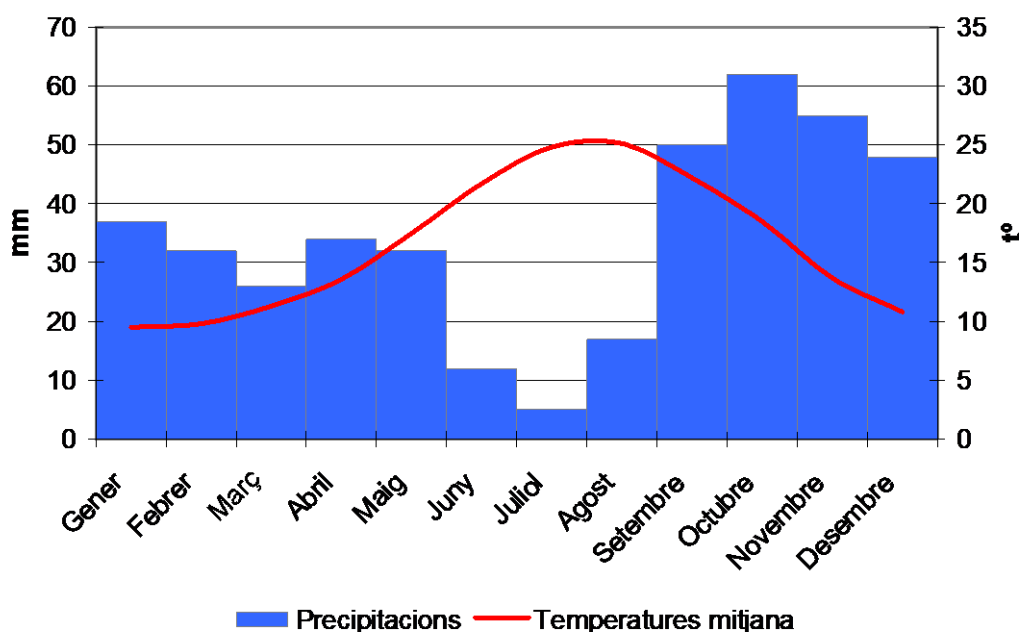

Diagrama de precipitacions i temperatures. Aeroport de Son Sant Joan (1981-2010)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de AEMET.

El manteniment de la situació actual no suposaria, en principi, cap canvi per aquest factor a escala local. El clima de la zona està condicionat per factors d'escala global, no per factors de caràcter local. No obstant això, s'ha de comentar que l'increment del nombre de turistes arribats, així com l'increment de mobilitat motoritzada, tendència que s'ha accelerat als darrers anys, és un factor que està contribuint de manera important a l'increment dels gasos d'efecte hivernacle i en conseqüència s'està contribuint a l'acceleració del canvi climàtic a escala global. La Declaració de Davos (2007) va reconèixer l'evidència del canvi climàtic i la seva forta relació amb el turisme. S'estima que contribueix en prop del 5% de les emissions mundials de CO₂.

3.1.1.1.4 Riscos

(Vegeu a l'annex cartogràfic el *Mapa 4:Riscos*)

El Pla Territorial Insular de Mallorca delimita les zones de prevenció de riscos d'esllavissament, d'erosió, d'incendi i d'inundació (APR).

La major part de la superfície de Mallorca presenta una baixa probabilitat de que s'hi produeixin processos erosius, sobretot a les àrees planes centrals. Les pèrdues de material es produeixen, per tant, a l'àrea de la Serra de Tramuntana, Artà i Serra de

Llevant i al voltant dels punts més elevats del Pla de Mallorca (massís de Randa i altres punts alts de la Serra Central), i el perill d'erosió incrementa amb la pendent i s'agreuja a les àrees on s'ha dut a terme una mala gestió del sòl (rompuda de terrenys en pendent, desforestació o segellat de sòl, procés que afavoreix l'escorrentia i, per tant, l'erosió hídrica superficial). També es produeixen fenòmens de pèrdua de material als penya-segats de la costa de Lluçmajor i Santanyí.

En relació als esllavissaments, les àrees que presenten major probabilitat coincideixen en general amb les que presenten també altes taxes d'erosió, ja sigui per les característiques dels materials o pel pendent de la zona. Evidentment, el risc al Pla de Mallorca és baix excepte en els punts més elevats de la Serra Central, i les àrees més extenses on es poden produir aquests fenòmens més freqüentment i de forma més espectacular es localitzen a la serra de Tramuntana: les diferents tipologies de moviments de terra que s'hi produeixen (despreniments rocosos, esllavissaments de roques que afecten fonamentalment a les calcàries liàsiques que constitueixen el principal esquelet de la Serra i moviments de sòls) estan lligats a la seva abrupta topografia, la complexitat geològica del terreny i als episodis de pluges torrencials.

Pel que fa al risc d'inundació, A Mallorca s'han definit una sèrie de zones que es considera que presenten altes possibilitats:

6. Plana d'inundació Sa Pobla-Muro-Alcúdia, és a dir, a la zona de s'Albufera i dels principals torrents que la nodreixen.
7. Badia d'Alcúdia i Pollença.
8. Depressió de Campos.
9. Palma: la zona més baixa del Prat de Sant Jordi, tram final del torrent Gros i de na Bàrbara, i zones properes dels torrents de Sa Riera i de Magí.
10. Voltants dels llits dels principals torrents de l'Illa, destacant el torrent d'Almadrà i de Bunyola.

S'ha de tenir en compte que històricament existeixen precedents d'inundacions destacables en els nuclis urbans dels municipis de Palma, Sóller i Manacor, així com a l'àrea de s'Albufera i a la zona de la depressió de Campos.

Finalment, la serra de Tramuntana i la zona d'Artà i Capdepera són les que presenten un risc més alt d'incendi, amb àmplies zones cobertes per carritxeres, formacions boscoses i

garrigues. El risc alt és present als cims de la serra Central i de Llevant i a part de la Badia d'Alcúdia i part dels municipis com Santa Margalida, Maria o Petra. A la resta de l'illa el risc d'incendi s'associa a les masses forestals existents. Per al risc d'incendi, a part de les APR del PTI, s'han de considerar també les Zones d'alt risc d'incendi aprovades pel Decret 22/2015.

Amb el manteniment de la situació actual aquest factor no patiria molts canvis. Si es produís un increment de la pressió turística en espais rurals i naturals, potser s'incrementaria el risc de producció d'incendis. En qualsevol cas, l'existència de les APR i la seva aplicació contribueixen a un tractament més adequat dels riscos, en aquells indrets on n'hi ha.

3.1.1.2 Medi biòtic

A continuació es fa una relació de les principals espècies vegetals i animals presents a Mallorca. Aquesta relació es fa en base a la seva pertinença als diferents ecosistemes segons les descripcions contingudes a la bibliografia consultada.

3.1.1.2.1 Hàbitats

(Vegeu a l'annex cartogràfic el Mapa 5. Hàbitats)

Per a l'elaboració d'aquest punt dedicat a vegetació, s'ha fet servir la informació generada a partir del Pla Territorial Insular, el Mapa de Vegetació corresponent a les Directrius d'Ordenació Litoral de les Illes Balears i les dades contingudes en els documents editats per la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat sobre espècies protegides i en perill.

A Mallorca es localitzen els cims més alts de les Illes, on es troben la major part dels tàxons endèmics florístics de la Comunitat Autònoma. Les principals comunitats vegetals de Mallorca i les espècies més destacables que es troben són:

PRINCIPALS ASSOCIACIONS	LOCALITZACIÓ	ESPÈCIES DESTACABLES
Clematido-Quercetum rotundifoliae	Alzinar propi de zones baixes	
Cyclamini-Quercetum ilicis	Alzinar propi de zones altes de muntanya	Endemismes com el <i>Cyclamen balearicum</i> i <i>Rhamnus ludovici-salvatoris</i>
Loto-Ericetum multiflorae	Garriga pròpia de la Serra de Tramuntana i Artà	
Anthyllido-Teucrietum majorici	Substituta de l'anterior a zones més càlides	Endemismes com la <i>Genista lucida</i>
Cneoro-Ceratonietum siliquae	Matollars escleròfils de zones rocoses properes a la costa	Endemismes com <i>Arum pictum</i>

Aceri-Buxetum balearici	Fragments dispersos a la zona més septentrional de la Serra de Tramuntana	Taxus baccata, Primula vulgaris subsp. balearica, Ilex aquifolium var balearica...
Smilaco-Ampelodesmetum	Antigues àrees de bosc i matollar de les Serres que van ser cremades	
Teucrietum subspinosi	Zones culminals de la Serra de Tramuntana	Hypericum balearicum, Teucrium marum subsp. occidentale, Astragalus balearicus...
Pastinacetum lucidae	Zones culminals de la Serra de Tramuntana	Hypericum balearicum, Teucrium marum subsp. occidentale, Astragalus balearicus...
Brachypodietum retusi	Comunitat herbàcia	
Hyparhenietum hirtum-pubescens	Comunitat herbàcia	
Comunitats pròpies de zones humides	Torrents, llacunes litorals i albuferes	
Comunitats de salobrar	Salobrar	Alta diversificació del gènere Limonium
Asparago-Juniperetum macrocarpae	Comunitats ubicades després de la línia de dunes a la Badia d'Alcúdia	Juniperus phoenicea subsp. macrocarpa, Dapne gnidium...
Limonietum caprariensis	Comunitats de roques litorals	Diverses espècies del gènere Limonium amenaçades
Launaetum cervicornis	Comunitat de coixinets espinosos endèmics	Launaea cervicornis
Phagnaleto-Asplenietum glandulosi	Pròpia de penya-segats orientats cap al sud, càlids i soleats	Asplenium glandulosum, Micromeria filiformis...
Hippocrepidetum belaricae	Penya-segats orientats cap al nord	Hippocrepis balearica, Genista majorica, Scabiosa cretica, Bupleurum barceloi...
Potentillo-Pimpinellum balearici	Penya-segats de les montanyes més altes	Sesleria insularis, Potentilla caulescens, Cephalaria balearica...
Comunitat rupícola de Sibthorpia africana i Arenaria balearica	Màxim desenvolupament a Mallorca; recobreix el fons de les encletxes dels penya-segats i parets rocoses	Arenaria balearica, Carex rorulenta, Erodium reichardii, Sibthorpia africana...
Medicago-Lavateretum arborae	Illots que envolten Mallorca i Cabrera, així com alguns taluds marítims	Medicago arborea subsp. Citrina

Principals comunitats vegetals de Mallorca

Font: Elaboració pròpia a partir de les DOT, de Bolòs⁴ i Llorens *et al*⁵

A partir de les dades exposades anteriorment, es posa en evidència que existeixen una sèrie d'habitats on es localitzen la major part de les espècies amb interès conservacionista, ja sigui pel fet de ser endèmiques com per estar considerades amenaçades; els hàbitats on aquests tàxons estan localitzats resulten prioritaris des del punt de vista de la conservació. En general, els penya-segats, les dunes, les basses temporals i llits de torrents, els illots, els cims culminals i els alzinars són de primera importància. En el medi marí, evidentment, destaquen les praderies de Posidonia oceanica.

El coneixement de la flora de les Balears varia en funció del grup que es tracti, essent els líquens i els briòfits els més desconeguts i les plantes vasculars les més estudiades. Aproximadament un 10% de la flora vascular és endèmica de les Illes Balears i es

⁴ De Bolòs, O. (1996) La vegetació de les Illes Balears. IEC, Barcelona.

⁵ Llorens *et al* (2007) La vegetació de l'illa de Mallorca. Conselleria de Medi Ambient, Govern de les Illes Balears.

concentren, majoritàriament, a les zones més inaccessibles del relleu insular, especialment a la Serra de Tramuntana.

A Mallorca hi ha un total de 1.348 espècies, de les quals 125 (un 9%) són endèmiques.

A continuació es presenta un llistat de les espècies de fanerògames endèmiques que es troben a Mallorca:

Nom científic	Nom comú
<i>Aetheorhiza bulbosa</i> ssp <i>willkommii</i>	Calabruix, lleganyova, pa de porc
<i>Allium antoni-bolosii</i> ssp <i>antoni-bolosii</i>	
<i>A. vulneraria</i> ssp <i>balearica</i>	
<i>Arenaria grandiflora</i> ssp. <i>bolosii</i>	
<i>A. glandiflora</i> ssp <i>glabrescens</i>	
<i>Aristolochia bianorii</i>	Aristolòquia, herba de la gauda
<i>Arum pictum</i> ssp <i>sagittifolium</i>	Cugot, rapa blava, rapa mascle
<i>Astragalus balearicus</i>	Eixorba-rates negre, gatovell, coixinet de monja
<i>Brassica balearica</i>	Col borda
<i>Brimeura duvigneaudii</i>	
<i>Bupleurum barceloi</i>	Clavell de penyal
<i>Calamintha rouyana</i>	
<i>Carduus bourgeanus</i>	
<i>Carex rorulenta</i>	
<i>Centaurium bianoris</i>	
<i>Cephalaria squamiflora</i>	
<i>Chaenorhinum formenterae</i>	
<i>C. rodriguezii</i>	
<i>Crepis triasii</i>	Panconia de penyal
<i>Crocus cambessedesii</i>	Safrà bord
<i>Daucus carota</i> ssp <i>majoricus</i>	Pastanaga marina
<i>Dianthus rupicola</i> ssp <i>bocchoriana</i>	clavell
<i>Digitalis minor</i>	Didalera
<i>Diploaxis ibicensis</i>	
<i>Dorycnium fulgurans</i>	Socarrell alís
<i>Dryopteris pallida</i> ssp <i>balearica</i>	Falguera
<i>Erodium reichardii</i>	
<i>E. maresii</i> ssp <i>balearica</i>	
<i>E. maresii</i> ssp <i>maresii</i>	Lletrera (de penyal)
<i>Filago petro-ianii</i>	
<i>Galium balearicum</i>	
<i>G. crespianum</i>	Rèvola de penya
<i>Genista lucida</i>	Gatov(s)a
<i>G. majorica</i>	Ginesta, ginestell
<i>G. valdes-bermejoi</i>	Gatosa, gatova vera
<i>Globularia cambessedesii</i>	
<i>Helianthemum scopulicolum</i>	
<i>Helichrysum ambiguum</i>	Maçanella
<i>H. italicum</i> ssp <i>microphyllum</i>	
<i>Helleborus lividus</i>	Palònia blanca o borda
<i>Hippocrepis balearica</i> ssp <i>balearica</i>	Violeta de penyal

<i>Hypericum balearicum</i>	Estepa joana
<i>Hypericum hircinum</i> ssp <i>cambessedesii</i>	
<i>Launaea cervicornis</i>	Eriçó, gatovell, socarrell
<i>Limonium antoni-llorensii</i>	
<i>L.barceloi</i>	Saladina
<i>L. biflorum</i>	Coca marina, ensopegall, saladina
<i>L. boirae</i>	Saladina
<i>L. camposanum</i>	
<i>L. gymnesicum</i>	
<i>L. magallufianum</i>	
<i>L. majoricum</i>	
<i>L. migjornense</i>	
<i>L. minutum</i>	Coca marina, ensopegall, saladina
<i>L. portopetranum</i>	
<i>Linaria aeruginea</i> ssp <i>pruinosa</i>	
<i>Lonicera pyrenaica</i> ssp <i>majoricensis</i>	
<i>Lotus tetraphyllus</i>	Trèvol de quatre fulles
<i>Naufraga balearica</i>	Nàufraaa
<i>Ononis crispa</i>	Motxa
<i>O. zschackei</i>	Ugó
<i>Ophrys balearica</i>	Borinot
<i>Oxalis feare</i>	
<i>Paeonia cambessedesii</i>	Palònia
<i>Pastinaca lucida</i>	Herba del diable (entre molts altres)
<i>Phlomis italica</i>	Estepa blenera
<i>Pimpinella bicknellii</i>	Fonollasa borda
<i>P. tragium</i> ssp <i>balearica</i>	Matafulaga de roca
<i>Polycarpon polycarpoides</i> ssp <i>Colomense</i>	
<i>Polygonum romanum</i>	Herba de cent nuus
<i>Primula acaulis</i> ssp <i>balearic</i>	Primavera blanca
<i>Ranunculus barceloi</i>	Botó d'or
<i>R. weyeri</i>	Botó d'or
<i>Rhamnus bourgeanus</i>	Alicatins, arç negre, espinalera, mal hivern
<i>R. ludovici-salvatoris</i>	Llampúdol bord, rotaboc
<i>Romulea assumptionis</i>	
<i>Rubia angustifolia</i> ssp <i>angustifolia</i>	Rotgeta
<i>Scutellaria balearica</i>	
<i>Senecio rodriguezii</i>	Camamil·la o margalideta de la mar
<i>Sibthorpia africana</i>	
<i>S. mollissima</i>	
<i>Smilax aspera</i> ssp <i>balearica</i>	Aritja baleàrica
<i>Solenopsis minuta</i> ssp <i>balearica</i>	
<i>Taraxacum balearicum</i>	
<i>Teucrium asiaticum</i>	Brutònica
<i>T. cossonii</i> ssp <i>cossonii</i>	
<i>Thapsia gymnesica</i>	Fonollassa groga, herba santa
<i>Thymelaea velutina</i>	Pala marina, peu de milà
<i>Thymus herba-barona</i> ssp <i>bivalens</i>	

<i>Urtica bianorii</i>	Ortiga
<i>Viola jaubertiana</i>	

Espècies endèmiques de plantes

Font: Elaboració pròpia a partir de Bolòs (1996) i Llorens et a (2007).

Pel que fa a la protecció d'aquesta riquesa, a l'actualitat a les Illes Balears hi ha 107 tàxons de flora protegits sota el paraigua del Catàleg Balear d'Espècies Amenacades (bàsicament pel Decret 75/2005) i en l'àmbit estatal (sobretot pel Reial Decret 139/2011). La normativa més recent és el Reial Decret 1015/2013.

També cal fer referència a un dels principals problemes que afecten a la flora de les illes, com són les espècies invasores. Entre els vegetals s'han detectat al voltant de 304 espècies no natives; 42 d'aquestes espècies es poden considerar invasores i 38 espècies mereixen actuacions importants.

Els ambients més afectats per aquestes invasions són els torrents (amb 23 espècies no natives); les zones humides (només afectades per la canya *Arundo donax* però de forma molt important); costes rocoses, penya segats i sistemes dunars (amb 12 espècies no natives) i voreres de camins i camps de conreu (amb 42 espècies no natives).

En el cas del manteniment de les condicions actuals, i que l'evolució de tursites anàs a l'alça com ha fet els darrers anys, es podria produir una major pressió sobre espais amb usos naturals, cosa que podria afectar la vegetació natural de forma negativa. Espais a la Serra de Tramuntana o al litoral reben cada vegada més pressió per part de l'activitat turística. No obstant l'anterior, s'ha de dir que existeix una important xarxa d'espais naturals protegits que de manera paral·lela estan contribuint a protegir aquells espais més valuosos.

3.1.1.2.2 Fauna

Per a la redacció d'aquest apartat s'ha utilitzat la informació que apareix en el document tècnic editat per la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat El Llibre Vermell dels Vertebrats de les Balears, el Catàleg Balear d'espècies amenaçades (2006), la informació del llibre La Fauna Endèmica de les Illes Balears (Pons i Palmer, 1996) i el Bioatles, també editat per la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat.

Respecte als endemismes presents a les Balears, els estudis més complets assenyalen que hi ha uns 244 tàxons dels quals no hi ha dubtes taxonòmics ni corològics; encara que les espècies més reconegudes per la població en general són alguns vertebrats de gran valor com l'extint *Myotragus balearicus*, el ferreret (*Alytes muletensis*) o ocells com el virot (*Puffinus mauretanicus*), la gran majoria d'endemismes de les Illes són invertebrats.

Però així com de la flora, el grup més estudiat són les plantes vasculars, en fauna destaquen els vertebrats; d'un total de 286 tàxons presents a les illes hi ha 5 espècies i 60 subespècies endèmiques i un total de 32 tàxons amenaçats.

Grup zoològic	Tàxons presents	Tàxons endèmics	Espècies amenaçades
Mamífers	32 terrestres (inclou 16 rates - pinyades i el vell marí és extint).	5 subespècies	4
Ocells	237 ocells amb àrea de distribució natural a les Balears. Només 107 habituals. En total hi ha 355 citades si s'inclouen les rareses.	2 espècies (virot petit <i>Puffinus mauretanicus</i> , busqueret coal·larga <i>Sylvia balearica</i>) i 3 subespècies	23
Rèptils	13 (si s'inclou la tortuga marina <i>Caretta caretta</i>)	2 espècies (sargantana de les Balears, a Mallorca i Menorca, <i>Podarcis lilfordi</i> amb 25 subespècies)	3 Cada una de les subespècies de sargantanes endèmiques també estan amenaçades
Amfibis	4	1 (ferreret <i>Alytes muletensis</i>)	2
Total vertebrats	286	5 espècies i 60 subespècies	

Espècies de vertebrats terrestres a Balears

Font: Elaboració pròpia a partir de documents de la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat, sobre tot Viada⁶

Tant importants són els esforços per a protegir espècie per espècie la riquesa faunística, com també ho és protegir l'hàbitat que ocupen. La relació entre espècies protegides i habitats protegits és molt significativa ja que a nivell d'aus cal destacar el paper de les zones humides en les espècies que realitzen migracions i les formacions càrstiques recullen nombrosos endemismes triglobis.

Molts dels invertebrats endèmics es localitzen en hàbitats poc modificats per l'home com les coves marines, on s'hi troben autèntics fòssils vivents invertebrats. Per una altra banda, en els illots que envolten les Illes principals s'ha produït un important fenomen de subespeciació d'alguns organismes. Altres hàbitats on és freqüent trobar endemismes de les són les basses d'aigua dolça i el litoral marí. Finalment, els cims de la Serra de Tramuntana de Mallorca poc antropitzats constitueixen un refugi per a alguns endemismes relativament poc coneguts (crustacis, coleòpters, aràcnids....) i pel ferreret.

⁶ Viada, C.; 2006. Llibre vermell dels vertebrats de les Balears (3ªedició). Conselleria de Medi Ambient, Govern de les Illes Balears

Un dels principals problemes que afecten a la fauna balear és el de les espècies invasores. D'entre les que hi trobem, cal destacar la tortuga de florida (*Pseudemys scripta*), el moix assilvestrat (*Felix domestica*), alguns invertebrats com la formiga argentina (*Linepithema humile*) i plagues com per exemple el perforador de les palmeres (*Paysandisia archon*). La gavina (*Larus michaellis*) no es podria considerar invasora, però degut a l'acció humana sobre el medi ha proliferat fins al punt d'envair hàbitats i nínxols ecològics d'altres espècies que actualment es troben en perill⁷.

Aus

EN PERILL D'EXTINCIÓ

Nom científic	Nom popular	
<i>Aythya nyroca</i>	Parda	Llistat RD 139/2011
<i>Botarus stellaris</i>	Britó	Llistat RD 139/2011
<i>Emberiza schoeniclus witherby</i>	Hortolà de canyet	Llistat RD 139/2011
<i>Fulica cristata</i>	Fotja banyuda	Llistat RD 139/2011
<i>Marmaronetta angustirostris</i>	Rosseta	Llistat RD 139/2011
<i>Milvus milvus</i>	Milà reial	Llistat RD 139/2011
<i>Oxyura leucocephala</i>	Ànnera capblanca	Llistat RD 139/2011
<i>Puffinus mauretanicus</i>	Viroto petit	Llistat RD 139/2011

RÈGIM DE PROTECCIÓ ESPECIAL

Nom científic	Nom popular	Norma per la qual s'inclou al catàleg
<i>Accipiter nisus</i>	Esparver	Llistat RD 139/2011
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Buscarla grossa	Llistat RD 139/2011
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	Buscarla mostatxuda	Llistat RD 139/2011
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Buscarla de canyar	Llistat RD 139/2011
<i>Actitis hypoleucos</i>	Xivitona	Llistat RD 139/2011
<i>Aegithalos caudatus</i>	Senyoreta	Llistat RD 139/2011
<i>Alca torda</i>	Pingdai	Llistat RD 139/2011
<i>Alcedo atthis</i>	Arner	Llistat RD 139/2011
<i>Anthus campestris</i>	Titina d'estiu	Llistat RD 139/2011
<i>Anthus cervinus</i>	Titina gola-groga	Llistat RD 139/2011
<i>Anthus pratensis</i>	Titina sorda	Llistat RD 139/2011
<i>Anthus spinoletta</i>	Titina de muntanya	Llistat RD 139/2011
<i>Anthus trivialis</i>	Titina d'arbre	Llistat RD 139/2011
<i>Apus apus</i>	Falcia	Llistat RD 139/2011
<i>Apus melba</i>	Falcia reial	Llistat RD 139/2011
<i>Apus pallidus</i>	Falcia pàl·lida	Llistat RD 139/2011
<i>Aquila chrysaetos</i>	Àguila reial	Llistat RD 139/2011
<i>Ardea cinerea</i>	Agró blau	Llistat RD 139/2011
<i>Ardea purpurea</i>	Agró roig	Llistat RD 139/2011
<i>Arenaria interpres</i>	Girapedres	Llistat RD 139/2011
<i>Asio flammeus</i>	Mussol emigrant	Llistat RD 139/2011

⁷ <http://dgcapea.caib.es/pe/invasores.es.htm#>

Asio otus	Mussol banyut	Llistat RD 139/2011
Bubulcus ibis	Esplugabous	Llistat RD 139/2011
Burhinus oedicnemus	Sebel·lí	Llistat RD 139/2011
Buteo buteo	Aligot	Llistat RD 139/2011
Calandrella brachydactyla	Terrola	Llistat RD 139/2011
Calidris alba	Corriol tresdits	Llistat RD 139/2011
Calidris alpina	Corriol variant	Llistat RD 139/2011
Calidris canutus	Corriol gros	Llistat RD 139/2011
Calidris ferruginea	Corriol becllarg	Llistat RD 139/2011
Calidris maritima	Corriol fosc	Llistat RD 139/2011
Calidris minuta	Corriol menut	Llistat RD 139/2011
Calidris temminckii	Corriol de Temmink	Llistat RD 139/2011
Caprimulgus europaeus	Enganapastors	Llistat RD 139/2011
Caprimulgus ruficollis	Siboc	Llistat RD 139/2011
Carduelis spinus	Lluonet	Llistat RD 139/2011
Cettia cetti	Rossinyol bord	Llistat RD 139/2011
Ciconia ciconia	Cigonya	Llistat RD 139/2011
Circaetus gallicus	Aguila marcenca	Llistat RD 139/2011
Circus aeruginosus	Arpella	Llistat RD 139/2011
Circus cyaneus	Arpella pàl·lida	Llistat RD 139/2011
Cisticola juncidis	Butxaqueta	Llistat RD 139/2011
Clamator glandarius	Cucui reial	Llistat RD 139/2011
Coccothraustes coccothraustes	Durbec	Llistat RD 139/2011
Coracias garrulus	Gaig blau	Llistat RD 139/2011
Crex crex	Guàtlera maresa	Llistat RD 139/2011
Cuculus canorus	Cucui	Llistat RD 139/2011
Charadrius alexandrinus	Picaplatges camanera	Llistat RD 139/2011
Charadrius dubius	Picaplatges petit	Llistat RD 139/2011
Charadrius hiaticula	Picaplatges gros	Llistat RD 139/2011
Chlidonias hybrida	Fumarell carablanc	Llistat RD 139/2011
Chlidonias leucopterus	Fumarell alablanc	Llistat RD 139/2011
Chlidonias niger	Fumarell	Llistat RD 139/2011
Delichon urbica	Cabot	Llistat RD 139/2011
Egretta alba	Agró blanc gros	Llistat RD 139/2011
Egretta garzetta	Agró blanc	Llistat RD 139/2011
Emberiza cia	Hortolà cellard	Llistat RD 139/2011
Emberiza cirrus	Sól·lera boscana	Llistat RD 139/2011
Emberiza hortulana	Hortolà	Llistat RD 139/2011
Erithacus rubecula	Rupit	Llistat RD 139/2011
Falco columbarius	Esmerla	Llistat RD 139/2011
Falco eleonora	Falcó marí	Llistat RD 139/2011
Falco peregrinus	Falcó	Llistat RD 139/2011
Falco subbuteo	Falconet	Llistat RD 139/2011
Falco tinnunculus	Xoriguer	Llistat RD 139/2011
Falco vespertinus	Xoriguer cama-roig	Llistat RD 139/2011
Ficedula hypoleuca	Papamosques negre	Llistat RD 139/2011
Fratercula arctica	Cadafet	Llistat RD 139/2011
Fringilla coelebs	Pinsà mè	Llistat RD 139/2011
Fringilla montifringilla	Pinsà mè	Llistat RD 139/2011

Galerida theklae	Cucullada	Llistat RD 139/2011
Gavia arctica	Calàbria agulla	Llistat RD 139/2011
Gavia immer	Calàbria grossa	Llistat RD 139/2011
Gavia stellata	Calàbria petita	Llistat RD 139/2011
Gelochelidon nilotica	Llambritja de bec negre	Llistat RD 139/2011
Glareola pratincola	Guàtlereta de mar	Llistat RD 139/2011
Grus grus	Grua	Llistat RD 139/2011
Gyps fulvus	Voltor lleonat	Llistat RD 139/2011
Haematopus ostralegus	Garsa de mar	Llistat RD 139/2011
Hieraaetus pennatus	Àguila calçada	Llistat RD 139/2011
Himantopus himantopus	Avisador	Llistat RD 139/2011
Hippolais icterina	Busqueta icterina	Llistat RD 139/2011
Hippolais pallida	Busqueta pal·lida	Llistat RD 139/2011
Hippolais poliglota	Busqueta	Llistat RD 139/2011
Hirundo daurica	Oronella coa-rogenca	Llistat RD 139/2011
Hirundo rustica	Oronella	Llistat RD 139/2011
Hydrobates pelagicus	Noneta	Llistat RD 139/2011
Ixobrychus minutus	Suís	Llistat RD 139/2011
Jynx torquilla	Formiguer	Llistat RD 139/2011
Lanius senator	Capserigany	Llistat RD 139/2011
Larus genei	Gavina de bec prim	Llistat RD 139/2011
Larus melanocephalus	Gavina capnegra	Llistat RD 139/2011
Larus minutus	Gavinó	Llistat RD 139/2011
	Cegall de mosson	
Limosa lapponica	coabarrat	Llistat RD 139/2011
Limosa limosa	Cegall de mosson	Llistat RD 139/2011
Locustella luscinioides	Boscarler	Llistat RD 139/2011
Loxia curvirostra	Trencapinyons	Llistat RD 139/2011
Luscinia megarhynchos	Rossinyol	Llistat RD 139/2011
Luscinia svecica	Blaveta	Llistat RD 139/2011
Merops apiaster	Abellarol	Llistat RD 139/2011
Milvus migrans	Milà negre	Llistat RD 139/2011
Monticola saxatilis	Mèrlera vermella	Llistat RD 139/2011
Monticola solitarius	Pàssera	Llistat RD 139/2011
Montifringilla nivalis	Gorrió d'ala blanca	Llistat RD 139/2011
Morus bassanus	Mascarell	Llistat RD 139/2011
Motacilla alba	Xàtxero	Llistat RD 139/2011
Motacilla cinerea	Xàtxero cendrós	Llistat RD 139/2011
Motacilla flava	Xàtxero groc	Llistat RD 139/2011
Muscicapa striata	Papamosques	Llistat RD 139/2011
Numenius arquata	Curlera	Llistat RD 139/2011
Numenius phaeopus	Curlera cantaire	Llistat RD 139/2011
Nycticorax nycticorax	Orval	Llistat RD 139/2011
Oenanthe hispanica	Coabanca rossa	Llistat RD 139/2011
Oenanthe oenanthe	Coablanca	Llistat RD 139/2011
Oriolus oriolus	Oriol	Llistat RD 139/2011
Otus scops	Mussol	Llistat RD 139/2011
Parus caeruleus	Ferrerico blau	Llistat RD 139/2011
Parus major	Ferrerico	Llistat RD 139/2011
Pernis apivorus	Aligot vesper	Llistat RD 139/2011

<i>Petronia petronia</i>	Gorrió roquer	Llistat RD 139/2011
<i>Phalaropus lobatus</i>	Escuraflascons	Llistat RD 139/2011
<i>Philomachus pugnax</i>	Batallaire	Llistat RD 139/2011
<i>Phoenicopterus ruber</i>	Flamenc	Llistat RD 139/2011
<i>Phoenicurus ochruros</i>	Coa-roja de barraca	Llistat RD 139/2011
<i>Phylloscopus bonelli</i>	Ull de bou pàl·lid	Llistat RD 139/2011
<i>Phylloscopus collybita</i>	Ull de bou	Llistat RD 139/2011
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Ull de bou siulador	Llistat RD 139/2011
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Ull de bou de passa	Llistat RD 139/2011
<i>Platalea leucorodia</i>	Becplaner	Llistat RD 139/2011
<i>Plectrophenax nivalis</i>	Hortolà blanc	Llistat RD 139/2011
<i>Plegadis falcinellus</i>	Ibis negre	Llistat RD 139/2011
<i>Pluvialis apricaria</i>	Fuell	Llistat RD 139/2011
<i>Pluvialis squatarola</i>	Fuell gris	Llistat RD 139/2011
<i>Podiceps cristatus</i>	Soterí gros	Llistat RD 139/2011
<i>Podiceps nigricollis</i>	Cabussonera	Llistat RD 139/2011
<i>Porphyrio porphyrio</i>	Gallfaver	Llistat RD 139/2011
<i>Porzana parva</i>	Rascletó	Llistat RD 139/2011
<i>Porzana porzana</i>	Rascletó	Llistat RD 139/2011
<i>Porzana pusilla</i>	Rasclet menut	Llistat RD 139/2011
<i>Prunella collaris</i>	Xalambrí	Llistat RD 139/2011
<i>Prunella modularis</i>	Xalambrí de muntanya	Llistat RD 139/2011
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	Cabot de roca	Llistat RD 139/2011
<i>Pyrhocorax pyrrhocorax</i>	Gralla de bec vermell	Llistat RD 139/2011
<i>Recurvirostra avosetta</i>	Bec d'alena	Llistat RD 139/2011
<i>Regulus ignicapillus</i>	Reietó cellablanc	Llistat RD 139/2011
<i>Regulus regulus</i>	Reietó d'hivern	Llistat RD 139/2011
<i>Remiz pendulinus</i>	Teixidor	Llistat RD 139/2011
<i>Riparia riparia</i>	Cabot de vorera	Llistat RD 139/2011
<i>Rissa tridactyla</i>	Gavina tresdits	Llistat RD 139/2011
<i>Saxicola rubetra</i>	Vitrac barba-roig	Llistat RD 139/2011
<i>Saxicola torquata</i>	Vitrac	Llistat RD 139/2011
<i>Stercorarius parasiticus</i>	Paràsit coapunxegut	Llistat RD 139/2011
<i>Stercorarius pomarinus</i>	Paràsit coaample	Llistat RD 139/2011
<i>Stercorarius skua</i>	Paràsit gros	Llistat RD 139/2011
<i>Sterna albifrons</i>	Llambritja menuda	Llistat RD 139/2011
<i>Sterna caspia</i>	Llambritja de bec vermell	Llistat RD 139/2011
<i>Sterna hirundo</i>	Llambritja	Llistat RD 139/2011
<i>Sterna sandvicensis</i>	Llambritja de bec llarg	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia atricapilla</i>	Busqueret de capell	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia borin</i>	Busqueret gros	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia cantillans</i>	Busqueret de garriga	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia communis</i>	Busqueret de batzer	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia conspicillata</i>	Busqueret trencamates	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia curruca</i>	Busqueret xerraire	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia melanocephala</i>	Busqueret capnegre	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia sarda (=balearica)</i>	Busqueret coallarg	Llistat RD 139/2011
<i>Sylvia undata</i>	Busqueret roig	Llistat RD 139/2011
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Setmesó	Llistat RD 139/2011

<i>Tadorna ferruginea</i>	Ànnera canyella	Llistat RD 139/2011
<i>Tadorna tadorna</i>	Ànnera blanca	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa erythropus</i>	Cama roja pintada	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa glareola</i>	Valona	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa nebularia</i>	Cama verda	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa ochropus</i>	Becassineta	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa stagnatilis</i>	Cama verda menuda	Llistat RD 139/2011
<i>Tringa totanus</i>	Cama-roja	Llistat RD 139/2011
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Passaforadí	Llistat RD 139/2011
<i>Turdus torquatus</i>	Tord flassader	Llistat RD 139/2011
<i>Tyto alba</i>	Òliba	Llistat RD 139/2011
<i>Upupa epops</i>	Puput	Llistat RD 139/2011
<i>Uria aalge</i>	Pigdal becfi	Llistat RD 139/2011

VULNERABLES**Nom científic***Aegypius monachus**Aquila fasciata**Ardeola railoides**Calonectris diomedea**Circus pygargus**Charadrius morinellus**Emberiza schoeniclus witherby**Larus audouinii**Neophron pernopterus**Pandion haliaetus**Phalacrocorax aristotelis**Phoenicurus phoenicurus***Nom popular**

Vultur

Àguila coabarrada

Toret

Virot gros

Arpella cendrosa

Fuell de collar

Hortolà de canyet

Gavina roja

Miloca

Àguila peixatera

Corb marí

Coa-roja

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Resolució CMA

14/04/2008 (BOIB

66, 15/05/2008)

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

Llistat RD 139/2011

ESPECIAL PROTECCIÓ**Nom científic***Rallus aquaticus**Tringa totanus**Vanellus vanellus***Nom popular**

Rascló

Cama-roja

Juia de prat

Decret 75/2005

Decret 75/2005

Decret 75/2005

L'evolució d'aquest factor es troba molt relacionat amb l'anterior, amb la vegetació. Una major pressió sobre els sòls rurals i naturals també pot tenir efectes negatius sobre la fauna. No obstant l'anterior, l'existència d'una xarxa d'espais naturals protegits ajuda a la protecció de la fauna.

3.1.1.2.3 Espais naturals protegits i coves

(Vegeu a l'annex cartogràfic el Mapa 6: *Espais Naturals Protegits*)

Xarxa Natura 2000

La Xarxa Natura 2000 és una de les iniciatives més ambicioses en protecció d'hàbitats a nivell internacional. En ella s'integren els espais ZEPA (Directiva Aus 79/409(CEE) i els inclosos en la Directiva Hàbitats, coneguts com Llocs d'Importància Comunitària o LIC (92/43/CEE); una vegada la llista d'espais sigui completa, passaran a ser considerats Zones d'Especial Conservació (ZEC).

En relació a Xarxa Natura 2000, a Mallorca hi ha 85 LICs i 35 ZEPA. Les superfícies combinades de LIC i ZEPA en aquests moments per a l'illa de Mallorca són les següents:

	Sup. Terrestre	Sup. Marina	Total
Illes Balears	114.936,03	106.195,18	221.056,06
Mallorca	74.008,36	65.496,09	139.504,45

Superfície (hectàrees) de la Xarxa Natura 2000 de l'illa de Mallorca.

Font: Conselleria de Medi Ambient

La Xarxa Natura 2000 a Mallorca ocupa una superfície de 139.504,45 hectàrees terrestres i marines⁸. Aquesta Xarxa inclou, en general, totes les zones d'interès natural existents a les nostres illes, inclosos els espais protegits.

Les diferents zones afectades per les ementades directives a Mallorca són les següents:

LIC	
Badies de Pollença i Alcúdia	ES5310005
Es Galatzó - S'Esclop	ES5310008
Puig de Sant Martí	ES5310015
Fita del Ram	ES5310026
Es Binis	ES5310028
Na Borges	ES5310029
Costa de Llevant	ES5310030
Cova des Bufador des Solleris	ES5310038
Cova de sa Bassa Blanca	ES5310039
Cova de les Maravelles	ES5310040
Cova de Canet	ES5310041
Avenc d'en Corbera	ES5310042
Cova dels Ases	ES5310043

⁸ www.xarxanatura.es

Cova des Coll	ES5310044
Cova d'en Passol	ES5310045
Cova de ses Rates Pinyades	ES5310046
Cova des Corral des Porcs	ES5310047
Cova de Sa Guitarreta	ES5310048
Cova des Pas de Vallgornera	ES5310049
Cova d'en Bessó	ES5310050
Cova de Can Bordils	ES5310051
Cova des Diners	ES5310052
Cova del Dimoni	ES5310053
Cova de sa Gleda	ES5310054
Cova des Pirata	ES5310055
Cova des Pont	ES5310056
Cova de Cal Pessó	ES5310057
Cova de Can Sió	ES5310058
Cova de Llenaire	ES5310059
Cova Morella	ES5310060
Cova Nova de Son Lluís	ES5310061
Es Bufador de Son Berenguer	ES5310062
Cova de Can Millo o de Coa Negrina	ES5310063
Avenc de Son Pou	ES5310064
Cova del Drac de Cala Santanyí	ES5310065
Cova des Rafal des Porcs	ES5310066
Cova dels Estudiants	ES5310067
Serral d'en Salat	ES5310076
Es Rajolí	ES5310077
De Cala de ses Ortigues a Cala Estellencs	ES5310078
Puig de na Bauçà	ES5310079
Puigpunyent	ES5310080
Port des Canonge	ES5310081
S'Estaca - Punta de Deià	ES5310082
Es Boixos	ES5310083
Torre Picada	ES5310084
Moncaire	ES5310085
Monnàber	ES5310086
Bàlitx	ES5310087
Gorg Blau	ES5310088
Biniarroi	ES5310089
Puig d'Alaró - Puig de s'Alcadena	ES5310090
Mossa	ES5310091
Muntanyes de Pollença	ES5310092
Formentor	ES5310093
Cala Figuera	ES5310094
Can Picafort	ES5310095
Punta de n'Amer	ES5310096
Àrea Marina Costa de Llevant	ES5310097

Cales de Manacor	ES5310098
Portocolom	ES5310099
Punta de Ras	ES5310100
Randa	ES5310101
Xorrigo	ES5310102
Àrea Marina Cap de Cala Figuera	ES5310103
LIC i ZEPA	
Es Trenc - Salobrar de Campos	ES0000037
S'Albufera de Mallorca	ES0000038
Costa Brava de Mallorca	ES0000073
Cap de Cala Figuera	ES0000074
La Victòria	ES0000079
Cap Vermell	ES0000080
Cap Enderrocat - Cap Blanc	ES0000081
Arxipèlag de Cabrera	ES0000083
Mondragó	ES0000145
Sa Dragonera	ES0000221
La Trapa	ES0000222
Sa Costera	ES0000225
L'Albufereta	ES0000226
Muntanyes d'Artà	ES0000227
Cap de ses Salines	ES0000228
Puig des Castell; Muntanyes de Pollença	ES0000383; ES5310092
Es Teix	ES5310009
Comuna de Bunyola	ES5310010
Cimals de la Serra	ES5310027
ZEPA	
Sa Foradada	ES0000223
Muleta	ES0000224
Mola de Son Pacs	ES0000377
Puig des Boixos	ES0000378
Puig de ses Fites	ES0000379
Puig de s'Estremera	ES0000380
Puig Gros	ES0000381
Alaró	ES0000382
Puig des Castell	ES0000383
Pla de sa Mola	ES0000439
Des Teix al puig de ses Fites	ES0000440
D'Alfàbia a Biniarroi	ES0000441
De la serra de s'Esperó al Penyal Alt	ES0000442

Llistat d'espais de la Xarxa Natura 2000 a Mallorca

Font: Elaboració pròpia a partir de la informació de la Conselleria de Medi Ambient.

Llei 14/1991, de 29 d'abril, de creació del Parc Nacional Marítim-Terrestre de l'Arxipèlag de Cabrera.

El Parc nacional està constituït per l'arxipèlag de Cabrera format per l'illa principal de Cabrera Gran, l'illa des Conills i una quinzena d'illots petits, més les aigües del seu entorn. Té una superfície de 10.021,51 hectàrees (8.705,26 hectàrees marines i 1.316,25 hectàrees terrestres).

Llei 5/2005 per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)

En aquesta llei s'estableixen diferents categories d'espais naturals protegits en funció dels béns i valors que es pretén protegir. Així les categories establertes que afecten a Mallorca són:

1. Parcs Naturals

Parcs Naturals		
Zones	Ha	%
Es Trenc-Salobrar de Campos	3.673	47,20
Albufera d'Alcúdia	1.646,5	21,16
Llevant	1.407,1	18,08
Mondragó	781,13	10,04
Sa Dragonera	274,27	3,52
Total	7.782	100

Superfície dels Parcs Naturals de Mallorca

Font: Elaboració pròpia.

2. Paratge Natural de la Serra de Tramuntana

El Pla d'Ordenació de recursos Naturals de la Serra de Tramuntana va ser aprovat pel Decret 19/2007 (BOIB num 54 EXT de l'11 d'abril). S'establiren d'aquesta forma, 4 categories d'ús, que es distribueixen de la següent manera:

PORN Serra de Tramuntana		
Zones	Ha	%
Zones d'ús compatible	25.661,9	40,72
Zones d'ús general	3.893,29	6,18
Zones d'ús limitat	31.585,8	50,12
Zones d'exclusió	1.878,49	2,98
Total	63.019,48	100

Zonificació del Paratge Natural de la Serra de Tramuntana

Font: Elaboració pròpia.

3. Reserves Naturals.

Aquestes àrees territorials allotgen uns enclavaments, formacions geomorfològiques i hàbitats amb masses forestals i espècies florístiques i faunístiques que cal conservar.

Reserves Naturals		
Zones	Superfície (Ha)	%
Reserves naturals integrals de la Serra de Tramuntana	58,20	1,45
Reserves naturals especials de la Serra de Tramuntana	3.455	86,6
Reserva natural des Cap Ferrutx	251,65	6,3
Reserva natural des Cap des Freu	13,22	0,33
Reserva natural especial de s'Albufereta	211,43	5,29
Total	3.989,5	100

Superfície de les Reserves Naturals de Mallorca

Font: Elaboració pròpia.

4. Monuments naturals.

Són espais o elements de la naturalesa constituïts per formacions de notòria singularitat, raresa o bellesa, que mereixen una protecció especial. A Mallorca hi trobam els monuments naturals del Torrent de Pareis i de les Fonts Ufanes de Gabellí.

Tot i que en els espais naturals protegits ja es prevuen mesures per a una correcta protecció dels valors ambientals, si es manté la tendència d'actual creixement sostingut de les arribades de turistes, això suposarà també un increment de la pressió directa o indirecta sobre aquests espais. A més, molts dels espais protegits són litorals, que és on més es concentra la pressió del turisme de sol i platja.

3.1.2 Subsistema perceptiu**3.1.2.1 Paisatge**

L'illa de Mallorca compta amb un patrimoni paisatgístic singular i molt divers, especialment tenint en compte la seva dimensió reduïda al tractar-se d'un territori insular. El seu paisatge mediterrani es veu enriquit per la seva estructura geomorfològica amb

elements molt contundents com són la Serra Tramuntana, les Serres de Llevant, les grans Badies del nord i del sud de l'illa, el Pla i altres fites singulars com són el massís de Randa.

Per altra banda, cal ressaltar la presència de microtopografies que diversifiquen encara més les estructures paisatgístiques de l'illa creant múltiples patrons. Aquesta diversitat es veu reflectida també en la identitat que s'ha construït al voltant de les particularitats territorials i les dinàmiques tant històriques com a recents que han marcat l'illa de manera global i també local.

Pel que fa a la transformació del paisatge de l'illa, l'activitat agrícola tradicional ha transformat i configurat de manera transcendent el seu paisatge al llarg dels segles. De fet, gran part dels elements paisatgístics més valorats deriven d'aquesta activitat: les marjades, les infraestructures hidràuliques, la forma del parcel·lari, les rutes i els camins rurals, les cases de pagès, les possessions, etc. No obstant això, al llarg de la història més recent, podríem dir que la pressió de l'activitat turística (inclòs el turisme residencial) ha generat grans transformacions en el paisatge de l'illa, amb grans impactes, molt especialment a la franja litoral, tot i que les noves dinàmiques que s'estan generant al voltant del turisme, tant per la millora de la mobilitat com per les noves formes d'allotjament, fan que aquesta pressió comenci a tenir efecte també cap als paisatges de l'interior de l'illa.

Unitats Paisatgístiques

Pel que fa a la definició de les unitats de paisatges del diferents sistemes turístic territorials, es prenen com a punt de partida les 9 grans unitats de paisatge de l'illa que es defineixen al Pla Territorial de Mallorca:

- UP1 Serra Nord i la Victòria.

El PTI distingeix en aquesta unitat tres zones segons l'altura (culminal, mitjana i litoral) i tres zones segons la situació geogràfica (nord, centre, sud). La qual cosa dóna lloc a 9 subunitats.

Litoral nord: Formentor, Cala de Sant Vicenç, Cap Pinar (La Victòria).

Litoral centre: Cala Tuent, Port de Sóller, Port de Valldemossa.

Litoral sud: Banyalbufar, Port d'Andratx, sa Dragonera.

Mitjana nord: Vall d'en March, Ternelles, Vall de l'Aixarell.

Mitjana centre: Lluc, embassaments, Valldemossa.

Mitjana sud: Esporles, Puigpunyent, Galilea.

Culminal nord: Tomir, Puig Roig, Puig Caragoler.

Culminal mitjà: Puig Major, Massanella, l'Ofre.

Culminal sud: Teix, Serra de Planissi, Galatzó.

- **UP2 Xorrigo, Massís de Randa, part sud de les Serres de Llevant i Puig de Bonany.** Aquesta unitat, definida pel PTI, abasta les zones muntanyoses que ocupen la part central de l'illa, des de Xorrigo a Ponent, passant pel Massís de Randa i Bonany al pla, fins a Sant Salvador i Santueri a llevant.

- **UP3 Badies del Nord.** Aquesta unitat paisatgística queda definida per les badies de Pollença i Alcúdia. Estenent-se des del torrent de na Borges al sud-est fins al Port de Pollença al nord-oest. Es tracta d'una unitat litoral amb importants centres turístics (Port de Pollença, Port d'Alcúdia, Can Picafort) que a la vegada inclou les dues principals zones humides de l'illa s'Albufereta i s'Albufera.

- **UP4 Badia de Palma i Pla de Sant Jordi.** Aquesta unitat definida en el pla territorial inclou àrees molt urbanitzades, tant al litoral com a l'interior (a l'àrea metropolitana de la ciutat). Al litoral i als dos costats de la ciutat hi ha els centres turístics de Calvià i de la Platja de Palma. A la part central de la badia s'hi troba el nucli antic i amb zones com el Passeig Marítim, Terreno, Molinar/Cala Gamba, que presenten exemples d'arquitectura anterior al turisme de masses que començà als anys seixanta. Cap a l'interior es troben l'exemple de la ciutat, fins a la via de cintura, així com les àrees suburbanes i polígons industrials a una franja exterior a aquesta via de cintura. En aquesta àrea suburbana s'hi troben pobles dormitori com Gènova, sa Vileta, Son Roca, Son Sardina, Son Espanyol. Finalment, aquesta unitat integra el Pla de Sant Jordi, zona de cultius intensius i hortes.

- **UP5 Península d'Artà.** Aquesta unitat queda integrada per tres àmbits: les muntanyes d'Artà, dominades per càrritx i pràcticament sense masses arbòries, al

centre l'àrea plana d'Artà i voltants amb les principals poblacions tradicionals i terres de conreu, i a la costa a l'est, el litoral turístic.

- **UP6 Llevant.** Aquesta unitat recull la costa oriental i les serres de Llevant de menor altura. Al litoral hi ha importants centres turístics com Cala Millor, Cala d'Or, Cales de Mallorca... entre espais litorals naturals que es conserven verges. Cap a l'interior hi ha entorns rurals amb llogarets com Son Carrió o Son Macià, i nuclis més grans com Sant Llorenç o Felanitx. El gran centre urbà de la UIP és Manacor.

- **UP7 Migjorn.** Conserva importants zones litorals naturals com es Trenc, cap de ses Salines o Mondragó. Els centres turístics són més petits que a altres indrets i alguns principalment residencials (s'Estanyol, sa Ràpita, Colònia de Sant Jordi, Cala Santanyí. Cap a l'interior de la unitat es poden distingir dues subunitats: la Marina de Lluçmajor (zona extensa de vegetació natural, principalment arbustiva) i les zones rurals entorn als pobles de Lluçmajor, Campos, Santanyí i ses Salines.

- **UP8 Raiguer.** Integra des de la falda meridional de la Serra de Tramuntana fins a zones més planes al sud de les poblacions (Santa Maria, Consell, Binissalem...). Aquesta unitat integra també l'horta de Muro i sa Pobla i el gran centre urbà d'Inca.

- **UP9 Pla.** Constitueix un paisatge rural homogeni a l'interior de Mallorca. Es distingeix una àmbit al nord-oest i oest dominat pel cultiu d'arbres de secà (Santa Eugènia, Sencelles, Costitx, Llubí...) i un altre a l'est i sud-est dominat per argiles blanques apropiades pel conreu de cereals (Algaida, Porreres, Petra, Santa Margalida, Sineu...).

Per a la identificació i definició de les unitats de paisatge que componen cada sistema turístic territorial, es creuen diferents variables com són la forma física del territori, diferenciant la part litoral; els usos i cobertes del sòl; les dinàmiques dels assentaments i les infraestructures, reconeixent especialment la dinàmica turística; i els trets identitaris vinculats a lloc en concret dintre de l'illa.

No és previsible que variïn molt les característiques i valors paisatgístics, si es manté la situació actual o fins i tot si incrementa la pressió conseqüència del turisme. No obstant això, es considera el PIAT una oportunitat per poder intervenir en polítiques de valorització i millora de paisatge, especialment en aquells àmbits més pressionats, a les zones turístiques litorals.

3.1.2.2 Recursos científicoculturals

El Pla territorial de Mallorca centrava la seva diagnosi i prognosi del patrimoni cultural, historicoartístic, bàsicament en dos focus d'atenció: els conjunts urbans i les rutes d'interès cultural. Per a l'anàlisi d'aquest punt es considera adequat aquest enfocament del PTI.

A la seva normativa, el PTM proposava la delimitació d'una zona de centre històric o nucli antic, en els nuclis urbans tradicionals, per tal de conservar les tipologies i trames originals, així mateix però es referia a una sèrie de **conjunts urbans** que mereixien un tractament més detallat pels seus valors patrimonials.

- Es proposaven revisions dels centres històrics ja declarats o incoats prèviament a l'aprovació del PTM. Entre aquests conjunts, hi havia els de: Valldemossa, Petra, Binissalem, Felanitx, Manacor.
- Es proposaven nous conjunts històrics a delimitar pels seus valors patrimonials: Sóller, Campos, Santanyí, Sineu, Pollença, Lluçmajor, Porreres. A part, també es proposaven nuclis de petites dimensions, llogarets que mantenen les seves característiques originals: Jornets, Ruberts i Biniali al municipi de Sencelles, ses Olleries, ses Coves i ses Alqueries al municipi de Santa Eugènia, Ullaró al municipi de Campanet, Galilea al municipi de Puigpunyent i Biniaraix al municipi de Sóller.
- Es definia així mateix un altre grup de poblacions que tot i no tenir elements individualitzats d'alt valor històric i artístic, sí que conserven una empremta que cal conservar, com a conjunts urbans d'interès patrimonial: sa Pobla, Selva, Alaró, Algaida, Montuïri, Llubí o Santa Margalida.

Als anteriors s'afegien també els centres de Palma, que té una delimitació de Conjunt històric i Inca per la degradació del seu nucli antic.

El PTM també suggeria **rutes culturals**, per tal de difondre la realitat patrimonial, tant als visitants forans com als habitants de Mallorca. Es definien diferents rutes i s'identificaven per cada una d'elles les principals fites a considerar:

- **La ruta arqueològica** pretenia donar valor a la gran densitat de jaciments arqueològics de l'illa, la majoria d'ells corresponents a l'edat del bronze. Les principals fites d'aquesta ruta eren les següents:

Nom	Municipi
Poblat talaiòtic de Capocorb	Llucmajor
Poblat talaiòtic d'ets Antigors	Ses Salines
Basílica paleocristiana de Son Peretó	Manacor
Poblat talaiòtic de s'Illot	Sant Llorenç des Cardassar
Poblat talaiòtic de ses Païsses	Artà
Necròpolis de Son Real	Santa Margalida
Monument prehistòric funerari de Son Bauló	Santa Margalida
Ciutat romana de Pollentia	Alcúdia
Necròpolis de Cala Sant Vicenç	Pollença
Poblat talaiòtic d'Hospitalet	Manacor
Talaiots de Son Fred	Sencelles
Santuari talaiòtic de Son Corró	Costitx
Poblat talaiòtic de Son Fornés	Montuïri

Fites de la ruta arqueològica del PTM

Font: PTM

- **La ruta del gòtic.** La repoblació de Mallorca posterior a la conquesta de 1229, coincideix amb aquest període artístic i per això en són molt presents les mostres.

Palma constitueix el principal exponent, amb una mostra molt variada d'arquitectura religiosa (esglésies i convents), arquitectura civil pública, àulica i militar, i arquitectura civil privada.

Nom	Tipologia
Catedral de Santa Maria, Santa Eulària, Sant Jaume, Santa Creu, Santa Fe, Sant Llorenç, la Sang.	Esglésies
Església i claustres de Sant Francesc, església de Santa Margalida, convent de Santa Clara.	Convents
Sa Llonja, Consolat de Mar (capella), Palau de l'Almudaina, Castell de Bellver, El Temple (recinte i capella), Palau Episcopal (capella, museu diocesà i pati), torres de Porto Pi.	Arquitectura civil pública
Carrer de la Pau (Can Weyler), carrer de Sant Gaietà, carrer de Martí Feliu, Can Serra.	Arquitectura civil privada

Fites de la ruta gòtic del PTM a Palma

Font: PTM

Altres elements de la ruta del gòtic, fora de Palma són:

Nom	Municipi
Església de Castellitx	Algaida
Església de Sant Blai	Campos
Església del Roser	Santanyí
Església parroquial de Sant Miquel	Felanitx
Torre dels Enagistes, torre de ses Puntes i torre del Palau	Manacor
Torre habitatge de son Vives	Sant Llorenç
Parròquia de Santa Maria, església i antic convent de Santa Maria de Bellpuig.	Artà
Església de Sant Joan Baptista i església de la Sang.	Muro
Recinte medieval emmurallat amb les portes de Sant Sebastià i de Xara, església de Santa Anna, antic hospital	Alcúdia
Església de Sant Miquel.	Campanet
Parròquia de Sant Llorenç	Selva
Església del puig de Santa Magdalena	Inca
Església de Sant Jaume i restes de l'antic alcàsser reial	Sineu
Església de Sant Pere	Escorca
Església de Santa Llúcia	Manacor de la Vall

Fites de la ruta del gòtic del PTM

Font: PTM

- **La ruta del Barroc.** Mallorca disposa d'una representació extensa d'elements barrocs, atès que es tractà d'una època d'important floriment econòmic i cultural.

Nom	Municipi
Església i claustre de Montisón, convent de la concepció, església de Sant Felip Neri, convent de Santa Teresa, església del Socors, església de Santa Catalina de Siena, església de Sant Antoniet, església dels Caputxins, església de la Missió, convent de les Caputxines, façanes del convent de Sant Jeroni, façana de l'Hospital de Sant Pere i Sant Bernat, oratori de Sant Elm, façana de Can Salas Menor, façana de Ses Carasses, Palau Episcopal, façana de l'Ajuntament, patis (entre ells cal destacar Can Olesa, Can Vivot, Can Marqués, Can Catlar, La Criança, Cal Marqués de la Torre, Can Oms, Can Bordils, Cal Marqués de Soller, Can Belloto, Can Zagranada i Can Berga). Residència i jardins de Son Berga a Establiments.	Palma
Església parroquial, convent i claustre de la Soledat o dels Mínims i Ajuntament.	Santa Maria del Camí
Església parroquial	Alaró
Església parroquial	Binissalem
Jardins de Raixa, finca d'Alfàbia, església parroquial i llogaret d'Orient.	Bunyola

Residència de Sa Granja	Esporles
Cartoixa	Valldemossa
Església parroquial, Can Forcimanya	Deià
Santuari de Lluc	Escorca
Convent de Sant Domingo, convent dels Jesuïtes	Pollença
Església parroquial	Sa Pobla
Església parroquial	Campanet
Església de l'arxiprestat, església de Sant Domingo, església i claustre de Sant Francesc i convent de Sant Bartomeu	Inca
Església parroquial, convent del Mínims	Sineu
Església parroquial	Lloret
Església parroquial, oratori de Santa Creu	Porreres
Convent de Sant Domingo	Manacor
Convent de Sant Agustí, església parroquial	Felanitx
Església parroquial, ermita de la Consolació	Santanyí
Església parroquial, convent del Mínims, façana de l'ajuntament	Campos
Convent de Sant Bonaventura	Llucmajor

Fites de la ruta del barroc del PTM

Font: PTM

- Finalment, des del PTM es proposa també una **ruta dels castells** que recorre les restes de les principals fortificacions medievals.

Nom	Municipi
Palau Reial de l'Almudaina, castell de Bellver, llenç marítim de les murades renaixentistes amb els seus baluards extrems de Sant Pere i del Príncep, porta de l'Almudaina, mur del convent de Sant Jeroni, El Temple, porta de sa Gavella Vella de la Sal i part de l'antiga porta de Porto Pi	Palma
Porta Murada del recinte defensiu	Santanyí
Castell de Santueri	Felanitx
Castell de Capdepera	Capdepera
Almudaina	Artà
Recintes murallats	Alcúdia
Castell del Rei	Pollença
Castell d'Alaró	Alaró

Fites de la ruta dels castells del PTM

Font: PTM

Patrimoni cultural dels sistemes territorials

Àrea metropolitana

Aquest sistema es caracteritza per tenir un gran nombre d'edificacions catalogades com a BC i BIC gràcies al seu valor arquitectònic i històric. Segurament en el seu territori hi ha alguns dels elements més representatius i de major valor patrimonial de l'illa. El conjunt històric de Palma amb una estructura urbana gòtica, conserva molts d'edificis de gran valor a partir d'aquesta època.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	17
Béns d'interès cultural	122

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

En relació a altres sistemes territorials de l'illa destaca per tenir una distribució més variada de tipologies, i en canvi presenta un volum inferior de jaciments arqueològics.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	8
Camí	1
Conjunts urbans	2
Construccions etnològiques	27
Creus de terme	10
Edificis comercials	4
Edificis institucionals	4
Edificis religiosos	17
Edificis residencials	20
Jaciments arqueològics	19
Jardins	2
Senyals marítimes	2
Paisatge Pintoresc	1
Sistema hidràulic	5

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

La majoria de les rutes previstes al PTM tenen la ciutat com a punt de partida i s'hi troben nombrosos exemples d'elements a considerar, potser excepte pel cas de la ruta arqueològica.

Nom de la ruta	Principals elements dins el Sistema Territorial
Ruta arqueològica	
Ruta del Gòtic	Catedral de Santa Maria, Santa Eulària, Sant Jaume, Santa Creu, Santa Fe, Sant Llorenç, la Sang, Església i claustrs de Sant Francesc, església de Santa Margalida, convent de Santa Clara, Sa Llonja, Consolat de Mar (capella), Palau de l'Almudaina, Castell de Bellver, El Temple (recinte i capella), Palau Episcopal (capella, museu diocesà i pati), torres de Porto Pi, Carrer de la Pau (Can Weyler), carrer de Sant Gaietà, carrer de Martí Feliu, Can Serra.
Ruta del Barroc	Església i claustre de Montisíon, convent de la concepció, església de Sant Felip Neri, convent de Santa Teresa, església del Socors, església de Santa Catalina de Siena, església de Sant Antoniet, església dels Caputxins, església de la Missió, convent de les Caputxines, façanes del convent de Sant Jeroni, façana de l'Hospital de Sant Pere i Sant Bernat, oratori de Sant Elm, façana de Can Salas Menor, façana de Ses Carasses, Palau Episcopal, façana de l'Ajuntament, patis (entre ells cal destacar Can Olesa, Can Vivot, Can Marqués, Can Catlar, La Criança, Cal Marqués de la Torre, Can Oms, Can Bordils, Cal Marqués de Soler, Can Belloto, Can Zagrana i Can Berga). Residència i jardins de Son Berga a Establiments.
Ruta dels Castells	Palau Reial de l'Almudaina, castell de Bellver, llenç marítim de les murades renaixentistes amb els seus baluards extrems de Sant Pere i del Príncep, porta de l'Almudaina, mur del convent de Sant Jeroni, El Temple, porta de sa Gavella Vella de la Sal i part de l'antiga porta de Porto Pi.
Ruta Na Cerdana	
Ruta Síquia de la Vila	Síquia que va servir per portar l'aigua fins el centre de Palma
Ruta Síquia d'en Baster	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Badies Nord

La zona té un elevat nombre de BIC i BC, i destaca per l'existència d'alguns dels conjunts històrics més valuosos de l'illa, com per exemple els Conjunts històrics d'Alcúdia i Muro, el centre històric de Pollença, o el llogaret d'Ullaró. Així mateix és de destacar també el paisatge pintoresc de la Serra de Tramuntana.

Entre els béns etnològics s'han de destacar, el conjunt de molins fariners de Búger (Béns catalogats), el conjunt de Molins d'aigua ubicats principalment a la plana de conreus de sa Pobla, o els elements etnològics del paratge protegit de la Serra de Tramuntana.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	12
Béns d'interès cultural	176

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

La major part dels BIC d'aquest sistema són jaciments arqueològics 67,4%. Mereixen especial menció també les creus de terme.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	14
Conjunts urbans	2
Creus de terme	37
Edificis d'espectacles	1
Edificis religiosos	2
Edificis residencials	1
Jaciments arqueològics	118
Paisatge pintoresc	1

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

El sistema territorial també es troba a una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa que preveu el PTM.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Necròpolis de Son Real, Monument prehistòric funerari de Son Bauló, ciutat romana de Pollentia, Necròpolis de Cala Sant Vicenç.
Ruta del Gòtic	Església de Sant Joan Baptista i església de la Sang (Muro), recinte medieval emmurallat amb les portes de Sant Sebastià i de Xara, església de Santa Anna, antic hospital (Alcúdia), església de Sant Miquel (Campanet)
Ruta del Barroc	Convent de Sant Domingo, convent dels Jesuïtes (Pollença, església parroquial (sa Pobla), església parroquial (Campanet).
Ruta dels Castells	Recintes murallats de Alcúdia, castell del Rei (Pollença).
Ruta Artà-Lluc	Dins l'ST aquesta ruta passa pels nuclis de Son Serra de Marina i Santa Margalida.
Ruta de la Pedra en Sec	Té la sortida al nucli de Pollença

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Costa de Llevant Sud

Per una banda, destaca el conjunt de Béns Catalogats, principalment escars i habitatges de Cala d'Or. També destaquen nombrosos Béns d'interès cultural, al litoral molts d'ells són edificacions de tipus defensiu com torres mentre que a l'interior molts són jaciments arqueològics com turons i necròpolis.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	56
Béns d'interès cultural	108

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Quant a la tipologia d'aquests BIC, destacar la gran presència de jaciments arqueològics, un 70% del total i en segon lloc de l'arquitectura defensiva.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	15
Conjunts urbans	1
Creus de terme	13
Edificis fabrils	1
Edificis religiosos	2
Jaciments arqueològics	76

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Per altre banda, al sistema destaquen els conjunts històrics de Felanitx o Santanyí. El primer té una delimitació protegida reduïda que segons el PTM s'ha d'ampliar per incorporar el traçat urbà medieval. El segon, en canvi, és un conjunt que el PTI proposa protegir, pel seu recinte defensiu principalment, contra els pirates.

El sistema territorial també es troba a una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa que preveu el PTM.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Poblat talaiòtic d'Hospitalet (Manacor)
Ruta del Gòtic	Església del Roser (Santanyí), Església parroquial de Sant Miquel (Felanitx).
Ruta del Barroc	Convent de Sant Agustí (Felanitx), Església de la Consolació (Santanyí).
Ruta dels Castells	Porta Murada del recinte defensiu (Santanyí), Castell de Santueri (Felanitx).

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Migjorn

Al sistema territorial existeix un nombre important de BIC, principalment jaciments arqueològics i elements d'arquitectura defensiva.

Campos és l'únic conjunt històric al sistema territorial destacant per un conjunt d'edificacions històriques i una gran quantitat d'habitatges populars caracteritzats per la qualitat i el color dels materials emprats en la seva construcció.

Categoria	Número d'elements
-----------	-------------------

Béns Catalogats	12
Béns d'interès cultural	129

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	25
Construccions etnològiques	3
Creus de terme	6
Edificis religiosos	1
Jaciments arqueològics	94

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Pel que fa a les rutes, recorren pel sistema les principals del PTI, però no hi ha gaire elements d'aquestes rutes en el territori.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Poblat talaiòtic d'ets Antigors
Ruta del Gòtic	Església de Sant Blai
Ruta del Barroc	Església parroquial, convent del Mínims, façana de l'ajuntament
Ruta dels Castells	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Península de Llevant

La zona es caracteritza pels nombrosos jaciments arqueològics catalogats com a BIC, així com per algunes arquitectures defensives ubicades a la zona de Manacor i Capdepera com la Talaia Nova, torre Esbucada, torre d'Albarca, entre d'altres.

Destaca el conjunt històric de Manacor, que comprèn el carrer d'Olesa, plaça de la Constitució i els seus voltants. O els nuclis d'Artà i Capdepera, aquest darrer amb recinte fortificat.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	1
Béns d'interès cultural	183

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

En el sistema territorial en destaquen els BIC qualificats com a jaciment arqueològic 76,5%, però també existeix una important representació d'arquitectura defensiva com ja s'havia mencionat.

Tipologia	Núm
Arquitectura defensiva	32
Conjunts urbans	1
Creus de terme	7
Edificis religiosos	3
Jaciments arqueològics	140

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

El sistema territorial també es troba a una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa que preveu el PTM, amb elements importants.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Basílica paleocristiana de Son Peretó, poblat talaiòtic de s'Illot, poblat talaiòtic de ses Païsses,.
Ruta del Gòtic	Torre dels Enagistes, torre de ses Punes, torre del Palau, torre habitatge de son Vives, parròquia de Santa Maria, església i antic convent de Santa Maria de Bellpuig.
Ruta del Barroc	Convent de Sant Domingo (Manacor)
Ruta dels Castells	Castell de Capdepera
Ruta Artà-Lluc	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Pla

El Pla de Mallorca conté un gran nombre de Béns d'Interès Cultural, molts dels quals són jaciments arqueològics com talaiots i altres restes prehistòriques. És la zona més rica de Mallorca pel que fa a nombre de jaciments arqueològics.

S'hi troben nombrosos conjunts urbans, entre els més importants destaquen el de Petra amb diversos monuments relacionats amb fra Juníper Serra, el de Sineu amb un alt valor urbà gràcies a la seva estructura i traçat, i el de Porreres on destaca l'església parroquial i alguns edificis civils.

També s'hi troben conjunts de petites dimensions com Biniali, ses Alqueries, ses Olleries, ses Coves, Ruberts i Jornets, i conjunts urbans d'interès patrimonial que, encara que no tenen elements individualitzats d'alt valor històric i/o artístic, conserven en el seu conjunt

una forta empremta de l'urbanisme i de l'arquitectura vernacla de caràcter popular com són Algaida i Montuiri.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	2
Béns d'interès cultural	307

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	6
Conjunts urbans	8
Creus de terme	53
Edificis religiosos	6
Edificis residencials	1
Jaciments arqueològics	232

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Al tenir una ubicació centrada al centre de l'illa és una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa, que preveu el PTM.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Talaiots de Son Fred (Sencelles), santuari talaiòtic de Son Corró (Costitx), poblat talaiòtic de Son Fornés (Montuiri).
Ruta del Gòtic	Església de Castelltix (Algaida), església de Sant Jaume i restes de l'antic alcàsser reial.
Ruta del Barroc	Església parroquial, convent del Mínims, oratori de Santa Creu.
Ruta Artà-Lluc	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Platja de Palma - Cap Blanc

La zona té un gran nombre de possessions catalogades com a BIC com Son Dalabau, Son Aliardo, Son Garcies i Son Noguera. Destaca també el conjunt històric de Llucmajor amb algunes construccions civils aixecades durant el segle XVII i d'altres del segle XIX que segueixen el llenguatge arquitectònic del moment.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	2
Béns d'interès cultural	74

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	13
Creus de terme	9
Edificis religiosos	1
Jaciments arqueològics	51

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Pel que fa a les rutes, recorren pel sistema algunes de les principals del PTI, però no hi ha gaire elements per aquestes rutes en el territori.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	Poblat talaiòtic de Capocorb.
Ruta del Gòtic	
Ruta del Barroc	Convent de Sant Bonaventura.
Ruta dels Castells	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Litoral de Ponent

Una gran part dels Béns d'Interès Cultural catalogats a la zona són construccions de tipus defensiu properes al litoral, la torre de Cala Figuera, la torre de Portals Vells, la torre de Sa Mola d'Andratx, entre d'altres. No s'hi troba cap conjunt històric dels reconeguts pel Pla Territorial, la majoria dels nuclis han tengut un creixement recent.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	0
Béns d'interès cultural	44

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	19

Creus de terme	3
----------------	---

Jaciments arqueològics	22
------------------------	----

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Pel que fa a les rutes d'interès cultural, s'ha de dir que no n'hi ha cap d'elles que passi per aquest sistema, i només destaca la ruta de Pedra en Sec. Andratx és l'inici de la Ruta.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta de la Pedra en Sec	Té inici en el municipi d'Andratx.

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Raiquer

En aquesta zona hi trobem un gran nombre de creus de terme i alguns edificis religiosos declarats com a BIC. S'hi poden trobar també alguns jaciments arqueològics.

Pel que fa a **conjunts històrics**, destaca el de Binissalem, que conté una àmplia gamma d'edificis senyorials del segle XVIII. A més hi ha altres conjunts urbans d'interès patrimonial com Selva o Alaró.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	2
Béns d'interès cultural	56

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	1
Conjunts urbans	1
Construccions etnològiques	2
Creus de terme	15
Edificis fabrils	1
Edificis religiosos	9
Edificis residencials	3
Jaciments arqueològics	24

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

El sistema territorial també es troba a una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa que preveu el PTM.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta arqueològica	
Ruta del Gòtic	Parròquia de Sant Llorenç (Selva), església del puig de Santa Magdalena (Inca) església de Santa Llúcia (Mancor).
Ruta del Barroc	Església parroquial d'Alaró, església parroquial de Binissalem, església de l'arxiprestat, església de Sant Domingo, església i claustre de Sant Francesc i convent de Sant Bartomeu (Inca)
Ruta dels Castells	Castell d'Alaró.
Ruta Artà-Lluc	
Ruta de la Pedra en Sec	

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Serra de Tramuntana

La zona té un elevat nombre de Béns d'interès cultural (BIC), entre els que hi destaquen un gran nombre de jaciments arqueològics així com architectures defensives. Alberga dos dels conjunts històrics més valuosos de l'illa, com són Valldemossa, amb elements importants com la Cartoixa de Jesús Natzarè i els seus voltants, i el nucli de Sóller amb nombrosos edificis d'un elevat valor patrimonial de finals del segle XIX i inicis del segle XX. També s'hi poden trobar conjunts de petites dimensions com Galilea i Biniaraix, que mantenen les seves característiques tipològiques originals. Entre els béns etnològics s'han de destacar les cases de neu ubicades a les zones altes de la Serra, així com algunes fonts, molins, Porxos de Sóller, pous comunals i tafones, sitges, forns de calç, marjades... que varen ser la principal fortalesa per a la declaració de la Serra com a Patrimoni Mundial de la Humanitat.

Categoria	Número d'elements
Béns Catalogats	1
Béns d'interès cultural	243

BC i BIC del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

Tipologia	Núm.
Arquitectura defensiva	46
Camins	1
Conjunts urbans	12
Construccions etnològiques	5
Creus de terme	14
Edificis comercials	1
Edificis religiosos	3
Edificis residencials	17
Jaciments arqueològics	142
Jardins	1
Paisatge pintoresc	1

BIC del Sistema Territorial qualificats segons la seva tipologia.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

El sistema territorial també es troba a una zona de pas per on recorren algunes de les principals rutes de l'illa que preveu el PTM.

Nom de la ruta	Principals elements dins l'ST
Ruta del Gòtic	Església de Sant Pere (Escorca)
Ruta del Barroc	Jardins de Raixa, finca d'Alfàbia, església parroquial, llogaret d'Orient, (Bunyola), residència de Sa Granja (Esporles), Cartoixa (Valldemossa), església parroquial de Deià, Can Forcimanya (Deià), Santuari de Lluc.
Ruta dels Castells	Castell del Rei (Pollença)
Ruta Artà-Lluc	La ruta passa per aquest ST.
Ruta de la Pedra en Sec	Aquesta ruta creua la Serra de Tramuntana.
Ruta Síquia d'en Baster	La ruta passa per aquest ST.

Rutes d'interès cultural, natural i paisatgístic del Pla Territorial de Mallorca del Sistema Territorial.

Font: Elaboració pròpia a partir de IDE Mallorca.

En la majoria de casos els elements patrimonials ja disposen d'algun tipus de protecció, però l'excessiva pressió per part de l'activitat turística en alguns casos podria contribuir a la seva degradació.

3.1.3 Subsistema població i poblament

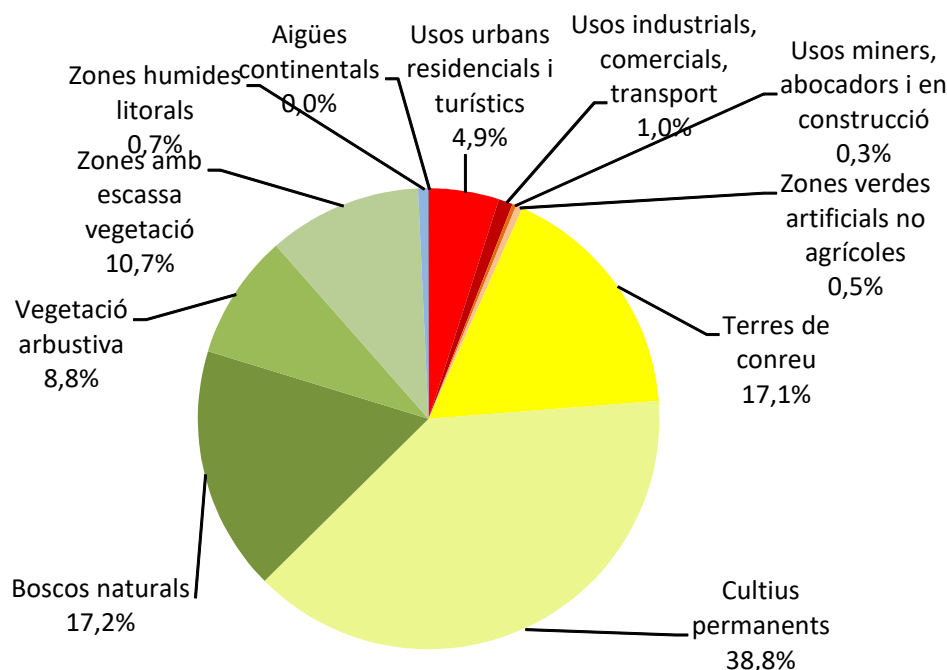
3.1.3.1 Usos del sòl

(Vegeu a l'annex cartogràfic el *Plànol I-2. Usos del sòl*)

De l'anàlisi de les cobertures del sòl a l'illa de Mallorca es treu com a primera conclusió que els usos formals agrícoles encara suposen l'any 2012 més de la meitat de la superfície de l'illa. El 55,9% del territori illenc està ocupat per terres de conreu i conreus permanents segons es desprèn de la nomenclatura del CLC i de la cartografia elaborada a partir de l'ORTOFOTO de 2012 de SITIBSA, amb la metodologia del CLC, nivell 2.

Els usos artificials suposen el 6,7% de la superfície de l'illa, tot i que en aquest tipus de cartografia no es tenen en compte la majoria de carreteres que podrien incrementar la superfície artificial, fins a un 2% més. Aquesta xifra del 6,7% és bastant similar a la xifra de sòl urbà i urbanitzable de l'illa, 5,7%, s'ha de pensar però que existeixen molts d'usos urbans que tenen classificació de sòl rústic, bàsicament sistemes generals.

Quant als usos naturals, aquests representen un 37,4%, essent la superfície de boscos la que més ocupa amb un 17,2% del territori.

Usos del sòl de Mallorca 2012, Nivell 2 del CLC.

Font: GAAT

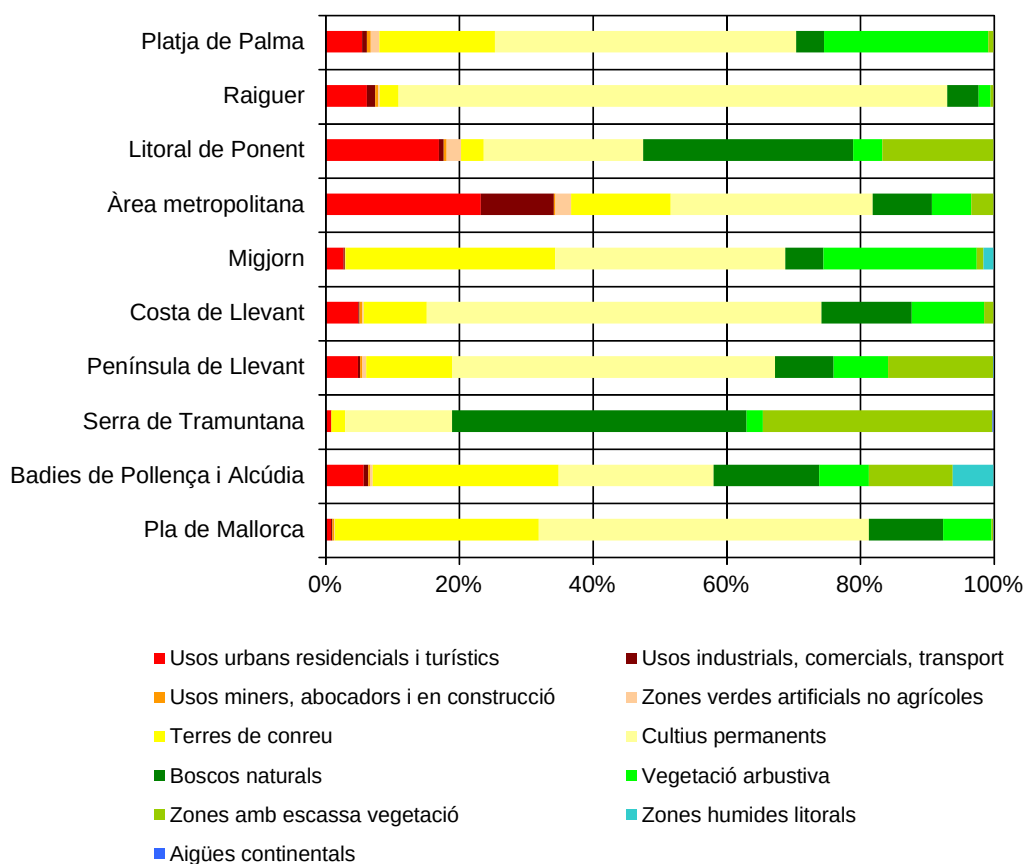
L'evolució dels usos durant els darrers 60 anys ha estat condicionada per les fortes pressions urbanitzadores, primer per la creació de centres turístics litorals i després per l'expansió de la urbanització en general, tant aquella vinculada al creixement de l'àrea metropolitana de Palma com la urbanització difusa de la resta del territori.

La resta dels usos han patit un retrocés, però sobretot els usos agrícoles. Pràcticament tota la superfície ocupada per usos urbans s'ha vist reduïda en els usos agrícoles. Els usos naturals han mantingut en canvi uns percentatges d'ocupació similars, això no vol dir però, que els nous creixements urbans s'hagin ubicat sobre usos agrícoles, de fet no ha estat així, molts dels usos urbans creats a la segona meitat de segle XX varen ocupar usos naturals a la primera línia de costa. L'explicació a l'anterior s'ha de buscar en l'expansió dels usos naturals sobre usos agrícoles en retrocés o desús.

	1956	1973	1995	2000	2006	2012
Usos urbans	1,17%	2,14%	4,35%	4,59%	4,86%	4,93%
Usos industrials, comercials, transport	0,14%	0,37%	0,66%	0,72%	0,86%	0,99%
Usos miners, abocadors i en construcció	0,02%	0,10%	0,17%	0,21%	0,22%	0,27%
Zones verdes artificials no agrícoles	0,00%	0,02%	0,32%	0,37%	0,44%	0,47%
Terres de conreu	17,85%	17,06%	17,32%	17,23%	17,09%	17,11%
Cultius permanents	41,96%	41,78%	39,48%	39,29%	39,07%	38,81%
Boscors naturals	17,94%	17,93%	17,30%	17,23%	17,21%	17,16%
Vegetació arbustiva	9,67%	9,29%	8,94%	8,89%	8,79%	8,78%
Zones amb escassa vegetació	10,52%	10,56%	10,71%	10,71%	10,71%	10,75%
Zones humides litorals	0,73%	0,72%	0,72%	0,72%	0,70%	0,70%
Aigües continentals	0,00%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%	0,03%

Evolució dels percentatges d'usos del sòl de Mallorca (1956-2012), Nivell 2 del CLC.

Font: GAAT.

Percentatges d'usos del sòl per Sistemes Territorials Turístics de Mallorca (2012), Nivell 2 del CLC.

Font: GAAT.

La distribució territorial d'aquests usos és desigual. A l'Àrea metropolitana de Palma els usos artificials assoleixen percentatges propers al 40% del territori, quan el sòl urbà i urbanitzable té percentatges inferiors al 30%, això suposa que existeix una gran quantitat d'usos artificials classificats com a sòl rústic. El litoral de Ponent (Calvià i Andratx) assoleix percentatges d'usos artificials entorn del 20%, cosa que s'assimila bastant al percentatge de sòl classificat com a urbà en aquest sistema territorial.

La resta de sistemes territorials tenen tots ells un pes inferior dels usos artificials, sempre per sota del 10%, fins i tot en alguns casos com la Serra de Tramuntana i Pla tenen percentatges molt inferiors, entorn de l'1% del territori.

Els usos naturals tenen un pes superior a la Serra de Tramuntana, on ocupen més del 80%. Al litoral de Ponent també tenen un pes important, superior al 50%, així en aquest sistema existeix una dicotomia urbà-natural que no es dona altres zones, amb un pes molt baix dels usos agrícoles.

La zona humida més important és s'Albufera d'Alcúdia, mentre que les zones que tenen més cobertura agrícola de reguiu són, destacant per la superfície, Sa Pobla, Sant Jordi i Campos, mentre que a la resta de l'illa hi predominen els cultius de secà.

El Raiguer i el Pla tenen pesos molt importants d'usos agrícoles, entorn del 80%, són els sistemes que ocupen les depressions centrals de l'illa, les zones tradicionalment destinades a l'agricultura.

Finalment, els sistemes territorials de badies de Pollença i Alcúdia, Península de Llevant, Llevant-Sud, Migjorn i Platja de Palma, que són eminentment turístics, presenten distribucions de cobertures del sòl més variades, conservant tots ells entre un 20% i un 40% de superfícies naturals.

En el cas de mantenir les condicions actuals la distribució dels usos del sòl serà similar a l'actual. Es pot produir una lleugera disminució del sòl dedicat a l'activitat agrícola en zones on aquesta estigui en procés d'abandonament. El PIAT no suposarà grans canvis en el tema dels usos del sòl.

3.2 FACTORS AMBIENTALS INDIRECTES

3.2.1 Subsistema socioeconòmic

3.2.1.1 Població

Per a l'elaboració d'aquest capítol s'ha fet servir com a font d'informació l'Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT). Les dades extretes s'han fet servir per dur a terme un anàlisi sobre l'evolució i estructura de la població de l'illa de Mallorca, comparant-les amb la informació de les Balears per veure les diferències existents. També s'ha elaborat un anàlisi de la població estrangera nascuda a Mallorca, així com de l'emigració.

Evolució de la població

A l'any 2016 Mallorca tenia 861.430 habitants, dels quals 426.201 eren homes i 435.229 eren dones. Per procedència, del total de població resident a Mallorca, 721.016 són espanyols i 140.414 estrangers segons dades del Padró. Mallorca concentra el 77'8 % de la població de les Illes Balears. La seva densitat de població és de 236 habitants/km², situant-se per damunt de la mitjana de les Illes Balears (222 habitants/km²).

Pel que fa a l'evolució demogràfica de Mallorca, aquesta presenta una tendència de creixement i en el darrer període de 25 anys, entre els anys 1991 i 2016, la població ha passat de 568.065 a 861.430 habitants. És a dir, en 25 anys la població ha incrementat en uns 293.365 habitants, la qual cosa suposa un increment percentual d'un 51,6%.

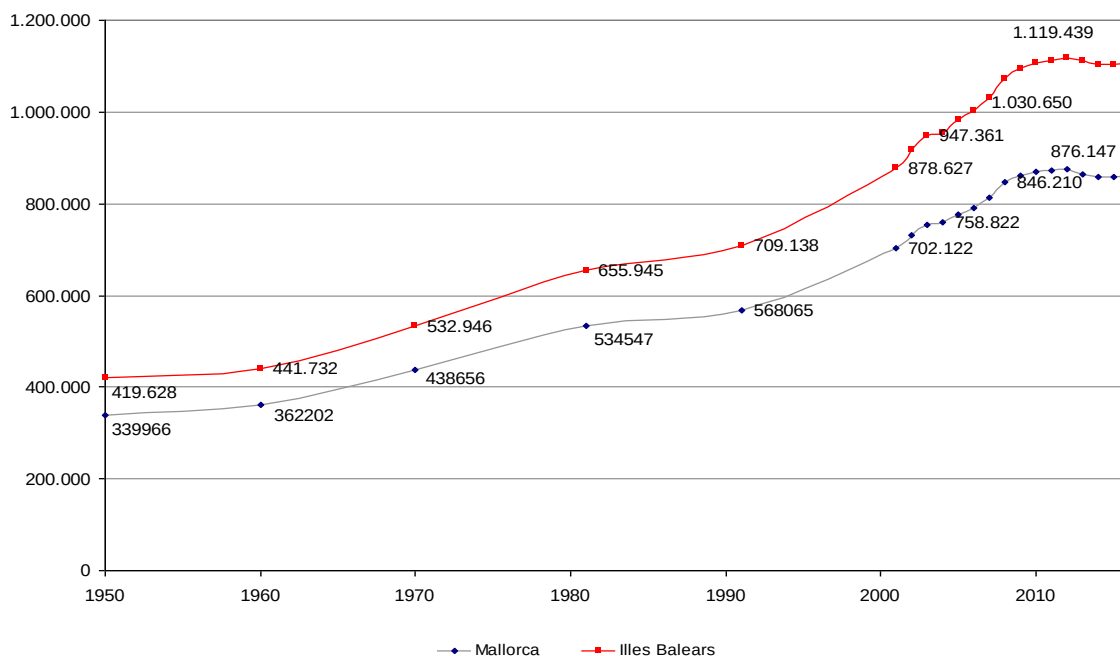
Any	ILLES BALEARS		MALLORCA	
	Habitants	Densitat (hab/km ²)	Habitants	Densitat (hab/km ²)
2001	878.627	176,27	702.122	193,82
2002	916.968	183,96	730.778	201,73
2003	947.361	190,06	753.584	208,03
2004	955.045	191,6	758.822	209,47
2005	983.131	197,23	777.821	214,72
2006	1.001.062	200,83	790.763	218,29
2007	1.030.650	206,77	814.275	224,78

2008	1.072.844	215,23	846.210	233,6
2009	1.095.426	219,76	862.397	238,06
2010	1.106.049	221,89	869.067	239,91
2011	1.113.114	223,31	873.414	241,11
2012	1.119.439	224,57	876.147	240,98
2013	1.111.674	223,01	864.763	237,85
2014	1.103.442	221,36	858.313	236,08
2015	1.104.479	221,57	859.289	236,35
2016	1.107.220	222,12	861.430	236,94

Evolució demogràfica a Mallorca i Balears

Font: Elaboració pròpia a partir de la consulta del Padró municipal (IBESTAT).

Tal com es pot apreciar al següent gràfic, els efectius poblacionals de Mallorca i del conjunt de l'arxipèlag sempre han estat sensibles als diferents booms turístics registrats a les illes. Es pot apreciar com durant les dècades dels anys '60 i '90 es registraren forts increments de població encara que el major increment es registrà a la primera dècada del segle XXI amb un creixement entorn al 25% dels efectius poblacionals.

Evolució de la població a Mallorca i Balears (1950-2016).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

En l'actualitat la població de Mallorca es concentra principalment al municipi de Palma (46,78% del total), altres municipis com Calvià (5,76%), Manacor (4,68%), Marratxí (4,18%) i Lluçmajor (4,07%) també concentren una part important de la població illenca.

Estructura de la població

En relació a l'estructura demogràfica per sexes, es mostra una certa similitud entre nombres absoluts d'homes i de dones. Al 2016 hi havia 426.201 homes i 435.229 dones. Això no obstant, la distribució per edats d'ambdós sexes és diferent, amb predomini d'homes a la base i les franges de mitjana edat i predomini de les dones a la part alta de la piràmide (en edats avançades).

Els grups d'edat més nombrosos són: el de 40 a 44 (8,96%), el de 35 a 39 (8,94%), el de 45 a 49 (8,07%), i el de 30 a 34 (7,57%) Aquest fet és conseqüència del *Baby Boom* dels anys 60 i 70; així com del fenomen immigratori dels primers anys de la dècada dels 2000, posat que la majoria dels immigrants es troben repartits entre aquests grups d'edat.

Des dels grups de població adulta jove s'observa una progressiva disminució d'efectius cap al cim de la piràmide, essent més accentuada en els homes que en les dones, com a conseqüència d'uns valors de mortalitat superiors en ells a totes les edats.

A la taula següent es compara la població de Mallorca i Balears, per grans grups d'edat. S'han definit tres grans grups d'edat: joves de 0 a 19 anys, adults de 20 a 64 anys i majors de més de 64 anys. En molts casos el grup de joves s'estableix en edats compreses entre 0 i 15 anys, però les pautes demogràfiques han anat canviant a les darreres dècades de tal forma que la inserció en el món laboral cada vegada es produeix més tard, i aquest fet ens condueix a establir uns grups d'edat mes d'acord a la realitat social. A més, la distribució per grups quinquennals d'edat que s'obté de les fonts mencionades, afavoreix més la distribució de 0 a 19 anys.

Com es pot veure a la següent taula, l'estructura de població de Mallorca i del conjunt de la comunitat és gairebé la mateixa. Entorn del 20% són joves (menys de 19 anys), un 63% i un 64% és població adulta (entre 20 i 64 anys) i entorn del 15% són gent gran.

Grups d'edat	Mallorca	%	Illes Balears	%
0-19	177.563	20,61%	224.573	20,28%
20-64	548.743	63,70%	714.190	64,50%
>65	135.124	15,69%	168.457	15,21%
Total	861.430		1.107.220	

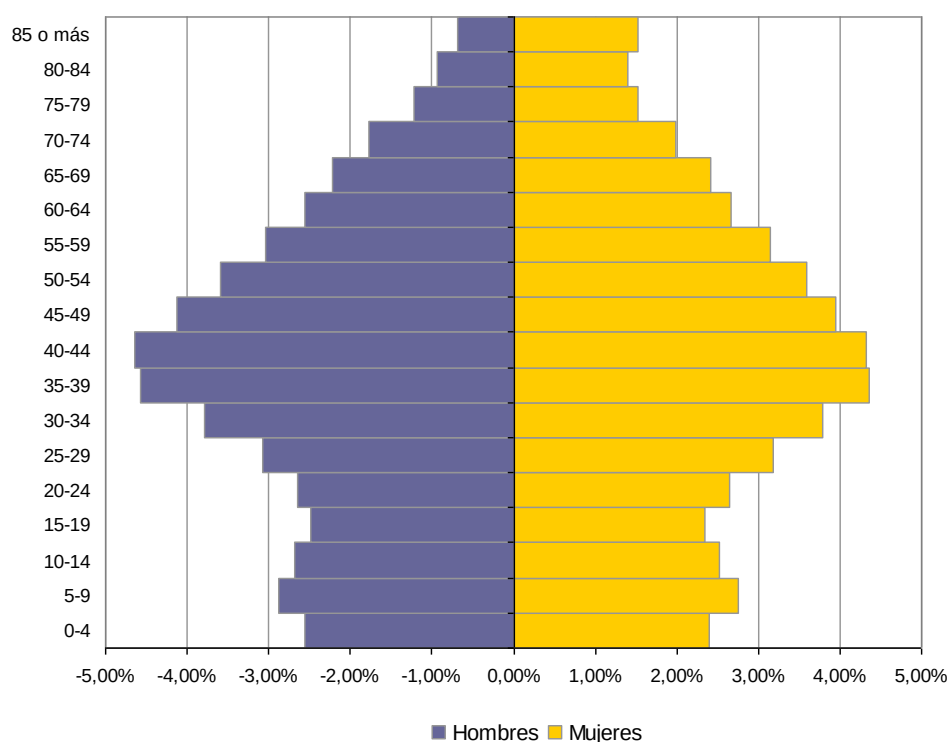
Població per gran grup d'edat a Mallorca i Balears

Font: Elaboració pròpia a partir de la consulta del Padró municipal (IBESTAT)

Grups d'edat	Homes	Dones	Total
0-19	91.326	86.237	177.563
20-64	276.076	272.667	548.743
>65	58.799	76.325	135.124
Total	426.201	435.229	861.430

Població per gran grup d'edat i sexe a Mallorca

Font: Elaboració pròpia a partir de la consulta del Padró municipal (IBESTAT).

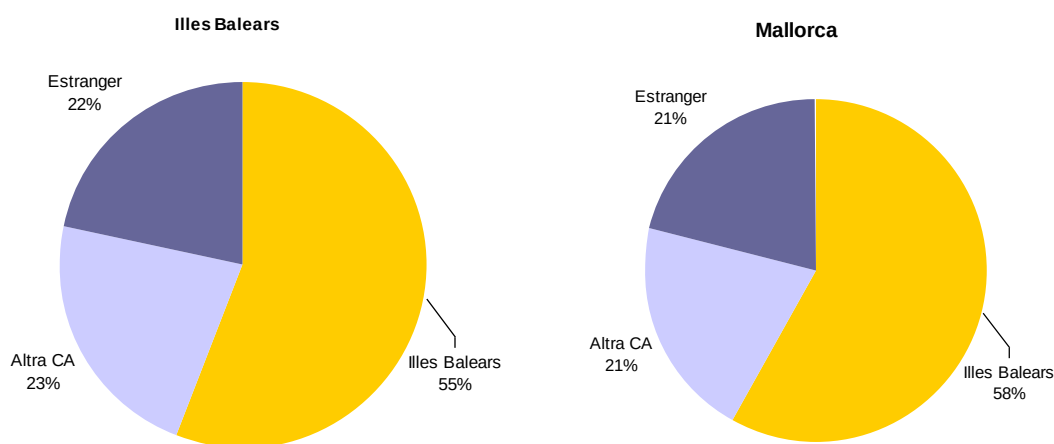

Piràmide de població de Mallorca 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

Origen de la població i migracions

Als següents diagrames circulars s'estableixen les proporcions de població nascuda a Balears, a una altra Comunitat Autònoma de l'Estat Espanyol, i a l'estranger, en data a 1 de gener de 2016, per a les Balears i Mallorca. El que no es reflecteix en aquesta gràfica, perquè no hi ha dades disponibles a l'IBESTAT és la població nascuda a l'illa de Mallorca.

Origen de la població a Mallorca i Balears
Font: Elaboració pròpia, a partir de dades de l'IBESTAT.

Quant a l'origen de la població, 499.968 (58,04 %) són nascuts a Balears, 179.379 (20,82%) a altres comunitats autònomes de l'estat espanyol i 182.083 (21,14%) a l'estranger. En comparació amb el conjunt de Balears, s'observa una major importància de la població autòctona que se situa en un 55,6% pel conjunt de la comunitat.

Els dos fenòmens migratoris que han caracteritzat l'evolució demogràfica des dels anys 60 han tingut especial importància a Mallorca, per això el percentatge de població nascuda fora de les Illes és tan elevat: tan sols el 57,87 % de la població ha nascut a Balears.

El primer fenomen migratori rellevant a la demografia mallorquina foren les gran migracions procedents d'altres indrets de l'estat, que s'inicien de forma intensa als anys 60 i que es mantenen fins als 80; segons les dades aquí presents, més del 21% de la població prové d'una altra comunitat autònoma.

El segon gran fenomen migratori començà a mitjans dels anys 90 i es caracteritzà per l'afluència d'immigrants estrangers, ja siguin de l'UE, Europa de l'est, Àfrica o Amèrica. De nou, les Balears, i Mallorca en particular, són un lloc d'immigració per damunt de la mitjana de l'Estat. Els estrangers a les Illes són principalment originaris d'Europa (comunitària i extracomunitària), d'Amèrica del Sud i, a bastanta distància, del nord d'Àfrica.

A la taula següent es mostra de forma desglossada la procedència dels habitants estrangers. Podem observar com, per continents, el grup més nombrós és el procedent

d'Europa, seguit per Sud-amèrica i Àfrica. Per nacionalitats, els més nombrosos són els marroquins, seguits pels alemanys, britànics, italians i romanesos.

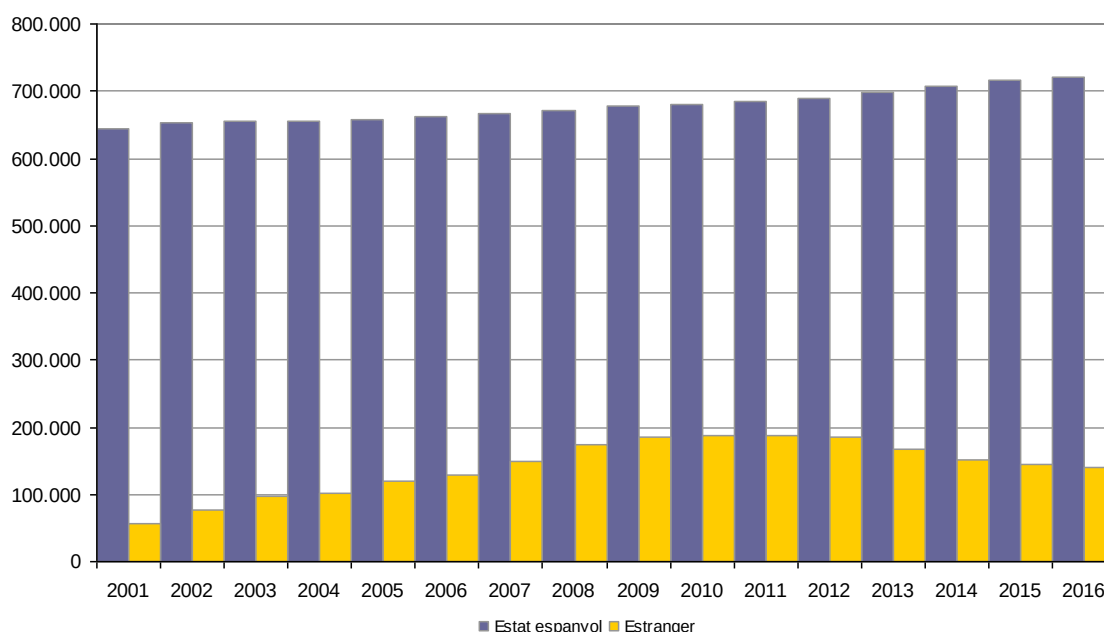
	TOTAL	%
Total Unió Europea	69.492	49,49%
Alemania	17.066	12,15%
Bulgària	7.009	4,99%
França	3.743	2,67%
Itàlia	9.589	6,83%
Països Baixos	1.601	1,14%
Polònia	2.754	1,96%
Portugal	1.330	0,95%
Romania	7.780	5,54%
Regne Unit	10.779	7,68%
Total Europa No Comunitària	5.229	3,72%
Rússia	1.613	1,15%
Ucraïna	1.544	1,10%
Total Àfrica	27.319	19,46%
Marroc	17.741	12,63%
Nigèria	2.546	1,81%
Senegal	3.663	2,61%
Total Amèrica	29.580	21,07%
Argentina	4.784	3,41%
Bolívia	3.297	2,35%
Brasil	2.025	1,44%
Colòmbia	4.176	2,97%
Cuba	1.642	1,17%
Xile	1.443	1,03%
Equador	3.639	2,59%
Paraguai	1.210	0,86%
República Dominicana	1.528	1,09%
Uruguai	2.049	1,46%
Total Àsia	9.947	7,08%
Xina	4.462	3,18%
Filipines	1.012	0,72%
Índia	2.034	1,45%
Total Oceania	194	0,14%
TOTAL	140.414	100,00%

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Estat espanyol	645.173	653.767	655.482	656.439	657.299	661.360	666.042	672.211
Estranger	56.949	77.011	98.102	102.383	120.522	129.403	148.233	173.999

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Estat espanyol	677.604	681.056	685.662	690.323	697.360	706.644	715.648	721.016
Estranger	184.793	188.011	187.752	185.824	167.403	151.669	143.641	140.414

Evolució de la població nascuda a l'estranger i a l'estat espanyol resident a l'illa de Mallorca.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

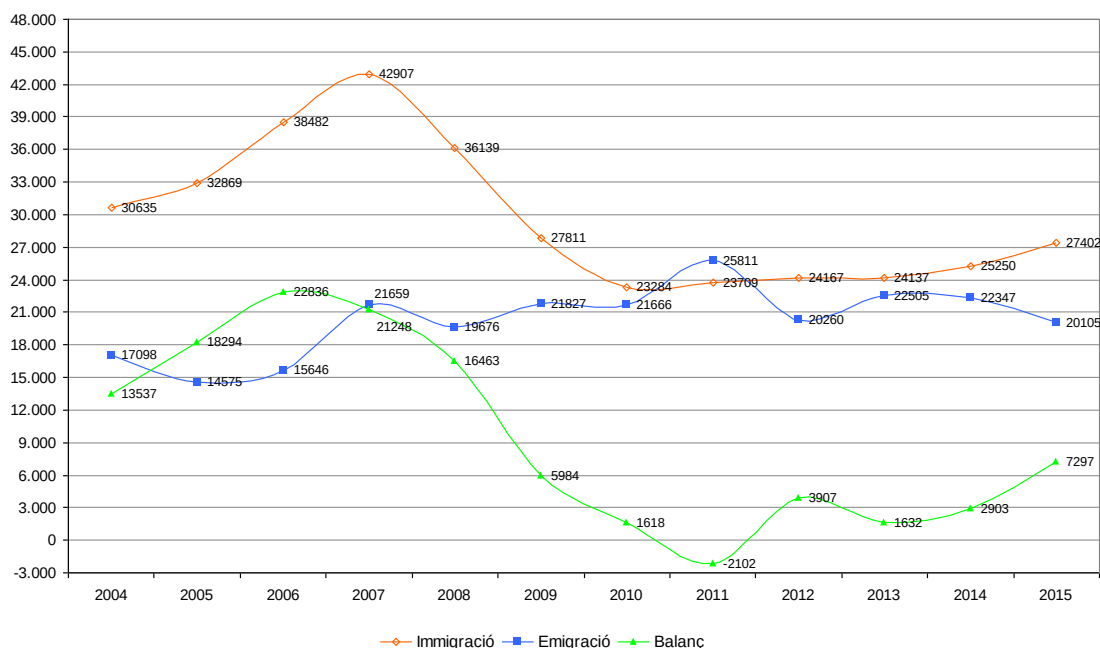

Evolució de la població nascuda a l'estranger i a l'Estat Espanyol espanyol resident a l'illa de Mallorca (2000 – 2016)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

A les següents gràfiques es mostra l'evolució del nombre d'immigrants i emigrants entre el 2004 i el 2015 a Mallorca.

Pel que fa al balanç d'immigrants i emigrants, es pot veure com a l'any 2007 hi va haver un canvi de tendència i, palatinament, la diferència entre el nombre de nous residents i de població que se'n anava disminuïa. A l'any 2011 el balanç va ser negatiu. Els anys posteriors malgrat que el nombre d'immigrants ha tornat a ser superior al d'emigrants les xifres encara no han assolit els valors de mitjans de la dècada anterior.

Evolució del fenomen migratori a Mallorca entre 2014 i 2015

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IBESTAT.

En el cas de mantenir les condicions actuals, si continua incrementant-se l'arribada de turistes, es podria produir en els propers anys un nou increment de la població com hi va haver entre finals de la dècada de 1990 i inicis de la del 2000, fins a la crisi financera. L'activitat turística i la població a Mallorca estan íntimament lligats, a causa del fort pes del turisme en l'economia il·lenca, per tant, un increment considerable de turistes ha de tenir els seus efectes en la dinàmica demogràfica.

Alguns estudis (Sansó, 2016)⁹ ja apunten als problemes generats per aquest increment de la càrrega demogràfica en projeccions per a diferents estadis temporals. Així pel 2030 es podria esperar per a Mallorca un IPH màxim al mes d'agost de 1.773.232 persones, la qual cosa representaria un increment del 24,4% respecte del que vàrem tenir al 2015.

3.2.1.2 Habitatge

Els habitatges s'han convertit en un allotjament turístic més a la darrera etapa turística, a partir de la dècada de 1990. Segons les últimes dades censals (Cens d'Habitatge 2011, Institut Nacional d'Estadística) que s'expressen a la taula següent, el nombre d'habitatges

⁹ Sansó, A (2016). Projeccions de la càrrega demogràfica diària de les Illes Balears per a diferents horitzons temporals. Dep. Economia Aplicada. Universitat de les Illes Balears.

existents a l'illa de Mallorca aquell any era de 462.660 dels quals 335.878 (el 74,2%) es classifiquen com a habitatges familiars principals, 60.990 (el 13,47%) com a habitatges familiars secundaris i 55.654 (el 12,29%) tenen la classificació d'habitatges familiars buits. Respecte a les dades del Cens del 2001 es detecta un clar augment del nombre d'habitatges malgrat que la resta de tipologies han disminuït.

Les zones amb major volum d'habitatges turístics de vacances coincideixen habitualment amb aquelles que també tenen un major volum d'habitatges secundaris. Si es té en compte que en aquests moments hi ha un 4,4% d'habitatges que es lloguen com estades turístiques, es podria fer una simple extrapolació i concloure que una tercera part dels habitatges secundaris s'estan comercialitzant.

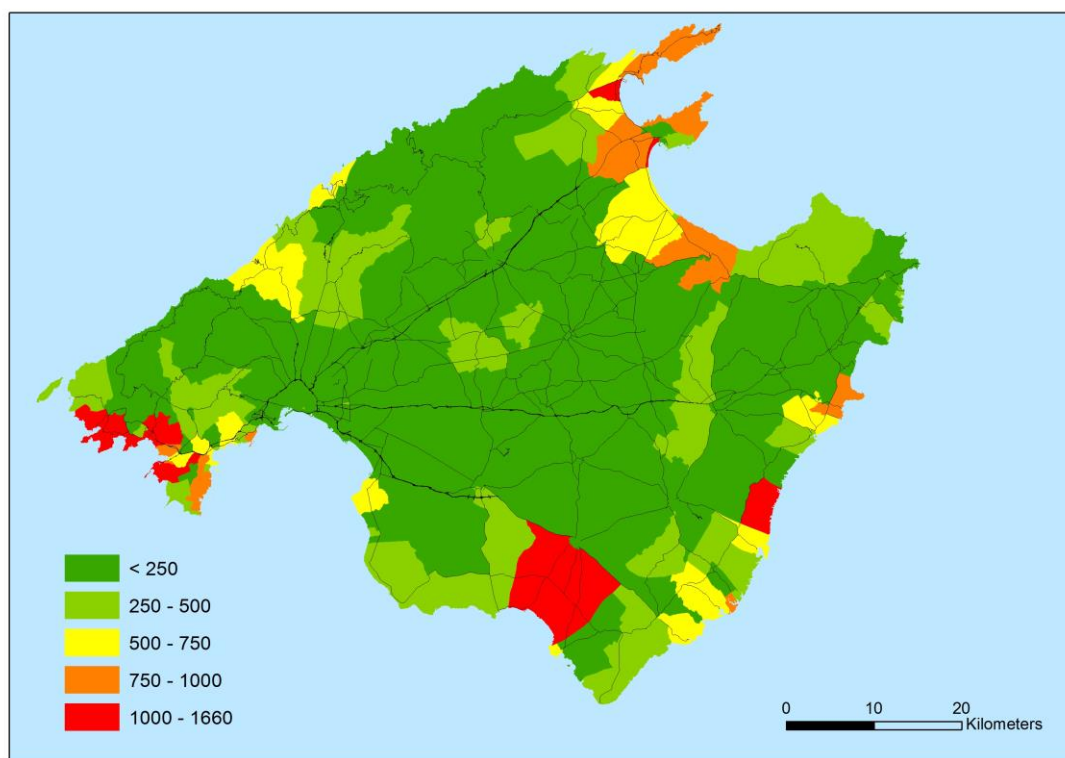
Tipus	Nombre d'habitatges (2011)	%	Variació respecte cens 2001
Habitatges familiars principals	335.878	74,20%	+89.261
Habitatges familiars secundaris	60.990	13,47%	-10.775
Habitatges familiars buits	55.654	12,29%	-9.900
Altres	138	0,03%	-100
Total	452.660	100%	+57.694

Habitatges de Mallorca, segons tipologia.

Font: Cens de 2011.

En comparació amb les dades a nivell autonòmic, es detecta que els percentatges segons el tipus d'habitatge és semblant en tots els casos. Si més no, cal destacar que l'increment del nombre d'habitatges en el període 2001-2011 fou superior al conjunt de les Illes Balears (22,19%) que no pas a Mallorca (14,6%). Així mateix, cal assenyalar que el principal increment es registrà en la tipologia d'habitatge principal familiar. En aquesta categoria s'incrementà, el conjunt de les Illes Balears, un 40,68% mentres que a Mallorca aquest increment durant el mateix període fou del 36,19%.

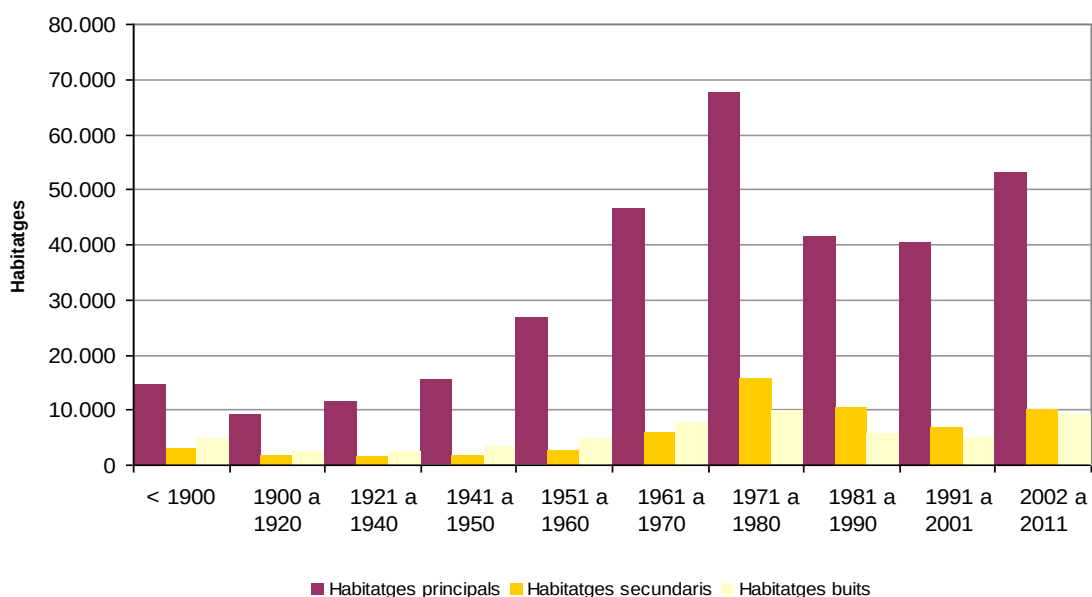
En el mapa que s'introdueix a continuació es pot veure per seccions censals quines són les zones de l'illa de Mallorca, amb una quantitat superior d'habitatges secundaris, que coincideixen principalment amb zones turístiques residencials. Badia de Pollença, Port d'Alcúdia, Can Picafort, Son Serra, s'Illot-sa Coma, Cales de Mallorca, sa Ràpita, Santa Ponça, Costa de la Calma, Peguera, Port d'Andratx, són les zones amb més volum d'habitatges secundaris.

Volum d'habitatges secundaris per seccions censals.

Font: Elaboració pròpia a partir de Cens de 2011 (INE).

L'evolució de l'activitat constructiva del sector habitatge a Mallorca entre els anys 1900 i 2011 dona un total de 326.485 habitatges principals i 59.249 secundaris construïts. La fase més dinàmica del procés se situa a la dècada dels '70, amb un total de 83.369 habitatges principals i secundaris nous (quasi 22%), i entre 2002 i 2011, quan es construïren 63.183 habitatges (16% del total), com a conseqüència de la bimbolla immobiliària. Tot això apareix clarament reflectit a les taules i gràfics següents:

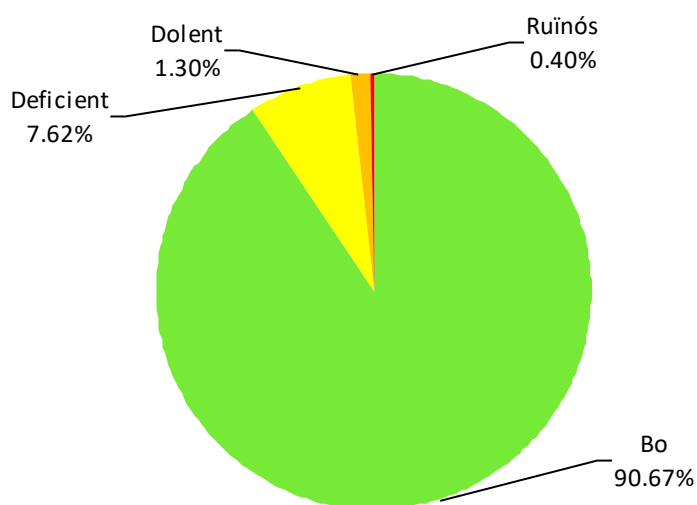

Habitatges segons any de construcció.
Font: Elaboració pròpia a partir del Cens (INE).

	Habitatges principals			Habitatges secundaris			Total principal i secundaris	
	Núm. Habitatges	% total habitatges principals	% total del període	Núm. Habitatges	% total habitatges principals	% total del període	Núm. Habitatges	% total habitatges principals i secundaris
Abans de 1900	14.611	4,48%	82,76%	3.043	5,14%	17,24%	17.654	4,58%
1900 a 1920	9.175	2,81%	83,71%	1.786	3,01%	16,29%	10.961	2,84%
1921 a 1940	11.623	3,56%	88,91%	1.450	2,45%	11,09%	13.073	3,39%
1941 a 1950	15.347	4,70%	90,07%	1.692	2,86%	9,93%	17.039	4,42%
1951 a 1960	26.657	8,16%	90,73%	2.722	4,59%	9,27%	29.379	7,62%
1961 a 1970	46.485	14,24%	88,80%	5.861	9,89%	11,20%	52.346	13,57%
1971 a 1980	67.699	20,74%	81,20%	15.670	26,45%	18,80%	83.369	21,61%
1981 a 1990	41.614	12,75%	80,26%	10.232	17,27%	19,74%	51.846	13,44%
1991 a 2001	40.156	12,30%	85,65%	6.728	11,36%	14,35%	46.884	12,15%
2002 a 2011	53.118	16,27%	84,07%	10.065	16,99%	15,93%	63.183	16,38%

Evolució del nombre d'habitatges a Mallorca.
Font: Elaboració pròpia a partir del Cens (INE).

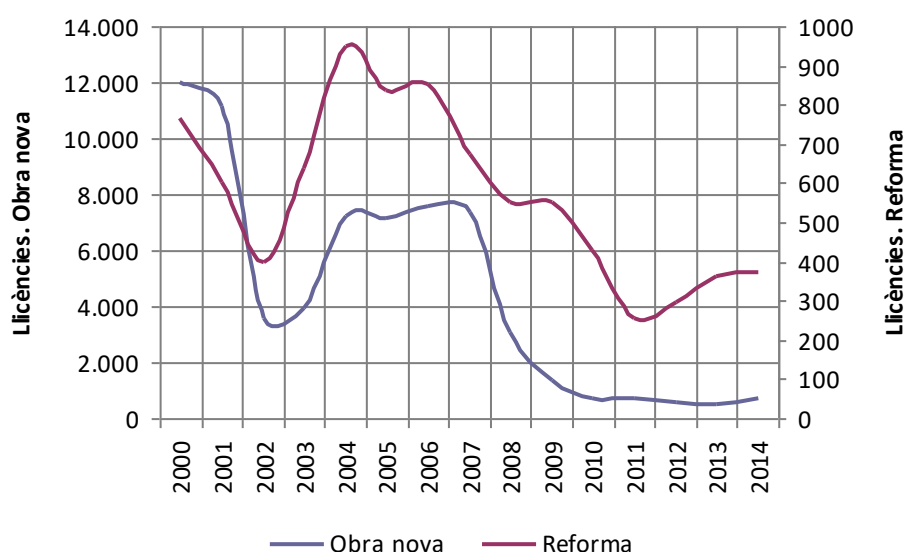
Finalment i per acabar de caracteritzar el tema de l'habitatge, s'ha treballat sobre el seu estat. La majoria dels habitatges es troben en bon estat segons es desprèn del cens de 2011. Les zones en pitjor estat serien el centre i est de Palma, i algunes seccions censals dels nuclis de Manacor, sa Pobla o Felanitx. Per zones costeres, Can Picafort, Son Serra, Cala Millor, s'Estany d'en Mas, s'Arenal de Llucmajor, Cala Major i Magaluf, són les que tenen un percentatge inferior d'habitatges en bon estat.

Habitatges segons any estat de conservació.
Font: Elaboració pròpia a partir de Cens de 2011 (INE).

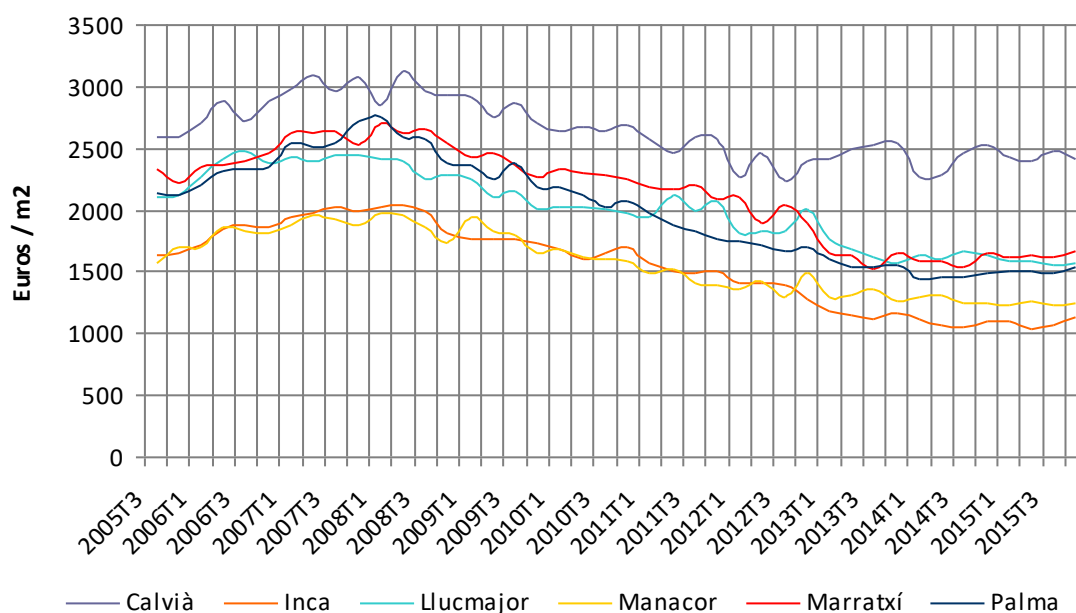
Dinàmica del mercat immobiliari

Relacionat amb el punt anterior de l'habitatge, s'ha de dir que durant els darrers anys hi ha hagut dues fases, una d'expansiva de forta producció d'habitatges i d'increment dels preus, fins a l'any 2007, i una de recessiva tant en termes de construcció com de preus, tal com queda reflectit a les dues gràfiques següents. Els darrers anys sembla intuir-se una lleugera reactivació d'ambdues variables, però molt lluny de les xifres de la bimbolla immobiliària d'abans de la crisi.

Evolució de les llicències d'habitatges (2000-2014).

Font: Elaboració pròpia a partir d'IBESTAT.

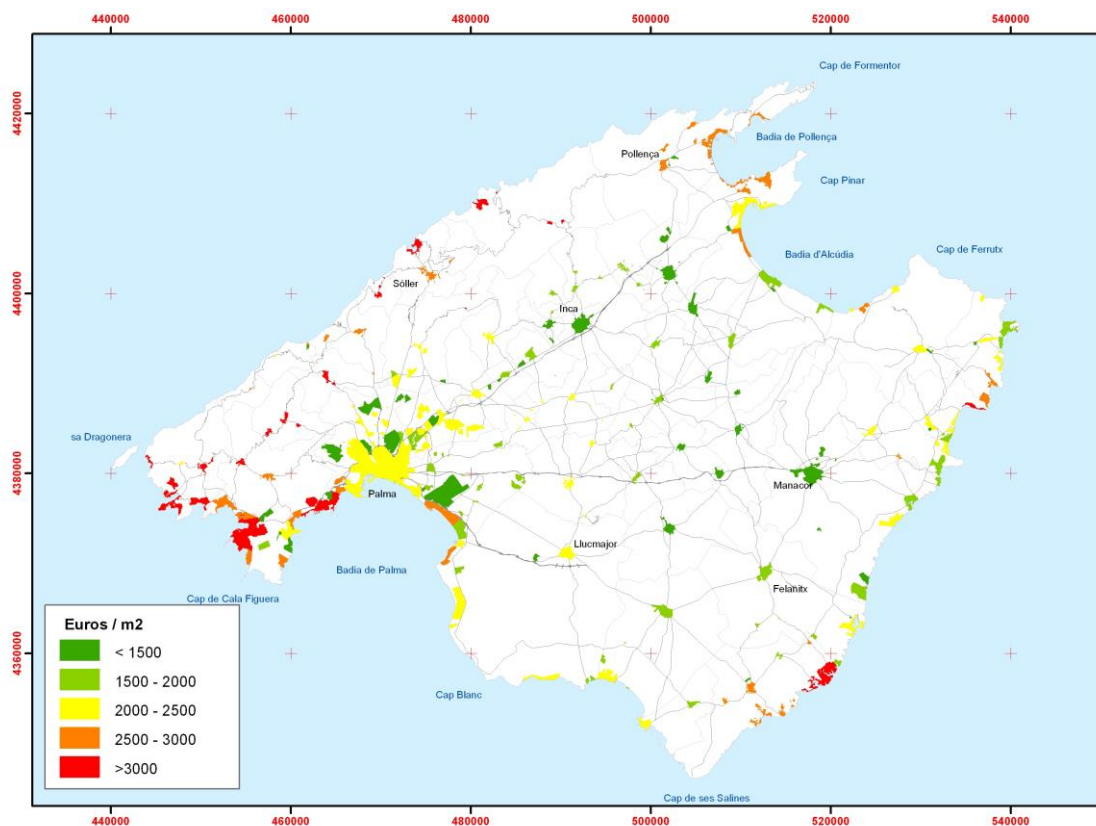
L'evolució dels preus taxats dels habitatges als municipis de més de 25.000 habitants mostra aquesta tendència a la baixa dels darrers anys. Es pot interpretar la gràfica a partir de tres grans grups. Per una banda, els municipis més residencials com Inca o Manacor, són els que tenen un preu de l'habitatge inferior durant tot el període d'estudi. Els municipis de l'àrea metropolitana, Palma, Marratxí i fins i tot Lluçmajor tenen uns preus de m² intermedis. Finalment, Calvià, l'únic municipi eminentment turístic és el que ha presentat durant tot el període preus més alts, i fins i tot, es pot apreciar que s'han mantingut amb una tendència més estable.

Evolució del preu taxat dels habitatges per trimestres (2005-2015).

Font: Elaboració pròpia a partir d'IBESTAT.

El mapa següent, sobre preu del m² d'habitatges per nuclis, mostra com són els nuclis de costa i els de la Serra de Tramuntana els que tenen major valor. Es tracta d'aquells nuclis més vinculats a l'activitat turística. D'alguna manera es pot observar una paral·lelisme entre aquells nuclis amb major preu dels habitatges i aquells que tenen també una major presència de lloguer turístic d'habitatges, tot i que aquest és un fenomen molt estès.

Preu m² d'habitatges per nuclis (2016).

Font: Elaboració pròpia a partir de <http://www.idealista.com/ca/>.

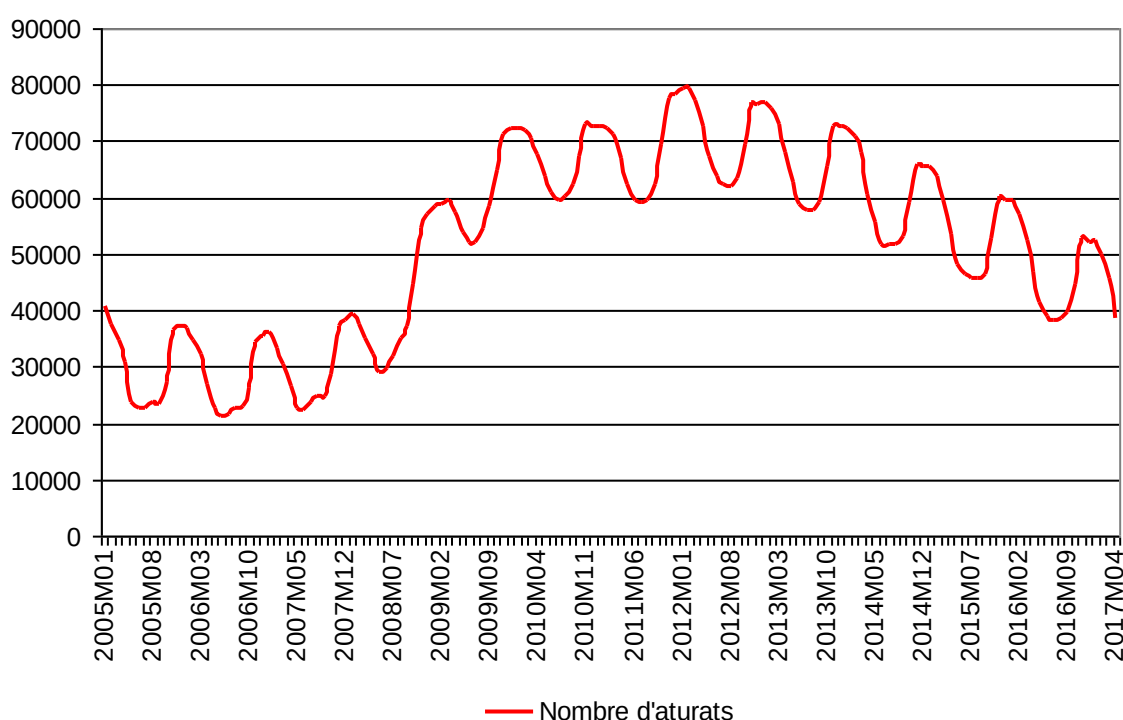
Un factor social de primer ordre a tenir ben present és la protecció del dret d'accés a l'habitatge. Els preus del lloguer que varen seguir una tendència a la baixa a partir de la crisi, estan experimentant importants increments en els darrers anys, coincidint amb l'augment de les estades turístiques en habitatges. Al municipi de Palma les dades mostren una situació força preocupant.

El fenomen de les ETH també pot contribuir a un increment de la construcció de nous habitatges, que es destinarien a aquest ús.

3.2.1.3 Economia

Atur

Segons dades de l'Institut d'Estadística de les Illes Balears el nombre d'aturats a Mallorca ha augmentat de l'any 2006 respecte al 2017, encara que a partir de l'any 2012 s'ha anat produint un descens progressiu. Durant la crisi (2008-2012) l'atur es va veure incrementat en aproximadament 40.000 persones, i ha anat disminuint des de llavors fins a l'actualitat, entorn a una disminució de 27.000 persones.

Nombre d'aturats a l'illa de Mallorca entre 2005 y 2017

Font: Elaboració pròpia a partir del IBESTAT.

Sectors econòmics

Una altra manera d'apropar-nos a la situació econòmica de Mallorca és analitzar la distribució d'ocupació per sectors econòmics. Les dades per a la confecció d'aquest punt s'han extret de l'IBESTAT. Amb aquesta informació i a manera de síntesi es conclourà aquest apartat de sectors econòmics.

	Primer trimestre		Segon trimestre		Tercer trimestre		Quart trimestre		Mitjana anual	
	Núm. Afiliats	%sobre total	Núm. Afiliats	%sobre total	Núm. Afiliats	%sobre total	Núm. Afiliats	%sobre total	Núm. Afiliats	%sobre total
Agricultura, ramaderia i pesca	4998	1,53%	5340	1,40%	5192	1,39%	4777	1,54%	5077	1,46%
Indústria	20419	6,25%	20971	5,50%	20673	5,54%	20272	6,54%	20584	5,92%
Construcció	33092	10,13%	31408	8,24%	30240	8,11%	33368	10,77%	32027	9,21%
Serveis	268223	82,07%	323370	84,84%	316734	84,93%	251333	81,12%	289915	83,38%
Total	326819	100%	381169	100%	372917	100%	309830	100%	347684	100%

Distribució de l'ocupació de Mallorca per sectors econòmics (2016).

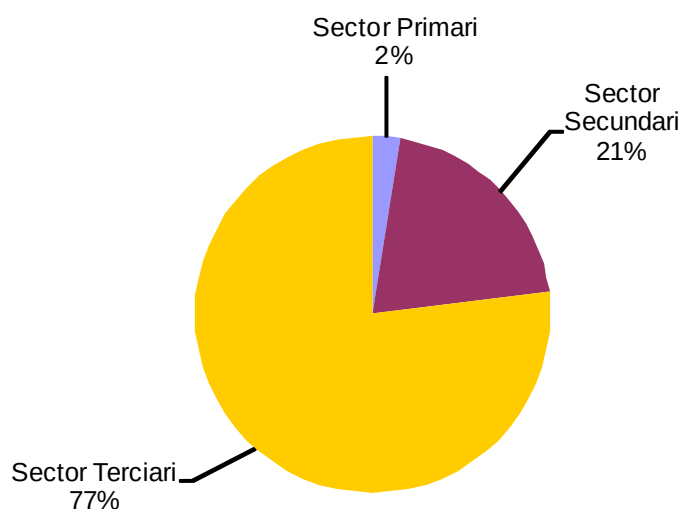
Font: Elaboració pròpia a partir de l'IBESTAT.

A escala insular, el sector terciari concentra un 83% dels assalariats a la Seguretat Social (mitjana anual). Aquest sector inclou activitats turístiques, de restauració i oci, administratives, comercials i de transport.

Pel que fa al sector secundari, destacar que la construcció és l'activitat que més treball va generar l'any 2016, procurant ocupació a un 9% de la població assalariada. L'agricultura només representa un 1,46% dels assalariats.

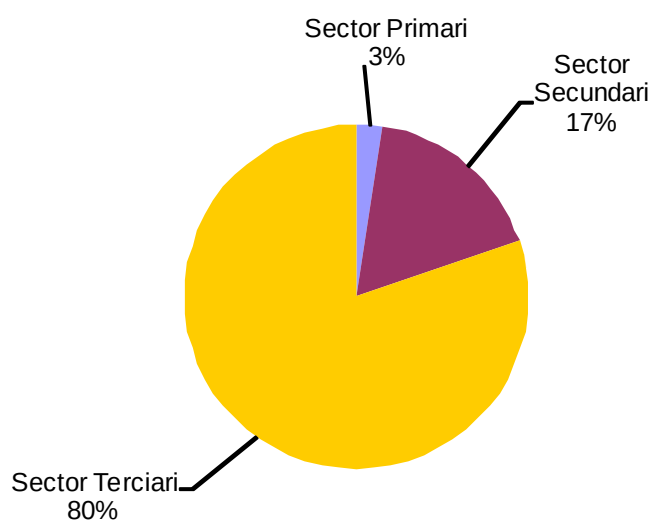
Pel que fa al nombre de comptes de cotització les xifres reafirmen les dades exposades anteriorment. Hi ha un predomini del sector terciari amb canvis entre hivern i estiu, passant del 77% al 81% respectivament. El sector afectat per aquest augment del sector terciari durant l'estiu és el sector secundari, passant del 21% fins al 17%. Pel que fa al sector primari, aquest manté un 2% constant durant tot l'any.

Si diferenciam entre les distintes activitats econòmiques de cada sector econòmic veim com dins el sector secundari hi ha un predomini molt important de la construcció i de la indústria manufacturera. En relació al sector terciari hi predominen el comerç (tant majorista com minorista) i l'hosteleria amb pràcticament el 40% de l'activitat a l'illa.

Nombre de comptes de cotització a Mallorca al mes de Gener de 2016

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IBESTAT.

Nombre de comptes de cotització a Mallorca al mes d'Agost de 2016

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IBESTAT.

Sector primari

Aquest sector té molt poca importància dins del conjunt de l'economia illenca, amb un 1,46% de població dedicada al sector agrícola-pesquer. Si bé això no repercuteix de forma rellevant en la seva economia, sí que resulta fonamental per entendre el paisatge i la morfologia de Mallorca.

Sector secundari

Dins el sector secundari, el subsector més important és el de la construcció amb més d'un 10% de tots els afiliats de la seguretat social en el darrer trimestre del 2016 però patint fluctuacions dins del mateix any. La resta d'activitats relacionades amb el sector secundari es situaren entorn del 6% del total dels afiliats.

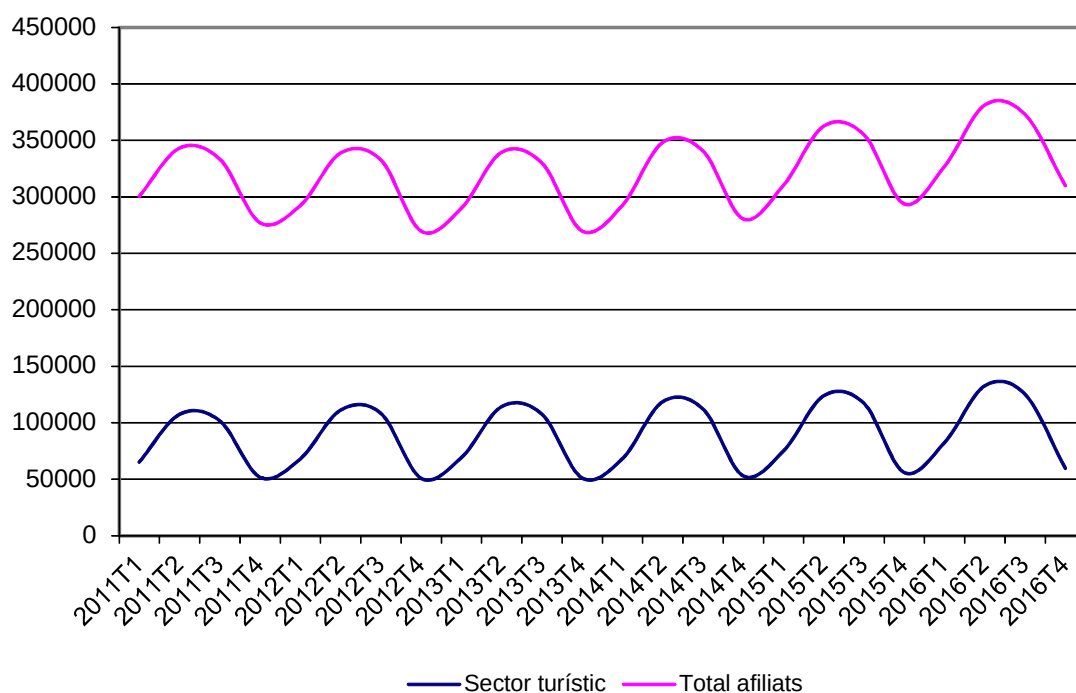
Sector terciari

El sector terciari és, com també ocorre a nivell de Comunitat Autònoma, el que té més pes en l'economia i, per tant, acumula un major nombre d'afiliats. En el cas de Mallorca, aquests suposen un 83,38% del total. L'activitat terciària predominant és el comerç minorista existint 13.559 comerços en tota l'illa. A aquest el segueixen les activitats de restauració i bars amb un total de 6.583 establiments. També existeixen 2.637 comerços majoristes.

Sector Turístic

En aquest apartat sobre l'afecció del sector turístic en l'economia s'han analitzat dues variables, per una part del mercat de treball i per altra la despesa dels turistes, dades en ambdós casos extretes de l'IBESTAT.

La població ocupada a Mallorca en el sector turístic s'ha mantingut lleugerament estable en els darrers 4 anys, amb una tendència a l'alça, s'ha passat de 107.297 afiliats en el sector turístic al segon trimestre del 2011 a 132.595 en el mateix trimestre del 2016, cosa que ha representat un increment en aquests 5 anys d'un 19%. El percentatge de població ocupada al sector oscil·la entre el 19,23% del quart trimestre al 34,79% del segon, el 2016.

Afiliacions a la seguretat social per trimestres (Mallorca, 2011-2016)

Font. IBESTAT.

Trimestre	Afiliats al sector turístic	Afiliats totals	% afiliats al sector turístic
2016T1	82.317	326.819	25,19
2016T2	132.595	381.169	34,79
2016T3	125.133	372.917	33,56
2016T4	59.565	309.830	19,23

Afiliacions a la seguretat social per trimestres (Mallorca, 2016)

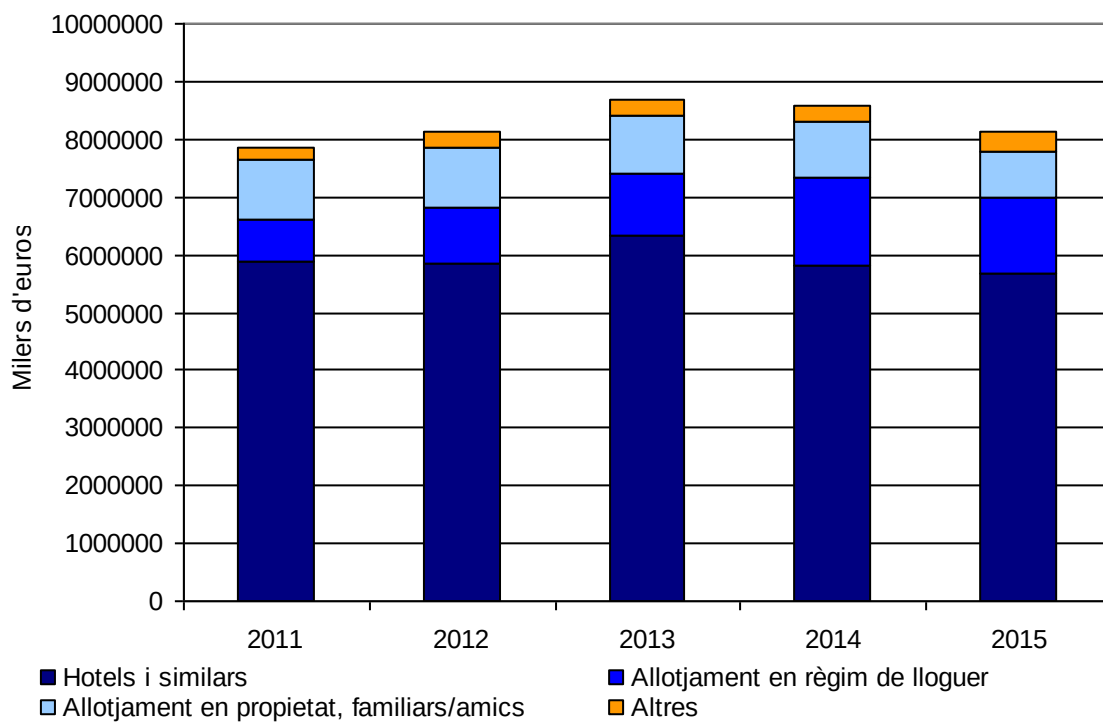
Font. IBESTAT.

Quant a la despesa dels turistes, als darrers anys hi ha hagut una tendència a incrementar-se, per bé que entre 2013 i 2015 s'ha produït un descens, passant de 8.674.395 milers d'euros el 2013 a 8.124.449 el 2015.

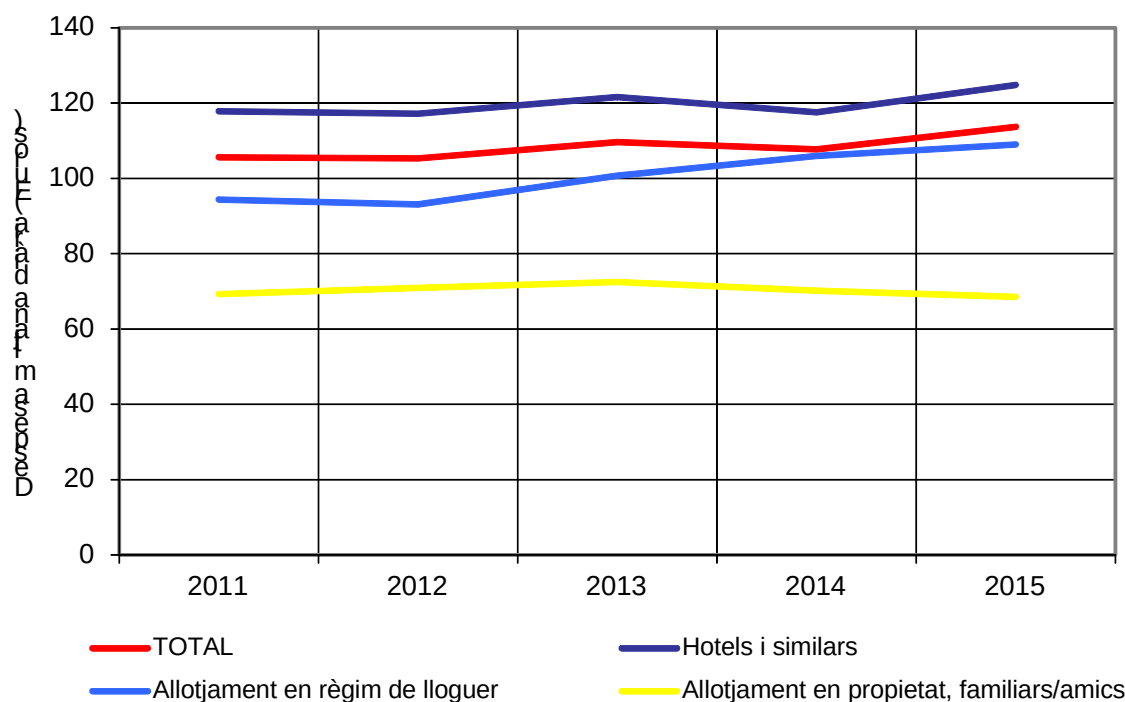
Per tipologia d'allotjament, la màxima despesa és la corresponent a turistes que s'allotgen a hotels i establiments similars, amb el 69,63% de la despesa total dels turistes al 2015. Segueix la despesa dels turistes en habitatges de lloguer que representaren 16,5% de la despesa al 2014.

La despesa mitjana diària és un indicador més orientatiu per tal de poder comparar els diferents tipus de turisme, segons l'allotjament. En aquest cas, la despesa més elevada es correspon també als turistes a hotels i establiments similars (124,85 euros per turista i

dia al 2015), tot i que la despesa mitjana diària dels turistes en allotjament en lloguer s'està incrementant als darrers anys (109 euros per turista i dia).

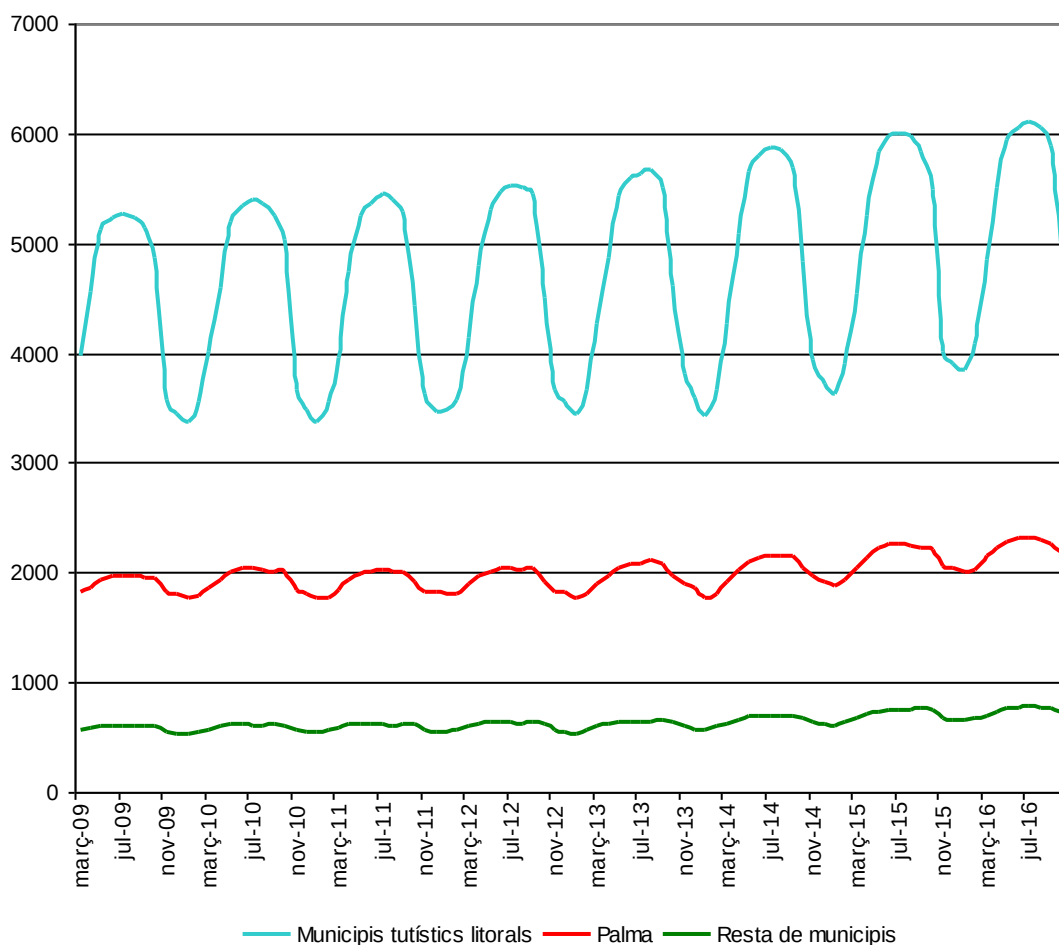

Evolució de la despesa total de turistes a Mallorca per tipologia d'allotjament. (2011- 2015).
Font. IBESTAT

Evolució de la despesa mitjana diària de turistes de Mallorca per tipologia d'allotjament. (2011- 2015).
Font. IBESTAT.

Una altra informació interessant és la corresponent als comptes de cotització inscrits a la seguretat social per municipis al sector de l'hosteleria, la seva evolució permet comprovar com s'ha incrementat el nombre de comptes des de 2009, un 17,4% pel conjunt de Mallorca en el mes de juliol. Aquest increment ha estat especialment important als municipis d'interior i de la Serra de Tramuntana, amb un increment proper al 31%. De fet aquells municipis que han tingut un major increment són aquells d'interior que tenen majors volums d'estades turístiques en habitatges.

Evolució dels comptes d'hosteleria inscrits a la seguretat social per tipus de municipi. (2009- 2016).

Font. IBESTAT.

La dinàmica actual de creixement continuat de l'activitat turística podria contribuir a la degradació de la destinació. Un excés de places turístiques seria, sens dubte, una amenaça per la qualitat del medi ambient i del territori de l'illa, que és un dels recursos essencials de l'activitat. I també podria ser una amenaça per una fràgil estructura social que depèn principalment de l'activitat turística. Les Illes Balears són una de les Comunitats Autònomes de l'Estat Espanyol, on el turisme té un major impacte en la seva economia. Segons dades de (IMPACTUR, 2014)¹⁰, el 44,8% del PIB depèn directament del turisme i 32% del total del llocs de treball també, només Canàries l'altre comunitat Insular, assoleix xifres semblants.

¹⁰ Estudio del impacto económico del turismo sobre la actividad económica y el empleo de las Islas Baleares. 2014. Exceltur i Govern de les Illes Balears

3.2.2 Subsistema infraestructures i equipaments. Infraestructures i vectors ambientals. Recursos ambientals

3.2.2.1 Turistes, capacitat d'allotjament turístic i IPH

La pressió que turistes i residents exerceixen sobre els diferents factors ambientals o territorials, sobre els recursos naturals o turístics, es mesura amb allò que es coneix com a índex de pressió humana (IPH) i que calcula de manera habitual l'IBESTAT. L'any 2016 el valor màxim de l'índex de pressió humana diària a Mallorca va ser el corresponent a dia 9 d'agost. Segons les dades de l'IBESTAT, es va estimar una població total a l'illa de 1.461.959 persones, entre turistes, població flotant i residents. Aquest índex s'ha incrementat de manera constant els darrers anys, tant el valor màxim assolit per any, com les mitjanes mensuals. L'IPH és un indicador molt representatiu perquè els recursos consumits a l'illa són compartits per residents i turistes.

A l'any 2015 el valor màxim de l'índex de pressió humana diària a Mallorca va ser el corresponent a dia 4 d'agost en què es va estimar una població total a l'illa de 1.425.063, entre turistes, població flotant i residents. A l'IBESTAT es disposa de dades de pernoctacions fins al setembre de 2015, la qual cosa ens permet una millor caracterització. Per al mes d'agost del 2015 l'índex de pressió humana podria quedar desglossat de la següent manera:

	Població
IPH*	1.389.451
Població de dret 2015	859.289
Turistes	501.586
Població + turistes	1.360.875

Desglossament índex de pressió humana (residents + turistes). Mitjana diària del mes d'agost (2015).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades IBESTAT. * Xifra d'IPH mitjà del mes d'agost de 2015 (IBESTAT).

La dada de turistes de l'anterior taula s'ha calculat a partir de les dades de pernoctacions de turistes a l'illa de Mallorca al mes d'agost de 2015, segons l'IBESTAT.

	Pernotacions agost 2015	Pernotacions dia	%
Hotels i similars	9.551.753	308.121	61.43%
Allotjament en règim de lloguer	2.990.925	96.481	19.24%
Allotjament en propietat, familiars/amics	2.613.228	84.298	16.81%
Altres	393.250	12.685	2.53%
Total turistes dia		501.586	100.00%

Pernotacions de turistes segons allotjament (agost de 2015).

Font: Elaboració pròpia a partir de dades IBESTAT.

Les xifres disponibles a l'IBESTAT de pernoctacions i població s'ajusten bastant a l'IPH definit, deixant només una diferència de 28.576, que podria tractar-se de població flotant de temporada.

Segons dades del Registre d'establiments turístics (Conselleria de turisme 29/03/2016), a Mallorca hi havia 288.320 places en establiments, sense comptar les places en habitatges. Per la seva banda, i segons el cens d'habitatges de 2011, a Mallorca hi havia 452.660 habitatges, cosa que implica una capacitat de 1.131.650 habitants, si es pren la ràtio de 2,5 habitants per habitatge prevista al reglament general de la LOUS per a l'illa de Mallorca, que és la que es fa servir per a la planificació urbana i per a la determinació de les dotacions mínimes de recursos necessaris en els planejaments municipals. Si se sumen les dues xifres, capacitat en habitatges i capacitat en places turístiques, el resultat és el de 1.419.970 places, pràcticament equivalent a l'IPH diari màxim del 2015. Considerant que els habitatges comercialitzats per estades turístiques, superen considerablement la ràtio de 2,5 això podria fer incrementar també la capacitat d'allotjament de l'illa.

Per a determinar la **capacitat d'allotjament turística** de l'illa de Mallorca es poden prendre de partida les places d'allotjament donades d'alta al registre de la CAIB més les corresponents als habitatges turístics.

L'oferta d'allotjament de Mallorca en **establiments turístics**, habitatges comercialitzats per estades turístiques exclosos, era al 2016 i segons la informació disponible a l'IBESTAT de 311.824 (288.320 places, segons les dades extretes del Registre d'Establiments turístics de la Conselleria al març de 2016).

Segons els estudis realitzats en fase de diagnosi del PIAT, l'oferta turística de **places comercialitzades** en habitatges representava al 2016 entorn el 30% del total de l'oferta d'allotjament turístic a Mallorca. Segons les estimacions realitzades al 2016 hi havia de l'ordre de 20.000 habitatges objecte de comercialització d'estades turístiques, la qual cosa representava 123.700 places. I aquests habitatges suposen el 4,4% del parc d'habitatges de l'illa. En aquell moment, març de 2016, el pes de l'oferta no reglada representaria el 54% del total d'oferta d'estades turístiques en habitatges, tot i que durant el darrer any el nombre de sol·licituds de registre ha estat prou elevat. Segons les darreres dades disponibles a l'hora de redactar aquest document (setembre de 2017) a Mallorca hi hauria 10.281 places en habitatges turístics de vacances i 85.941 places en habitatges comercialitzats com estades turístiques, el que representaria un volum de 96.222 places turístiques en habitatges. En conseqüència l'oferta no reglada es podria xifrar com a mínim en unes 27.478 places si feim servir les estimacions realitzades a març de 2016, que de ben segur han quedat obsoletes. Segons algunes estimacions realitzades a partir de <http://insideairbnb.com/> la xifra total d'habitatges turístics podria ser entre un 20% i un 30% superior a la que hi havia al 2016 quan es va fer l'estudi.

A manera de resum s'inclou la següent taula per a determinar la capacitat d'allotjament total actual a Mallorca.

	Places
Establiments hotelers o similars	290.057
Establiments hotelers o similars (en tramitació)	9.519
Habitatges turístics de vacances	10.222
Habitatges turístics de vacances (en tramitació)	59
Estades turístiques en habitatges	29.851
Estades turístiques en habitatges (en tramitació)	45.090
Estades turístiques en habitatges (expedients a informatitzar)	11.000*
Total	395.798
Borsa de places (Mallorca)	42.718

Distribució de places

Font: Registre de la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme de les Illes Balears en data de setembre de 2017. * Places estimades. Totes aquelles places que es troben en tramitació si finalment no es donessin d'alta, s'haurien de sostreure de la xifra indicada.

Aquestes xifres es podrien distribuir per sistemes turístics territorials. En aquests cas la font de partida per els establiments turístics seria el Registre d'Establiments turístics de la Conselleria al març de 2016 i les estimacions realitzades a la fase de diagnosi del PIAT (març de 2016).

Sistemes Territorials	Places ET	ETH i HTV Places oferta reglada	ETH Places oferta no reglada	ETH Total
Badies del Nord	63.664	16.845	18.153	34.998
Península de Llevant	62.561	10.463	5.498	15.961
Costa de Llevant Sud	30.184	8.702	2.033	10.735
Migjorn	4.677	2.585	3.981	6.566
Platja de Palma	45.574	1.869	6.423	8.292
Litoral de Ponent	65.586	2.926	4.844	7.770
Àrea Metropolitana	9.184	2.121	19.095	21.216
Serra de Tramuntana	5.143	4.027	2.899	6.926
Raiguer	374	3.044	2.900	5.944
Pla	1.357	4.023	2.359	6.382

Capacitat d'allotjament turístic per Sistemes Turístics Territorials de Mallorca (2016).

Font: Registre d'Establiments turístics de la Conselleria (març de 2016) i estimacions realitzades a la fase de diagnosi del PIAT (març de 2016)

ET (Establiments turístics hotelers o similars)

ETH (Estades turístiques en habitatges)

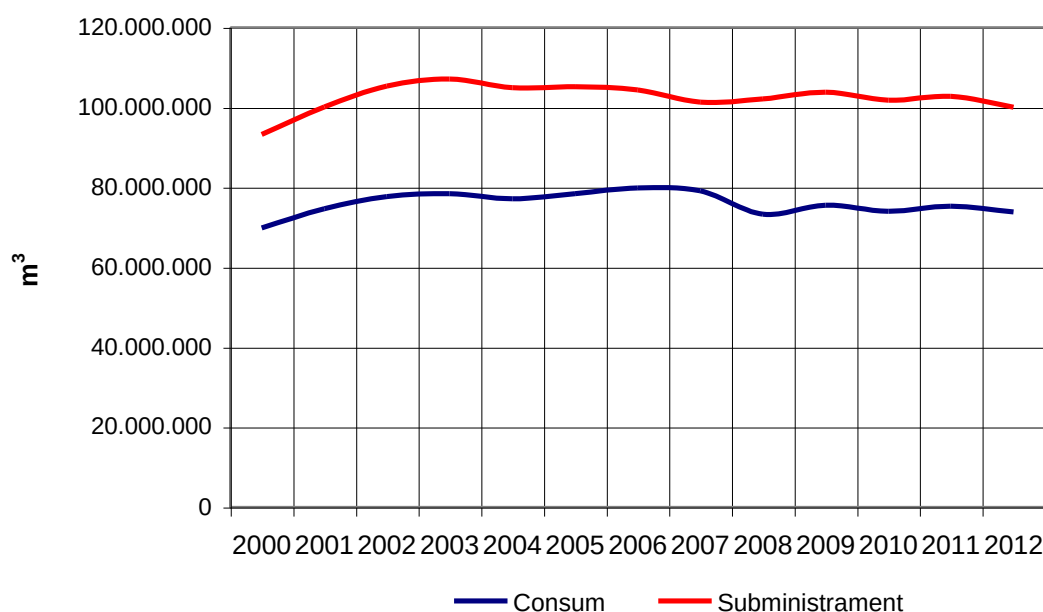
HTV (Habitatge turístic de vacances).

3.2.2.2 Aigua

Aigua potable

Els valors de consum i subministrament d'aigua es varen mantenir estables des de l'any 2000 fins al 2012, pel conjunt de l'illa. Les dades de subministrament es mantingueren entorn als 100.000.000 de m³ anuals i les de consum prop dels 80.000.000 de m³ anuals. Durant els primers anys del segle XXI s'intuïa una certa tendència a l'alça, però a partir de 2004 les xifres s'han mantingut estables i amb una certa tendència a la baixa.

El consum d'aigua per plaça (1.419.970 places a Mallorca, habitatges * 2.5 + places turístiques), comportaria pel conjunt de l'illa un consum mitjà de 52 m³ per plaça i any.

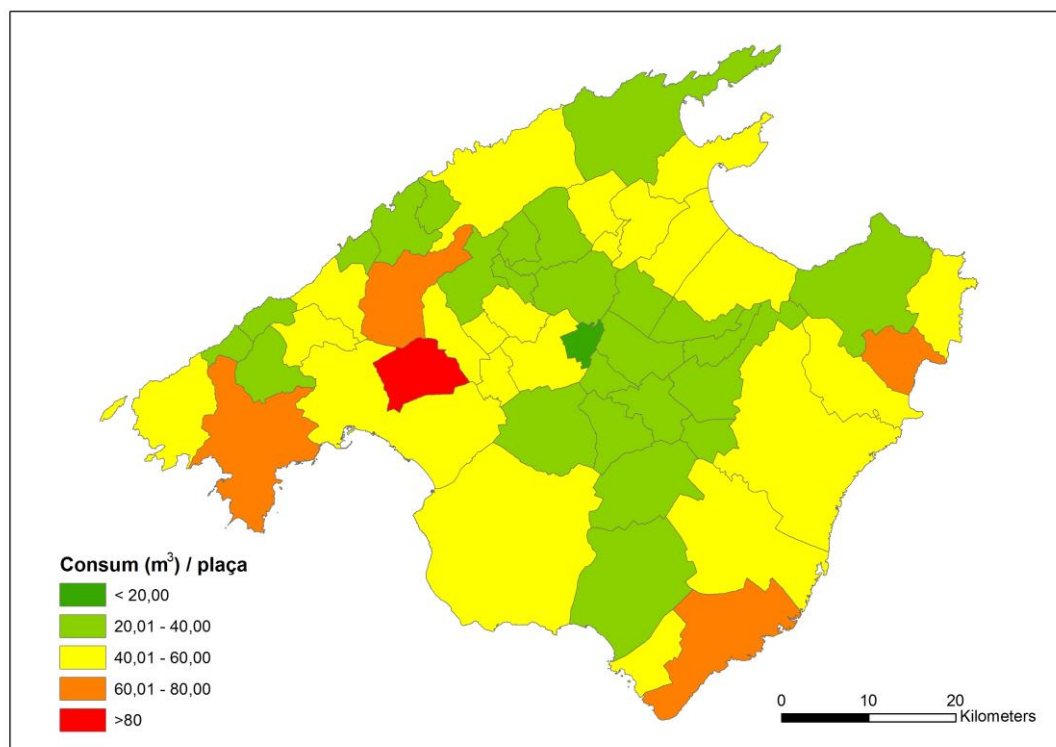

Evolució del consum i el subministrament d'aigua a Mallorca (2000-2012).

Font: elaboració pròpia a partir de Direcció General de Recursos Hídrics.

Els dos municipis amb un consum i subministrament d'aigua superior en nombres absoluts són Palma i Calvià, amb molta diferència per sobre de la resta de municipis. En nombres relatius, els municipis que tenen un major consum són Marratxí i Bunyola, a l'àrea metropolitana de Palma, i tres municipis turístics, com Calvià, Santanyí i Son Servera. La resta de municipis turístics tenen majoritàriament consums entre 40 m³ i 60

m³ any, per tant un terme mig. Fins i tot alguns municipis turístics més residencials presenten consums inferiors com Pollença o Artà.

Consum d'aigua (m³) per plaça i any. 2012.

Font: Elaboració pròpia a partir de Direcció General de Recursos Hídrics.

La **sobreexplotació** es produeix quan s'extrau d'un aqüífer o massa d'aigua més recurs que el que li arriba de forma natural. Aquesta sobreexplotació sol detectar-se amb la davallada de nivells.

A Mallorca el 35,9% de les masses d'aigua estan sobreexplotades. La taula següent amb dades de 2011, mostra la situació de les masses d'aigua d'acord amb el seu balanç hídric. Es mostra el percentatge d'aigua extreta d'acord amb les entrades reals. Una massa d'aigua amb més d'un 90% d'aigua extreta, significa que està en un perill molt important de buidar-se o salinitzar-se, i que la pressió extractiva ha de minvar.

% volum extret	Masses d'aigua
<15-30	22
30-75	19
75-90	5
90->150	18

	64
% perill real	35,9

Situació de les Masses d'Aigua en quant a les extraccions d'aigua. % volum extret respecte volum disponible (situació real). Mallorca 2011.

Font: Direcció General de Recursos Hídrics.

La **qualitat de les aigües** és fonamental per les seves funcions, tant naturals com artificials. Les principals pressions que es produeixen són: sobreexplotació, salinització i contaminació per matèria orgànica i adobs, que incrementen el nivell de nitrats a les aigües subterrànies.

La salinització és una característica química de les aigües, però és reflex directe d'una sobrepressió sobre el recurs aigua subterrània a un aquífer concret. La salinització dels aquífers és un altre senyal de que un aquífer està massa explotat.

La taula següent mostra el grau de salinització i contaminació a les masses d'aigua.

Masses d'aigua	
Sense problemes	37
Clorurs més nitrats	4
Nitrats	5
Clorurs	18
	64
% contaminats	14,06
% salinitzats	37,5

Situació de les Masses d'Aigua en quant a la qualitat.

Font: Direcció general de recursos hídrics.

A un estudi realitzat en el marc del present PIAT i inclòs a la memòria informativa es va realitzar una estimació dels consums d'aigua per part de l'activitat turística. Es va fer anàlisi de regressió múltiple, dels consums per habitant resident i turista, i dins aquests darrers es va diferenciar entre aquells allotjats en establiments hotelers o similars i la resta. L'estudi fa ver servir les dades disponibles de consums municipals de 2012 i disponibles a la Direcció General de Recursos Hídrics i les dades de pernoctacions de turistes disponibles a l'IBESTAT. En qualsevol cas s'ha d'aclarir que es tracta d'una estimació teòrica, a manca de dades disponibles i fiables de consums, el fet de disposar només d'una xifra de partida, no desglossada per usos, implica que en la ràtio de consum

definitiva s'hi incloguin consums que no són directament imputables a turistes o residents, la ràtio de consum per habitant definida s'ha d'entendre com un càlcul teòric que inclou els consums indirectes (serveis, equipaments, infraestructures, usos industrials...).

Segons l'estudi indicat, els consums mitjans dels turistes són sempre molt superiors als consums mitjans dels residents. El consum d'aigua mitjà d'un resident se situaria amb aquestes estimacions sobre els 136,16 l/hab/dia i el d'un turista entorn als 466 l/hab/dia. Per tipologies d'allotjament, el consum d'aigua d'un turista allotjat en un establiment hotel·ler o similar (475,34 l/hab/dia) seria lleugerament superior al d'un turista allotjat a un altre tipus d'allotjament (allotjament en règim de lloguer, allotjament en propietat, familiars/amics i altres).

Sanejament i aigües residuals

A Mallorca hi ha 66 EDAR, de les quals 56 estan gestionades per l'ABAQUA. El principal problema de l'estudi d'aquest vector és la manca de disponibilitat de dades completes i comparables. Es disposa de dades incompletes per poder fer un seguiment exhaustiu dels tractaments per dies, mesos o anys, i a la vegada el fet que hi hagi depuradores gestionades per diferents entitats també complica la homogeneïtzació de les dades disponibles. No obstant això, a continuació s'inclou una llista amb les principals característiques de disseny i cabals per a l'any 2016 en aquelles depuradores gestionades per l'ABAQUA i 2012 per la resta.

NOM EDAR	Any de construcció	Cabal de disseny (m ³ /dia)	POBL. EQUIVALENT DISSENY (h.e.)	Cabal 2016 (m ³ /dia)	Població equivalent 2016
Alaró	2010	1200	9000	648	1684
Algaida-Montuïri	1994	1200	7000	685	6.711
Alcúdia - Port d'Alcúdia		10000	50000	12380*	
Andratx	1999	2000	15000	1914	12.018
Artà	1990	2284	9166	1281	5964
Banyalbufar	1994	200	1000	59	430
Bendinat		3000	33417	1565	
Binissalem	1993	1000	5000	873	3874
Cala d'Or	1992	10500	57750	3445	48087
Cala Ferrera	2001	1500	8750	1269	4585
Cales de Mallorca	1991	5500	22917	1227	5422
Cales de Manacor	1992	4000	16000	1117	5214

Calvià		1200	3400	112*	
Camp de Mar	1998	700	4083	372	2154
Campanet-Buger	1997	500	3083	560	1609
Campos	1998	1200	7000	917	4834
Canyamel	1990	2250	13125	562	2306
Capdepera	2004	10000	52500	3805	20890
Cas Concos	2005	150	700	52	635
Colònia de Sant Jordi	2004	4500	21000	1430	4952
Colònia de Sant Pere	1994	500	2167	265	1254
Consell	1998	437	2652	621	2788
Costitx	1994	200	1167	67	315
Deia	1993	465	3100	240	1423
Estellencs	1992	158	790	40	180
Felanitx	1982	2500	17083	2894	10457
Font de Sa Cala	1991	1500	8750	415	1920
Formentor	1995	330	2475	77	170
Inca	1997	4410	25725	6605	17192
Lloret	1994	240	1400	115	480
Lloseta	1993	1300	7605	614	1721
Llubí	2001	625	3646	259	1598
Lluc	1996	150	875	57	221
Llucmajor	2006	15900	79500	5368	34730
Manacor		3500	27000	3912*	
Mancor	1995	240	1400	130	838
Muro	1978	1875	9375	965	4428
Muro-Santa Margalida	1992	12500	62115	6379	98911
Palma I (Coll den Rebassa)		65000	564000	48435*	
Palma II (Sant Jordi)		12000	460000	41398*	
Peguera		4500	27300	2608*	
Pollença	1993	16500	99000	6715	61093
Porreres	1994	825	4813	634	5067
Portocolom	1991	2000	10000	1014	4076
Portocristo		25000	26667	1677*	
Puigpunyent	1995	232	1547	190	869
Randa	2001	125	938	19	231
Sa Calobra	1995	157	1963	15	157
Sa Pobla	1991	2000	15000	2051	13945
Sa Ràpita	1995	1750	8750	317	683
Sant Elm	1993	1000	5833	129	818
Sant Joan	1994	500	2500	354	1246
Sant Llorenç -sa Coma		70000	68000	5534*	
Santa Eugènia	1996	225	1313	203	1154
Santa Margalida	1994	1100	6417	737	347 (DBO=28)
Santa Maria	1998	1000	5833	682	5408

Santanyí	2000	3000	17500	600	2446
Santa Ponsa		253000	118000	11737*	
Selva	1995	600	3500	349	1173
Ses Salines	1995	375	2188	188	954
Sineu-Petra-Maria-Ariany	1994	2000	11667	1100	6409
Sóller	1992	5400	29700	2825	15198
Son Serra	2003	800	4667	166	823
Son Servera	1996	9000	67500	4504	25603
Valldemossa	1992	660	4840	298	1339
Vilafranca	1994	600	3500	403	2337
Mallorca		589063	2169652	195241	

Principals característiques de disseny i cabals de totes les depuradores de l'illa.

Font: Estat del Medi Ambient de les Illes Balears (2014) i ABAQUA (2016).

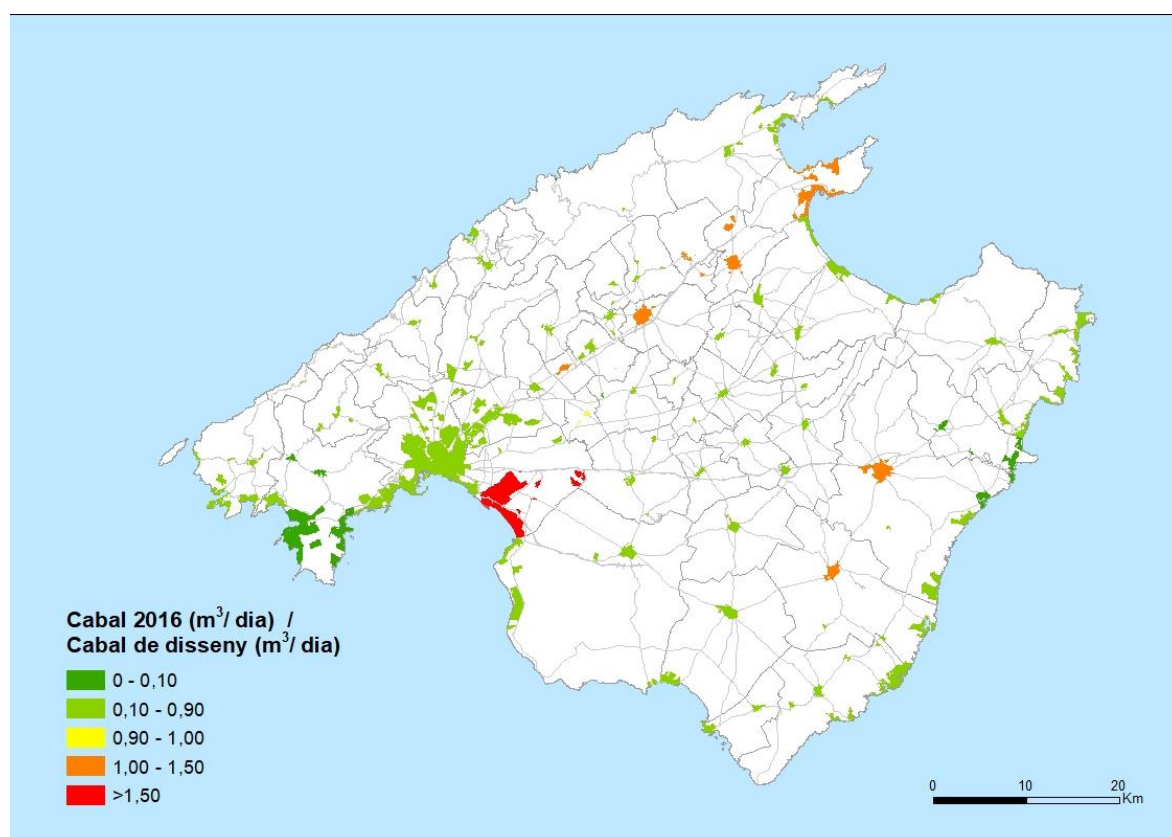
* Dades de 2012

De les dades anteriors es pot concloure que la capacitat de disseny del sistema de depuració de Mallorca és suficient per a poder tractar les aigües depurades produïdes en tot el sistema. El cabal de disseny de les depuradores analitzades és de 589.063 m³ per dia i la producció d'aigües residuals va ser, segons les dades analitzades de 198.178 m³ per dia.

Si bé per tot el territori i per al conjunt de l'any, les dades mostren suficiència de les infraestructures, cal comentar que hi ha depuradores que sí que presenten problemes de manca de suficiència i també es detecten problemes puntuals durant la temporada alta, quan la producció d'aigües residuals és molt major i les capacitats de disseny es poden veure superades puntualment. Algunes depuradores de zones turístiques com la d'Alcúdia o la de Palma-Sant Jordi tenen capacitats de disseny per sota dels cabals reals produïts.

Al mapa següent es representen les dades de la taula anterior, assignant les depuradores als nuclis als quals donen servei. Es mostra la relació entre el cabal en m³ per dia i la seva relació amb el cabal de disseny. Valors per sota de 1 indiquen que la capacitat de disseny de la depuradora és suficient i per sobre, en canvi que es produeixen més aigües residuals que les tractables a l'EDAR.

Pel que fa a l'evolució de la producció i tractament d'aigües residuals, s'ha de dir que les dades no presenten suficient detall i homogeneïtat com per poder ser treballades i aportar resultats que siguin fiables, a nivell global.

Relació entre el cabal m³/dia tractats a les EDAR i el cabal de disseny (m³/dia), per nuclis.
 Font. Elaboració pròpia a partir Estat del Medi Ambient de les Illes Balears (2014) i ABAQUA (2016).

3.2.2.3 Energia

El consum d'energia elèctrica a l'illa de Mallorca es va mantenir relativament estable, com es desprèn de les **dades de consum proporcionades per REE**. Els anys 2013 i 2014 el consum va ser relativament inferior, i al 2015 s'incrementà arribant als mateixos nivells del 2012. Ja s'ha comentat en apartats anteriors que els darrers 5 anys s'ha incrementat tant l'arribada de turistes com la de pernoctacions, en canvi el consum d'energia anual s'ha mantingut estable. Si es té en compte que les places de l'illa són 1.419.970, el consum anual per plaça al 2015 hagués estat de 2,97 MWh.

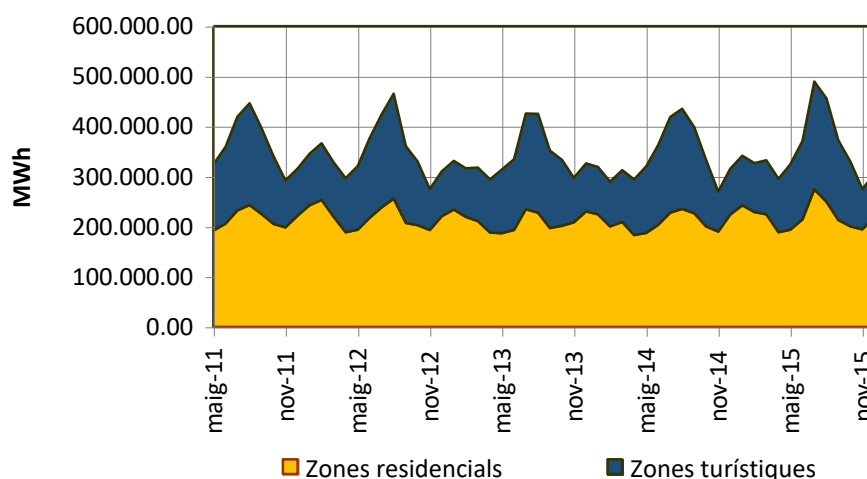
2012	2013	2014	2015
4.201.833,9	4.068.723,0	4.069.637,1	4.218.051,5

Evolució anual del consum d'energia (MWh) a subestacions. 2012-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir REE.

Aquest consum d'energia però presenta importants oscil·lacions o variacions estacionals, vinculades a l'ús d'aparells de calefacció a l'hivern i de refrigeració a l'estiu i sobretot vinculades a l'activitat turística. Així, i tal com es pot observar a la següent gràfica es produeixen màxims de consum als mesos d'hivern i als mesos d'estiu, per bé que aquests segons són molt més destacats, atès que es combina l'ús d'energia per aparells d'aire condicionat amb l'ús d'energia per part de l'activitat turística.

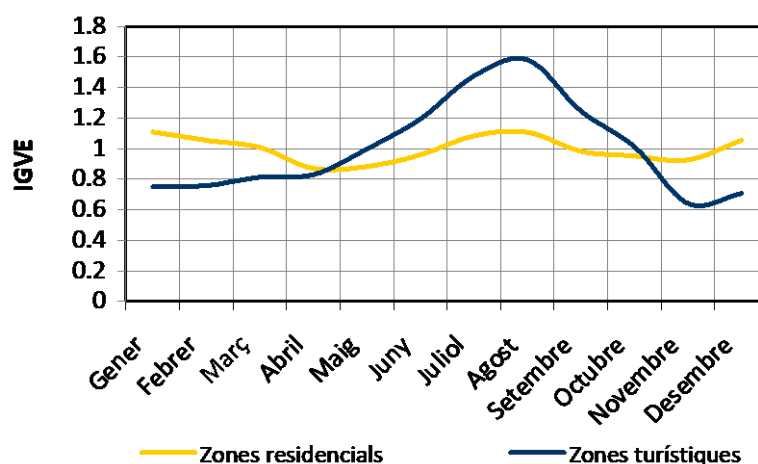
A les zones eminentment residencials, les dues puntes de màxim consum anual tenen gairebé el mateix pes, en canvi a les zones turístiques litorals el pes de la punta de l'estiu, coincident amb la temporada alta turística, és major. Tot i que les xifres anuals de consum s'han mantingut estables es pot apreciar a la següent figura com la punta de consum estival del 2015 és major que la dels altres anys.

Evolució mensual del consum d'energia (MWh). 2012-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir REE.

A continuació, i a manera de resum, per a caracteritzar l'oscil·lació estacional en producció d'energia a les subestacions preferentment residencials i a les turístiques, s'inclou una gràfica de l'índex general de variació estacional, pels anys 2012-2015. En aquest índex el valor 1 representa la mitjana anual de consum. Com es pot comprovar a les zones residencials el consum al llarg de l'any presenta un comportament de major

estabilitat, sense tanta variació, per bé que es poden intuir els dos màxims de què es parlava a estiu i hivern. En canvi a les subestacions vinculades a zones turístiques la variació deguda a l'activitat turística és la que marca la pauta del consum.

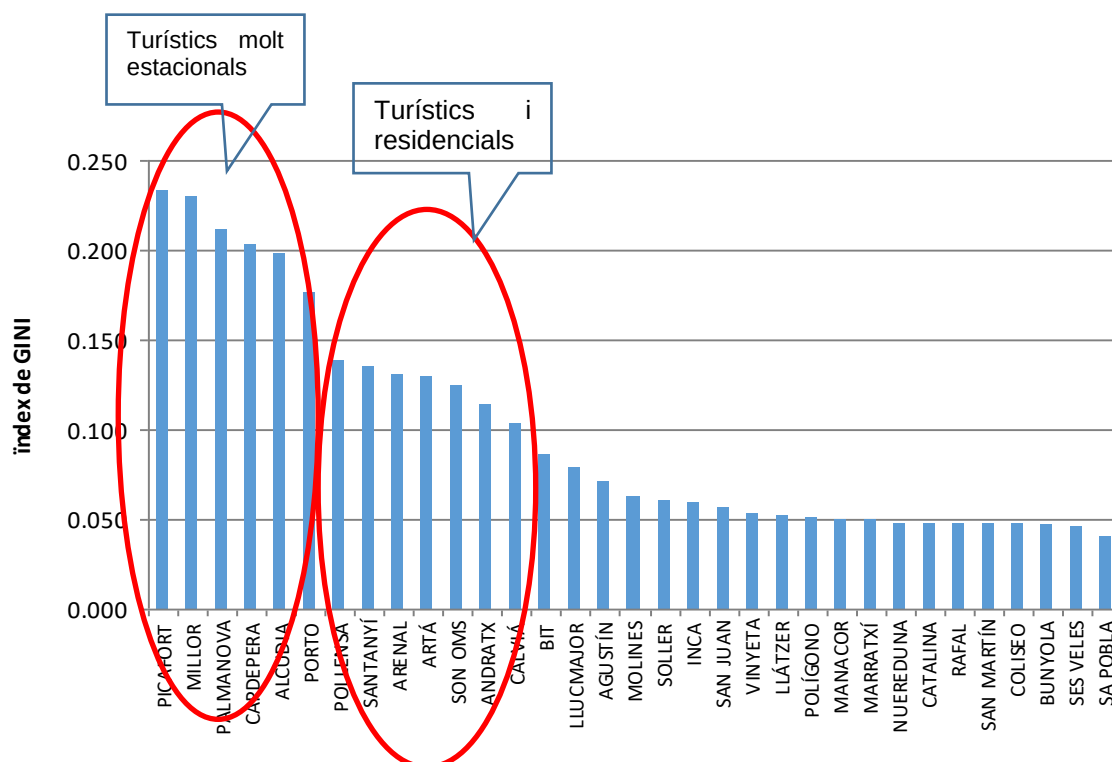

Índex General de Variació estacional del consum d'energia. 2012-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir REE.

Amb la finalitat d'acabar de caracteritzar les variacions estacionals del consum d'energia s'introdueix la gràfica següent que assigna a cada una de les subestacions del sistema elèctric mallorquí l'índex de GINI, que detalla per cada una d'elles un grau d'estacionalitat. Aquest darrer indicador pren valors que poden oscil·lar entre 0 i 1, essent 0 l'absència d'estacionalitat i 1 la màxima estacionalitat.

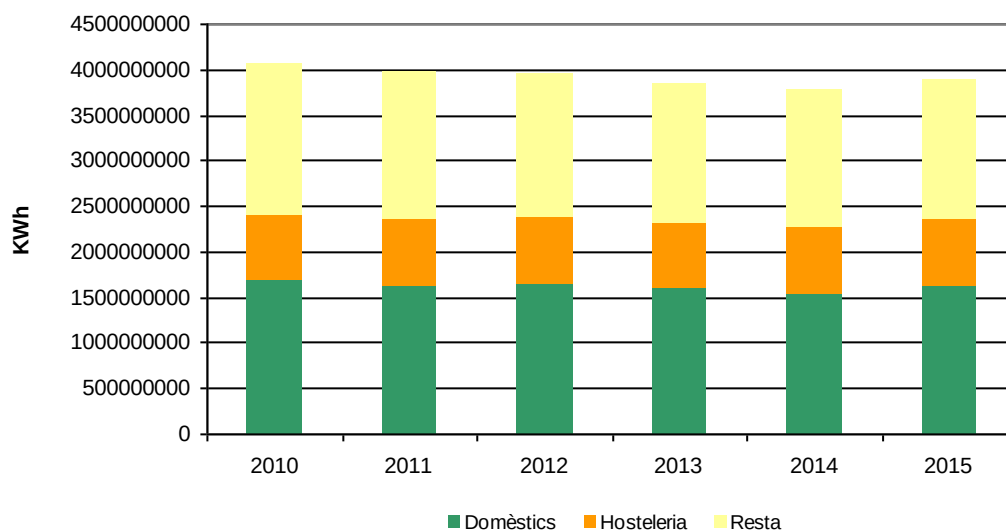
Es poden apreciar tres grups de subestacions en funció dels seu comportament. Aquelles amb un grau d'estacionalitat superior, vinculades a zones turístiques, amb valors de l'índex per sobre del 0,15 (Can Picafort, Cala Millor, Palmanova, Capdepera, Alcúdia). Aquelles amb un grau d'estacionalitat mitjà, on es mesclen zones eminentment turístiques amb altres de residencials, i amb valors per sobre de 0,1 (Pollença, Santanyí, s'Arenal, Artà, Son Oms, Andratx i Calvià). I el tercer grup que estaria integrat per aquelles subestacions amb menor estacionalitat i més residencials.

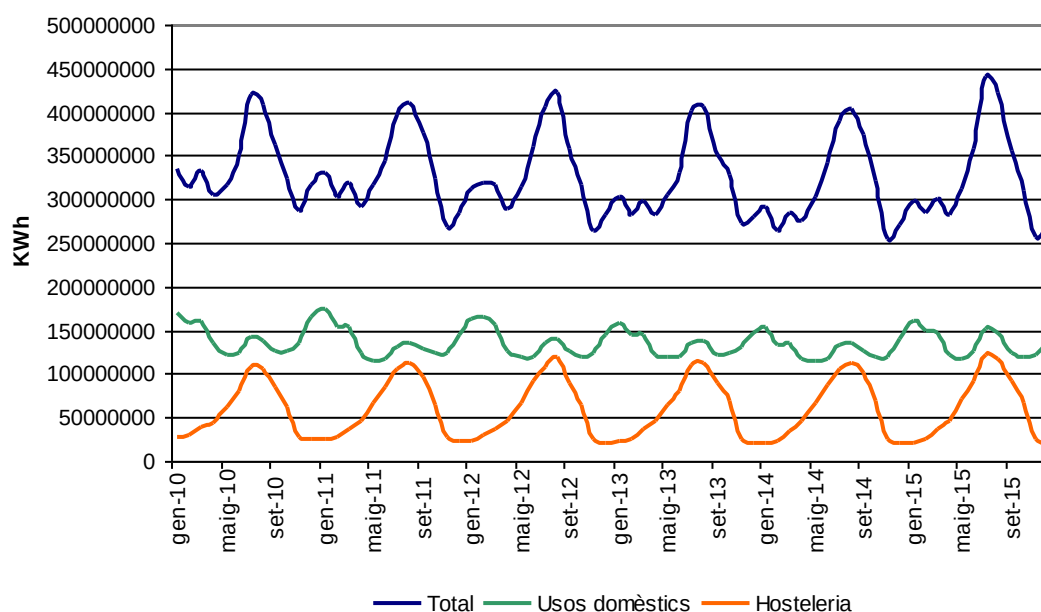
Índex de GINI com a mesura d'estacionalitat del consum d'energia.

Font: Elaboració pròpia a partir REE.

Segons dades de consum facturat per GESA ENDESA disponibles a l'IBESTAT, el consum d'energia elèctrica es va anar reduint durant la crisi, i s'aprecia una reactivació del consum al 2015. A la gràfica de l'evolució per mesos es pot apreciar l'increment al darrer any, que va afectar de manera important a la punta de l'estiu, tant per a l'ús residencial, com per a l'ús d'hosteleria.

Evolució de l'energia facturada per usos. Mallorca, 2010-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir d'IBESTAT.

Evolució de l'energia facturada per usos per mesos. Mallorca, 2010-2015.

Font: Elaboració pròpia a partir d'IBESTAT.

A un estudi realitzat en el marc del present PIAT i inclòs a la memòria informativa es va realitzar una estimació del consum d'energia per part de l'activitat turística. El consum mitjà dels turistes és sempre molt superior al consum mitjà dels residents. El consum d'energia d'un resident seria de 3,95 KWh/hab/dia, front als 14,7 KWh/hab/dia d'un

turista. Pel que fa als turistes segons tipus d'allotjament, és produeix un major consum en els turistes allotjats en establiments diferents a hotels o similars, 19,28 7 KWh/hab/dia, front els 12,31 KWh/hab/dia dels turistes allotjats en hotels, el que podria indicar una major eficiència del segon tipus d'allotjament. En qualsevol cas s'ha d'aclarir que es tracta d'una estimació teòrica, a manca de dades disponibles i fiables de consums, el fet de disposar només d'una xifra de partida, no desglossada per usos, implica que en la ràtio de consum definitiva s'hi incloguin consums que no són directament imputables a turistes o residents, la ràtio de consum per habitant definida s'ha d'entendre com un càlcul teòric que inclou els consums indirectes (serveis, equipaments, infraestructures, usos industrials...).

El sistema energètic de Mallorca consta de les següents centrals:

- Alcúdia II (Es Murterar), central de vapor que fa servir majoritàriament carbó en 4 dels seus 6 grups. Els dos grups restants es fan servir amb gasoil. A dia d'avui la central d'Alcúdia encara consumeix quasi el 60% de tota l'energia necessària per generar energia elèctrica a les Illes Balears.
- Son Reus (Palma). A partir de l'any 2000 comencen a incorporar-se els primers grups de producció elèctrica a Son Reus, nou emplaçament previst al Pla Director Sectorial. Des d'aleshores aquesta central ha experimentat un fort creixement pel que fa a potència instal·lada. Actualment compta amb 612 MW de potència en 11 grups de producció. És de destacar que aquests grups estan basats en la nova tecnologia de cicle combinat, el més eficient del mercat i estan dissenyats per funcionar amb gas natural, però fins el 2011, funcionaven amb gasoil. A partir de 2011 funcionen amb gas natural.
- Cas Tresorer (Palma). Nova central de cicle combinat que funciona amb gasoil des de 2006. Ampliat al 2007 (75,1 MW). L'any 2010, es va instal·lar una turbina de vapor de 75 MW de potència que completa el segon cicle combinat de Cas Tresorer. Funciona amb gas natural des de 2011.

L'any 2010 a Cas Tresorer i Son Reus es va iniciar la combustió de gas natural per la producció d'energia elèctrica. Això ha suposat un increment important del consum de gas natural.

Complementen la producció d'energia elèctrica tres centres de cogeneració ubicats a Son Reus, al ParcBIT i a Felanitx i diverses instal·lacions de plaques fotovoltaïques que es troben distribuïdes per diferents indrets de l'illa.

Per la seva banda, la xarxa de distribució d'energia de les Balears està formada pels següents elements:

1. Línies i subestacions de tensions a 66/132/220 kV
2. Enllaços elèctrics entre les Illes i l'Arxipèlag amb la Península.
3. Transformadors de 220/132/66 kV

El subministrament d'energia elèctrica arriba a cada habitatge o solar a través d'una xarxa de distribució que, disposant de diverses estacions transformadores, alimenta els nuclis urbans.

En el cas de mantenir les condicions actuals, el consum elèctric i d'aigua anirien incrementant-se a causa de l'arribada de més turistes i el probable increment de la població. Els recursos i les infraestructures es troben sobrecarregats, especialment durant els mesos de temporada alta, cosa que fa més extrema la sensació de congestió indicada al punt anterior. El 35,9% de les masses d'aigua estan sobreexplotades i el 37,5% salinitzades. El turista consumeix quasi el doble d'aigua que l'habitant urbà o quatre vegades la que es consumeix per persona en zones rurals.

3.2.2.4 Residus

Segons dades del Consell de Mallorca a l'any 2016 a Mallorca es produïren 605.889,87 tones de Residus Sòlids Urbans (RSU). Aquesta dada equival a 1,92 kg/hab/dia. Entre els anys 2014 i 2016 la producció de residus s'incrementà un 10,76%. En termes relatius, la recollida selectiva d'envasos ha estat la que ha experimentat un major creixement.

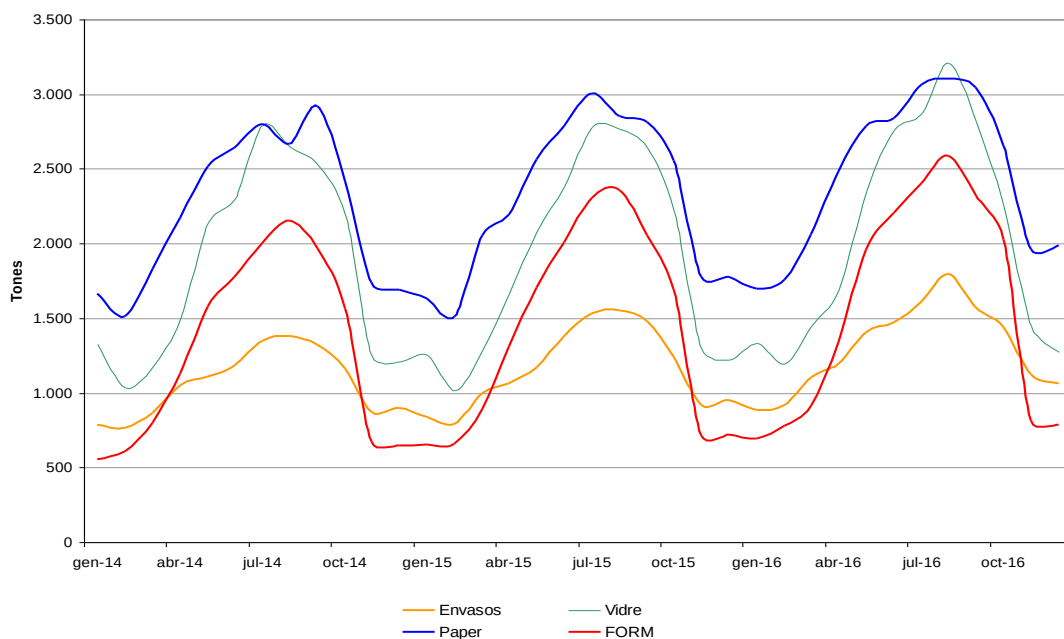
	2014	2016	Increment
Rebuig	468.553,89	517.397,38	10,42%
Envasos	12.724,12	15.582,91	22,47%
Vidre	22.103,11	24.647,58	11,51%

Paper	28.210,42	29.436,55	4,35%
FORM	15.452,11	18.825,45	21,83%
Total	547.043,65	605.889,87	10,76%

Producció de residus urbans a Mallorca. Tones. (2014-2016).

Font: Consell de Mallorca.

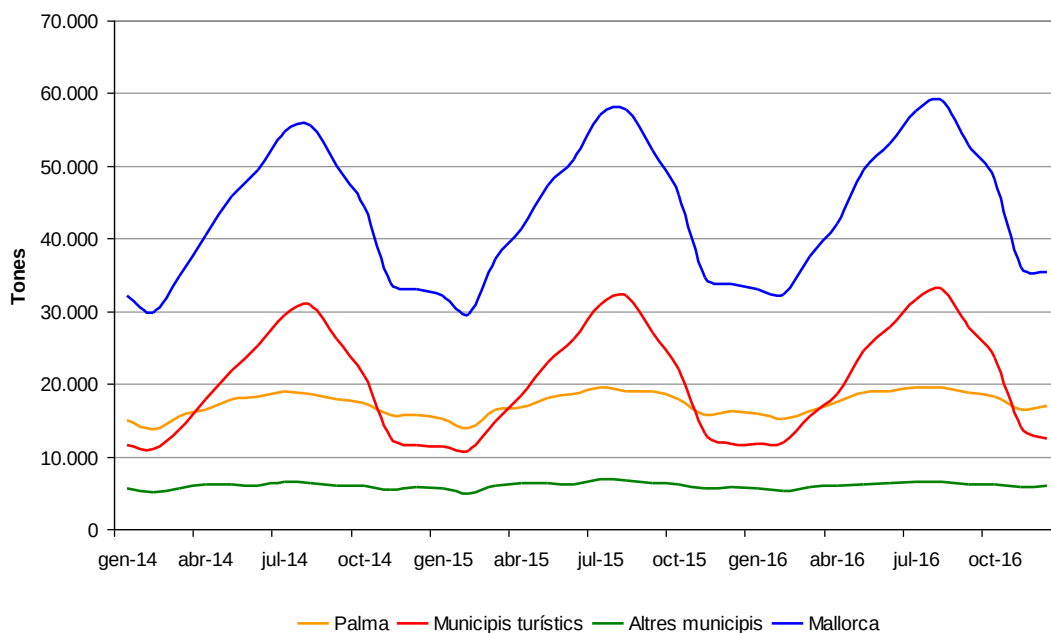
Segons les dades de la Direcció Insular de Medi Ambient la producció de residus passà de 547.043,65 tones fins a 605.889,87 tones entre els anys 2014 i 2016. Això suposa un increment de la ràtio de residus per habitant d'1,74 kg/hab/dia a 1,92 kg/hab/dia. Aquesta producció de residus presenta les mateixes variacions estacionals de l'ocupació hotelera o del consum de recursos, amb un màxims als mesos de temporada alta i mínims durant l'hivern.

Producció de residus per mesos (2014-16)

Font: Consell de Mallorca.

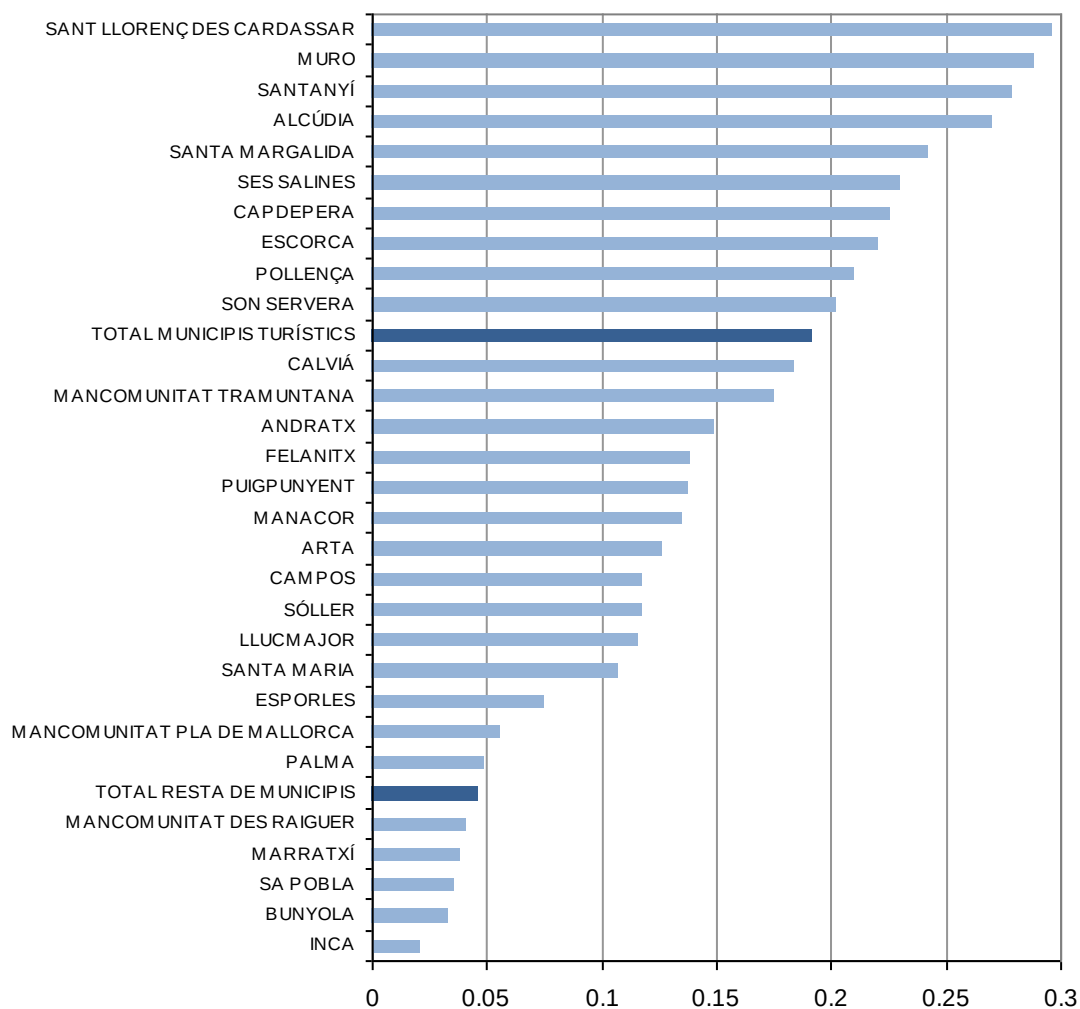
Per territoris, els municipis turístics són els que presenten una sèrie amb major estacionalitat, mentre que a Palma, l'estacionalitat és inferior, i a la resta de municipis és pràcticament inexistent.

Producció de residus per mesos (2014-16)

Font: Consell de Mallorca.

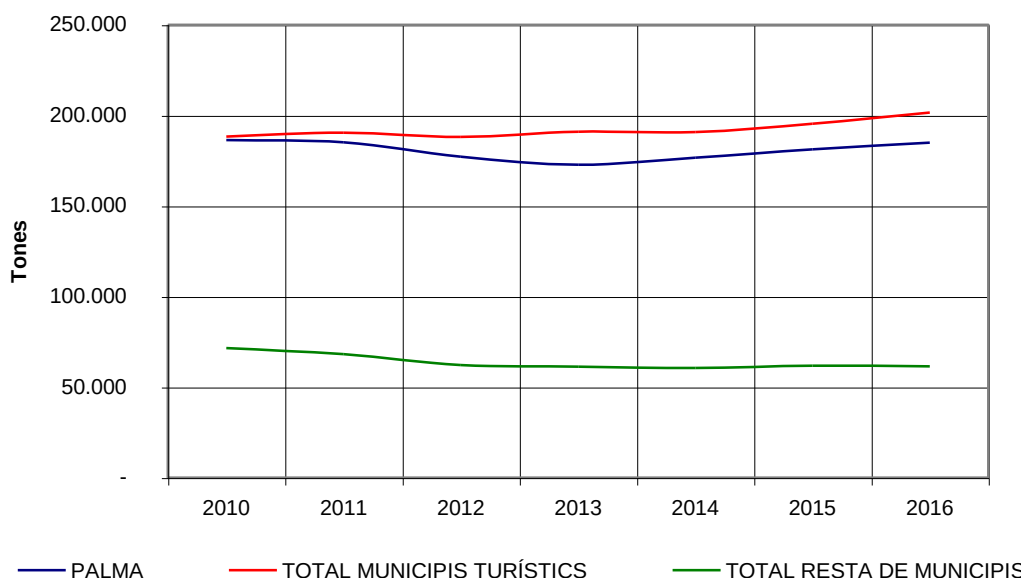
A la taula següent es detalla per cada municipi o territori de recollida de residus l'índex de GINI que mesura el grau d'estacionalitat de la producció de residus. Queda perfectament palès que aquells municipis eminentment turístics són els que presenten índexs majors que indiquen un major grau d'estacionalitat. Resulta interessant apuntar que els municipis de la Serra de Tramuntana, com per exemple Escorca, tot i no tenir gaire allotjament turístic, mostren una elevada estacionalitat, cosa que s'explica perquè es tracta d'una zona molt freqüentada pels turistes. Així la pressió sobre els factors externs no depèn només de places sinó també dels recursos turístics.

Índex de GINI de producció de rebuig (2014-2015).

Font: Consell de Mallorca.

Els municipis turístics són els que més han augmentat la producció de residus en els darrers anys. La producció de rebuig en els municipis turístics, entre 2010 i 2016, experimentà un increment del 7,05%. La resta de municipis, en canvi, ha mantingut xifres molt més estables, cosa que es podria explicar perquè s'han vist molt més afectats per la crisi.

Evolució de la producció de rebuig (2010-2016).

Font: Consell de Mallorca.

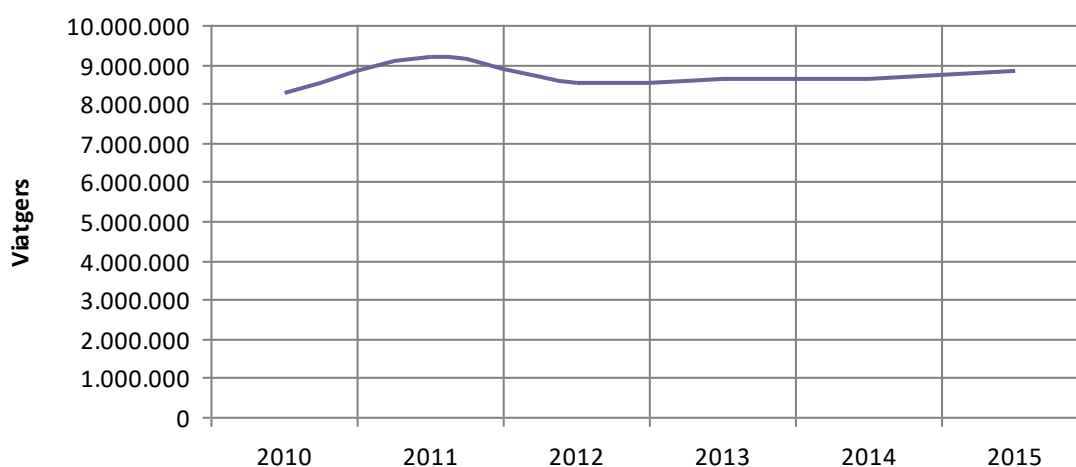
En el cas de mantenir les condicions actuals la generació de residus en origen anirà incrementant-se degut als hàbits de la població que cada vegada consumeixen més productes “d’usar i tirar” i també com a conseqüència de l’increment dels turistes, especialment en els pics de temporada alta. Al mateix temps, com ha succeït els darrers anys s’anirà augmentant el volum de recollida selectiva.

3.2.2.5 Xarxa viària i transports

La mobilitat és un dels factors més afectats per l’activitat turística. Els turistes fan servir diferents modalitats de transport per desplaçar-se de la zona del seu allotjament als indrets de consum dels recursos turístics. No existeixen dades de mobilitat per a turistes i per això en aquest apartat s’aporten dades generals de mobilitat pel conjunt de l’illa, que inclouen tant mobilitat de residents com mobilitat de la població turística.

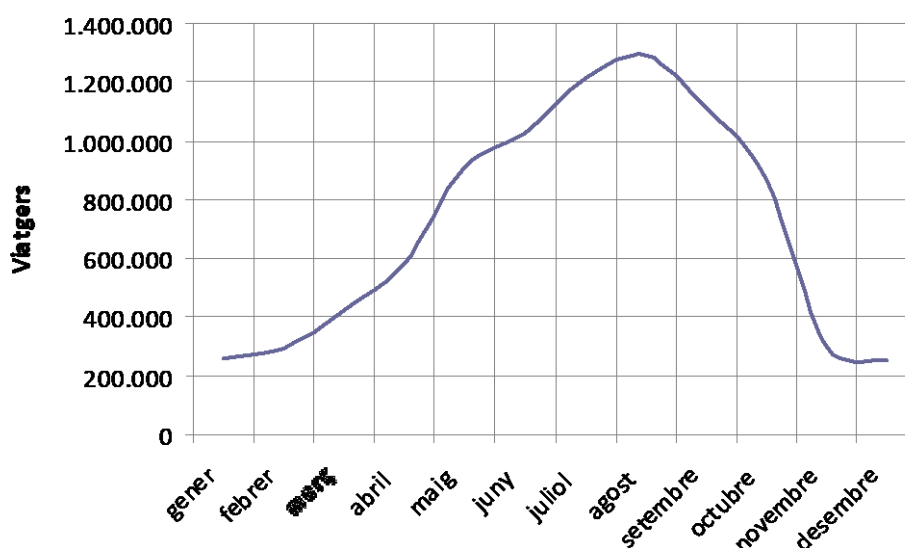
En primer lloc, s’ha fet una aproximació a la mobilitat en transport públic, a partir de dades disponibles del Consorci de Transports de Mallorca. Segons les dades disponibles dels informes anuals, el nombre de viatgers en les línies de Bus del TIB per a l’illa de Mallorca s’ha mantingut relativament estable durant els darrers 6 anys, entorn als 9 milions de viatgers anuals.

La mobilitat en transport públic presenta una estacionalitat semblant a la que hi ha per altres factors, sempre com a conseqüència de l'activitat turística. Així durant els mesos d'hivern el nombre de passatgers se situa per sobre dels 200.000 passatgers mensuals, però aquestes xifres superen el 1.200.000 al mesos de juliol i agost, la qual cosa vincula clarament aquest increment a l'activitat turística.

Viatgers en línies de BUS de transport públic del TIB (2010-2015).

Font: Consorci de transports de Mallorca.

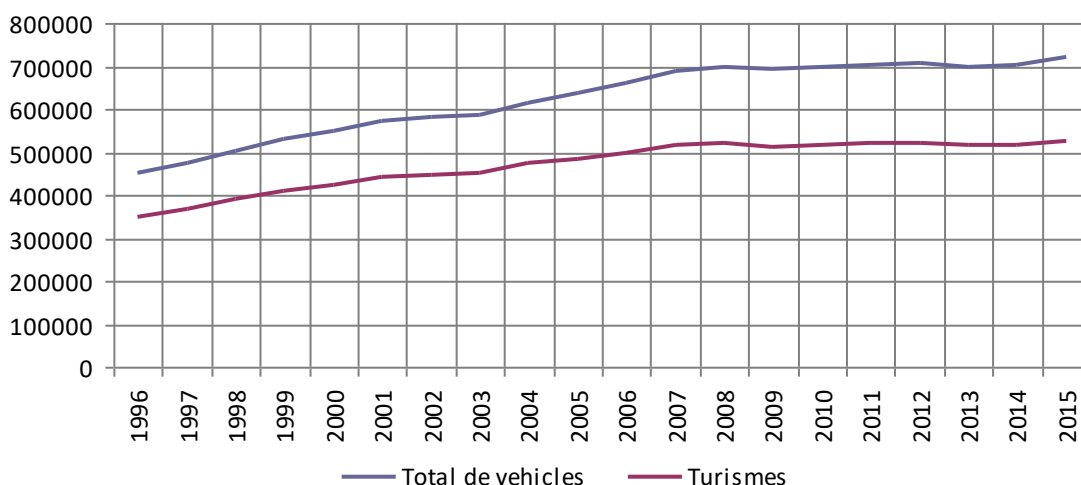

Viatgers en línies de BUS de transport públic del TIB per mesos (2014).

Font: Consorci de transports de Mallorca.

Les línies de bus amb més viatgers varen ser al 2014: la 352 Can Picafort – Port de Pollença (1.281.171) passatgers, la 102 Port d'Andratx-Palma (1.046.301 passatgers), la 104 Peguera-Magaluf-Palma (997.007 passatgers) i la 106 Magaluf-Palma (502.401). Totes elles línies que uneixen destinacions clarament turístiques.

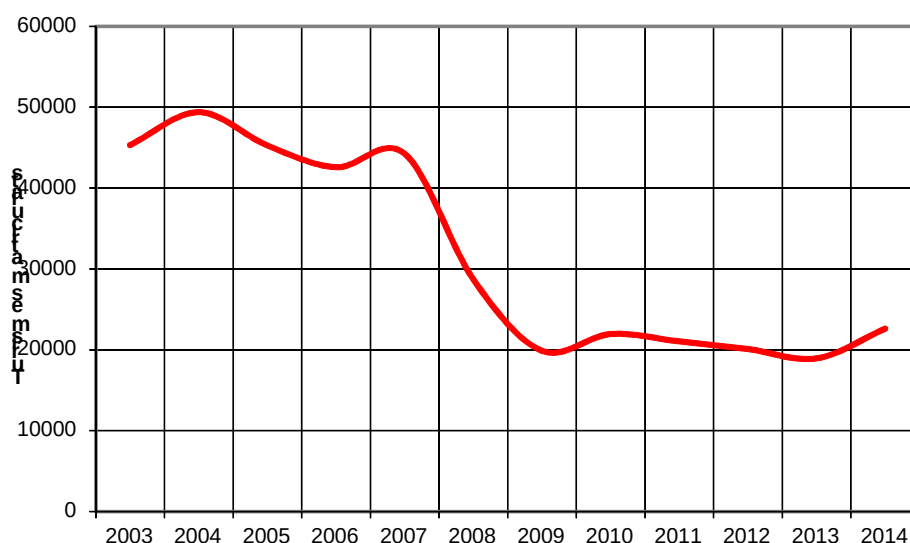
Pel que fa a la mobilitat privada, es presenten inicialment dades de l'evolució del parc de vehicles de l'illa de Mallorca. L'increment del parc de vehicles va ser constant i important fins a l'any 2008. Amb la crisi es va desaccelerar l'increment de vehicles i als darrers anys la tendència és d'un lleuger increment, a l'any del 2015 s'ha superat el parc de vehicles que hi havia al 2008, just abans de l'inici de la crisi.

Evolució del parc de vehicles de l'illa de Mallorca (1996-2015).

Font: IBESTAT.

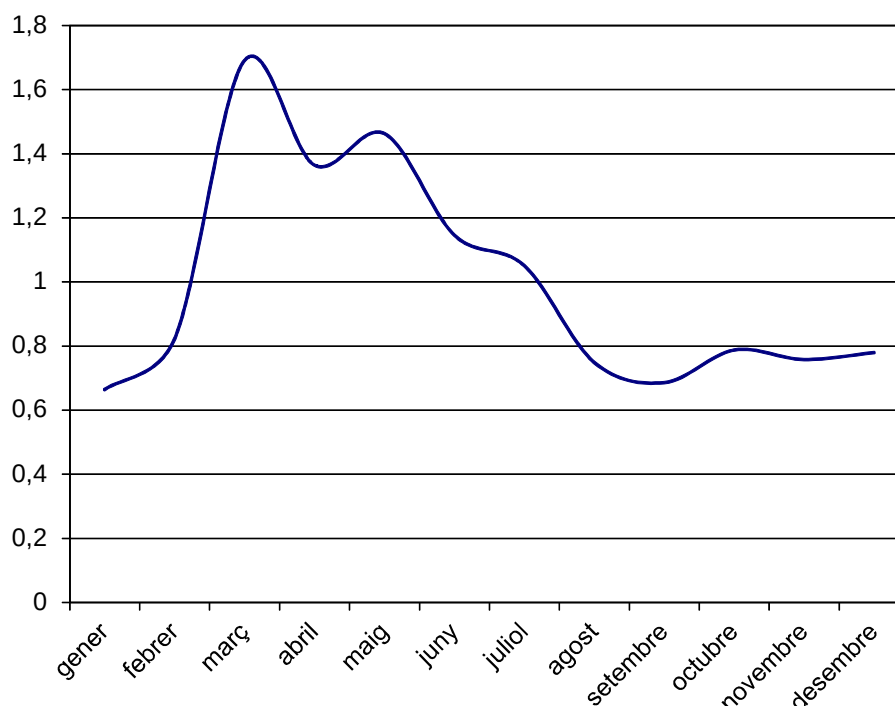
El parc de vehicles és una variable estratègicament lligada a la matriculació de vehicles. L'estancament del parc de vehicles és conseqüència directa de la reducció de la matriculació de vehicles des de l'inici de la crisi. Així es demostra amb les dades de l'evolució de les matriculacions de turismes des de 2003, que varen tenir un important descens a partir de 2007, i han quedat estabilitzades des de llavors entorn als 20.000, amb un lleuger increment al 2014.

Evolució dels turismes matriculats de l'illa de Mallorca (2003-2014).

Font: IBESTAT.

Les matriculacions presenten uns patrons estacionals relativament regulars, que es repeteixen al llarg de l'any, per aquest motiu s'ha procedit a analitzar-ne l'estacionalitat. L'índex general de variació estacional mostra aquest patró d'estacionalitat, i es pot comprovar com als mesos entre març i juliol s'incrementen les matriculacions, i que a partir del mes d'agost fins a febrer aquestes són més baixes. Aquesta estacionalitat que es repeteix al llarg de la sèrie, seria conseqüència de l'activitat turística lligada a cotxes de lloguer.

IGVE dels turismes matriculats de l'illa de Mallorca (2003-2014).

Font: IBESTAT.

La mobilitat motoritzada en vehicles de lloguer és una de les característiques de la nova modalitat de turisme que s'allotja en habitatges turístics de lloguer. L'increment del lloguer d'habitatges, lògicament ha de comportar un increment de la mobilitat privada d'aquests turistes mitjançant vehicles de lloguer, amb les conseqüències i impactes derivats d'aquest ús.

Segons dades de la mateixa Conselleria de Turisme hi podria haver a l'illa de Mallorca 80 cases de lloguer de vehicles i uns 32.000 vehicles de lloguer, cosa que representa el 4,23% dels vehicles de l'illa.

Segons dades disponibles a les *"Memorias anuales de la Autoridad Portuaria de Baleares y anuario estadístico"*, l'evolució dels vehicles en règim de mercaderia com a cabotatge domèstic al Port de Palma mostra una clara diferència entre vehicles embarcats i desembarcats. Atès que molts dels vehicles de lloguer són reembarcats quan acaba la temporada, possiblement les dades d'embarcats estiguin en gran mesura relacionades amb els vehicles de lloguer. Com es pot comprovar les dades de turismes embarcats i desembarcats al 2015 han superat les xifres que hi havia al 2008, abans de la crisi. A

més, resulta curiós que al 2014, la diferència entre turismes carregats i descarregats, els que es queden a l'illa, coincideix pràcticament amb la xifra de vehicles matriculats a l'illa al mateix any segons dades de l'IBESTAT.

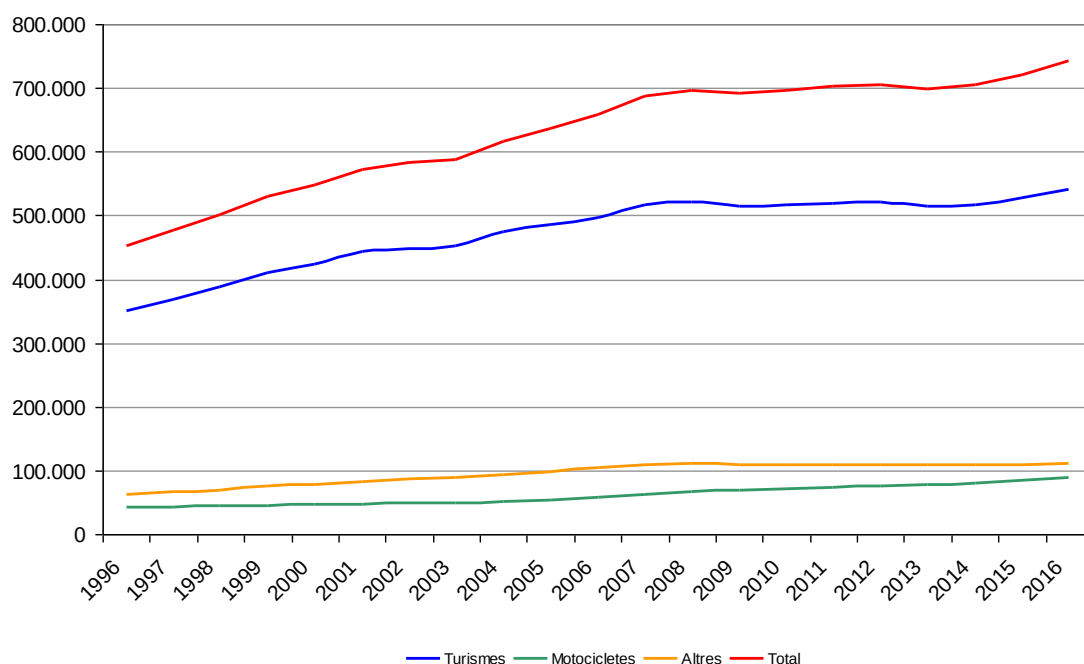
Any	Turismes carregats	Turismes descarregats
2008	31.634	55.400
2009	23.438	34.748
2010	20.572	31.573
2011	23.911	43.269
2012	24.448	36.784
2013	29.624	46.380
2014	28.285	51.895
2015	35.773	60.893

Tràfic de turismes al Port de Palma.

Font: Memorias anuales de la Autoridad Portuaria de Baleares y anuario estadístico.

A l'any 2016 i segons dades de l'IBESTAT, hi havia a Mallorca 741.698 vehicles a motor, dels quals 541.064 eren turismes, 97.386 camions i furgonetes, 88.889 motocicletes, 1.834 autobusos, 1.553 tractors industrials i 10.972 de tipologies diferents.

Si es considera que al 2016 hi havia 861.430 habitants empadronats a l'illa s'arriba a la conclusió que hi ha una mitjana de 0,86 vehicles a motor per cada habitant. Aquesta ràtio és molt similiar a la del conjunt de les Balears (0,87 veh/hab).

Evolució del parc de vehicles de l'illa de Mallorca (1996-2016)

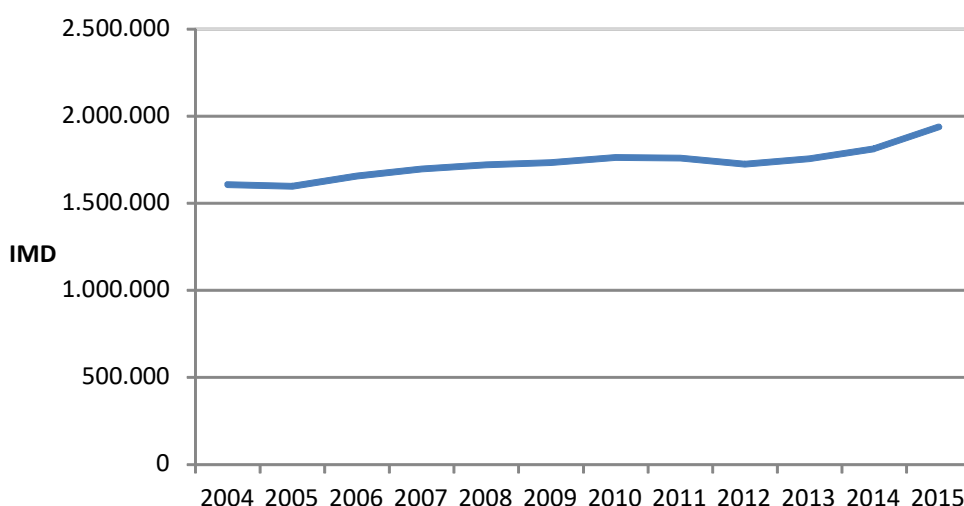
Font: IBESTAT.

Segons el Departament de carreteres del CIM, els principals problemes de saturació de mobilitat motoritzada durant l'estiu es produeixen a l'àrea metropolitana de Palma, badia de Palma i costa de Ponent.

Les xifres d'IMD disponibles per anys, dels aforaments del CIM, mostren un increment en els darrers anys. A partir de les dades d'evolució de les Intensitats Mitjanes Diàries de 170 estacions d'aforament de l'illa de Mallorca, es pot constatar que s'ha produït un increment que assoleix el 20,52% entre el 2004 i 2015, i el 12,55% entre 2008 i 2015. Es va produir un retrocés en les dades d'IMD entre 2010 i 2012, però han tornat a repuntar en els darrers anys, entre 2013 i 2015 l'increment va ser del 10,3% .

Aquestes xifres d'increment de les IMD no quadren amb les dades de relatiu estancament del parc mòbil com s'havia vist abans, la qual cosa pot tenir com explicació més plausible l'ús de vehicles de lloguer, molts dels quals a més resulta que no estan matriculats a l'illa i per tant no computen als efectes del parc mòbil. Així per exemple, l'increment del parc de vehicles entre 2013 i 2015, va ser del 2,5%, mentre que l'increment de les IMD ser del 10,3%.

De l'anàlisi de les estacions d'aforament no es pot detectar l'existència de patrons territorials d'increment de les IMD molt marcats, es tracta d'un fenomen amb un efecte molt difús, que afecta a la major part de l'illa de Mallorca.

Evolució de les IMD de 170 estacions d'aforament (2004-2015).

Font: Consell de Mallorca.

Si continua l'evolució dels darrers anys, és previsible un increment constant de les IMD a les carreteres de l'illa. Les xifres de les Intensitats Mitjanes Diàries de trànsit mostren un notable increment en els darrers anys. A partir de les dades de les 170 estacions d'aforament de l'illa de Mallorca, es pot constatar que assoleix el 20,52% entre el 2004 i 2015, i el 12,55% entre 2008 i 2015. Entre 2010 i 2012 s'interromp aquesta tendència, com a conseqüència de la crisi, però ha tornat a repuntar en els darrers anys, entre 2013 i 2015 amb un increment del 10,3%. Per altra costat, s'ha de dir que aquestes xifres d'increment de les IMD contrasten amb les dades de relatiu estancament del parc automòbil, la qual cosa es pot explicar en part per l'increment de l'ús de vehicles de lloguer.

3.2.2.6 Contaminació acústica

Relacionat amb el transport i l'activitat turística un dels principals impactes derivats és la contaminació acústica. Una de les principals fonts de renou és el trànsit motoritzat però també el renou vinculat a oci nocturn, terrasses, amb les conseqüents queixes i denúncies per part dels veïns.

El renou suposa un dels principals problemes en aquelles zones on se superposa l'activitat nocturna a la residencial, on els veïns necessiten dormir. Fins a la dècada dels noranta aquesta contaminació acústica es concentrava principalment a les zones

turístiques, però des d'aleshores i amb l'expansió de les estades turístiques en habitatges aquest problema s'ha estès a la resta de l'illa, a l'interior i al sòl rústic.

Si ens remetem a les dades de l'opinió dels turistes, recollida per GADESO¹¹ un dels principals punts febles de la destinació turística de Mallorca, és precisament la contaminació acústica a l'entorn ambiental, que qualifiquen de deficient en els darrers anys. Amb una tendència a empitjorar.

Entorn Ambiental	2013	2014	2015	2016	Indicador
Aigües marines	5,3	5,2	5,1	5,0	Millorable
Contaminació atmosfèrica	5,2	5,1	5,0	5,3	Millorable
Entorn urbà i paisatgístic	4,3	4,2	4,0	4,1	Molt Millorable
Neteja	3,9	3,7	3,2	3,0	Deficient
Contaminació acústica	4,2	4	3,8	3,5	Deficient

Evolució de la l'opinió dels turistes, sobre 10

Font: Quaderns GADESO 2013-2016

En un sentit semblant apunten també les dades sobre opinió dels residents elaborades per un Estudi de la UIB (2016) sobre la percepció dels residents del lloguer vacacional. Segons aquest estudi el 34,51% dels residents de Mallorca creuen que les ETH porten problemes de convivència i més renou, i només un 34,24% hi estan en desacord.

3.2.2.7 Conclusions sobre consum de recursos i capacitat d'allotjament

La condició insular de Mallorca és un fet molt específic que cal tenir en consideració a l'hora d'ordenar-ne l'activitat turística. Per la seva condició, les illes tenen limitacions importants, i depenen de les seves connexions amb els continents pel seu abastament. Cal considerar l'aigua, l'energia o el sòl, com a recursos limitats a les illes, motiu pel qual es fa més necessària la ordenació de les activitats que s'hi duen a terme, com per exemple el turisme. De la mateixa manera, el territori i el medi ambient insular també té més dificultats per a assimilar els efluent derivats de les activitats que s'hi produeixen, ja siguin residus sòlids, líquids o efluent gasosos a l'atmosfera. Per tant, la capacitat d'acollida de l'illa, la disponibilitat de recursos i d'infraestructures adequades i suficients

¹¹ Quaderns GADESO. L'opinió dels Turistes.

per a oferir condicions de qualitat i suficiència i per al tractament dels efluent hauria de ser un factor condicionant per l'ordenació de les activitats en el territori.

Els recursos i les infraestructures es troben excessivament carregats, especialment durant els mesos de temporada alta. Molts dels vectors ambientals analitzats es trobaven ja en una situació difícil durant el mes d'agost de 2015 a partir de les dades que s'han pogut consultar.

Pel que fa al **consum d'aigua**, cal assenyalar que el 35,9% de les masses d'aigua de l'illa estan sobreexplotades i el 37,5% salinitzades. 18 de les 64 masses d'aigua de l'illa tenen un nivell d'extracció per sobre el 90%. Segons estimacions realitzades, els consums mitjans dels turistes són sempre molt superiors als consums mitjans dels residents, més del doble, amb la qual cosa un increment sostingut de les arribades de turistes podria fer empitjorar encara més l'estat dels aqüífers i sobrepassar les previsions del Pla Hidrològic.

Quant al **sanejament** de les aigües residuals, si bé per tot el territori i per al conjunt de l'any, les dades mostren suficiència de les infraestructures, cal comentar que hi ha depuradores que presenten problemes de manca de suficiència i també es detecten problemes puntuals durant la temporada alta, quan la producció d'aigües residuals és molt major i les capacitats de disseny es poden veure superades.

El consum d'**energia elèctrica** es va anar reduint durant la crisi, i s'aprecià una reactivació al 2015, amb una punta molt important als mesos d'estiu. El sistema de subministrament d'energia per a l'illa de Mallorca es pot considerar suficient pels consums actuals. No obstant l'anterior i com passa amb el consum d'aigua, s'ha de dir que els consums mitjans dels turistes estan molt per sobre dels residents (4 vegades més), segons les estimacions realitzades.

El **trànsit** és segurament un dels principals efectes derivats de les noves modalitats de turisme, amb una major mobilitat i l'ús de vehicles de lloguer. No existeixen dades de mobilitat per a turistes motiu pel qual s'han de fer estimacions a partir de les dades

generals. Segons el Departament de carreteres del CIM, els principals problemes de saturació de mobilitat motoritzada durant l'estiu es produeixen a l'àrea metropolitana de Palma, badia de Palma i costa de Ponent. Entre 2013 i 2015 les xifres d'Intensitat Mitjana de Trànsit es varen incrementar substancialment, amb més d'un 10%. Entre 2004 i 2015 l'increment de les IMD va ser del 20,52%. Aquests ritmes de creixement accelerat lògicament afecten la capacitat de les infraestructures existents que tenen dificultats per assimilar-los. S'ha de dir que aquestes xifres d'increment de les IMD contrasten amb les dades de relatiu estancament del parc automòbil, la qual cosa es pot explicar en part per l'increment de l'ús de vehicles de lloguer.

Pel que fa a **residus**, igual amb el trànsit, s'han donat increments importants de producció. Segons dades del Consell de Mallorca a l'any 2016 a Mallorca es produïren 605.889,87 tones de Residus Sòlids Urbans (RSU). Aquesta dada equival a 1,92 kg/hab/dia. Entre els anys 2014 i 2016 la producció de residus de l'illa de Mallorca s'incrementà de manera significativa, un 10,76%. Pel que fa a les infraestructures de tractament, s'ha de dir que, tot i que en general el seu disseny permet absorbir la producció actual de residus, fins i tot en alguns casos es troben sobredimensionades com en la valorització per incineració, també és cert que en altres casos les infraestructures es troben infradimensionades com és el cas del dipòsit de cendres resultat de la incineració.

En resum, els elevats ritmes de creixement en alguns vectors (trànsit i residus), superiors al 10% en pocs anys, que dificulten la capacitat d'assimilació de les infraestructures, els elevats consums dels turistes en relació als residents (consums d'aigua i energia), o la situació dels aqüífers de l'illa, són alguns dels aspectes a considerar i que indiquen que la capacitat dels serveis i infraestructures de l'illa es troba en una situació complicada als mesos de temporada alta.

Lògicament la força que ha pres durant els darrers anys la comercialització d'habitatges per estades turístiques és una de les causes principals d'aquests ràpids increments de consums de recursos i producció de residus. I aquests turistes no només consumeixen més que els residents que habitualment havien residit en aquests habitatges, sinó que també presenten una major ocupació del parc. El reglament general de la LOUS a

Mallorca preveu una ràtio de 2,5 habitants per habitatge, però amb les dades oficials disponibles del Registre d'establiments turístics de la CAIB, la ràtio dels habitatges comercialitzats com a estades turístiques passa a ser de 6,1 places per habitatge. De manera que aquest fenomen contribueix a incrementar la capacitat de l'illa, especialment durant la temporda alta, que és quan les infraestructures es troben més sobrecarregades.

Al mes d'agost del 2015, quan les infraestructures de l'illa es trobaven ja prou carregades, hi va haver un IPH diari màxim de 1.425.063 habitants. Aquestes xifres coincideixen, de manera general, amb les dades d'allotjament i població disponibles / estimades pel 2015, començaments de 2016. A continuació s'inclou una taula resum.

	Habitants / places
Població de dret 2015 ¹	859.289
Places en establiments hotelers o similars ²	288.320
Habitatges turístics de vacances i habitatges objecte d'estades turístiques ²	56.605
Estimació d'oferta no reglada en habitatges objecte d'estades turístiques ³	67.095
Turistes estimats per dia agost 2015 (Allotjament en propietat, familiars/amics) ¹	84.289
TOTAL	1.355.598
Població residencial més places turístiques de Mallorca. (2015-2016)	

1. IBESTAT
2. Registre d'establiments turístics (Conselleria de turisme 29/03/2016)
3. estimacions realitzades per a la fase de diagnosi del PIAT. (Elaboració pròpia, març de 2016).

La suma total de places turístiques de la taula anterior, més els turistes estimats per dia en allotjaments propis i similars, suposa una xifra de 496.309, propera a la xifra de 501.586 turistes diaris mitjans del mes d'agost de 2015, que s'extreuen de les dades de pernoctacions de l'IBESTAT. La xifra total queda lleugerament per sota de la d'IPH (69.465), perquè no es considera la població flotant de temporada que ve a treballar a l'illa i d'altres modalitats de turistes que es podrien escapar a les xifres oficials, per exemple, embarcacions.

Les estimacions s'han fet a partir de les dades disponibles de 2015 i començaments de 2016, quan es varen realitzar els estudis de diagnosi del PIAT. Lògicament aquestes xifres no han fet més que créixer des de llavors. Al 2016, dia 9 d'agost, la xifra d'IPH assolí els 1.461.959.

4 CARACTERÍSTIQUES MEDIAMBIENTALS DE LES ZONES QUE ES PODEN VEURE AFECTADES SIGNIFICATIVAMENT

Al tractar-se d'un Pla director sectorial, el tipus d'actuacions previstes són d'àmbit general, i no es preveuen actuacions concretes que puguin afectar un espai o altre de manera significativa. No es preveuen increments de sòl urbà o urbanitzable o d'altres actuacions que puguin generar impactes concrets i significatius. També el tipus de mesures proposades són de caràcter més genèric i diferides en moltes ocasions a plans de desenvolupament (PRI o PERI).

Potser els únics àmbits delimitats concretament són els corresponents a les Zones Turístiques Madures i Saturades (ZTM1) i a les seves àrees d'influència. En tres dels casos a més, aquestes ZTM1 ja estan delimitades i aprovades, són les tres corresponents al municipi de Calvià (Peguera, Santa Ponça i Palmanova-Magaluf). Les altres tres Platja de Palma, Cala Millor i Cales de Mallorca, sí que es delimiten en el PIAT. A continuació es fa una relació de les principals característiques ambientals d'aquests àmbits.

4.1 ZTM1 Platja de Palma – s'Arenal

4.1.1 Localització

La Platja de Palma, que havia estat declarada anteriorment com a zona turística madura pel Decret Llei 1/2013 i la Llei 8/2010 (derogada per la Llei 6/2017). S'ha tengut en compte la delimitació que preveia la Llei 8/2010, derogada per la 6/2017 i se'n proposa una ampliació de caire territorial. Les àrees de desenvolupament urbà constitueixen la zona turística madura, i els terrenys rurals i les ampliacions queden recollides amb la figura d'àrea d'influència.

La ZTM1 inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà i urbanitzable de les zones turístiques de Platja de Palma – Can Pastilla, al municipi de Palma i de s'Arenal del municipi de Lluçmajor. La superfície d'àrees de desenvolupament urbà de l'àmbit és de 6,51 Km². A més la zona d'influència de la ZTM1 inclou les zones residencials de les urbanitzacions de Bellavista, Son Verí i Cala Blava, a més dels terrenys de sòl rústic situats a la part posterior de la zona, una part dels quals es troben dins l'ANEI dels barrancs de Son Gual i Xorrigo i una petita zona es troba dins l'ANEI de Cap Enderrocat.

Aquest darrer indret també forma part del LIC-ZEPA Cap Enderrocat i Cap Blanc. La superfície d'àrees sostretes al desenvolupament urbà és de 17,13 Km².

4.1.2 Fisiografia, geologia i litologia

Fisiografia

L'àmbit es podria concebre en dues unitats des del punt de vista orogràfic. La conurbació litoral que se situa al llarg de la costa amb altures i pendents més baixos. I la part posterior corresponent als barrancs i costes de Xorrigo, amb altures que com a molt assoleixen els 125m.

Geologia i litologia

La litologia predominant és la d'arenas eòliques i de platja al litoral, mentre que a les parts més elevades s'hi troben calcarenites bioclàstiques.

4.1.3 Capacitat agrològica

La major part del sòls de la ZTM1 són improductius, des del punt de vista agrològic o bé ocupats per espais urbans, els propis de la zona turística o pels espais de garriga de l'ANEI de Xorrigo.

4.1.4 Hidrologia superficial i subterrània

Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que neixen a Xorrigo i desemoquen a la zona turística litoral. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Veri més al sud. Aquests dos torrents connecten l'ANEI de Xorrigo amb la zona turística.

Lligats en aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Així mateix també mereixen especial menció les zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.

Respecte a la hidrologia subterrània, la ZTM es troba sobre la massa d'aigua subterrània 18.14 M2 de Sant Jordi, que té un estat químic i quantitatiu dolent, risc excepcional i vulnerabilitat alta.

A partir de les característiques de l'àmbit podem dir que la vulnerabilitat dels aqüífers en aquest punt és moderada.

4.1.5 Riscos d'erosió, esllavissada i incendi

Segons el Decret 22/2015, a l'àmbit de la ZTM són destacables les àrees afectades per risc d'incendi en els terrenys situats a l'ANEI de Xorrigo i l'ANEI de Cap Enderrocat.

4.1.6 Vegetació

En general, els principals hàbitats que es troben a l'àmbit de la ZTM1 són:

Als terrenys situats a l'ANEI dels Barrancs de Son Gual i Xorrigo s'hi pot trobar l'hàbitat 9540 *Cneoro tricocci* – *Ceratonietum siliquae*. Aquest mateix hàbitat també es present a l'ANEI de Cap Enderrocat.

A la zona humida de ses Fontanelles es poden trobar hàbitats com: vegetació anual pionera amb salicornia i altres espècies de zonesfangoses o arenoses, pastures salines

mediterrànies (*Juncetalia maritimi*) o matolls halòfils mediterranis i termoatlàntics (*Sarcocornetea fruticosae*).

En alguns dels cursos com la síquia de Sant Jordi hi trobem: Galeries i matolls riberencs termomediterranis (*Nerio-Tamaricetea iSecurinegion tinctoriae*). O també matolls halòfils mediterranis i termoatlàntics (*Sarcocornetea fruticosae*).

Tots aquests hàbitats no són considerats prioritaris.

El que sí que són considerats prioritaris són les estepes salines mediterrànies (*Limonietalia*) de la zona de ses Fontanelles.

4.1.7 Paisatge

La conurbació litoral té una tret identitari molt marcat degut el seu component turístic a nivell insular. Podem distingir dos trams. El primer d'ells està configurat per l'extensa platja de s'Arenal de caràcter homogeni, compresa entre el port de Can Pastilla i el Port de s'Arenal, que vincula una diversitat de teixits en primera i segona línia de mar oferint un paisatge urbà heterogeni tant en termes de composició com de qualitat. Es troba delimitat en la part posterior per l'autopista, presentant un entorn periurbà mixt i de baixa qualitat.

El segon tram, entre el Port de s'Arenal i Cala Blava, està configurat per un litoral rocós de cales, on predomina el turisme residencial en urbanitzacions de baixa densitat. Són d'especial interès paisatgístic les pedreres del litoral. Per darrere del litoral edificat, arriba el paisatge de la Marina de Lluçmajor.

Les costes Xorriego són una unitat que configura la corona perimetral del paisatge metropolità, des dels turons de Pòrtol fins arribar al torrent de Son Verí, ocupant la franja d'inflexió entre es Pla de Mallorca, Marina de Lluçmajor i es Pla de Sant Jordi. La vessant amb els cursos d'aigua que desemboquen en es Pla de Sant Jordi, configuren una franja on hi predomina la matriu forestal d'ullastres, mentre que cap a la Platja de Palma, el Torrent d'es Jueus i de Son verí presenten una estructura paisatgística de mosaics alternant una matriu d'ullastrar, pinar i bosc mixt amb cultius de prats, fruiters i ametllers.

4.2 ZTM1 Cala Bona - Cala Millor - sa Coma i s'Illot.

4.2.1 Localització

La ZTM1 i la seva àrea d'influència inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà de de la Zona Turística de Costa dels Pins, Cala Bona i Cala Millor, i de la Zona Turística de Sa Coma, s'Illot i Cala Moreia. L'àrea d'assentament urbà de tot aquest àmbit és de 5,29 km².

A més, l'àrea d'influència inclou els terrenys de sòl rústic situats a l'oest de la zona, entre els nuclis de Cala Millor i la carretera Ma-4023 i també el LIC de Punta de n'Amer amb la finalitat de tenir present, a l'hora de realitzar l'ordenació d'aquesta zona turística madura, els efectes i necessitats d'aquest LIC situat de manera contigua, i que es troba afectat per l'activitat turística

4.2.2 Fisiografia, geologia i litologia

Fisiografia

Es tracta d'un àmbit costaner amb relleu poc pronunciat. L'altura s'incrementa de la costa cap a l'interior tot i que dins d'aquest àmbit les majors altituds les trobam al nord de l'urbanització de la costa dels Pins (50 m) i a la Punta de n'Amer (42 m). És, també, en aquests dos indrets on es troben els majors pendents de la zona estudiada, tot i que aquest àmbit presenta, en general, pendents suaus.

Geologia i litologia

La litologia predominant són les argiles i les calcàries esculloses la qual cosa implica que el risc de contaminació d'aqüífers sigui elevat. A la part nord de l'àmbit, al voltant del Cap Pinar, la litologia predominant està formada per dolomies i margues. També cal assenyalar els dipòsits de caràcter al·luvial (argiles, llims, arenes calcàries i conglomerats) entorn dels torrents de Xiclatí i de Son Jordi.

4.2.3 Capacitat agrològica

La major part del sòls de la ZTM1 són improductius, des del punt de vista agrològic o bé ocupats per espais urbans, els propis de la zona turística o per l'espai natural del LIC de la Punta de n'Amer. La franja agrícola situada a segona línia presenta una capacitat agrològica moderada, apta per a conreus extensius. Per la seva banda, cal assenyalar la presència d'una àrea apta per al conreu ocasional situada als voltants del torrent de Son Jordi.

4.2.4 Hidrologia superficial i subterrània

Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que travessen la zona d'oest a est. Destaquen de sud a nord, es Torrent de Ca n'Amer, Torrent de Cala Millor, Torrent d'en Xinet, Torrent de Xiclatí i Torrent de Son Jordi.

Lligats a aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten les zones turístiques de s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou.

Respecte a la hidrologia subterrània, la ZTM es troba sobre tres masses d'aigua diferents. Les masses 18.17 M1 de Capdepera i 18.17 M2 Son Servera presenten un estat químic estat químic bo, quantitatiu dolent i vulnerabilitat alta. Per la seva banda, la massa d'aigua subterrània 18.20 M3 Portocristo presenta un estat químic i quantitatiu dolent i una vulnerabilitat alta.

A partir de les característiques de l'àmbit podem dir que la vulnerabilitat dels aqüífers en aquest punt és alta.

4.2.5 Riscos d'erosió, esllavissada i incendi

A l'àmbit de la ZTM existeixen algunes àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015, al nord de la urbanització de la Costa dels Pins, a la Punta de n'Amer i entre la urbanització de Son Moro Bonavista i el nucli de Cala Millor.

Així mateix, trobam també una petita àrea amb risc d'esllavissada i d'erosió al nord de la Costa dels Pins.

4.2.6 Vegetació

En general, els principals hàbitats es troben a l'àmbit del LIC ES5310096 de sa Punta de n'Amer, tot i que també en trobam a les riberes dels torrents de Son Jordi i de Ca n'Amer i al coster meridional de les muntanyes de Son Jordi, al nord de la Costa dels Pins:

Hàbitats	1240 – Penya-segats amb vegetació de les costes mediterrànies amb <i>Limonium spp</i> endèmics.
	1410 – Prats salins mediterranis (<i>Juncetalia maritima</i>).
	2110 – Dunes mòbils embrionàries.
	2250 – Dunes litorals amb <i>Juniperus spp.</i> . Hàbitat prioritari
	2260 – Dunes amb vegetació escleròfil·la de <i>Cisto-Lavanduletalia</i>
	5320 – Comunitats baixes d'Euphorbia pithyusa de roquissars costaners
	6430 – Herbassars higròfils, tant de marges o voreres com de l'alta muntanya.
	92D0 –Galeries i matolls riberencs termomediterranis (<i>Nerio-Tamaricetea i Securinegion tinctoriae</i>).
	9320 – Boscos d'Olea i <i>Ceratonia</i> .
	9340 - Alzinars <i>Quercus ilex</i> i <i>Quercus rotundifolia</i>

4.2.7 Paisatge

Franja litoral que s'estén des del Cap des Pinar fins a Cala Morlanda. La primera línia està conformada principalment per la conurbació turística de Cala Millor i el sistema de platges situades entre es Cap Pinar, Punta de n'Amer i Cala Morlanda. Inclou les zones turístiques de Cala Bona, Sa Coma, i s'Illot, les quals es relacionen amb els diferents nuclis d'interior com Son Servera, Son Carrió, Sant Llorenç des Cardassar i Manacor.

A primera línia també cal destacar la presència de la zona protegida de Punta de n'Amer, que es compon per un mosaic agroforestal on s'intercala bosc de pins i garriga amb cultius herbacis de secà.

Per la seva banda, el paisatge de segona línia és principalment agrícola de secà i predominen els ametllers i oliveres alternats amb prats que discorren al llarg dels torrents de Ca n'Amer i Xiclatí entre d'altres.

4.3 ZTM1 Cales de Mallorca.

4.3.1 Localització

La ZTM1 i la seva àrea d'influència inclou els terrenys amb classificació de sòl urbà de Cales de Mallorca. L'àrea d'assentament urbà de tot aquest àmbit és de 83,53 ha. L'àrea d'influència també inclou els terrenys de sòl rústic situats a l'est del nucli de Cales de Mallorca, declarats com ANEI i LIC (Cales de Manacor), i per tant, aquest espai s'ha de tenir present, a l'hora de realitzar l'ordenació d'aquesta zona turística madura, tant els efectes com les necessitats d'aquest LIC que es troba afectat per l'activitat turística.

4.3.2 Fisiografia, geologia i litologia

Fisiografia

Es tracta d'un àmbit costaner de penya-segats i petites cales de sorra. L'altura s'incrementa de la costa cap a l'interior arribant fins als 60 metres sobre el nivell de la mar. Exceptuant, el front marí, on s'hi troben forts pendents, la resta de l'àmbit presenta, en general, pendents suaus.

Geologia i litologia

La litologia predominant de l'àmbit correspon a materials del Miocè superior, compost per calcàries i margues de fàcies arrecifals, calcàries oolítiques-estromatolítiques, llims i conglomerats.

4.3.3 Capacitat agrològica

La major part dels sòls de la ZTM1 no són aptes pels conreus, des del punt de vista agrològic o bé ocupats per espais urbans, els propis de la zona turística o per l'espai natural del LIC de Cales de Mallorca. La franja agrícola situada a segona línia presenta una capacitat agrològica moderada, apta per a conreus extensius.

4.3.4 Hidrologia superficial i subterrània

Es tracta d'un àmbit amb una important xarxa hidrogràfica, amb cursos que travessen la zona d'oest a est. Destaquen de sud a nord, el torrent des Domingos i es regueró de Cala Botà.

Lligats a aquests cursos i a les parts més baixes existeixen planes geomorfològiques d'inundació que afecten puntualment a l'espai compres entre Cala Murada i Cales de Mallorca, concretament a la zona de Cala Domingos.

Respecte a la hidrologia subterrània, la ZTM es troba sobre la massa d'aigua 18.20 M2 Marina de Llevant, la qual presenta un estat químic dolent degut a la intrusió marina, un estat quantitatiu dolent i una vulnerabilitat alta.

4.3.5 Riscos d'erosió, esllavissada i incendi

A l'àmbit de la ZTM existeixen algunes àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. Concretament una franja a la urbanització de Cala Murada, a més de l'espai compres entre les urbanitzacions de Cales de Mallorca i Cala Murada, i una zona situada al nord del nucli de Cales de Mallorca. Així mateix, trobam també una petita àrea amb risc d'inundació a Cala Domingos, actualment desclassificada com a sòl rústic.

4.3.6 Vegetació

La qualitat i importància d'aquesta zona es basa en la presència d'habitats de l'annex I de la Directiva 92/43/CEE. A la zona interior de l'àmbit s'hi troben hàbitats com el *Cneoro tricocci-Ceratonietum siliquae* i l'*Hypochoerido-Brachypodietum retusi*. A la desembocadura dels torrents de es Domingos, s'hi troba l'*Andropogonetum hirtopubescentis*. Als penya-segats de Cala Murada, s'hi troba el *Limonietum caprariensis*. En el fons marí de Cala Murada, s'hi troba *Ruppion maritimae*. Finalment cal destacar la presència de *Posidonietum oceanicae*, un hàbitat prioritari, que es troba present en el fons marí que hi ha davant les costes de la ZTM. Les principals amenaces sobre aquests hàbitats són l'ús recreatiu no regulat, sobretot d'embarcacions, i els incendis forestals.

4.3.7 Paisatge

La ZTM Cales de Mallorca es troba dins la Unitat Paisatgística 6 (Llevant). L'ús predominant dins aquesta unitat paisatgística és l'agrícola, tot i que també hi destaquen els nuclis costaners que s'intercalen amb zones de vegetació arbustiva. En aquesta unitat

s'intercalen zones amb pendents abruptes a la zona litoral i zones amb pendents gairebé nules.

4.4 EVOLUCIÓ TENINT EN COMPTE EL CANVI CLIMÀTIC

En aquest apartat, la llei assenyala que la descripció dels àmbits especialment afectats ha d'incloure *“la seva evolució tenint en compte el canvi climàtic esperat en el termini de vigència del pla”*.

Segons la Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic, *“un dels problemes més grans a què cal enfrontar-se és la incertesa relativa a l'evolució del canvi climàtic. Efectivament, les dinàmiques climàtiques són molt complexes per si mateixes, però, a més, la seva influència és variable en els diferents punts del planeta, en funció de la seva orografia, de la seva situació respecte dels pols o de l'equador, de la seva proximitat al mar, etc.*

Fins ara, els científics han detectat algunes variacions objectives associades, si més no en part, a l'acceleració del canvi climàtic per part de les societats humanes. En concret, tot sembla indicar que, fins al moment, la Terra s'ha escalfat algunes dècimes de grau centígrad, i que la precipitació i la humitat globals són un xic superiors. També es constata que s'han modificat alguns moviments de les aigües oceàniques.

A escala global, possiblement són els canvis sobre la circulació termohalina (circulació a gran escala dels oceans) allò que més debat genera entre científics, especialment per les conseqüències que podria tenir sobre el clima. Els models de predicció del clima actuals preveuen un debilitament de la circulació termohalina que ocasionaria una reducció del transport de calor cap a les latituds altes de l'hemisferi nord.

Ara bé, cal insistir en el fet que aquests canvis globals no afecten de la mateixa manera tota la superfície del planeta, de forma que, a cada regió hem de parlar de canvis locals. Malgrat que, per exemple, el grau d'humitat i la precipitació globals augmentin, en molts racons del planeta es preveuen sequeres més persistents i una alteració de la dinàmica de pluges. L'augment de la temperatura tampoc no es preveu que es reparteixi de forma homogènia, sinó que afectarà més unes regions que a unes altres. Si associam això a problemàtiques ambientals locals com ara l'erosió, la desertització o els incendis, molt característics de les nostres latituds, es veurà que el canvi climàtic pot tenir conseqüències pràctiques molt evidents.”

És molt complicat, per tant, preveure quina serà l'evolució d'aquestes zones tenint en compte "el canvi climàtic esperat". Sembla clar és que hi haurà un increment global de la temperatura que implicarà la pujada del nivell de la mar. Segons les prediccions de l'IPCC, el nivell de la mar haurà pujat entre 26 i 98 cm a l'any 2100.

En aquest sentit els espais més afectats pel canvi climàtic serien els litorals, especialment les platges que són el recurs central del producte turístic de sol i platja. Hi podria haver doncs un retrocés de les platges difícil de quantificar amb la informació disponible en aquests moments.

5 PROBLEMES MEDIAMBIENTALS EXISTENTS

En aquest apartat es relacionen els problemes mediambientals existents que siguin rellevants per al pla, incloent en particular els problemes relacionats amb qualsevol zona d'especial importància mediambiental, com les zones designades de conformitat amb la legislació aplicable sobre espais naturals i espècies protegides i els espais protegits de la Xarxa Natura 2000.

5.1 XARXA NATURA 2000

La Xarxa Natura 2000 és una xarxa ecològica europea d'àrees de conservació de la biodiversitat que deriva de la Directiva 92/43/CEE relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres. La seva finalitat és assegurar la supervivència a llarg termini de les espècies i els hàbitats més amenaçats d'Europa. És el principal instrument de la UE per a la conservació de la natura.

La Xarxa Natura 2000 està formada per:

- Llocs d'Importància Comunitària (LIC): són llocs que, a la regió o regions biogeogràfiques on es troba, contribueix de forma apreciable a mantenir o restablir un tipus d'hàbitat natural. Aquests LICs, passaran a ser designats Zones d'Especial Conservació (ZEC) pels estats membres i s'hi aplicaran mesures de conservació.
- Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA). Son zones, que cadascun dels estats membres de la Unió Europea designa dins del seu territori, amb la finalitat de protegir els hàbitats dels ocells que a nivell europeu tenen problemes de conservació. La normativa que regula aquest tipus d'espais es troba en la Directiva 79/409/CEE, relativa a la conservació dels ocells silvestres.

La informació d'aquest punt s'ha obtingut a partir de la pàgina de la Xarxa Natura 2000 de les Illes Balears (<http://www.xarxanatura.es/index.php>) i de la consulta de les fitxes oficials de cada un dels espais protegits.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Trenc - Salobrar de Campos	ES0000037	Total: 1437	Es troba situat en el con sud de Mallorca de cara a l'oest.

En general, presenta un estat de conservació bo. Puntualment existeixen problemes derivats de l'ús turístic intensiu de la platja (elevat trànsit de persones y vehicles en tot el seu perímetre) i de les possibles activitats de l'empresa salinera ubicada als voltants. En la perifèria d'aquest espai existeix un increment important d'instal·lacions residencials i turístiques i, en l'actualitat, existeixen nous projectes d'incrementar les mateixes, la qual cosa repercutirà negativament en la qualitat ambiental. El risc d'incendi forestal en la pineda litoral durant l'estiu és molt elevat.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cap de Cala Figuera	ES0000074	Total: 793	Superfície elevada, ondulada i rocosa al NE de l'illa, inclou dos illots abruptes situats als extrems.

La seva vulnerabilitat és alta i s'incrementa al tractar-se d'un enclavament natural entre zones densament urbanitzades de caràcter turístic i residencial. És un lloc molt freqüentat per embarcacions, al que ha contribuït la creació i ampliació dels ports esportius propers, i el risc d'incendis és elevat, especialment en època estival. A més, l'abandó de les tècniques agrícoles tradicionals i a la presència de depredadors introduïts per l'home, especialment la Rata negra (*Rattus rattus*), suposen una amenaça important per a la fauna i coberta vegetal.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
La Victòria	ES0000079	Total: 995,69	Península rocosa situada en el N de l'illa de Mallorca, al municipi d'Alcúdia.

Les principals amenaces es concreten en l'ús recreatiu no regulat, els incendis i la construcció de segones residències.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cap Vermell	ES0000080	Total: 77,44	Petita zona abrupta situada en la costa NE de Mallorca.

La principal amenaça per als valors naturals que alberga l'àrea és l'ús recreatiu no regulat, tant per terra com per mar.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Arxipèlag de Cabrera	ES0000083	Total: 20531,7	Petit arxipèlag situat al SE de l'illa, constituint una prolongació emergida de les serres de llevant de l'illa.

Tot l'arxipèlag de Cabrera és Parc Nacional des de 1991. Des de la seva catalogació com a Parc Nacional al 1991, la seva protecció i biodiversitat s'han anat incrementant i millorant. Alguns dels aspectes que requereixen especial atenció són l'excessiu pasturatge, amb el consegüent risc d'erosió, i el fondeig d'embarcacions, que afecta a la praderia de Posidònia oceànica. L'amenaça més greu, radica en la creixent creació de ports esportius en totes les illes amb el consegüent augment d'embarcacions esportives, la qual cosa està generant una freqüentació cada vegada major de l'arxipèlag. Les visites massives en un període molt breu de temps, especialment juliol i agost, repercuteixen negativament en les condicions ambientals de Cabrera Gran i molt especialment de la cala on se situa el port, generant un volum creixent de residus. Aquests residus van a parar, necessàriament, a les aigües del port, excepte els inorgànics que són recollits i extrets de l'illa.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Mondragó	ES0000145	Total: 780,01	Es troba situat en la costa sud-oriental de l'illa, en el terme municipal de Santanyí.

Algunes comunitats i llocs presenten una vulnerabilitat més elevada, destacant les comunitats psamòfiles de les incipients dunes, les comunitats vegetals de les petites zones humides i elles mateixes, a causa de la salinització de la capa freàtica i a la reducció dels aportis de la fonts. La incidència del turisme, que exerceix una forta pressió sobre aquest espai, especialment en el litoral baix, ha tingut i té molta incidència sobre la vegetació, fauna i paisatge.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Sa Dragonera	ES0000221	Total: 1272,17	Orientació SE, davant de la costa més occidental de l'illa de Mallorca a només 780 m de distància.

Després de la seva declaració com Parc Natural, ha vist molt reduïda la seva vulnerabilitat. L'accés es troba restringit i es necessita autorització per visitar l'illa. A més, els visitants solament poden transitar per una rutes establertes. No obstant això, existeix una creixent pressió turística als voltants, concretament en la costa urbanitzada pròxima de Sant Elm i Port d'Andratx, amb un creixent desenvolupament turístic i amb un increment constant d'embarcacions esportives i demanda de nous ports d'amarratge. La zona marítima d'aquest lloc es troba sotmesa a un trànsit creixent d'embarcacions esportives i a una pressió cada vegada major deguda als esports nàutics.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
La Trapa	ES0000222	Total: 431,44	Zona costanera molt abrupta situada en el SW de Mallorca.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobre tot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Sa Costera	ES0000225	Total: 787,58	Zona abrupta de la costa NW de Mallorca.

La principal amenaça és l'ús recreatiu no regulat, tant des d'embarcacions com per excursionistes que practiquen el descens pel torrent. L'eventual contaminació de les aigües del Torrent de na Mora és un perill potencial per a la població del Ferreret, així com els depredadors introduïts.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
L'Albufereta	ES0000226	Total: 458,04	Zona humida situada en la Badia de Pollença, en el N de l'illa de Mallorca.

La forta pressió cinegètica, que arriba a afectar a espècies protegides i la contaminació de l'aigua per biocides i abonaments són els principals factors d'amenaça per a les espècies que freqüenten l'àrea, d'altra banda en bon estat de conservació.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Muntanyes d'Artà	ES0000227	Total: 14703,4	Àrea muntanyesca que abasta bona part de la península que forma l'extrem NE de Mallorca.

Els incendis forestals, molt freqüents en la zona, així com la presència no regulada de visitants en les zones de nidificació d'espècies importants són factors que amenacen la conservació de les espècies presents i poden impedir la reinstal·lació de l'Àguila peixatera en aquesta zona, on nidificava fins a fa una dècada.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (Ha)	Localització
Cap de Ses Salines	ES0000228	Total: 3726,18	Es troba situat a l'extrem S de l'illa de Mallorca.

La presència de gran quantitat de visitants en les platges, tot-terrenys i embarcacions d'esbarjo suposen la principal amenaça per a la conservació dels hàbitats presents a l'àrea. L'accés a les llacunes de l'exterior es troba restringit, el que ha contribuït a la seva conservació. La pressió cinegètica i l'ús de verins contra els depredadors són altres factors d'amenaça que han de corregir-se.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig des Castell	ES0000383	Total: 175,07	Àrea abrupta situada a la costa NE de Mallorca.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Badies de Pollença i Alcúdia	ES5310005	Total: 30752,57	Zona marina al NE de l'illa que abasta tot l'espai comprès entre una línia traçada des del Cap de Formentor al Cap Farrutx i la costa.

Malgrat el seu estat de conservació relativament bo, aquesta àrea es veu afectada per l'activitat pesquera, especialment la pesca d'arrosegament, i per l'intens tràfic marítim, tant comercial com turístic i esportiu.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Galatzó - s'Esclop	ES5310008	Total: 1423,26	Àrea muntanyenca d'orientació NO que inclou les zones de major altura de la Serra de Tramuntana.

Com amenaces principals cal citar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica excessiva i els incendis forestals.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Teix	ES5310009	Total: 954,97	Situat al N de l'illa, entre els municipis de Valldemossa, Deià, Sóller i Bunyola.

Com amenaces principals cal citar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Comuna de Bunyola	ES5310010	Total: 787,4	Massís boscós al terç central de la Serra de Tramuntana al N de Mallorca

Com amenaces principals cal citar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica excessiva i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig de Sant Martí	ES5310015	Total: 224,86	Zona muntanyenca que separa les planes al·luvials de la Badia d'Alcudia i de Pollença al NE de l'illa.

Les coves, i en particular les que alberguen poblacions de rates-pinyades són molt sensibles a l'impacte dels visitants (sorolls, llums...).

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Fita des Ram	ES5310026	Total: 287,38	Massís muntanyenc del terç central de la Serra de Tramuntana de Mallorca.

Com amenaces principals cal esmentar l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cimals de la Serra	ES5310027	Total: 7252,38	Extensa àrea muntanyenca del centre i nord de la Serra de Tramuntana.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Binis	ES5310028	Total: 27,9	Petita àrea a la zona N de la Serra de Tramuntana que engloba els torrents de sa Coma i del Gorg des Diners.

La principal amenaça és l'ús recreatiu no regulat, per part d'excursionistes que practiquen el descens pel torrent. Els depredadors introduïts, especialment *Natrix maura* i l'eventual contaminació de les aigües és un perill potencial per a la població de Ferreret.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Na Borges	ES5310029	Total: 3994,18	Àrea del NE de Mallorca que segueix el curs del torrent de Na Borges i inclou àmplies zones adjacents.

La construcció i obertura de pistes, juntament amb els incendis forestals són l'amenaça més importants en la major part de l'àrea. En la zona costanera la freqüentació tant a peu com a cavall o en vehicles tot-terreny és intensa i no es troba regulada.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Costa de Llevant	ES5310030	Total: 1836,25	Zona marina que s'estén al llarg d'uns vint quilòmetres en el litoral Est de Mallorca, des de la costa fins als 40 m de profunditat.

El fondeig no regulat d'embarcacions d'esbarjo, juntament amb l'arrossegament i la sobrepesca són les principals amenaces per a aquest tipus d'hàbitats. A més, cal sumar l'eventual colonització per part de *Caulerpa taxifolia*, que s'ha produït ja en diverses ocasions, encara que ha pogut ser eradicada.

LIC	Codi	Superfície (Ha)	Localització
Basses de la Marina de Lluçmajor	ES5310037	Total: 49,5 ha	Zona costanera situada a la part més meridional de l'illa de Mallorca, en el municipi de Lluçmajor.

Per la seva petita grandària aquests tolls són molt sensibles a la contaminació provocada per les gavines, que són molt abundants en la zona.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Bufador des Solleric	ES5310038	Total: 1	Petita zona al terç central de la Serra de Tramuntana, al municipi d'Alaró.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de sa Bassa Blanca	ES5310039	Total: 1	Situada al N de la badia d'Alcúdia, al NE de l'illa

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de les Maravelles	ES5310040	Total: 1	Situada a Orient, al municipi de Bunyola i a la part central de la Serra de Tramuntana.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Canet	ES5310041	Total: 1	Es localitza al NE del municipi d'Esporles i al primer terç de la Serra de Tramuntana.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Avenc d'en Corbera	ES5310042	Total: 1	Es localitza al S del municipi d'Esporles i al primer terç de la Serra de Tramuntana.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova dels Ases	ES5310043	Total: 1	Situada al litoral SE, al municipi de Felanitx, a Porto Colom amb un recorregut <300m.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Coll	ES5310044	Total: 1	Situada al litoral SE, al municipi de Felanitx, amb un recorregut <300m.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova d'en Passol	ES5310045	Total: 1	Situada al litoral SE de l'illa, al municipi de Felanitx, amb un recorregut >300m.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de ses Rates Pinyades	ES5310046	Total: 1	Situada al litoral SE, al municipi de Felanitx, amb un recorregut d'uns 300 m.

L'accés a aquesta cavitat ha estat restringit per mitjà d'un tancament adequat que permet el pas de quiròpters que es va instal·lar en els anys 80.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Corral des Porcs	ES5310047	Total: 1	Part central de la Serra de Tramuntana, per la seva vessant no litoral, al municipi de Lloseta.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglòbis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Sa Guitarreta	ES5310048	Total: 1	Costa SO de l'illa, al municipi de Lluçmajor, amb recorregut >300m.

L'accés a aquesta cavitat ha estat restringit per mitjà d'un tancament adequat que permet el pas de quiròpters que es va instal·lar en els anys 80.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Pas de Vallgornera	ES5310049	Total: 1	Zona costanera SO del municipi de Lluçmajor, amb recorregut >300m.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova d'en Bessó	ES5310050	Total: 1	Zona costanera SE de l'illa, Porto Cristo, municipi de Manacor.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Can Bordils	ES5310051	Total: 1	Zona costanera SE de l'illa, Porto Cristo, municipi de Manacor.

Les visites no regulades són una amenaça per la fauna i les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Diners	ES5310052	Total: 1	Zona costanera SE de l'illa, Porto Cristo, municipi de Manacor.

Les visites no regulades poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova del Dimoni	ES5310053	Total: 1	Zona costanera SE de l'illa, a Porto Cristo, municipi de Manacor.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de sa Gleda	ES5310054	Total: 1	Litoral SE de l'illa, pertany al municipi de Manacor.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (Ha)	Localització
Cova des Pirata	ES5310055	Total: 1	Meitat zona costera al SE de l'illa, municipi de Manacor.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Pont	ES5310056	Total: 1	Meitat zona costera al SE de l'illa, municipi de Mnacor.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Cal Pessó	ES5310057	Total: 1	Extrem NE de la Serra de Tramuntana, al port de Pollença.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Can Sión	ES5310058	Total: 1	Àrea muntanyenca al terç nord de la Serra de Tramuntana, NE de l'illa, al municipi de Campanet

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova de Llenaire	ES5310059	Total: 1	NE de l'illa i l'extrem N de la Serra de tramuntana, al municipi de Pollença.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova Morella	ES5310060	Total: 1	Àrea muntanyenca al terç nord de la Serra de Tramuntana, N de l'illa, al municipi de Pollença

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova Nova de Son Lluís	ES5310061	Total: 1	Ubicada a la part sud-central de l'illa, municipi de Porreres, amb un recorregut >30m

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Bufador de Son Berenguer	ES5310062	Total: 1	Àrea muntanyenca a la part central de la Serra de Tamuntana, límit interior, al N de l'illa, al municipi de Santa Maria del Camí.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
-----	------	-----------------	--------------

Cova de Can Millo o de Coa Negrina	ES5310063	Total: 1	Àrea muntanyenca a la part central de la Serra de Tamuntana, al N de l'illa, al municipi de Santa Maria del Camí.
------------------------------------	-----------	----------	---

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Avenc de Son Pou	ES5310064	Total: 1	Zona muntanyenca a la part central de la Serra de Tamuntana, a la vall de Coanegra, al N de l'illa, al municipi de Santa Maria del Camí.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova del Drac de Cala Santanyí	ES5310065	Total: 1	Zona costanera al terme municipal de Santanyí, al SE de l'illa.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. La contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova des Rafal des Porcs	ES5310066	Total: 1	Zona planera al S de l'illa, al municipi de Santanyí.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cova dels Estudiants	ES5310067	Total: 1	Àrea muntanyenca al centre de la Serra de Tramuntana, límit coster, N de l'illa i municipi de Sóller.

Les cavitats de les Balears pateixen l'impacte de les visites no regulades, que poden provocar problemes locals de contaminació per abocament de residus, molèsties a la fauna i deterioració de les formacions càrstiques. D'altra banda, la contaminació dels aqüífers és una amenaça potencial per als troglobis aquàtics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Serral d'en Salat	ES5310076	Total: 104,86	Àrea muntanyenca a l'extrem NO de la Serra de Tramuntana a l'illa, enfront a l'illa de sa Dragonera.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Rajolí	ES5310077	Total: 110,22	Costa abrupta al NO de la Serra de Tramuntana.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot d'embarcacions.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
De Cala de ses Ortigues a Cala Estellencs	ES5310078	Total: 876,06	Àrea muntanyenca al límit coster NO de la Serra de Tramuntana a l'illa,

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig de na Bauçà	ES5310079	Total: 1612,71	Àrea muntanyenca al NO de la Serra de Tramuntana, al municipi de Calvià.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puigpunyent	ES5310080	Total: 566,47	Zona muntanyenca al NO de la Serra de Tramuntana.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
-----	------	-----------------	--------------

Port des Canonge	ES5310081	Total: 615,93	Zona muntanyenca i costera a NO de la Serra de Tramuntana, al municipi de Banyalbufar
------------------	-----------	---------------	---

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
S'Estaca - Punta de Deià	ES5310082	Total: 1002,18	Zona muntanyenca i costera, al segon terç de la Serra de Tramuntana, al N de l'illa

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Es Boixos	ES5310083	Total: 656,58	Zona muntanyenca al centre de la Serra de tramuntana, al municipi de Valldemosa.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Torre Picada	ES5310084	Total: 122,78	Zona costera adrupte al centre de la Serra de tramuntana, proper al Port de Sóller.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, tant des d'embarcacions com per excursionistes.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Moncaire	ES5310085	Total: 248 ha	Zona adrupte al centre de la Serra de tramuntana, al municipi de Fornalutx.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Monnàber	ES5310086	Total: 10,35	Petita Àrea muntanyenca al centre nord de la serra de tramuntana, al municipi de Campanet.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Bàltx	ES5310087	Total: 331,24	Àrea muntanyenca al centre de la Serra de Tramuntana, al terme municipal de Sóller.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, tant des d'embarcacions com per excursionistes.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Gorg Blau	ES5310088	Total: 165,23	Centre de la Serra de tramuntana, prop de l'embassament artificial d'aigua a les faldes del puig Major i del puig de Massanella, en el municipi d'Escorca.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Biniarroi	ES5310089	Total: 536,26	Àrea muntanyenca al centre de la Serra de Tramuntana, al N de l'illa, al municipi de Mancor de la Vall,

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig d'Alaró– Puig de s'Alcadena	ES5310090	Total: 385,26	Zona muntanyenca, proper al límit del vessant central no litoral de la Serra de Tramuntana,

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Mossa	ES5310091	Total: 430,28	Àrea muntanyenca al N de la Serra de Tramuntana, proper al monestir de Lluc.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Muntanyes de Pollença	ES5310092	Total: 2967,71	Àrea abrupta a la zona E de de la Serra de Tramuntana, a l'extrem NE de l'illa

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Formentor	ES5310093	Total: 255,75	Àrea abrupta a la zona E de de la Serra de Tramuntana, a l'extrem NE de l'illa

Bona conservació a causa del aïllament del que ha gaudit. No obstant això la freqüentació del territori és cada vegada major i la pressió exercida des dels nuclis de població o punts urbanitzats augmenta al ritme del creixement de la indústria turística. Per altra banda també incideix negativament l'increment del trànsit marítim a causa de l'augment d'embarcacions esportives, punts d'amarratge i trajectes turístics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cala Figuera	ES5310094	Total: 65,95	Zona marina a l'E de de la Serra de Tramuntana, al municipi de Santanyí, a l'extrem NE de l'illa

Bona conservació a causa del aïllament del que ha gaudit. No obstant això, la freqüentació del territori és cada vegada major i la pressió exercida des dels nuclis de població o punts urbanitzats augmenta al ritme del creixement de la indústria turística. Per altra banda també incideix negativament l'increment del trànsit marítim a causa de l'augment d'embarcacions esportives, punts d'amarratge i trajectes turístics.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Can Picafort	ES5310095	Total: 45,26	Zona costera al Ne de l'illa, a la Badia d'Alcúdia i pertany al municipi de Santa Margalida.

La construcció, els incendis forestals i la freqüentació tant a peu com a cavall o en vehicles 4x4 són les amenaces més importants a la major part de l'àrea.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Punta de n'Amer	ES5310096	Total: 526,54	Petita península que s'estén entre les platges de Sa Coma i Cala Millor, a la costa llevantina de Mallorca.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Àrea Marina de la Costa de Llevant	ES5310097	Total: 1998	Zona costera en el SE de l'illa

El fondeig no regulat d'embarcacions esportives, juntament amb l'arrossegament i la sobrepesca, són les principals amenaces per a aquests tipus d'hàbitats. A més, hen de sumar-hi l'eventual colonització per part de la *Caulerpa taxifolia*, que ja s'ha produït en diverses ocasions, encara que ha pogut esser eradicada.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cales de Manacor	ES5310098	Total: 587,88	Zona costanera est central de l'illa de Mallorca.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions, i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (Ha)	Localització
Portocolom	ES5310099	Total: 75,71	Zona costanera est central de l'illa de Mallorca.

Les principals amenaces són el fondeig incontrolat i l'excessiu trànsit marítim.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Punta des Ras	ES5310100	Total: 13,09	Zona costanera est de l'illa de Mallorca, des de Cala sa Nau fins a Cala Brafí de Felanitx.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot d'embarcacions.

LIC	Codi	Superfície (Hh)	Localització
Randa	ES5310101	Total: 1175,79	Àrea muntanyenca situada al centre de l'illa, a l'E de la capital, al municipi d'Algaida.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Xorrigó	ES5310102	Total: 886,06	Zona boscosa al llevant de l'illa, proper al nucli urbà de Palma.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a la qual cal afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis forestals.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Area Marina Cap de Cala Figuera	ES5310103	Total: 128,58	Zona marina situada a l'extrem SW de la Serra de Tramuntana, límit N de la Badia de Palma.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobretot des d'embarcacions i els incendis forestals.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Albufera de Mallorca	ES5310125 ES0000038	Total: 2135,12	Zona humida situada al NE de l'illa, al sud de la badia d'Alcúdia i al pla de Sa Pobra.

Malgrat la seva declaració com Parc Natural, es tracta d'una zona altament vulnerable i que ha sofert una gran reducció de la seva superfície, un intent de dessecació i la transformació del seu entorn per la urbanització de la major part de la seva franja dunar litoral. La pressió exercida pel desenvolupament turístic dels voltants és molt intensa i hi ha amenaces per l'interès a incrementar els serveis i millorar els existents, especialment els viaris. Per altra banda s'està produint un procés erosiu en la línia del litoral. Finalment, el creixent ús lúdic i recreatiu del Parc Natural pot ser, si continuen incrementant-se, perillós, ja que cada any es comptabilitza un major nombre de visitants a aquest Parc Natural.

LIC	Codi	Superfície (ha)	Localització
Costa Brava de Tramuntana	ES5310127	Total: 8380,23	Comprén una franja costanera que s'estén al llarg del litoral septentrional de la Serra de Tramuntana, des del torrent de Pareis i la Calobra fins a la península de Formentor.

El lloc es troba ben conservat a causa del aïllament del que ha gaudit. No obstant això la freqüentació del territori és cada vegada major. La pressió exercida des dels escassos nuclis de població o punts urbanitzats augmenta al ritme del creixement de la indústria turística, essent de destacar l'expansió que s'està produint en nuclis contigus al lloc com són la Calobra, el port de Pollença o la Cala de Sant Vicenç. Per altra banda també incideix negativament l'increment del tràfic marítim a causa del augment d'embarcacions esportives, punts d'amarratge i trajectes turístics. El sobrepastoreig, tant per bestiar oví com per una proliferació de cabres assilvestrades ha incidit notablement sobre la vegetació.

LIC i ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Cap Enderrocat i Cap Blanc	ES5310128 ES0000081	Total: 7079,88	Prtany municipi de Lluçmajor, costa meridional de l'illa de Mallorca, limita badia de Palma

L'accessibilitat del lloc és molt elevada, donada l'existència d'una carretera local, cada vegada més freqüentada, i d'altres camins públics i una àmplia xarxa de pistes en terrenys privats. Això ha donat lloc que la freqüentació del lloc fos molt elevada, amb la incidència que això suposa per a les comunitats animals i vegetals, elevant la seva vulnerabilitat. Per altra banda, l'atractiu paisatgístic dels penya-segats, alguns situats al costat de la carretera, fa que siguin molt visitats, especialment durant la temporada alta. Les noves urbanitzacions són un focus de partida de gran nombre de factors negatius, com la freqüentació dels voltants, obertura de noves sendes i camins, increment de gossos i, especialment, de gats assilvestrats i degradació de la vegetació per freqüentació del lloc, trepig, abocaments d'enderrocs, etc. També l'increment d'embarcacions esportives en els ports de la badia de Palma ha provocat que la presència de pescadors i embarcacions esportives en tota aquesta costa sigui cada vegada major.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Costa Brava de Mallorca	ES000073	Total: 8380,23	Franja costanera que s'estén al llarg del litoral septentrional de la Serra de Tramuntana, des del torrent de Pareis i la Calobra fins a la península de Formentor.

El lloc es troba ben conservat a causa del aïllament del que ha gaudit. No obstant això la freqüentació del territori és cada vegada major. La pressió exercida des dels escassos nuclis de població o punts urbanitzats augmenta al ritme del creixement de la indústria turística. Per altra banda també incideix negativament l'increment del tràfic marítim a causa del augment d'embarcacions esportives, punts d'amarratge i trajectes turístics. Noves infraestructures han estat paralitzades últimament, concretament nous fars i un port d'abric, però són una amenaça per al manteniment dels ecosistemes i la biodiversitat.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Sa Foradada	ES0000223	Total: 108,78	Zona abrupta situada a la costa NW de Mallorca, al municipi e Deià.

Les principals amenaces són l'ús recreatiu no regulat, sobre tot d'embarcacions, i incendis forestals.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Muleta	ES0000224	Total: 163,02	Zona abrupta situada a la costa N de Mallorca, a la Serra de Tramuntana.

La principal amenaça és l'ús recreatiu no regulat, sobre tot d'embarcacions.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Mola de Son Pacs	ES0000377	Total: 160,31	Àrea muntanyenca al NW de l'illa, al municipi de Valldemossa.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
------	------	-----------------	--------------

Puig des Boixos	ES0000378	Total: 234,49	Àrea abrupta al NW de l'illa, al municipi de Valldemossa.
-----------------	-----------	---------------	---

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig de ses Fites	ES0000379	Total: 271,05	Àrea abrupta al NW de l'illa, al municipi de Bunyola

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig de s'Estremera	ES0000380	Total: 138,63	Àrea abrupta al NW de l'illa, al municipi de Bunyola

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig Gros	ES0000381	Total: 1006,8	Zona abrupta a la vessant de la Serra de Tramuntana, situada a la costa NW de Mallorca, pertany a Palma.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Alaró	ES0000382	Total: 118,29	Vessant central de la Serra de Tramuntana, limit no coster

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Puig des Castell	ES0000383	Total: 175,07	Vessant NE de la Serra de Tramuntana, limit no coster, proper al municipi de Campanet.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Pla de sa Mola	ES0000439	Total: 987	Zona abrupta situada a la costa NW de Mallorca, al municipi d'Esporles.

Les principals amenaces són: la freqüentació antròpica, els incendis, la col·lisió i electrocució d'aus amb les esteses elèctriques i l'ús il·legal de verí.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
Des Teix al Puig de ses Fites	ES0000440	Total: 1451	Zona abrupta situada a la costa NW de Mallorca per la Serra de Tramuntana.

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
D'Alfàbia a Biniarroi	ES0000441	Total: 5593	Zona abrupta situada a la costa NW de Mallorca, al centre de la Serra de Tramuntana.

Les amenaces principals són: la freqüentació antròpica, els incendis, la col·lisió i electrocució d'aus amb les esteses elèctriques i l'ús il·legal de verí.

ZEPA	Codi	Superfície (ha)	Localització
De la Serra de s'Esperó al Penyal Alt	ES0000442	Total: 160	Zona abrupta situada a la part NE de l'illa

L'amenaça principal és l'ús recreatiu no regulat, a que hi ha que afegir l'activitat cinegètica intensa i els incendis.

Alguns LIC i ZEPA que es poden veure afectats pel PIAT disposen de pla de gestió, el qual s'haurà de tenir en compte, a més de tenir present que els LIC que disposen de pla de gestió han estat declarats ZEC per Acord de Consell de Govern. En el cas de l'illa de Mallorca, els plans de gestió aprovats són els següents:

- **Decret 49/2015, de 22 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de la Serra de Tramuntana.** Inclou: Biniarroi, Bàltx, Cimals de la Serra, Comuna de Bunyola, Costa Brava de Tramuntana, De la cala de ses Ortigues a cala d'Estellencs, Es Binis, Es Boixos, Es Galatzó – s'Esclop, Es Teix, Fita del Ram, Formentor, Gorg Blau, La Trapa, Moncaire, Monnàber, Mossa, Muntanyes de Pollença, Port des Canonge, Puig d'Alaró – Puig de s'Alcadena, Puig de na Bauçà, Puigpunyent, Sa Costera, Serral d'en Salat, S'Estaca – Punta de Deià, Torre Picada, Es Rajolí, Cala Figuera, Costa Brava de Mallorca.

- **Decret 47/2015, de 22 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de l'Arxipèlag de Cabrera.**
- **Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc plans de gestió de determinats espais protegits xarxa Natura 2000 de les Illes Balears:**
 - **Pla de gestió “Coves”.** Inclou: Cova des Bufador des Solleric, Cova de sa Bassa Blanca, Cova de les Meravelles, Cova de Canet, Avenc d'en Corbera, Cova dels Ases, Cova des Coll, Cova d'en Passol, Cova de ses Rates Pinyades, Cova des Corral des Porcs, Cova de sa Guitarreta, Cova des Pas de Vallgornera, Cova d'en Bessó, Cova de Can Bordils, Cova des Diners, Cova del Dimoni, Cova de sa Gleda, Cova des Pirata, Cova des Pont, Cova de Cal Pessó, Cova de Can Sion, Cova de Llenaire, Cova Morella, Cova Nova de Son Lluís, es Bufador de Son Berenguer, Cova de Can Millo o de Coa Negrina, Cova Avenc de Son Pou, Cova des Drac de Cala Santanyí, Cova des Rafal des Porc, Cova dels Estudiants.
 - **Pla de gestió Basses temporals.** Inclou: Basses de la marina de Lluçmajor.
 - **Pla de gestió albuferes de Mallorca.** Inclou: S'Albufera de Mallorca i l'Albufereta.
 - **Pla de gestió de Mondragó.**
 - **Pla de gestió Es Trenc-Salobrar de Campos.**

5.2 ALTRES PROBLEMES AMBIENTALS

Al llarg del present document i especialment a l'apartat de situació actual del medi ambient d'aquest document, s'han tractat problemes ambientals relacionats amb l'activitat turística, especialment aquells referents a l'explotació de recursos naturals i la suficiència de les infraestructures existents per la pressió que suporten. Atès que ja han estat suficientment tractats en apartats anteriors, no es recullen específicament en aquest apartat.

6 OBJECTIUS DE PROTECCIÓ MEDIAMBIENTAL A L'ÀMBIT INTERNACIONAL, ESTATAL I AUTONÒMIC

El Pla d'Intervenció en Àmbits turístics de Mallorca ha de tenir en compte en la seva formulació els objectius de protecció ambiental a l'àmbit internacional, estatal i autonòmic. Aquí es fa una breu relació de com s'ha produït l'adequació a aquests objectius, per cada un dels nivells.

6.1 OBJECTIUS D'ÀMBIT INTERNACIONAL

Projecte de document final de la Cimera de les Nacions Unides per a l'aprovació de l'Agenda per el desenvolupament després de 2015. Annex Transformar el nostre món: l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible. En aquest document es preveuen 17 objectius, dels quals es recullen els següents, que es consideren primordials a l'hora de redactar el PIAT:

Objectiu 12. Garantir modalitats de consum i producció sostenibles.

Objectiu 13. Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

Precisament dins l'objectiu 12 una de les estratègies proposades s'ha tengut en consideració en la redacció del PIAT:

"12.b Elaborar i aplicar instruments que permetin seguir de prop els efectes en el desenvolupament sostenible amb vista a aconseguir un turisme sostenible que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals."

La introducció de mesures com l'establiment de límits a l'activitat turística o la proposta de productes locals s'emmarcarien plenament en aquests objectius i estratègies de la Cimera de 2015.

Acord de París. Convenció Marc sobre el Canvi Climàtic. 12 de desembre de 2015.

Encara que segurament el PIAT no és l'instrument més adequat per a la introducció de mesures relacionades amb l'acord de París sobre el canvi climàtic, la importància del turisme a Mallorca fa imprescindible que es tinguin en consideració els seus objectius, a l'hora de fer l'ordenació territorial de l'activitat turística a l'illa.

"Article 4

1. *Per a complir l'objectiu a llarg termini referent a la temperatura que s'estableix a l'article 2, les parts es proposen aconseguir que les emissions mundials de gasos d'efecte hivernacle aconseguixin el seu punt màxim el més aviat possible, tenint present que els països en desenvolupament trigaran més a aconseguir-ho, i a partir d'aquest moment reduir ràpidament les emissions de gasos d'efecte hivernacle, de conformitat amb la millor informació científica disponible, per assolir un equilibri entre les emissions antropogèniques per les fonts i l'absorció antropogènica pels embornals en la segona meitat del segle, sobre la base de l'equitat i en el context del desenvolupament sostenible i dels esforços per eradicar la pobresa.*

2. *Cada part ha de preparar, comunicar i mantenir les successives contribucions determinades a nivell nacional que tingui previst efectuar. Les parts han de procurar adoptar mesures de mitigació internes, per tal d'assolir els objectius d'aquestes contribucions (...).*

L'establiment de límits a l'activitat turística s'ha de concebre en aquest sentit com una contribució a aquest objectiu global de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

En consonància amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, segons allò previst a l'acord de París de desembre de 2015, es fa necessària la introducció de mesures de contenció. A l'illa de Mallorca, això passa, en bona mesura, per mesures que suposin una contenció dels desplaçaments. L'establiment de límits de places, s'ha d'entendre també, com una qüestió d'interès general, per a contribuir la millora del medi ambient global.

6.2 OBJECTIUS D'ÀMBIT EUROPEU

Estratègia europea per a un major creixement i ocupació en el turisme costaner i marítim (2014). En aquesta estratègia es defineixen 14 accions de les quals s'apunten les següents en la formulació del PIAT:

"8. Promourà l'ecoturisme, utilitzant els indicadors del Sistema Europeu de Gestió i Auditoria Mediambientals i l'etiqueta ecològica de la UE, i fomentará la vinculació amb altres actuacions en matèria de sostenibilitat.

9. *Ha de fomentar l'aplicació del Protocol del Conveni de Barcelona sobre la gestió integrada de les zones costaneres i de la corresponent Recomanació del Consell i promourà l'ordenació de l'espai marítim i la Infraestructura Verda, per tal de garantir el desenvolupament sostenible de les zones costaneres de la UE.*

10. *Impulsarà estratègies en matèria de prevenció i gestió de residus i de deixalles marins, a fi de donar suport al turisme costaner i marítim sostenible.*

11. *Ha de fomentar la diversificació i la integració de les destinacions d'interès, tant costaners com d'interior, el que inclourà itineraris temàtics transnacionals com ara rutes culturals i religioses o antigues rutes comercials.”*

Moltes de les actuacions previstes al PIAT s'ajusten a la filosofia de les accions definides a l'estratègia europea en relació a la promoció d'un turisme sostenible.

Perspectiva Europea d'Ordenació del Territori (PEOT, 1997)

A la reunió de ministres responsables d'ordenació del territori dels estats membres de la Unió Europea (Noordwijk, 9 i 10 juny de 1997) es va redactar el primer esborrany oficial de la Perspectiva Europea d'Ordenació del Territori (PEOT).

En aquest document es marquen, entre d'altres, els següents objectius relacionats amb l'ordenació del territori europeu que s'han considerat en la formulació del PIAT;

- **Cap un sistema de ciutats més equilibrat i policèntric i una nova relació camp–ciutat.** Es planteja millorar tant les relacions interurbanes com el funcionament intern de les ciutats i això haurà de millorar també les perspectives de desenvolupament del seu entorn rural. Per això es plantegen les següents estratègies:
 - Complementarietat i cooperació entre ciutats. Aquesta és una estratègia que s'ajusta millor a la filosofia del PTI.
 - Dinamisme, atractiu i competitivitat de les ciutats i els pobles. Des del PIAT es proposen mesures i accions encaminades a fomentar el dinamisme en aquells sistemes territorials que s'han vist fins a l'actualitat menys beneficiats pel turisme. Per aquest motiu es

proposen rutes, centres d'interpretació i límits de places que afavoreixen aquestes zones.

- Desenvolupament sostenible de les ciutats. Un dels principis bàsics en la formulació del present PIAT és la sostenibilitat. Es proposen mesures encaminades a assolir un model territorial turístic més sostenible: s'estableixen límits globals i per sistemes territorials, es pretén reduir el pic de màxima pressió a l'estiu, es proposen productes turístics que ajudin a minvar la pressió en aquells que es veuen més afectats, i es proposen mesures ambientals.
 - Cooperació entre les ciutats i el medi rural. Una de les propostes del PIAT és precisament la de considerar tota l'illa com un gran i sol àmbit turístic, que integra tant els espais urbans com el sòl rústic.
 - Diversificació de les zones rurals. Es proposen en el PIAT noves rutes moltes de les quals tendran les zones rurals de l'interior de l'illa com a punt de partida o de pas. S'aposta en tot el document a l'afavoriment d'aquests sistemes territorials turístics interiors de l'illa.
- **Gestió prudent i desenvolupament del patrimoni natural i cultural.** S'hauria de prestar més atenció a la gestió racional i al desenvolupament de les riqueses naturals, als recursos hídrics, i als paisatges rurals i urbans. Es plategen les següents estratègies:
- Conservació i desenvolupament del patrimoni natural.
 - Gestió racional dels recursos hídrics. S'inclouen les mesures adequades a les normes per a una gestió racional de l'aigua.
 - Conservació i gestió creativa dels paisatges culturals d'Europa. Un dels elements clau del PIAT és la previsió de mesures i figures per millorar i posar en valor els paisatges de l'illa.

Estratègia Temàtica per al Medi Ambient Urbà (2006)

Aquesta estratègia suggereix accions en quatre temes prioritaris: gestió de l'entorn urbà, transport sostenible, construcció i urbanisme, en especial mitjançant la incorporació de bones pràctiques i possibles obligacions comunitàries a l'hora d'adoptar plans a nivell local.

En el sentit indicat, es preveuen al PIAT mesures ambientals per a les activitats turístiques.

A l'Estratègia també es fa referència a la planificació urbana sostenible, que planteja la necessitat de controlar els creixements urbans, assegurar l'ús racional de l'espai i conservar els hàbitats naturals. Tot i que aquest objectiu s'ajusta de manera més important al PTI, el PIAT també el fa seu i l'ordenació prevista el té en compte.

6.3 OBJECTIUS D'ÀMBIT ESTATAL

L'Estat Espanyol no té competències en Ordenació del Territori, ja que aquestes estan traspassades a les Comunitats Autònomes. No es disposa per tant d'objectius i criteris per aquest tipus de plans. No obstant això, en relació a la temàtica del PIAT existeix el **Plan del Turismo Español Horizonte 2020** que sí que es pot preveure en la redacció del PIAT.

Un dels eixos del Pla és la sostenibilitat del model, en el qual es defineix com a objectiu:

“Millorar la sostenibilitat del model turístic espanyol, optimitzant els beneficis per unitat de capacitat de càrrega sostenible i d'inversió, garantint la qualitat de l'entorn natural i cultural de cada lloc, la integració i benestar social i el reequilibri socioterritorial.”

La competitivitat dels productes turístics ha estat la preocupació més rellevant del sector en les últimes dècades i ha de seguir sent-ho en el futur, però aquest concepte ha estat superat pel de sostenibilitat, de major abast i en el qual s'inclouen altres àmbits de gestió que no corresponen directament al sector turístic i en els quals, en el passat, s'han aplicat criteris no coincidents amb els interessos del sector que poden haver condicionat la competitivitat de les destinacions turístiques.

A la fase de diagnosi del PIAT s'ha realitzat una important tasca de recopilació informativa del medi ambient i paisatge de l'illa, amb la finalitat d'integrar aquelles

mesures que permetin pal·liar els efectes negatius derivats de l'activitat turística en la seva ordenació territorial.

Les principals propostes d'ordenació del PIAT (establiment de límits, regulació de les zones turístiques madures, regulació de les ETH o dotacions proposades) s'ajusten als principis de sostenibilitat.

6.4 OBJECTIUS D'ÀMBIT AUTONÒMIC

En l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears són la Llei d'Ordenació Territorial (LOT), les Directrius d'Ordenació Territorial (DOT) i la Llei turística 8/2012 les que marquen les pautes i els criteris que s'han de fer servir en la redacció dels PIAT.

La **Llei d'Ordenació Territorial (LOT)**, estableix en el seu article 1 els objectius de l'ordenació territorial de les Illes Balears.

“Article 1. Objectius de l'ordenació territorial

En el marc d'aquesta llei, l'ordenació territorial a les Illes Balears té com a objectius fonamentals:

a) Millorar la qualitat de vida dels ciutadans.

b) Disposar d'una estructura espacial adequada que permeti aconseguir un desenvolupament socioeconòmic compatible amb la utilització racional dels recursos naturals.

c) Garantir la protecció i la millora del medi ambient.”

Des del PIAT s'assumeixen com a propis aquests objectius i tota l'ordenació es fa considerant la necessitat de millorar la qualitat de vida del ciutadans, aconseguir un desenvolupament socioeconòmic que sigui compatible amb la utilització de recursos naturals i amb la protecció i millora del medi ambient.

En el mateix sentit, la **Llei 8/2012** també preveu a l'article 1 la necessitat d'impulsar el turisme sostenible.

“2. Aquesta llei té per finalitat:

- a) Impulsar el turisme sostenible com el principal sector estratègic de l'economia de les Illes Balears, generador d'ocupació i de desenvolupament econòmic.*
- b) Promocionar les Illes Balears com a destinació turística de referència a la mar Mediterrània, atesa la seva singularitat insular i la seva realitat cultural, mediambiental, econòmica i social, impulsant la desestacionalització i potenciant els valors propis d'identitat de cadascuna de les Illes.*
- c) Promocionar Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera com a marques turístiques, garantint-los un tractament que n'asseguri la màxima difusió interior i exterior.*
- d) Millorar la competitivitat del sector turístic mitjançant la incorporació de criteris d'ordenació i planificació, d'innovació, de professionalització, d'especialització i formació dels recursos humans i de garantia de la qualitat turística, que millorin la rendibilitat de la indústria turística balear sense desatendre la sostenibilitat i la màxima protecció mediambiental.*
- e) Eradicar la competència deslleial i l'oferta il·legal o clandestina.*
- f) Fomentar la investigació, el desenvolupament i la innovació tecnològica com a prioritats que impulsin el progrés del sector turístic a la comunitat autònoma de les Illes Balears.*
- g) Defensar i protegir els usuaris dels serveis turístics.*
- h) Fomentar la diversificació de l'oferta turística.*
- i) Millorar l'accessibilitat dels recursos i els serveis turístics.*
- j) Protegir, conservar i difondre els recursos turístics d'acord amb els principis de desenvolupament sostenible i de qualitat mediambiental.*

En referència a l'anterior s'ha definit l'**Estratègia del turisme sostenible per a les Illes Balears 2017-2020**, i el PIAT en la seva formulació i redacció s'hi ajusta.

Amb motiu de l'Any Internacional del turisme sostenible per al desenvolupament, impulsat per la ONU, el Govern de les Illes Balears i els consells insulars han creat el document *Estratègia de Turisme Sostenible per a les Illes Balears 2017-2020*, que té com a principal objectiu, impulsar la competitivitat sostenible de Illes Balears. Una competitivitat basada en un model turístic conforme als principis generals de la sostenibilitat, el creixement econòmic inclusiu i sostenible; la reducció de la pobresa i la generació de benestar; l'ús eficient dels recursos, la protecció ambiental, la lluita contra el canvi climàtic

i l'equilibri territorial; els valors culturals, la diversitat i el patrimoni; la comprensió mútua, la pau i la seguretat. Aquest document marca les directrius comunes pel conjunt de protagonistes públics i privats que conformen el conjunt del sector turístic de les Illes Balears, i el PIAT com a instrument sectorial turístic n'ha de participar.

“1. Generar desenvolupament sostenible de l'activitat turística de les Illes Balears.

2. Definir estratègies i polítiques per a compatibilitzar la indústria turística amb la protecció del medi ambient i la qualitat de vida de la població resident.

3. Establir un model, a cadascuna de les Illes Balears, de desenvolupament turístic sostenible, viable, equitatiu i igualitari que, d'acord amb la definició de l'Organització Mundial del Turisme:

- Procuri un ús òptim dels recursos ambientals (element fonamental pel turisme) que mantingui els processos ecològics essencials i ajudi a conservar els recursos naturals i la diversitat biològica.

- Respecti l'autenticitat sociocultural de cada illa, conservi els seus actius culturals vius i els seus valors tradicionals, així com contribueixi a l'entesa i a la tolerància intercultural.

- Asseguri una activitat econòmica viable a llarg termini, que reporti beneficis socioeconòmics ben distribuïts i suficients a tots els agents i que potenciï la generació d'ocupació estable i de qualitat, tot fomentant el principi d'igualtat entre homes i dones.

4. Impulsar productes turístics que posin en valors els recursos naturals, culturals, territorials, tradicionals i paisatgístics de les Illes Balears potenciant l'autenticitat de les experiències turístiques i la nostra singularitat cultural, a la vegada que es complementen i generen sinèrgies entre segments i productes en favor de la qualitat de la destinació i la implicació de la comunitat local en l'experiència turística.

5. Vincular la sostenibilitat al desenvolupament d'un model turístic basat en la gestió integral de la qualitat i la innovació.

6. Donar un major impuls a mecanismes de participació col·laborativa amb la ciutadania i entre els actors implicats en el turisme, a través d'un diàleg constructiu i argumentat que afavoreixi en el primer cas la col·laboració público-privada i, en el segon, el procés participatiu de la ciutadania en favor d'un major reconeixement social del turisme.

7. Transmetre que l'activitat turística no ha d'anar necessàriament acompanyada de un procés de desnaturalització o banalització de la singularitat de les Illes Balears; l'activitat turística ben enfocada pot ser un element potenciador de la nostra identitat

i difusor de la nostra cultura, per tant pot ajudar a preservar-la a l'hora que la donam a conèixer arreu.”

Totes les propostes realitzades des del PIAT, així com també el seu procés de redacció i formulació s'emmarquen plenament en els objectius definits a l'estratègia. A tall d'exemple:

- L'establiment del límits globals pel conjunt de l'illa i locals per sistemes turístics territorials.
- La inclusió de mesures ambientals per a un consum més responsable dels recursos naturals (aigua, energia).
- La regulació de les ETH amb criteris per a evitar problemes de convivència ciutadana i d'accés a l'habitatge.
- Potenciar productes turístics basats en els recursos culturals i tradicionals propis.

7 EFECTES SIGNIFICATIUS EN EL MEDI AMBIENT

Una vegada sintetitzades les grans propostes que es plantegen en aquest PG, un cop realitzada la descripció de l'inventari ambiental de les zones afectades es passa a detallar els elements concrets que constitueixen la matriu d'interaccions: accions i factors ambientals.

7.1 RELACIÓ D'ACCIONS IMPACTANTS I FACTORS AMBIENTALS AFECTATS

7.1.1 Accions Impactants

En aquest apartat es fa una relació d'accions importants organitzades per temes:

7.1.1.1 Capacitat d'allotjament turístic. (Limitació de places)

- 1. Límit total de places per a l'illa de Mallorca.** El sostre determinat per les existents legalment en data d'entrada en vigor de la Llei 6/2017, més les que integren la borsa gestionada per l'organisme gestor de places turístiques i que serien aproximadament, segons les xifres disponibles al Registre de la Conselleria de Turisme, d'unes 430.000 places.
- 2. Distribució del límit de places per tipologies.** El sostre total de places de l'illa quedaria dividit de la següent manera: 73,26% places en allotjaments turístics i 26,74% en estades turístiques.
- 3. Establiment d'una densitat màxima de població turística per hectàrea per diferents zones.** S'estableix la densitat global màxima de població turística en 25 places turístiques / ha de sòl urbà i sòl urbanitzable o apte per urbanitzar d'ús residencial, turístic o mixt de tota l'illa. S'estableixen densitats més restrictives a les zones residencials i a Palma.
- 4. Límit de places a zones residencials.** A les zones residencials ZR1, tret de la modalitat d'hotels de ciutat o allotjaments de turisme d'interior no es permeten actuacions urbanístiques que puguin suposar un increment de places en establiments d'allotjament turístic respecte de les que contempli el planejament urbanístic a la data de publicació de l'aprovació inicial del PIAT. A les zones residencials ZR2 només es podrà incorporar nou sòl qualificat d'ús detallat d'allotjament turístic en els nuclis antics per a la implantació d'establiments d'interior, hostatgeries, albers o refugis. Tots aquells sectors urbanitzables

que s'han desclassificat en virtut de la DA 16a de la Llei d'Urbanisme de l'Illes Balears, no podran reclassificar-se per destinar-se a ús turístic.

7.1.1.2 Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació

5. Intervenció a zones turístiques. Amb la intenció de millorar la qualitat de l'espai turístic, les administracions municipals hauran d'elaborar els instruments d'ordenació urbanística necessaris per a l'adequació ambiental i paisatgística. Aquests plans atendran entre els seus objectius progressar en la sostenibilitat territorial i l'adaptació al canvi climàtic, configurar una xarxa d'espais lliures i, entre d'altres, ordenar detalladament les activitats i els usos a l'entorn posterior de les zones turístiques.

6. Es defineixen 6 Zones Turístiques Madures i Saturades (ZTM1):

- Peguera
- Santa Ponça
- Palmanova - Magaluf
- Platja de Palma - s'Arenal
- Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - S'Illot
- Cales de Mallorca

S'hauran d'ordenar mitjançant els Plans de Rehabilitació Turística Integral a redactar i aprovar pel Consell Insular de Mallorca, encara que també es poden integrar en el planejament municipal. La delimitació inclou àmbits territorials que van més enllà del límit de la zona turística.

Es defineixen criteris d'ordenació relacionats amb: millorar la qualitat dels teixits urbans, millorar la mobilitat (principalment aquella no motoritzada), establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors, fomentar la reducció del nombre de places, renovació de la planta hotelera, afavorir el manteniment de la població resident, entre d'altres.

7. Es defineixen 3 Zones Turístiques Madures (ZTM2). Cala Rajada - Font de sa Cala, Can Picafort i Platja d'Alcúdia. Aquests àmbits no seran delimitats detalladament pel PIAT, sinó que es remetrà la seva delimitació als planejaments urbanístics municipals. Només afecten espais urbans. S'hauran d'ordenar mitjançant plans especials o altres

instruments urbanístics. L'objectiu principal dels quals és millorar la urbanització dels seus teixits.

8. Establiment de mesures paisatgístiques. El PIAT incorpora mesures paisatgístiques per a l'**espai públic en zones turístiques**. Per tal de millorar la qualitat paisatgística de l'espai públic de les zones turístiques, a les àrees on es duuin a terme actuacions urbanístiques de nova urbanització o de dotació.

9. **Establiment de condicions de qualitat i renovació de l'edificació.** S'introdueixen en la normativa condicions per a l'autorització de nous establiments turístics.

7.1.1.3 Dotacions turístiques

10. **Regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a les platges aïllades.** Com a mesura per a controlar el grau d'ocupació, s'inclou un valor de capacitat màxima. Es podran regular i ordenar aparcaments i accessos a platges mitjançant els planejaments municipals quan s'adaptin al PIAT o mitjançant Plans Especials específics.

11. **Directrius generals per a un Pla de vies ciclistes, PDS de Camins i Plans especials de rutes senderistes.** L'objectiu d'aquestes directrius és posar en contacte les zones turístiques i recursos turístics amb aquestes rutes i així afavorir diversificar l'oferta i reduir la pressió sobre aquells espais més freqüentats com la Serra de Tramuntana.

12. **Prohibir els camps de golf en qualsevol situació i limitar els equipaments complementaris en sòl rústic.** Només es permetran equipaments complementaris quan estiguin previstos en la planificació, no superin les dues hectàrees de superfície, amb una superfície edificada màxima del 3% de la superfície de la parcel·la i se situïn en la categoria de sòl rústic d'àrea de transició.

13. **Proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació.** Amb la finalitat de redistribuir territorialment i temporalment la pressió del turisme es proposa una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació i es preveuen directrius per la seva ubicació i disposició, principalment a les portes d'entrada dels espais naturals protegits de l'illa. Els centres d'interpretació són dotacions culturals, generalment de petita dimensió, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat territori. La seva distribució pot servir per orientar el reconeixement i gaudir d'aquests valors, i els mateixos recorreguts i distribució dels visitants que s'interessen per ells.

14. Mentrestant el planejament no delimiti les zones aptes per a desenvolupar l'activitat d'emmagatzematge o d'hivernada d'embarcacions, aquestes activitats només seran **excepcionalment autoritzables en el sòl rústic en règim transitori**.

7.1.1.4 Estades turístiques en habitatges

14. **Establiment de criteris per a la zonificació de les ETH**, en funció de raons d'interès ambiental (recursos, infraestructures, valors naturals i paisatgístics), socioeconòmiques (accés a l'habitatge, convivència ciutadana, reequilibri territorial) i territorial-urbanístiques (tipologia d'habitatges dominants i conservació i millora del patrimoni i identitat).

En funció de l'anterior, el PIAT estableix les modalitats d'ETH que seran admeses a les distintes zones, en funció del grau de pressió turística.

- **Sòl Rústic Comú.** Es poden permetre els ETH365 unifamiliars i ETH60 unifamiliars en habitatges existents a la data d'aprovació inicial d'aquest PIAT.
- **Sòl Rústic Protegit.** Prohibides les altes de noves ETH.
- **Zones turístiques.** Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones turístiques saturades.** Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones residencials.** Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar.
- **Zones residencials vulnerables.** Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar, així com els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar en edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent.

7.1.1.5 Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)

15. **Inclusió de mesures ambientals** relacionades amb l'eficiència energètica i el seu consum, amb el consum d'aigua, d'aigües residuals i de residus.

7.1.2 Relació de factors

El llistat de factors ambientals escollits per aquesta ISA, s'ha extret del document: *“Model per a l'avaluació d'impacte ambiental. Una proposta d'objectivació a les illes Balears”* elaborat per la Conselleria de Medi Ambient i d'Ordenació del Territori del Govern de les Illes Balears, on es mostra un arbre de factors ambientals.

No s'han elegit tots els factors de l'arbre esmentat, sinó, simplement aquells que són més susceptibles de rebre impactes pel PIAT de Mallorca.

FACTORS AMBIENTALS DIRECTES	Subsistema físic natural	Medi Inert	Aire	Confort sonor diürn
				Pols i partícules en suspensió
			Terra-sòl	Relleu i caràcter topogràfic
				Capacitat agrològica del sòl
			Aigua	Quantitat del recurs
				Qualitat fisicoquímica recurs
		Processos		Drenatge superficial (inundacions)
				Esllavissament (risc geològic)
				Incendis
				Erosió
	Medi biòtic	Vegetació		Vegetació natural de valor mitjà
				Vegetació natural de valor alt
				Cultius
		Fauna		Espècies i poblacions en general
	Subsistema perceptual	Medi perceptual	Paisatge intrínsec	Qualitat del paisatge
			Intervisibilitat	Incidència visual
			Recursos científico-culturals	Llocs o monuments històrico-artístic
	Subsistema població i poblament	Usos del sòl rural	Productiu	Ús agrícola i ramader
		Característiques culturals	Característiques culturals	Acceptabilitat social del projecte
				Salut i seguretat
		Estructura urbana	Morfologia	Trama urbana
FACTORS AMBIENTALS INDIRECTES	Subsistema socioeconòmic	Població	Dinàmica poblacional	Moviments immigratoris
			Densitat de població	Densitat de població fixa i flotant
		Economia	Activitats i relacions econòmiques	Activitats econòmiques afectades
				Activitats econòmiques induïdes
	Subsistema nuclis i infraestructures	Infraestructures i serveis	Infraestructura viària	Accessibilitat a la xarxa viària
			Infraestructura no viària	Infraestructura hidràulica (abastament)
				Infraestructura energètica
				Sanejament i depuració
			Equipaments i serveis	Equipament esportiu, lleure i esbarjo
				Habitatge (ús residencial)

7.2 DETECCIÓ, VALORACIÓ I DESCRIPCIÓ D'IMPACTES

7.2.1 Metodologia

Existeixen nombroses tècniques per identificar i valorar possibles efectes produïts per les actuacions realitzades per l'home sobre el medi natural i humà que afecten. En aquest cas es realitzarà una relació d'efectes de cada una de les accions definides sobre els factors identificats. Quan el nombre d'accions és reduït aquesta tècnica és més factible, ja que permet veure cada acció com interactua amb els factors ambientals, i permet tenir una visió clara de cada acció i dels seus principals efectes.

Un cop identificats els efectes significatius, es descriuran per cada un d'ells els següents aspectes: efectes secundaris, acumulatius, sinèrgics, a curt, mitjà i llarg termini, permanents i temporals, positius i negatius. Per cada efecte significatiu a part de comentar-lo s'inclourà la següent taula on es detalla la tipologia del mateix.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Tipologia de l'efecte: 1.Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- L'efecte secundari és aquell que deriva d'un efecte primari, i l'efecte primari (que no apareix a la taula) és aquell que té una repercussió immediata en algun factor ambiental.
- Acumulatiu. L'efecte simple és aquell que es manifesta en un sol component ambiental i no indueix efectes secundaris, ni acumulatius, ni sinèrgics. Efecte acumulatiu és el que incrementa progressivament la seva gravetat que es perllonga l'acció que el genera.
- Sinergia. Sinèrgic o no sinèrgic. L'efecte sinèrgic significa reforçament d'efectes simples, es produeix quan la coexistència de varis efectes simples suposa un efecte major que se suma al simple.
- Moment. S'entendrà efecte a curt termini el que es manifesti abans d'un any des de l'execució del Pla, a mitjà termini 5 anys des de l'execució i a llarg termini més de 5 anys.
- Permanent. Suposa una alteració de duració indefinida.

- Temporal. L'efecte temporal és aquell que roman un temps determinat.
- Signe: positiu o negatiu, es refereix a la consideració de benèfic o perjudicial que mereix l'efecte a la comunitat tecnicocientífica i a la població en general.

7.3 DESCRIPCIÓ DELS EFECTES MÉS RELLEVANTS

En aquest capítol es procedirà a realitzar una descripció dels efectes més rellevants. Es descriuran els més importants produïts per cada una de les accions definides i la tipologia i naturalesa dels seus efectes.

7.3.1 Capacitat d'allotjament turístic. (Limitació de places)

Entre els efectes negatius d'aquest grup es troben relacionats principalment en factors de caire socioeconòmic i de gestió posterior:

- 1. No regulació de totes les places turístiques ofertades a l'actualitat.** Amb la definició del límit de places totals per a l'illa de Mallorca, no serà possible donar d'alta i regularitzar tot el volum de places existent a l'actualitat. La xifra límit de places és inferior a les que actualment s'estan comercialitzant, segons les darreres estimacions, i per tant, això implicarà la necessitat d'establir mecanismes per millorar la gestió i controlar aquest tipus d'allotjament no reglat. Pel que fa a les places en allotjaments turístics aquestes s'ajusten a la capacitat vacant que hi havia al 2008 en sòls estrictament turístics (12.000). Pel que fa a les places en ETH quedarien per sota de les estimades pel 2017 (115.000 possibles amb el límit establert i comptant els habitatges turístics de vacances, front a les 123.700 estimades al 2016 o les aproximadament 150.000 estimades al 2017).
 - a) Per un costat, això afectarà als ingressos que actualment s'obtenen a partir d'aquestes places que no podran ser regulades. Amb la qual cosa les expectatives es reduiran respecte de les actualment existents, especialment per aquells que no puguin accedir a les autoritzacions per poder obrir noves places.
 - b) Per altra costat, això pot generar que existeixi un volum de places que es continuïn oferint al marge dels canals legals, cosa que suposarà que s'hagin

d'invertir més recursos des de l'administració per tal de detectar aquesta oferta i controlar-la.

En definitiva el principal efecte de la introducció d'un límit al final serà el relacionat amb la possibilitat que existeixi una oferta no reglada que continuï funcionant al marge.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓			✓		✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 2. Possibles desajustos en les places assignades per tipologies.** El fet de distribuir el límit de places per tipologies, pot provocar que es produeixin desajustos puntuals, potser per algunes tipologies les places siguin insuficients. Per a la distribució s'han fet servir diferents tipus de criteris per tal d'avançar en un determinat tipus de model, però les dinàmiques a vegades canvien o són imprevisibles. En tot cas, es preveuen mecanismes per poder revisar aquests límits en cas que es faci necessari.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓			✓		✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius que en aquest cas revesteixen de major importància:

- 3. No s'incrementarà la pressió sobre el territori en forma de nous urbans o urbanitzables destinats a ús turístic,** atès que queden prohibits. Es tracta d'evitar nous consums de territori per a ús turístic, per tal de ser coherents amb els principis d'aquest PIAT i per evitar l'empitjorament i degradació del paisatge i del territori. No tendria gaire sentit continuar permetent noves actuacions que impliquin ocupació de més territori i consum de més recursos, quan des del PIAT s'ha apostat per la contenció.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

4. Possibilitat d'una gestió més adequada dels recursos i les infraestructures.

L'establiment d'un límit global, permetrà tenir un major coneixement dels recursos i infraestructures necessaries (abastament d'aigua, infraestructures de sanejament, energètiques, de residus, carreteres...). Fins ara els planejaments municipals estableixen un límit màxim de capacitat de població i havien de preveure recursos i serveis en funció d'aquest límit. Si ara s'estableix un límit de places turístiques pel conjunt de l'illa això a la vegada permetrà tenir un major control dels recursos i serveis necessaris, atès que l'activitat turística és la principal de l'illa i es pot establir una relació entre places i població resident.

L'experiència en ordenació territorial de les darreres dècades ens mostra com la planificació sectorial sovint s'ha utilitzat per cercar alternatives als reptes plantejats per l'increment de la pressió humana. Poques vegades l'ordenació territorial sectorial s'ha fet per adequar-se a un model superior, definit per les DOT o els PTI. No sembla adequat, en aquest sentit, des d'un punt de vista de l'ordenació del territori, que els Plans Directors Sectorials (de carreteres, energètic, de transports, pla hidrològic...), hagin d'anar-se adequant contínuament a les necessitats que va generant l'activitat turística, seria doncs més convenient que l'ordenació de l'activitat turística seguís un determinat model, tot establint els límits que es considerin convenients, i que els plans directors s'hagin d'ajustar a aquest model. Per exemple, un dels temes més controvertits és el de la construcció d'infraestructures sobredimensionades, per donar resposta als pics de temporada alta, lluny de la seva eficiència al llarg de l'any.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

5. Contenció de la pressió sobre els recursos naturals i el territori. Possibilitat de millora dels recursos naturals, fruit d'aquest establiment d'un límit que permetrà

planificar amb un major grau d'adequació. A més es preveu una capacitat global per sota de l'actual, als nivells de la que hi havia al 2015, amb possibilitat que sigui inferior, si es decreix a certes zones com veurem en altres accions. En conseqüència no s'incrementarà la pressió sobre consum de recursos (energia o aigua) i no s'incrementaran tampoc la producció de residus (sòlids, líquids o gasosos). El trànsit també es mantindria o fins i tot rebaixaria.

Aquest és un fet important, sobretot tenint en compte la condició insular de l'illa de Mallorca. Per la seva condició, les illes tenen limitacions importants, i depenen de les seves connexions amb els continents pel seu abastament. Cal considerar l'aigua, l'energia o el sòl, com a recursos limitats a les illes, motiu pel qual es fa més necessària la ordenació de les activitats que s'hi duen a terme, com per exemple el turisme. De la mateixa manera, el territori i el medi ambient insular també té més dificultats per a assimilar els efluents derivats de les activitats que s'hi produeixen, ja siguin residus sòlids, líquids o efluents gasosos a l'atmosfera.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 6. S'afavoreix el manteniment d'un model territorial, turístic i social de Mallorca que evitarà aquells processos que puguin contribuir al col·lapse i degradació de la destinació.** Un excés de places turístiques seria, sens dubte, una amenaça per la qualitat del medi ambient i del territori de l'illa, que és un dels recursos essencials de l'activitat. I també podria ser una amenaça per una fràgil estructura social que depèn principalment de l'activitat turística. Les Illes Balears són una de les Comunitats Autònomes de l'Estat Espanyol, on el turisme té un major impacte en la seva economia. Segons dades de (IMPACTUR, 2014)¹², el 44,8% del PIB depèn directament del turisme i 32% del total del llocs de treball també, només Canàries, l'altre comunitat Insular, assoleix xifres semblants.

L'establiment d'un límit de places contribueix clarament a aquest manteniment del model. Amb motiu de l'Any Internacional del Turisme Sostenible per al

¹² Estudio del impacto económico del turismo sobre la actividad económica y el empleo de las Islas Baleares. 2014. Exceltur i Govern de les Illes Balears

Desenvolupament, impulsat per la ONU, el Govern de les Illes Balears i els consells insulars han creat el document *Estratègia de Turisme Sostenible per a les Illes Balears 2017-2020*, que té com a principal objectiu, impulsar la competitivitat sostenible de Illes Balears. Una competitivitat basada en un model turístic conforme als principis generals de la sostenibilitat, el creixement econòmic inclusiu i sostenible; la reducció de la pobresa i la generació de benestar; l'ús eficient dels recursos, la protecció ambiental, la lluita contra el canvi climàtic i l'equilibri territorial; els valors culturals, la diversitat i el patrimoni; la comprensió mútua, la pau i la seguretat. Aquest document marca les directrius comunes pel conjunt de protagonistes públics i privats que conformen el conjunt del sector turístic de les Illes Balears, i el PIAT com a instrument sectorial turístic n'ha de participar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 7. Millora de la sensació de congestió tornant a límits de 2015, o com a mínim no s'incrementarà.** Amb l'establiment d'un límit que s'ajusta a l'IPH d'agost de 2015, es tornaria a la sensació de congestió d'aleshores, o com a mínim s'assegura que no s'incrementaria, sempre i quan es pugui controlar l'oferta no reglada.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 8. Contenció dels gasos d'efecte hivernacle.** En consonància amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, segons allò previst a l'acord de París de desembre de 2015, es fa necessària la introducció de mesures de contenció. A l'illa de Mallorca, això passa, en bona mesura, per mesures que suposin una contenció dels desplaçaments. L'establiment de límits de places, s'ha d'entendre també, com una qüestió d'interès general, per a contribuir la millora del medi ambient global.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

		✓		✓	✓	✓		✓	
--	--	---	--	---	---	---	--	---	--

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

7.3.2 Qualitat de l'espai turístic. Renovació i rehabilitació

En aquest apartat els efectes que es puguin definir són, en la majoria dels casos, poc concrets perquè es tracta d'actuacions que no es realitzen directament des del PIAT sinó que es deriven a la redacció de futurs plans de desenvolupament. En aquest cas l'únic que es pot avaluar són els criteris d'ordenació proposats que, en qualsevol cas, són molt genèrics. Hauran de ser els plans posteriors els que requeriran d'una avaluació ambiental més detallada.

- 9. Possibilitat d'increment de la pressió en els espais naturals i rurals contigus a les zones delimitades com a ZTM1.** Una de les mesures que es proposen per a les Zones Turístiques Madures i Saturades 1, és la d'establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors. En aquestes zones se delimiten àrees d'influència que abasten territoris que van més enllà de la zona turística i que afecten espais naturals com per exemple l'ANEI dels barrancs de Son Gual i Xorrigo o el LIC-ZEPA de Cap Enderrocat i Cap Blanc, a la Platja de Palma, el LIC de Punta de n'Amer a Cala Millor-Cala Bona-Son Moro-s'Illot o el LIC Cales de Manacor en el cas de Cales de Mallorca. Tot i que la finalitat de les actuacions, que hauran d'acabar detallant els PRTI, és la de millorar l'entorn i garantir la biodiversitat, hi ha la possibilitat que aquest tipus d'actuacions puguin acabar incrementant la pressió sobre aquests espais i que això pugui acabar essent perjudicial.

De moment només es tracta de criteris que s'hauran d'acabar detallant en els corresponents Plans de Reconversió Turística Integral, i serà llavors, quan es podran identificar i avaluar correctament els efectes derivats. També és cert que alguns d'aquests espais, com el LIC de Punta de n'Amer o el de Cales de Mallorca, ja reben les pressions de les zones turístiques contigües i que el PRTI podria esdevenir una eina per gestionar millor aquestes pressions.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓		✓			✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

10. Possibilitat d'afeccions concretes a les zones delimitades com a ZTM1 que haurien de tenir en consideració els PRTI.

ZTM1 Platja de Palma – s'Arenal.

- Planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Veri més al sud.
- Zona LIC-ZEPA de Cap Enderrocat i Cap Blanc, zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.
- Risc d'incendi en els terrenys situats a l'àmbit de l'ANEI Barrancs de Son Gual i Xorrigo i l'ANEI Cap Enderrocat, segons el Decret 22/2015.

ZTM1 Cala Bona - Cala Millor – sa Coma i s'Illot.

- Planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística (s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou).
- Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. I petita àrea amb risc d'esllavissada i d'erosió al nord de la Costa dels Pins.
- La vulnerabilitat dels aqüífers és alta.

ZTM1 Cales de Mallorca.

- Petites planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística (Cala Murada, Cales de Mallorca).
- Zona ANEI Cales de Manacor.
- Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓		✓			✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius:

11. Millora de la qualitat dels teixits urbans de les Zones Turístiques Madures.

Tant a les ZTM1, ZTM2, i les ZTM3 que siguin delimitades es preveuen mesures a desplegar pel plans de desenvolupament encaminades a la millora de la urbanització dels teixits urbans. Aquesta és una mesura que ha de contribuir a millorar la qualitat de la destinació i fer-la més competitiva com a destinació turística.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

12. Millora de la qualitat ambiental de les Zones Turístiques Madures i Saturades

Es preveuen mesures per millorar la mobilitat (principalment aquella no motoritzada), establir xarxes d'espais lliures que connectin els espais urbans i exteriors, fomentar la reducció del nombre de places, renovació de la planta hotelera, afavorir el manteniment de la població resident. Aquestes mesures a part de reduir la maduresa de la destinació també hauran de contribuir a reduir la saturació i millorar la destinació turística des d'un punt de vista ambiental, fent-la més competitiva.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

13. Renovació dels allotjaments turístics i major qualitat dels nous. Les mesures proposades per a les Zones Turístiques Madures (ZTM) haurien de contribuir a incentivar la renovació d'allotjaments turístics, millorant així la qualitat ambiental de

les destinacions. En qualsevol cas no s'admetran increments de les places fruit de la renovació dels allotjaments.

Per altra banda les condicions de qualitat introduïdes per nous allotjaments o per edificacions residencials a zones turístiques hauran de contribuir a millorar la qualitat ambiental.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 14. Millora dels entorns paisatgístics de les Zones Turístiques.** Amb la previsió de realitzar plans especials per a la recuperació ambiental i paisatgística de l'entorn de les zones turístiques i l'establiment de criteris al respecte s'aconseguirà una millor integració de les zones turístiques en les àrees naturals properes. Elements com rieres, bosquets, turons i altres, constitueixen fites d'identitat del paisatge dels àmbits turístics i urbans.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

7.3.3 Dotacions turístiques

S'identifiquen en primer lloc els efectes negatius que es poden desprendre de les accions d'aquest grup.

- 15. Possibilitat d'increment de la pressió en algunes platges com a conseqüència de la regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a platges aïllades.** Precisament l'objectiu és tot el contrari controlar l'accés a les platges i intentar que no se superin els llindars de saturació, però s'haurà d'anar en cura quan es desenvolupin les figures d'ordenació per evitar que es puguin produir efectes no desitjats.

De moment només es tracta de criteris que s'hauran d'acabar detallant mitjançant plans especials, declaracions d'interès general, Modificacions puntuals o revisions de planejament, i serà llavors, quan es podran identificar i avaluar correctament els efectes derivats.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓		✓			✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 16. Reducció de les expectatives econòmiques com a conseqüència de la prohibició dels camps de golf en qualsevol situació i de la limitació dels nous equipaments complementaris en sòl rústic.** El fet que es prohibeixin camps de golf pot fer que es redueixin les expectatives de guanys i que no es diversifiqui l'oferta en aquests camps que podrien contribuir a la desestacionalització. No obstant l'anterior, s'ha de dir que l'oferta en forma de camps de golf i d'equipaments complementaris a l'illa ja és més que suficient i que des del PIAT s'aposta per a desestacionalitzar a partir d'un model que tenguin menys efectes sobre el medi ambient i el territori.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓		✓			✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 17. Possibilitat d'increment de la pressió sobre alguns espais fruit de la proposta d'itineraris i centres d'interpretació.** Es tracta en qualsevol cas d'actuacions de baix cost ambiental i destinades a la difusió del llegat cultural, natural o històric. En el moment actual de la planificació es fa difícil també establir algun tipus d'efecte, perquè tampoc es preveuen les ubicacions concretes dels centres, o dels itineraris previstos.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓		✓			✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

Pel que fa als efectes ambientals postius derivats de les actuacions d'aquest grup.

- 18. Millor redistribució territorial de les pressions del turisme sobre el medi ambient.** Les mesures com el control dels accesos a les platges, l'oferta d'alternatives de les rutes ciclo-turístiques o senderistes, oferint alternatives per descongestionar les existents, proposant rutes senderistes per Llevant o interior de l'illa per descongestionar les de la Serra de Tramuntana, o la creació d'una xarxa de centres d'interpretació i itineraris, són actuacions que permetran reduir la pressió sobre els recursos més sobrecarregats i redistribuir aquesta pressió sobre el territori.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 19. Millor redistribució temporal de les pressions del turisme al llarg de l'any.** Es pretén repartir millor l'allau de visitants al llarg de l'any, sense incrementar el seu nombre. Per fer-ho es planteja impulsar productes turístics no estacionals, sostenibles i enfocats a la singularitat del nostre patrimoni; definir xarxes temàtiques, tant de tipus cultural (talaiòtica, gòtic), com natural (observació fauna i gaudi de la geologia o la natura) amb diferents mitjans (senderistes, ciclistes, automobilistes, recorreguts col·lectius...); particularment aquells que ajudin, a promoure la imatge de l'illa com a destinació atractiva fora de la temporada estival. D'aquesta manera s'aconseguirà a més un ús més eficient de les infraestructures al llarg de l'any.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 20. Major control de l'accés a les platges.** El PIAT ja estableix límits de places que han de contribuir a frenar la pressió sobre les platges, però també cal, en la mateixa línia, posar límits a l'accés a les platges aïllades, cosa que es pretén aconseguir mitjançant la regulació i ordenació d'aparcaments i accessos i establint unes places

màximes d'aparcaments per platges. Es tracta d'una mesura diferida a l'aprovació d'altres figures com ja s'ha esmentat abans.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 21. Contenció del consum de territori i de recursos ambientals,** amb la prohibició dels camps de Golf en qualsevol situació i la limitació d'equipaments complementaris en sòl rústic. Es tracta de posar límits a aquells recursos turístics que consumeixen més espai i recursos naturals, en una illa que ja pateix elevats graus d'ocupació. Es tracta d'una mesura directe que té efectes positius secundaris sobre molts de factors ambientals.

Els camps de golf són també uns grans consumidors i transformadors de territori, malgrat en altres països existeixen ja exemples de camps que modifiquen exclusivament els estrictes àmbits dels "green". Els existents a Mallorca han transformat totalment al voltant de 1.300 hectàrees de paisatge. Segons un estudi comparat de l'oferta i demanda de camps de golf a Mallorca i a províncies de la Mediterrània d'Espanya s'alerta sobre la superfície ocupada pels camps de golf a Mallorca, que es troba en una situació límit, si es compara amb la resta de la costa Mediterrània. Només Màlaga presenta percentatges d'ocupació per sobre dels de Mallorca.

Un altre dels principals problemes vinculats als camps de golf és el consum d'aigua. A la versió definitiva del Pla Hidrològic, aprovat a l'any 2013, s'aporta una estimació de la demanda d'aigua al sector agrícola, i dades sobre consum dels camps de golf. Els camps de golf a Mallorca consumeixen segons aquesta font 6,67 hm³/any, el que representaria un equivalent al consum de 73.000 habitants, amb unes ràtios de 250 l/hab/dia. Es pot estimar que el consum en gran part (80%) és d'aigua depurada. D'acord amb l'article 4 de la Llei 12/1998, de 17 de novembre, de camps de golf, l'aigua utilitzada per reg de camps de golf ha de ser aigua depurada reutilitzada.

Província	% de sòl ocupat
-----------	-----------------

Alacant	0,16%
Almeria	0,05%
Barcelona	0,14%
Cadis	0,19%
Castelló	0,02%
Girona	0,15%
Granada	0,02%
Huelva	0,04%
Màlaga	0,41%
Múrcia	0,06%
Tarragona	0,04%
València	0,04%
Mallorca	0,35%

Percentatge de superfície ocupada pels Camps de Golf sobre la superfície total

Font: Consell de Mallorca (2007) Estudio comparativo de la oferta y demanda de campos de golf en Mallorca y provincias mediterráneas de España.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓	✓			✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

22. Foment i difusió de la identitat insular. A l'hora d'apostar pel foment de productes turístics alternatius es fa especial incidència en aquells que es relacionen amb la identitat insular, aquells recursos propis que promocionen la cultura, el patrimoni, el medi ambient i el paisatge de l'illa. Aquest fet s'aconsegueix amb la proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

7.3.4 Estades turístiques en habitatges

Els efectes d'aquest grup corresponen a criteris generals d'ordenació, que posteriorment els instruments de planejament municipal o d'altres hauran d'acabar de detallar.

Pel que fa als efectes negatius la majoria d'ells estan relacionats amb factors socioeconòmics, com a conseqüència dels condicionants que s'introdueixen a l'activitat.

23. Reducció de les expectatives de beneficis lligades a la introducció de criteris de zonificació de les Estadets Turístiques en Habitatges. Les condicions establertes poden fer que es redueixin les expectatives de guanys per part d'aquells que tenguessin previst llogar immobles o d'aquelles activitats d'oferta complementària que se'n beneficien.

En qualsevol cas, s'ha de dir que els condicionants de zonificació proposats s'introdueixen per evitar problemes que podrien afectar negativament el model territorial, ambiental, urbanístic i econòmic local. I tampoc és previsible que aquests condicionants puguin afectar de manera molt negativa.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓			✓		✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

24. No regulació de totes les places turístiques ofertades a l'actualitat. Amb l'establiment dels condicionants de zonificació proposats i d'altres condicions per ETH, no serà possible donar d'alta i regularitzar tot el volum de places existent a l'actualitat. Per tant, això implicarà la necessitat d'establir mecanismes per millorar la gestió i controlar aquest tipus d'allotjament no reglat.

a) Per un costat, això afectarà als ingressos que actualment s'obtenen a partir d'aquestes places que no podran ser regulades. Amb la qual cosa les expectatives es reduiran respecte de les actualment existents, especialment per aquells que no puguin accedir a les autoritzacions per poder obrir noves places.

b) Per altra costat, això pot generar que existeixi un volum de places que es continuïn oferint al marge dels canals legals, cosa que suposarà que s'hagin d'invertir més recursos des de l'administració per tal de detectar aquesta oferta i controlar-la.

En definitiva el principal efecte de la introducció d'un límit al final serà el relacionat amb la possibilitat que existeixi una oferta no reglada que continuï funcionant al marge.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓			✓		✓

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

Una vegada definits els efectes negatius, passem a definir els principals efectes positius:

25. Gestió més adequada dels recursos i les infraestructures. Que aquelles zones més saturades (zones turístiques i nuclis d'interior) tenguin una major limitació, haurà de contribuir a contenir el consum i evitar la sobreexplotació de les infraestructures.

Així per exemple, l'ús de vehicle privat en aquest tipus de modalitat a nuclis tradicionals pot provocar problemes de congestió de trànsit en temporada alta a nuclis que ja tenen de manera habitual problemes de mobilitat com a conseqüència d'una estructura viària antiga i poc adaptada al trànsit de vehicles. En aquest sentit, els problemes d'aparcament en centres històrics de nuclis tradicionals poden ser evidents. La contenció plantejada per tant hauria de contribuir a reduir aquests problemes.

En la mateixa línia, s'ha de valorar la prohibició de noves ETH a Sòl Rústic Protegit. Segons la informació disponible, el 37,7% (Font: <http://insideairbnb.com/mallorca/> 2016) dels habitatges comercialitzats per estades turístiques es troben en sòl rústic, amb els efectes o externalitats derivats d'aquest tipus d'ocupació: com la sobreutilització de camins públics o també les aigües residuals abocades en fosses sèptiques.

Els habitatges en sòl rústic no estan connectats a les xarxes de serveis urbans i per tant el subministraments d'aigua i energia, així com els tractaments de residus i aigües residuals són sempre més complicats. A més, les dades generals apunten a consums molt més elevats de recursos per part de turistes, front als dels residents. Entre els efectes més importants generats per habitatges turístics en sòl rústic s'haurien de considerar els consums d'aigua per a piscines o per a reg, la producció d'aigües residuals que necessiten de tractaments adequats com fosses sèptiques homologades o la producció de residus i la seva recollida, molt més complicada en aquests espais.

En conclusió, la introducció de les mesures referents a ETH hauria de contribuir a millorar i fer ambientalment més eficient el consum de recursos o la gestió de les infraestructures. Lògicament l'activitat, en aquells casos que encara resulti permesa, continuarà generant efectes sobre el medi: consum d'aigua i energia, producció de residus i aigües residuals, mobilitat motoritzada; efectes ja analitzats a la fase de situació actual del medi ambient d'aquest document.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓	✓	✓		✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

26. Protecció dels valors naturals i rurals del sòl rústic com a conseqüència de criteris de zonificació de les ETH. Les mesures introduïdes aconseguiran protegir els valors de sòl rústic.

Una dels efectes postius de la mesura és que s'evitarà la pressió que pot generar el nou ús en la construcció de nous habitatges en sòl rústic. També s'evitarà l'increment de la pressió de la mobilitat motoritzada sobre la xarxa de camins.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓	✓	✓		✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

27. Major facilitat d'accés a l'habitatge com a conseqüència de la introducció de condicionants per a les ETH. Un dels criteris que s'hauran de considerar en la zonificació de les ETH, és precisament evitar la reducció del número d'habitatges assequibles destinats a residència permanent.

Encara que Palma queda al marge de l'ordenació perquè així ho preveu la legislació, els condicionants establerts per al conjunt de l'illa juntament amb el límit de places ja indicat haurien de fomentar el fet que no es reduís el número d'habitatges destinats a residència permanent. A les zones turístiques saturades i a les zones residencials vulnetables, de moment, no es podran autoritzar noves places d'ETH 365, per tant, els pisos més recents, aquells més susceptibles de

constituir habitatge a preus més assequibles per a la població resident en quedaran exclosos.

A les zones turístiques i a les zones residencials es preveuen les dues tipologies d'habitatges (unifamiliars i plurifamiliars). La comercialització d'ETH a les zones turístiques no saturades no es considera un problema greu, perquè al tractar-se principalment de residències secundàries, el conflicte per accés a l'habitatge és menor, i a més, no haurien d'implicar un increment de la pressió durant la temporada alta.

Aquestes mesures com ja s'ha comentat s'han d'entendre com a complementàries de l'establiment del límit. Entre les diferents mesures s'hauria d'aconseguir una millor gestió del problema i garantir l'existència d'un parc suficient d'habitatges per a residència principal.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓			✓	✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 28. Afavoriment de la convivència ciutadana fruit de la introducció de condicionats per a les ETH.** Les limitacions introduïdes per a la regulació de les ETH haurien de contribuir a millorar problemes de convivència ciutadana. Es tracta de nuclis que tradicionalment s'han destinat a usos residencials i que només recentment s'hi ha introduït l'activitat turística amb la modalitat d'estades turístiques.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓			✓	✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

- 29. Afavoriment d'activitat econòmica lligada al turisme en ETH a les zones residencials no vulnerables.** El fet que es permetin ETH en habitatges unifamiliars i en plurifamiliars, intenta afavorir de manera continguda l'activitat econòmica que genera aquest tipus de turisme a nuclis d'interior, que habitualment havien quedat al marge dels beneficis del turisme.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		✓		✓			✓	✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termin, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

7.3.5 Sostenibilitat territorial (Qualitat ambiental)

Les mesures previstes en aquesta acció s'han de considerar positivament, i donen lloc al següent efecte:

30. Compatibilització del turisme amb la protecció del medi ambient i la qualitat de vida dels residents. Es plantegen mesures i accions transversals que ajuden a reduir la petjada ecològica i a combatre els efectes del canvi climàtic des d'una òptica integral, amb les imprescindibles prohibicions, limitacions o mesures de mitigació. Aquestes mesures queden detallades a l'apartat de mesures del present document:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	

Tipologia de l'efecte: 1. Secundari, 2. Acumulatiu, 3. Sinèrgic, 4. A curt Termini, 5. A mitjà termini, 6. A llarg termini, 7. Permanent, 8. Temporal, 9. Positiu, 10. Negatiu.

8 MESURES PREVISTES

Ateses les característiques del PIAT, es proposen un conjunt de mesures compensatòries i preventives que poden reduir o evitar els efectes negatius enumerats a l'apartat anterior.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb les Zones Turístiques Madures i Saturades a incloure en els PRTI:

1. Que s'estableixi com a criteri general per a les ZTM1 que es defineixin accions relatives a les vores i entorn dels àmbits, per garantir la biodiversitat, l'equilibri amb la natura i el paisatge exterior.
2. A la Zona Turística Madura i Saturada de Platja de Palma - s'Arenal preveure com a criteri d'ordenació específic que es vetlli per la conservació dels hàbitats, en especial de les estepes salines mediterrànies (Limonietalia). Es proposa aquest criteri que s'haurà de tractar quan s'elabori el corresponent Pla de reconversió turística integral (PRTI). A més, també s'hauran de considerar a l'ordenació:
 - Les planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona turística. Des de la Síquia de Sant Jordi, al nord, passant pels Torrents dels Jueus i Son Veri més al sud.
 - Zones humides de ses Fontanelles o el Prat des Pil·larí.
 - Risc d'incendi en els terrenys situats a l'àmbit de l'ANEI Barrancs de Son Gual i Xorrigo i a l'ANEI Cap Enderrocat, segons el Decret 22/2015.
3. A la Zona Turística Madura i Saturada de Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot, preveure com a criteri d'ordenació específic que es reconeguin i potenciïn dels valors paisatgístics del LIC de Punta de n'Amer amb la finalitat de tenir present els efectes i necessitats d'aquest espai que es troba afectat per l'activitat turística de la zona. El pla haurà d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació que ha d'incloure les corresponents mesures correctores, per tal d'afavorir la protecció i conservació dels hàbitats d'interès afectats. A més, també s'hauran de considerar a l'ordenació:
 - Les planes geomorfològiques d'inundació (s'Illot i Sa Coma, Cala Bona, i Port Nou).

- Les àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015. Àrea amb risc d'esllavissada i d'erosió al nord de la Costa dels Pins.
 - El risc elevat de contaminació dels aqüífers.
4. A la Zona Turística Madura i Saturada de Cales de Mallorca, preveure com a criteri d'ordenació específic que es reconeixin i potenciïn dels valors paisatgístics del LIC de Cales de Manacor amb la finalitat de tenir present els efectes i necessitats d'aquest espai que es troba afectat per l'activitat turística de la zona. El pla haurà d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals amb relació als objectius de conservació que ha d'incloure les corresponents mesures correctores, per tal d'afavorir la protecció i conservació dels hàbitats d'interès afectats. A més, també s'hauran de considerar a l'ordenació:
- Petites planes geomorfològiques d'inundació que afecten la zona de Cala Domingos, classificada com a sòl rústic
 - Àrees afectades per risc d'incendi, segons el Decret 22/2015, a l'entorn de Cala Murada i Cales de Mallorca.
 - La vulnerabilitat dels aqüífers és alta.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb l'ordenació d'accessos a les platges:

5. Que s'inclouï una superfície màxima total d'aparcament o una ràtio, per evitar que es puguin fer aparcaments que consumeixin més territori de l'estrictament necessari.
6. Garantir la menor transformació possible del medi aprofitant camins existents; no impermeabilitzant les superfícies d'aparcament; replantant, si s'escau amb vegetació autòctona, que garanteixi l'ombra adequada (un arbre cada 5 places d'aparcament); proveint estrictament els serveis imprescindibles; establint les mesures adequades per evitar l'aparcament fora dels àmbits assenyalats i senyalitzant adequadament. S'haurà d'incloure la documentació que exigeix la legislació sectorial en matèria d'avaluació d'impacte ambiental i un estudi en què s'avaluïn els efectes produïts un cop estudiades diferents alternatives.

7. Que els aparcaments se situïn, de manera general i sempre que això no pugui implicar altres efectes ambientals negatius, a una distància superior als 100 metres de la costa, fora de zona de protecció del DPMT.
8. En cas que els accessos i aparcaments s'hagin de disposar en un espai natural protegit, s'haurà de respectar el que es disposi en la corresponent figura de protecció.

Mesures destinades a minvar efectes relacionats amb la xarxa d'itineraris i centres d'interpretació.

9. Que per als centres d'interpretació es doni prioritat a ubicar-los en edificacions ja existents que es puguin reformar i adequar pel seu ús.
10. Que els instruments o projectes que els desenvolupin incorporin un estudi sobre els efectes derivats dels centres i itineraris previstos i es prenguin les mesures adequades.

Mesures destinades a la minva dels efectes sobre la qualitat ambiental i paisatgística en general:

En relació als hàbitats i les espècies:

11. Qualsevol pla o projecte derivat del PIAT que pugui afectar els llocs de la Xarxa Natura 2000, haurà de ser informat preceptivament per la Conselleria de Medi ambient, abans de la seva execució, per avaluar la seva repercussió sobre els hàbitats i espècies d'interès comunitari. (Govern de la CAIB).
12. Que en les zones enjardinades d'allotjaments turístics i d'habitatges objecte d'ETH es facin servir plantes autòctones, i que en cap cas, es sembrin espècies vegetals invasores que puguin generar problemes ambientals. (Allotjaments turístics i ETH).

En relació al consum d'aigua:

13. Plans de millora de les xarxes de subministrament d'aigua a les zones turístiques que presentin problemes de degradació o saturació. Aquesta és una mesura que haurien d'assumir els ajuntaments, especialment en aquells casos afectats per zones turístiques madures.
14. Que a les zones enjardinades d'allotjaments turístics i d'habitatges objecte d'ETH es facin servir plantes autòctones amb baixos requeriments hídrics. A més, s'haurien de preveure tècniques de reg de baix consum (goteig o microaspersió).
15. Preveure que els allotjaments turístics recullin i emmagatzemin aigües pluvials per a destinar-les a regar la jardineria.
16. Implantació de sistemes d'estalvi d'aigua a cisternes de wàters i limitadors a aixetes.
17. Implantació de sistemes de recirculació d'aigües grises.

En relació a les aigües residuals:

18. Plans de millora de les xarxes clavegueram a les zones turístiques que tenguin les infraestructures en mal estat. Aquesta és una mesura que haurien d'assumir els ajuntaments, especialment en aquells casos afectats per zones turístiques madures.
19. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien d'estar connectats a la xarxa de clavegueram del seu nucli o zona. En aquells casos que no es disposi de xarxa de clavegueram en el nucli en qüestió, o en sòl rústic, els allotjaments i ETH hauran de disposar de fosses sèptiques estanques i homologades per poder realitzar l'activitat.

En relació al consum d'energia:

20. Que es prevegin en els habitatges objecte d'ETH (sempre que ho permetin les seves característiques i la regulació patrimonial o urbanística) i en allotjaments turístics, mesures d'estalvi d'energia o d'utilització d'energies alternatives. Implantació de captadors solars per a producció d'aigua calenta sanitària.

21. Que els nous edificis destinats a allotjament turístic es dissenyin per a potenciar la captació de radiació solar i minimitzar les pèrdues de calor. Es tracta de potenciar els mecanismes naturals per la regulació de la temperatura de l'interior dels edificis..
22. Que es facin servir sistemes d'enllumenat de baix consum en allotjament turístic i habitatges objecte d'ETH, tant en interiors com a exteriors. S'evitaran il·luminacions exteriors innecessàries pel correcte funcionament de les instal·lacions.
23. El disseny del sistema d'enllumenat públic previst en els plans de desenvolupament del PIAT es basarà en els criteris d'eficiència energètica i evitar la contaminació lumínica, com per exemple amb la instal·lació de bombetes de baix consum, no utilitzar reflectors de dispersió de la llum, localització de les faroles en els punts necessaris, etc.

En relació al transport:

24. El Consell de Mallorca conjuntament amb l'administració autonòmica competent haurà de dissenyar un programa de diferents modes de transport públic que puguin facilitar els desplaçaments per l'illa, en referència als principals atractius turístics.
25. Els municipis, ja sigui a través del planejament general o a través d'altres figures com plans especials haurien d'estudiar les necessitats d'aparcament en relació a les places d'allotjament turístic dels seus municipis, i si escau, hauran de proposar nous espais destinats a estacionament per satisfer-ne les necessitats.
26. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien de disposar d'un programa d'informació a clients dels diferents modes de transport públic que puguin facilitar els desplaçaments per la zona, en referència als principals atractius turístics, amb la finalitat d'evitar lloguers innecessaris de vehicles provats.

En relació la integració paisatgística

27. En els plans de desenvolupament d'aquest PIAT s'haurien d'introduir mesures d'integració paisatgística. Com per exemple que: les faroles hauran d'encaminar adequadament l'emissió de llum cap en terra, per evitar contaminació lumínica o soterrar el cablejat i resta d'instal·lacions tècniques.
28. Que les noves edificacions i els tancaments destinats allotjaments turístics estiguin adaptats a l'entorn. La integració harmònica amb l'entorn es procurarà adoptant una arquitectura no estrident, senzilla i racional. Es recomana l'ús de l'arquitectura tradicional, que pot oferir tipologies i solucions vàlides en les noves edificacions. Així mateix, s'intentarà minimitzar l'ocupació dels espais i l'alteració dels terrenys naturals o rurals, de manera que no es pertorbi greument ni la topografia ni els llits d'escorrentia naturals.
29. Si es preveuen noves edificacions destinades a allotjament turístic que puguin afectar espais amb vegetació natural, s'haurà de realitzar un estudi per a garantir-ne la mínima afecció. A més a les zones enjardinades s'hauran de fer servir plantes autòctones i s'evitaran plantes exòtiques.
30. Que els habitatges unifamiliars al sòl rústic destinats a ETH i els allotjaments turístics en sòl rústic preservin la condició rústica dels terrenys amb la protecció de les característiques generals del paisatge i la reducció de l'impacte visual.

En relació residus

31. Els Ajuntaments en el marc de les ordenances municipals reguladores de la gestió de residus municipals haurien de preveure mesures per a la correcta gestió dels residus provinents de l'activitat turística, tant en sòl rústic com urbà.
32. Disposar en els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH espais per disposar contenidors per a la recollida selectiva de residus en 5 fraccions: vidre, paper/cartró, envasos lleugers, matèria orgàniques i restes.
33. Els allotjaments turístics i habitatges objecte d'ETH haurien de disposar d'un programa de recollida de residus peril·losos per gestors autoritzats i Implantació de mesures de minimització de residus.

En relació renous

34. Els Ajuntaments en el marc dels instruments de planificació i gestió acústiques de la llei 1/2007 de 16 de març, contra la contaminació acústica de les Illes Balears (ordenances municipals, mapes de renou, plans acústics d'acció municipal i declaracions de zones de protecció acústica especial) haurien de considerar els impactes acústics generats per l'activitat turística al seu municipi i proposar mesures al respecte.

9 ESTUDI D'ALTERNATIVES

9.1 PRINCIPALS ALTERNATIVES ESTUDIADES

En el marc de la redacció del PIAT, es pot dir, que 4 són els principals temes d'ordenació:

1. La necessitat d'establir un límit de places
2. La regulació de les Estadets turístiques en habitatges.
3. Les zones turístiques madures
4. Les dotacions turístiques

Pels quatre temes s'ha realitzat una anàlisi i diagnosi, a la qual s'han tengut en consideració diferents alternatives. A continuació s'inclourà un resum dels principals criteris utilitzats a l'hora d'escollir les alternatives d'ordenació definitives.

9.2 LA NECESSITAT D'ESTABLIR UN LÍMIT DE PLACES

Per abastar el problema del límit de places s'ha establert la següent metodologia d'anàlisi:

- En primer lloc, decidir la necessitat o no d'establir un límit de places. Per tant, escollir entre la alternativa zero, que seria no establir límit de places i que sigui el mateix mercat el que vagi regulant aquest límit i en segon lloc l'establiment d'un límit de places com a mecanisme de control de l'activitat turística de l'illa.
- En segon lloc, l'anàlisi s'ha centrat en decidir quin ha de ser el límit imposat pel conjunt de l'illa.
- En tercer lloc, lloc com distribuir aquest límit pels diferents sistemes territorials definits i per tipologies

La necessitat d'establir un límit de places turístiques

Inicialment es planteja la possibilitat o no d'establir un límit de places turístiques per a l'illa de Mallorca, com a mesura per a controlar el volum màxim de l'activitat turística de l'illa, per tant es plantegen de sortida dues alternatives:

- l'alternativa zero que seria no preveure límit de places.
- L'alternativa d'establir un límit de places.

En tot cas, des de l'aprovació de la Llei 6/2017, ja existeix un límit de places turístiques, que el PIAT pot definir, i que en el cas de no definir seria el corresponent a les places existents més la borsa de places.

No obstant l'anterior, s'han definit una sèrie de criteris o factors amb la finalitat de decidir la necessitat d'establir un límit. Criteris i factors que queden plenament desenvolupats a l'apartat de diagnosi de la memòria justificativa:

1. La **condició insular de Mallorca**. Per la seva condició, les illes tenen limitacions importants, i depenen de les seves connexions amb els continents pel seu abastament. Cal considerar l'aigua, l'energia o el sòl, com a recursos limitats a les illes, motiu pel qual es fa més necessària la ordenació de les activitats que s'hi duen a terme, com per exemple el turisme. Per tant, la capacitat d'acollida de l'illa, la disponibilitat de recursos i d'infraestructures adequades i suficients per a oferir condicions de qualitat i suficiència i per al tractament dels efluent hauria de ser un factor condicionant per l'ordenació de les activitats en el territori.
2. Els **recursos i les infraestructures es troben sobrecarregats**, especialment durant els mesos de temporada alta. Aspecte que ja ha quedat recollit en apartats anteriors d'aquest document.
3. La necessitat de **treballar per un model territorial, turístic i social de Mallorca** que eviti aquells processos que puguin contribuir al col·lapse i degradació de la destinació. Un excés de places turístiques seria, sens dubte, una amenaça per la qualitat del medi ambient i del territori de l'illa, que és un dels recursos essencials de l'activitat. I també podria ser una amenaça per una fràgil estructura social que depèn principalment de l'activitat turística.
4. La **sensació de congestió** en temporada alta és cada cop més estesa entre la societat mallorquina, com ho palesen diverses enquestes, tallers i entrevistes. I aquesta sensació la corroboren les xifres de l'Índex de Pressió Humana (IPH).
5. **Factors socials** de primer ordre a tenir ben presents són la protecció del dret d'accés a l'habitatge i la convivència ciutadana.
6. **La lluita contra el canvi climàtic**. En consonància amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle, segons allò previst a l'acord de París de desembre de 2015, es fa necessària la introducció de mesures de contenció. A

l'illa de Mallorca, això passa, en bona mesura, per mesures que suposin una contenció dels desplaçaments.

En vistes dels criteris o factors anteriorment indicats, es fa necessari l'establiment d'un límit global de places per a l'illa de Mallorca.

L'establiment d'un límit de places turístiques per a l'illa de Mallorca

La Llei 8/2012, de 19 de juliol, del turisme de les illes Balears, preveu a l'article 5 que els PIAT i, si escau, els PTI poden determinar el límit màxim de places turístiques per illa tant per allotjaments turístics, com en habitatges residencials susceptibles de ser comercialitzades turísticament, en funció dels recursos insulars existents, de les infraestructures, les densitats de població i altres paràmetres rellevants en cada àmbit. En aquest supòsit, les borses de places s'han d'adaptar a aquesta xifra.

En el mateix article s'estableix que fins que no es determini aquesta xifra, o si no es considera necessari determinar-la, el sostre màxim de places per illa ha de ser el determinat per les existents legalment, més les que integrin les borses gestionades pels organismes gestors de places turístiques o les administracions turístiques insulars.

En funció del previst a la llei i de les anàlisis realitzades en apartats anteriors i a la memòria justificativa del PIAT, es preveuen possibles alternatives al límit de places:

1. El sostre determinat per les places existents legalment, més les que integren la borsa gestionades pels organismes gestors de places turístiques.

	Places
Establiments hotelers o similars	290.057
Establiments hotelers o similars (en tramitació)	9.519
Habitatges turístics de vacances	10.222
Habitatges turístics de vacances (en tramitació)	59
Estades turístiques en habitatges	29.851
Estades turístiques en habitatges (en tramitació)	45.090
Estades turístiques en habitatges (expedients a informatitzar)	11.000*
Borsa de places (Mallorca)	42.718
Total	438.516

Distribució de places, segons Registre de la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme de les Illes Balears en data de setembre de 2017. * Places estimades. Totes aquelles places que es troben en tramitació si finalment no es donessin d'alta, s'haurien de sostreure de la xifra indicada.

2. El sostre de places determinat pels turistes allotjats en hotels i similars i allotjaments de lloguer durant el mes d'agost de 2015¹³, quan les dades de l'Índex de Pressió Humana de Mallorca gairebé coincidiren amb la capacitat de l'illa (404.602 turistes de mitjana per dia) i s'assoliren nivells crítics en recursos i infraestructures. Si se sumen els valors corresponents a altres turistes 12.685, la xifra de turistes diaris al mes d'agost de 2015 era de **417.287**.

	Pernoctacions agost 2015	Pernoctacions dia	%
Hotels i similars	9.551.753	308.121	61.43%
Allotjament en règim de lloguer	2.990.925	96.481	19.24%
Allotjament en propietat, familiars/amics	2.613.228	84.298	16.81%
Altres	393.250	12.685	2.53%
Total turistes dia		501.586	100.00%

Pernoctacions de turistes segons allotjament (agost de 2015).

Font: Elaboració pròpia a partir de IBESTAT

3. El sostre de places determinat per les places existents donades d'alta, més les places corresponents a l'oferta no reglada en habitatges, a data de 2017.

	Places
Establiments hotelers o similars	290.057
Establiments hotelers o similars (en tramitació)	9.519
Habitatges turístics de vacances	10.222
Habitatges turístics de vacances (en tramitació)	59
Estades turístiques en habitatges	29.851
Estades turístiques en habitatges (en tramitació)	45.090
Estades turístiques en habitatges (expedients a informatitzar) *	11.000
Estimació d'oferta no reglada en habitatges **	53.778
Total	449.576

Distribució de places, segons Registre de la Conselleria d'Innovació, Recerca i Turisme de les Illes Balears en data de setembre de 2017. * Places estimades. ** Estimació de places no reglades en ETH (elaboració pròpia a partir <http://insideairbnb.com/2017>). Totes aquelles places que es troben en tramitació si finalment no es donessin d'alta, s'haurien de sostreure de la xifra indicada.

¹³ Terminologia utilitzada per IBESTAT, Despesa i perfil dels turistes (Egatur). Nombre, pernoctacions i estada mitjana dels turistes amb destinació principal les Illes Balears per període, illa i tipus d'allotjament.

Es podrien establir límits de places en funció dels turistes allotjats en hotels i similars i allotjaments de lloguer al 2017, que segurament ens donarien unes xifres superiors a les exposades abans pel 2015, però en aquests moments no es disposa de les dades adequades per poder determinar-les.

Atès que la xifra determinada per les places existents legalment, més les que integren la borsa s'ajusta en bona mesura a la xifra de de turistes de 2015 (si es té en compte una ocupació de les places superior al 90%), atès que es troba per sota de les estimades pel 2017, finalment s'ha optat per escollir l'alternativa 1, que s'ha arrodonit en 430.000 places, que és la que preveu la llei 6/2017 per defecte.

La distribució del límit de places per tipologies

Finalment també s'ha optat per distribuir el límit de places per tipologies per evitar que es puguin produir situacions no destitjades que alterin un model adequat de turisme per a l'illa de Mallorca.

En funció de la **tipologia**, per a la determinació de les places de la borsa que es destinaran a allotjament turístic i a estades turístiques en habitatges s'han considerat els següents criteris:

- a) Considerar les places en sòl vacant, qualificat de manera exclusiva per a ús turístic. Segons l'estudi de sòl vacant de 2008 (SITIBSA, 2008) a Mallorca en sòl vacant qualificat d'ús exclusiu turístic es poden aixecar 12.545 places.
- b) Fomentar l'estabilització de places turístiques a les zones turístiques madures i saturades. Les ZTM1 proposades en el PIAT, Platja de Palma, Palmanova-Magaluf, Peguera, Santa Ponça, Cales de Mallorca i Cala Millor són espais afectats per problemes de saturació, amb una elevada densitat de places i amb símptomes de degradació ambiental, fruit de l'obsolescència de les construccions i infraestructures. Els objectius de la seva ordenació s'hauran d'encaminar a frenar la producció de places turístiques i afavorir el manteniment de la població resident. Per aquest motiu, l'objectiu en aquestes zones és el de no consumir les places que queden en sòl vacant, i afavorir que en aquests sols s'hi puguin traslladar places que es donin de baixa dins la mateixa zona.

- c) Fomentar el reequilibri territorial dels beneficis del turisme i apostar per reduir la marcada estacionalitat. En aquest sentit s'haurà de fomentar la disponibilitat de places en modalitats pròpies de nuclis no turístics: agroturisme, turisme d'interior o hotels de ciutat i estades turístiques en habitatges.

Amb la distribució de la borsa, el 45% de les places vacants serà per als establiments d'allotjament turístic i el 55% restant per a les estades turístiques en habitatges.

A més, a els ETH s'hi han de sumar les places d'habitatges turístics de vacances, dels quals no es poden donar més altes, però que quan les places es donin de baixa passaran a incorporar-se a la borsa d'ETH. L'equiparació entre Habitatges turístics de vacances i ETH la fa la pròpia llei 6/2017 quan en la seva disposició addicional segona estipula que *“Als efectes de les obligacions determinades en aquesta llei, s'han d'entendre inclosos en el concepte d'habitatges objecte de comercialització turística els habitatges turístics de vacances.”*

Amb la distribució de places entre les dues tipologies indicades no es pretén reinvertir el model actual, sinó que s'aposta per mantenir una distribució que doni més pes al volum de places en allotjaments turístics front a les estades turístiques en habitatges, incrementant el pes d'aquesta modalitat, ja que se li atribueix el 55% de les places de la borsa. Com es pot comprovar a la taula el model que es proposa en el PIAT és el d'una distribució del 73,26% de places en allotjaments i el 24,35% en turisme residencial. No obstant l'anterior, s'ha d'aclarir que els habitatges turístics de vacances que representen el 2,39% de les places, s'han de computar a tots els efectes com estades turístiques en habitatges, de tal manera que si es donen places de baixa en aquesta modalitat passarien a formar part de la borsa d'ETH. Així doncs, el model finalment proposat és de 73,26% de places en allotjaments turístics i 26,74% en estades turístiques.

	Places actuals (donades d'alta i en tramitació)	Places borsa	Límit de places	%
Establiments hotelers o similars	299.576	15.424	315.000	73,26%
Habitatges turístics de vacances	10.281		10.281	2,39%
Estades turístiques en habitatges	85.941	18.778	104.719	24,35%
Total	395.798	34.202	430.000	100%

Distribució dels límits de places amb el model proposat en el PIAT.

Font: elaboració pròpia

9.3 LA REGULACIÓ D'ESTADES TURÍSTIQUES EN HABITATGES

Amb l'aprovació de la Llei 6/2017 s'inclou a l'apartat 3 de l'article 5 de la 8/2012 que els PIAT han d'establir els criteris per a la delimitació de les zones aptes per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges d'ús residencial. Sobre la base d'aquests criteris, els ajuntaments han d'implantar les zones aptes per a la comercialització d'estades turístiques en habitatges residencials incorporant la delimitació al planejament urbanístic respectiu mitjançant la corresponent documentació cartogràfica.

En primera instància s'han definit raons imperioses d'interès general tal com preveu la Directiva de serveis de la Unió Europea. Les raons d'interès general queden definides a la memòria justificativa i es relacionen a continuació:

1. Raons ambientals:

- Per optimitzar la utilització dels espais públics, el medi ambient i la mobilitat i evitar la sobreexplotació de recursos, equipaments i infraestructures. Els espais públics estan adequats a la població empadronada als diferents nuclis, així l'arribada de volums importants de turistes pot contribuir a una saturació dels equipaments i les infraestructures disponibles. També es poden produir dèficits de transport públic i una alteració de l'entorn urbà tradicional.
- Per salvaguardar els valors naturals o paisatgístics. Especialment pel que fa a l'ordenació dels usos turístics en sòl rústic s'hauran de preservar els seus valors excepcionals ecològics, agrícoles, ramaders, forestals i paisatgístics, així com aquells amb riscos naturals i tecnològics.
- Per reduir la mobilitat turística en vehicle de lloguer, i en conseqüència la saturació de les infraestructures, caldrà tenir en compta el grau de dispersió dels allotjaments en ETH.

2. Raons socioeconòmiques:

- Per evitar la reducció del número d'habitatges assequibles destinats a residència permanent. El que es pretén és evitar que els preus dels lloguers pugin i que com a conseqüència els habitants amb recursos econòmics limitats hagin d'abandonar els seus immobles per aquesta raó. Ja hi han diversos estudis que demostren una

clara correlació entre desnonaments i proliferació d'habitatges destinats a usos turístics.

- Per fomentar criteris de convivència ciutadana i optimitzar la relació entre població flotant i residencial, amb unes densitats de població adequades.
- Per fomentar el reequilibri territorial dels beneficis del turisme. La modalitat de les ETH pot contribuir a un repartiment territorialment més equilibrat d'aquests beneficis.

3. Raons territorials i urbanístiques:

- Perquè l'ordenació de les ETH s'ajusti a la tipologia d'habitatges dominants en els diferents nuclis i zones de l'illa. El fet que la tipologia dominant d'habitatges sigui la d'unifamiliars o la de plurifamiliars és un factor que cal considerar en la regulació per zones de les ETH.
- Per tal de fomentar la conservació i millora del patrimoni i la identitat dels diferents territoris. La possibilitat de comercialitzar habitatges com a ús turístic pot esdevenir un incentiu per a la millora de la qualitat del parc d'habitatges, i així contribuir a la conservació millora dels barris antics.

En funció d'aquests raons d'interès general s'han definit els criteris per a la zonificació que s'hi ajusten i que es poden entendre com a diferents criteris alternatius de la zonificació que s'haurà de proposar posteriorment. En tot cas, per a la zonificació s'hauran de considerar tots els criteris indicats a continuació.

- a) Optimitzar la utilització dels espais públics, el medi ambient i la mobilitat i evitar la sobreexplotació de recursos, equipaments i infraestructures.
- b) Salvaguardar els valors naturals o paisatgístics. Especialment pel que fa a l'ordenació dels usos turístics en sòl rústic s'hauran de preservar els seus valors excepcionals ecològics, agrícoles, ramaders, forestals i paisatgístics, així com aquells amb riscos naturals i tecnològics.
- c) Evitar la reducció del número d'habitatges assequibles destinats a residència permanent.

- d) Fomentar criteris de convivència ciutadana i optimitzar la relació entre població flotant i residencial, amb unes densitats de població adequades als serveis i dotacions disponibles.
- e) Fomentar el reequilibri territorial dels beneficis del turisme.
- f) Adequar l'ordenació a la tipologia d'habitatges dominants en els diferents nuclis i zones de l'illa. El fet que la tipologia dominant d'habitatges sigui la d'unifamiliars o la de plurifamiliars és un factor que cal considerar en la regulació.
- g) Fomentar la conservació i millora del patrimoni i la identitat dels diferents territoris.

En base a aquests criteris es fa la següent proposta de zonificació indicativa i de regulació de les ETH a Mallorca:

- a) Sol Rústic Comú: Es poden permetre els ETH365 unifamiliars i ETH60 unifamiliars en habitatges existents a la data d'aprovació inicial d'aquest PIAT. D'aquesta manera que es puguin fer noves construccions en sòl rústic amb l'objectiu de destinar-les a la seva comercialització turística.
- b) Sol Rústic Protegit: La voluntat del PIAT és mantenir les restriccions de la 6/2017 en aquestes categories de sòl. Es prohibeixen les ETH a sòl rústic protegit
- c) Zones Turístiques: Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar
- d) Zones Turístiques Saturades: Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar
- e) Zones residencials: Es poden permetre els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar i ETH60 unifamiliar i plurifamiliar
- f) Zones residencials vulnerables: Es poden permetre els ETH60 unifamiliar i plurifamiliar, així com els ETH365 unifamiliar i plurifamiliar en edificis que figurin incorporats en un catàleg de patrimoni històric vigent.

9.4 ZONES TURÍSTIQUES MADURES

En la definició de la llei 8/2012, són bàsicament dos els motius per a declarar zones turístiques madures o saturades: per un costat que el límit de l'oferta sobrepassi el que

reglamentàriament s'estableix, és a dir, que la densitat de places sigui més elevada de la definida a la legislació, la qual cosa pugui generar problemes ambientals o, per altre costat, que l'obsolescència de les infraestructures l'hagi transformada en una zona degradada. A partir de la doble casuística que es desprèn de la llei 8/2012 s'han fet servir diferents factors que ens ajuden a caracteritzar-les:

- Antiguitat de les trames urbanes (1973 és una data que s'ha posat de manera general per establir el límit final del "primer boom turístic"). Aquells teixits urbans executats en aquella primera etapa varen sofrir posteriorment processos de densificació sobre estructures i infraestructures no sempre adequades a aquests increments.
- Antiguitat dels establiments d'allotjament turístic (de la dècada de 1970 o anteriors). Els establiments d'aquesta etapa es caracteritzen per ser hotels que ocupen posicions properes a la costa i tenen desenvolupaments en alçada i molt intensius. A partir dels anys vuitanta el tipus d'establiment és més extensiu, essent l'allotjament tipus d'aquesta etapa l'apartament.
- En moltes ocasions aquelles zones que varen tenir un increment accelerat de les places turístiques als anys seixanta i setanta, posteriorment varen patir processos de destrucció del parc de places, que es varen convertir en habitatges. Per tant, la reducció de places turístiques des de mitjans de la dècada del setanta és un altre indicador a tenir en compte.
- Elevades densitats de places (densitats per sobre de les 1.000 places per km²). Les zones turístiques fordistes que es desenvoluparen a Mallorca en el primer (fins a 1973) i segon (fins a finals de la dècada de 1980) "booms" turístics, mostren unes elevades densitats de places turístiques. De fet, les zones turístiques del primer boom tenen densitats de places superiors a les del segon, conseqüència d'unes tipologies d'edificis més intensives.
- Categoria mitjana dels establiments. La categoria dels establiments és un altre indicador que facilita la identificació de zones turístiques madures. L'edat dels establiments dificulta moltes vegades la seva adaptació per obtenir categories més elevades i una categoria dels establiments baixa es relaciona amb zones més degradades.

A partir dels indicadors anteriors s'ha implementat una anàlisi multicriteri per tal de determinar aquelles zones turístiques que presenten un major grau de maduresa. Aquest model es calcula mitjançant tècniques d'avaluació multicriteri (AMC) en entorn SIG. La metodologia utilitzada ha estat la implementada per Bosque Sendra a *"Técnicas de evaluación multicriterio y Sistemas de Información Geográfica en la ordenación del territorio"* (1996). Així, factor per factor, s'obté un model de tot l'àmbit que indicarà les zones amb un major grau de maduresa.

Les AMC són processos bàsics per la presa de decisions, ja que permeten dur a terme un anàlisi equilibrat de tots els factors a tenir en compte, sempre basant-se en múltiples criteris, per tal d'assolir l'objectiu plantejat.

"La evaluación multicriterio (y multiobjetivo) es un conjunto de técnicas utilizadas en la decisión multidimensional y los modelos de evaluación, dentro del campo de la toma de decisiones (Barredo, 1996).

La toma de decisiones multicriterio debe ser entendida como un "mundo de conceptos, aproximaciones, modelos y métodos, para auxiliar a los centros decisores a describir, evaluar, ordenar, jerarquizar, seleccionar o rechazar objetos, en base a una evaluación (expresada por puntuaciones, valores o intensidades de preferencia) de acuerdo a varios criterios (Colson y de Bruin, 1989)."

Existeixen dos enfocaments de la teoria de la decisió:

- L'enfocament descriptiu, és aquell que s'ocupa d'explicar les decisions que es prenen i perquè es prenen, però sense entrar en si aquestes decisions s'han pres correctament o no, és un enfocament completament passiu, explicar el que es veu.
- L'enfocament prescriptiu, en canvi, és aquell que a partir de l'anàlisi proposa les millors alternatives pels objectius plantejats.

Com ja s'ha comentat, en el present treball s'aplicaran les AMC en un entorn SIG. En aquest cas, es fan servir els següents components:

- **Decisió.** Fa referència a l'acció d'elegir entre diferents alternatives possibles per a solucionar un problema.

- **Objectius.** En els AMC indica els usos o activitats que es pretenen disposar en el territori; en el cas que ens ocupa, serien les zones turístiques madures.
- **Alternatives.** Són cada una de les porcions d'espai que competeixen entre elles per acollir l'objectiu plantejat. Per al present treball, es fa referència a les quadrícules de 25x25m de tota l'illa de Mallorca. S'ha confeccionat un model ràster per aplicació de l'anàlisi multicriteri.
- **Criteris.** Són les variables que s'utilitzen per a avaluar la capacitat d'acollida. En un procés de AMC en un entorn SIG, els criteris coincideixen amb les capes temàtiques obtingudes durant la fase prèvia de diagnosi. Els criteris poden ser de dos tipus: factors i limitants o restriccions.

En el present treball no es tenen en compte restriccions de cap tipus, però sí que es tendran en compte diferents factors. Aquests factors o criteris tenen diferents categories i cada una d'elles es caracteritza per un grau d'aptitud que permet la posterior comparació entre alternatives. Els factors en el cas present s'assimilen a cad un dels 5 indicadors definits.

- **Regla de decisió.** És el procés aritmètic base per a l'encreuament dels criteris o factors per a l'obtenció del mapa final de capacitat d'acollida. En el present cas s'aplicarà el sumatori lineal ponderat.

Per a l'ampliació de la regla de decisió una de les tasques és valorar el **pes de cada un dels factors**. Cada factor tengut en compte inicialment pot tenir més o menys importància a l'hora de decidir quina alternativa és més vàlida, ja que n'hi pot haver que per la seva importància requereixin tractament prioritari i han de pesar més en la presa de decisió. En el cas que ens ocupa s'ha donat el mateix per als 5 factors utilitzats.

Homogeneïtzació dels valors dels factors, per tal que tots els factors tinguin l'escala de valors entre 0 i 100 (0 és nul·la aptitud i 100 és màxima aptitud).

A més de normalitzar-los, alguns valors també s'hauran d'invertir (és a dir, fer que el valor més alt sigui el menys apte, és el cas per exemple de l'edat dels hotels o dels teixits o la categoria mitjana), i en aquest cas s'haurà d'aplicar la següent fórmula:

$$e_{ij} = \frac{\max x_{ij} - x_{ij}}{\max x_{ij} - \min x_{ij}}$$

Pels valors que no sigui necessari invertir però sí normalitzar, s'utilitzarà la següent fórmula:

$$e_{ij} = \frac{x_{ij} - \min x_{ij}}{\max x_{ij} - \min x_{ij}}$$

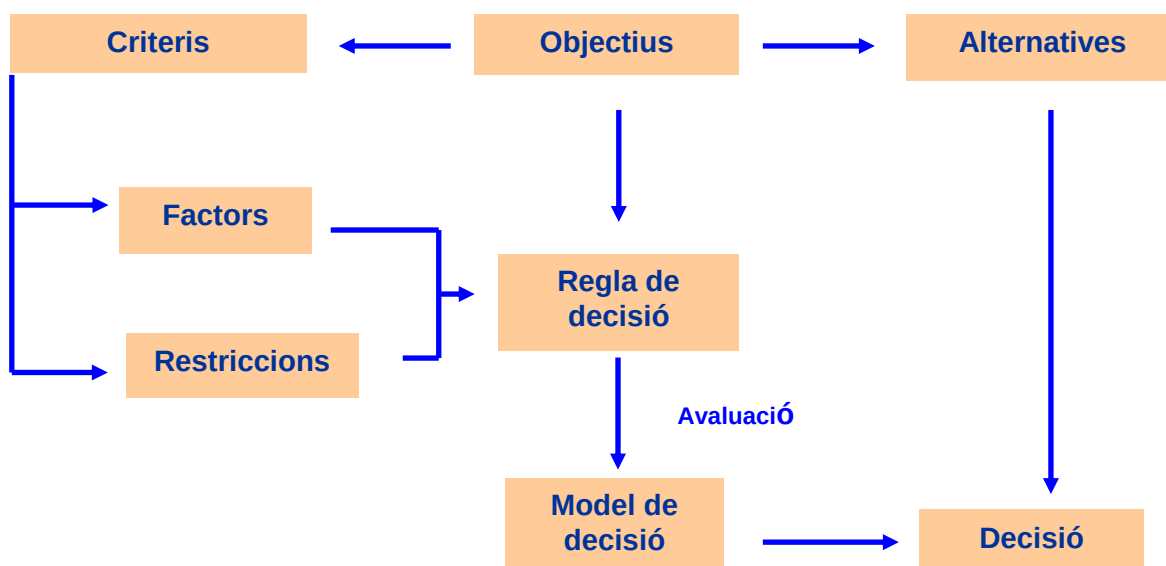
S'obté el model de capacitat d'acollida final **creuant els factors entre sí** mitjançant eines SIG i la fórmula matemàtica de sumatori lineal ponderat, la qual s'haurà d'aplicar a totes les alternatives del model (quadrícules de 25 per 25 metres):

$$V_i = \Sigma(x_{ij} * p_j)$$

On V_i és al valor de capacitat d'acollida calculat per a l'alternativa i .

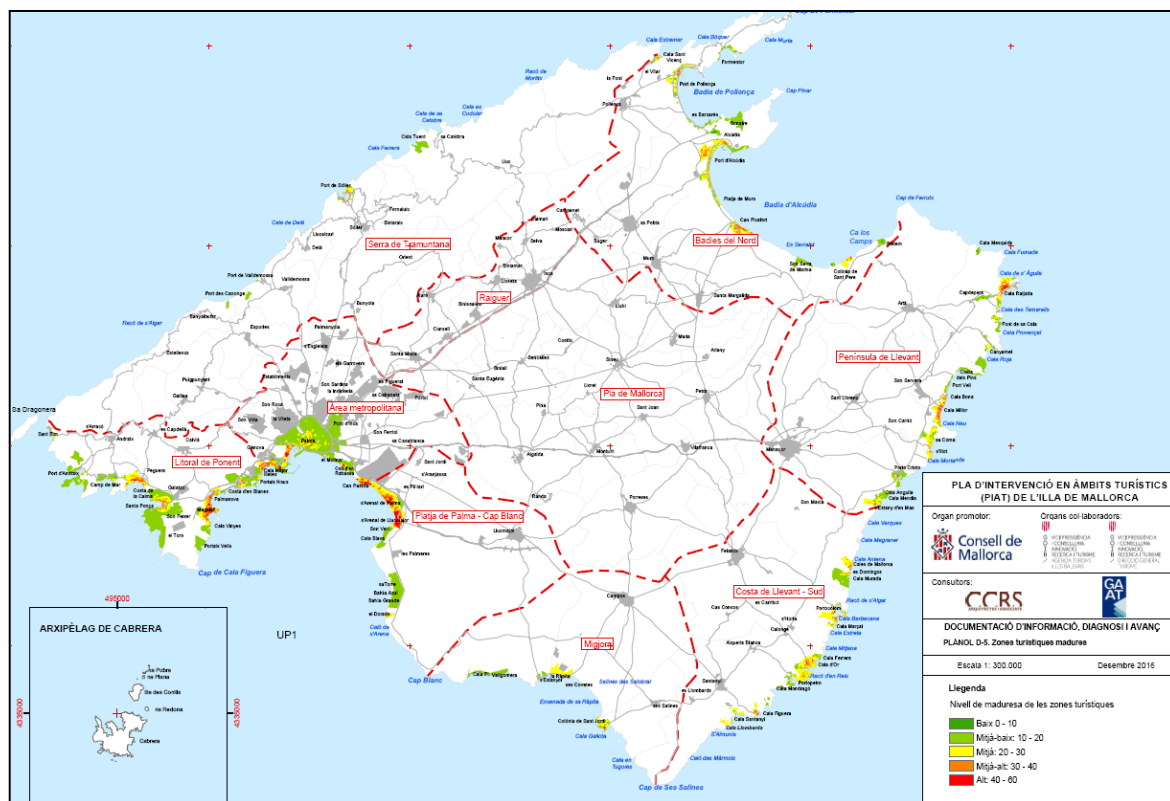
x_{ij} és el valor que pren el factor j a l'alternativa i .

p_j és el pes del factor j . En aquest cas tots els factors tenen el mateix pes

Partint de la situació vigent i dels estudis d'anàlisi multicriteri elaborats en fase de diagnosi, amb els 5 indicadors definits abans, es fa la següent proposta de zones turístiques madures:

- **Zones turístiques madures i saturades (ZTM1).** Es tracta de zones que tenen a la vegada problemes de maduresa i problemes derivats d'una elevada pressió com a conseqüència d'una elevada densitat de places. És a dir, es tracta de zones que presenten les dues casuístiques de la llei. Són zones que la seva ordenació requereix d'uns àmbits d'abast territorial, és a dir, no només el teixit urbà més envellit i que allotja els establiments més vells, sinó tot el nucli en el qual es troben i fins i tot àmbits posteriors de sòl rústic per poder dur a terme operacions de reconversió i facilitar-ne la integració. Les ZTM1 poden contenir també zones turístiques de la segona tipologia ZTM2, teixits més degradats que necessiten d'un tractament de reurbanització. Es consideren ZTM1: Platja de Palma - s'Arenal, Peguera, Santa Ponça, Palmanova-Magaluf, Cala Bona - Cala Millor - sa Coma - s'Illot i Cales de Mallorca.
- **Zones turístiques madures (ZTM2).** Es tracta d'àmbits concrets, de teixits urbans madurs o degradats que requereixen d'una millora de la urbanització. Per a la seva identificació s'ha partit dels estudis d'avaluació multicriteri de la fase de diagnosi del PIAT. En aquestes zones el pes del fenomen dels habitatges turístics és major que a les zones turístiques madures de tipus 1, existeixen densitats estimades d'habitatges turístics superiors. Es consideren ZTM2: Cala Rajada-Font de sa Cala, Can Picafort i Platja d'Alcúdia.

Model multicriteri de decisió.

Font: Elaboració pròpia, fase de diagnosi.

9.5 DOTACIONS TURÍSTIQUES

Des del PIAT es fa una proposta de noves dotacions turístiques per a l'illa de Mallorca en funció dels següents objectius i criteris:

a) **Redistribuir territorialment els beneficis i pressions del turisme.** Es tracta de reduir la pressió sobre els recursos més sobrecarregats i evitar major pressió sobre el territori. En el cas de les platges es poden introduir mesures que permetin controlar els accessos i els aparcaments; en el cas de les rutes ciclo-turístiques o senderistes, oferir alternatives per descongestionar les existents, proposant rutes senderistes per Llevant o interior de l'illa per descongestionar les de la Serra de Tramuntana. Cada sistema turístic territorial presenta aptituds o vocacions que cal posar en valor, i potenciar així nous productes turístics.

b) **Redistribuir temporalment la pressió al llarg de l'any.** Es pretén repartir millor l'allau de visitants al llarg de l'any, sense incrementar el seu nombre. Per fer-ho es planteja impulsar productes turístics no estacionals, sostenibles i enfocats a la singularitat del nostre patrimoni; definir xarxes temàtiques, tant de tipus cultural (talaiòtica, gòtic), com natural (observació fauna i gaudi de la geologia o la natura) amb diferents mitjans (senderistes, ciclistes, automobilistes, recorreguts col·lectius...); particularment aquells que ajudin, a promoure la imatge de l'illa com a destinació atractiva fora de la temporada estival.

c) **Controlar l'accés a aquelles recursos que pateixen major pressió sobre el territori i sobre el medi ambient insular.** El PIAT ja estableix límits de places que han de contribuir a frenar la pressió sobre els recursos més saturats, però també cal, en la mateixa línia, posar límits a aquells recursos turístics que consumeixen més espai i recursos naturals.

d) **Afavorir la identitat insular en les dotacions que es proposin.** A l'hora d'apostar pel foment de productes turístics alternatius es vol fer especial incidència en aquells que es relacionin amb la identitat insular, aquells recursos propis que promocionin la cultura, el patrimoni, el medi ambient i el paisatge de l'illa.

e) **Afavorir la versatilitat dels equipaments.** Com a principi d'ordenació el PIAT pretén impulsar dotacions turístiques que tinguin doble funcionalitat. Es tracta de promocionar equipaments que a la vegada siguin per a turistes i residents. Turistes i residents compartim espais, infraestructures, equipaments, i no es pot pretendre impulsar dotacions

exclusivament per a turistes i que durant una part important de l'any quedin infrautilitzades.

f) **Fomentar aquelles dotacions que impliquin baixos consums de territori i recursos naturals**, que siguin respectuoses amb el medi i que permetin el seu funcionament amb màxima eficiència energètica i mínims consums d'aigua.

En definitiva s'aposta per proposar nous recursos turístics que permetin la desestacionalització, que afavoreixin rebaixar la pressió sobre aquells més saturats i que siguin respectuosos amb el medi ambient i la identitat pròpia de l'illa. S'aposta per aquest model enlloc d'un model que impliqui la generació de grans equipaments i recursos turístics per millorar i diversificar l'oferta.

Les actuacions proposades en aquest sentit es podrien agrupar doncs en els següents grups:

- Actuacions que es difereixen a altres plans o instruments, i que per tant en aquest moment tampoc tendria gaire sentit estudiar-ne alternatives: Regulació i ordenació d'aparcaments i accessos a les platges aïllades, directrius indicatives per a un Pla de vies ciclistes, directrius indicatives per al Pla director sectorial de camins i per els Plans especials d'ordenació de rutes senderistes previstos a la Llei de Camins Públics de Mallorca.
- Prohibició de nous Camps de Golf.
- Proposta d'una xarxa d'itineraris i centres d'interpretació amb la finalitat de redistribuir territorialment i temporalment la pressió del turisme. Els centres d'interpretació són dotacions culturals, generalment de petita dimensió, que tenen com a funció fonamental promoure un aprenentatge creatiu, tot transmetent el significat del llegat cultural, natural o històric dels béns materials o immaterials d'un determinat territori.

10 PROGRAMA DE VIGILÀNCIA AMBIENTAL

Segons l'annex IV de la Llei 21/2013, l'estudi ambiental estratègic ha d'incloure un programa de vigilància ambiental en el qual es descriguin les mesures previstes per al seguiment.

Es farà un seguiment del compliment de les mesures abans exposades al punt 8 i altres relacionades amb aquestes. Per això, es plantegen diferents mesures de supervisió, diferenciades segons la fase d'execució del Pla, aquestes fases són:

- Instruments de desenvolupament (CAIB, CIM i Ajuntaments)
- Autorització de places en Establiments turístics i ETH

Per a cada mesura proposada al següent quadre s'inclouen diferents camps d'informació: fase del projecte on s'ubica la mesura, indicador de realització, es a dir, en què consisteix i quin és el seu objectiu, la freqüència amb la que s'ha de comprovar el seu compliment, el valor límit pel què es considera que no s'està complint les mesures proposades i l'acció a prendre per compensar el no compliment.

Fase	Mesura	Indicador de realització	Freqüència	Valor límit i accions
Instruments de desenvolupament	Condicions generals i específiques per a les Zones Turístiques Madures i Saturades ZTM1	Els instruments d'ordenació corresponents hauran d'incloure les determinacions generals i específiques recollides relacionades amb la prevenció dels efectes de les ZTM1	Abans de l'aprovació inicial dels instruments d'ordenació	En el cas de no trobar-se al pla s'hi hauran d'incloure les determinacions
	Mesures per a minvar els efectes relacionats amb l'ordenació d'accesos i aparcament a les platges	Els instruments o projectes prevists per a fer aparcaments i accessos a platges aïllades hauran d'adequar-se a les mesures o criteris definits en el PIAT.	Abans de l'aprovació inicial dels instruments o projectes prevists	S'ha de comprovar la inclusió d'aquestes mesures. En cas de no incloure-les s'hauran d'introduir
	Mesures destinades a minvar els efectes relacionats amb la xarxa d'itineraris i centres d'interpretació	Els instruments o projectes prevists per al desplegament de la xarxa d'itineraris i centres d'interpretació s'hauran d'adequar a les mesures proposades	Abans de l'aprovació inicial dels instruments o projectes prevists	S'ha de comprovar la inclusió d'aquestes mesures. En cas de no incloure-les s'hauran d'introduir

	Programa de diferents modes de transport públic que puguin facilitar els desplaçaments per l'illa, en referència als principals atractius turístics.	El Consell de Mallorca conjuntament amb l'administració autonòmica competent hauran de procedir a la redacció i aprovació del Programa	S'estableix un termini de 2 anys per iniciar els treballs	2 anys de des l'aprovació del PIAT per a l'inici dels treballs
	Disseny del sistema d'enllumenat públic previst en els plans de desenvolupament	Els instruments de desenvolupament del PIAT hauran de complir amb els criteris d'eficiència energètica i evitar la contaminació lumínica, com per exemple amb la instal·lació de bombetes de baix consum, no utilitzar reflectors de dispersió de la llum, localització de les faroles en els punts necessaris, etc	Abans de l'aprovació inicial dels instruments prevists	S'ha de comprovar la inclusió d'aquestes mesures. En cas de no incloure-les s'hauran d'introduir
	Estudi de les necessitats d'aparcament en relació a les places d'allotjament turístic	A les zones turístiques s'estudiaran les necessitats d'aparcament i es proposaran nous espais si escau, amb les condicions establertes al PIAT	Abans de l'aprovació inicial dels instruments de desenvolupament prevists	S'ha de comprovar la inclusió d'aquestes mesures. En cas de no incloure-les s'hauran d'introduir
Mesures per a noves autoritzacions d'allotjaments turístic i ETH	Mesures ambientals per a noves autoritzacions en allotjaments turístics	Per a noves autoritzacions d'allotjaments turístics s'hauran de complir les mesures ambientals recollides de la normativa (consum d'aigua, aigües residuals, consum d'energia, transport, integració paisatgística, residus)	A presentar amb la sol·licitud de l'autorització.	En el cas de no ser així, s'hauran d'incorporar

11 CONCLUSIONS

De l'ordenació prevista en el Pla d'Intervenció en àmbits turístics de Mallorca (PIAT), se'n deriven de manera general efectes positius. Aquells que es relacionen amb:

- L'establiments de límits de la capacitat de places turístiques, ja sigui en allotjaments o en habitatges comercialitzats per estades turístiques.
- Aquells que es relacionen amb la prohibició de classificar nous urbans o urbanitzables que impliquin noves places turístiques.
- La definició de criteris d'integració ambiental i paisatgística per als instruments d'ordenació de les Zones Turístiques Madures i Saturades.
- L'establiment de condicions de qualitat i renovació de les edificacions.
- La prohibició de nous camps de golf.
- La zonificació i limitació de les Estades Turístiques en Habitatges.

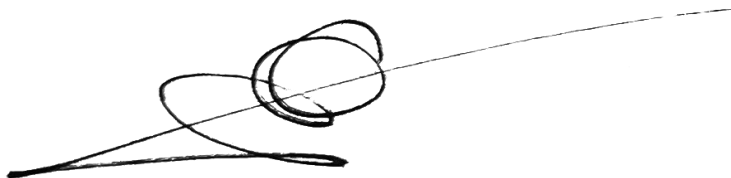
Lògicament també es detecten alguns efectes negatius, però d'escassa entitat, i a més en molts casos no són directes, sinó que podrien derivar-se del desplegament dels instruments d'ordenació i desenvolupament proposats. La possible regulació d'accesos a les platges, la creació d'una xarxa de centres d'interès o els instruments d'ordenació de les ZTM podrien comportar alguns efectes negatius. No obstant això, l'objecte d'aquestes mesures és precisament millorar els entorns i qualitat ambiental dels àmbits afectats, i a més s'inclouen mesures i criteris per evitar que es puguin donar efectes negatius no desitjats.

En qualsevol cas, s'ha de dir sempre que l'escala de treball insular i l'abast del PIAT dificulten la identificació concreta d'efectes i no serà fins al desplegament de les mesures proposades, a través de planejaments urbanístics, plans especials, Plans de Reconversió Turística Integral (PRTI) que es podran identificar efectes de manera més detallada i clara.

Signat en representació de CCRS-GAAT,

Sandra Nuñez Malavé

Arquitecta, postgrau en projectació urbanística
i en sistemes d'informació geogràfica

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Palma, 09 de juny de 2020